

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 19. november 2013
Kontor: Straffuldbyrdselskontoret
Sagsbeh: Sanne Renée Stengaard Jensen
Sagsnr.: 2013-3051/01-0018
Dok.: 967284

Den samlede kommenteret dagsorden vedrørende de sager inden for Justitsministeriets ansvarsområder, der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013

Side:

4-7	Dagsordenspunkt 1	Afrapportering fra Middelhavstaskforcen
<i>-politisk drøftelse</i>
KOM-dokument foreligger ikke
8-12	Dagsordenspunkt 2	Nyt strategisk program for området for retlige og indre anliggender (post-Stockholm programmet)
<i>-politisk drøftelse</i>
KOM-dokument foreligger ikke
13-17	Dagsordenspunkt 3	Kommissionens rapport om fri bevægelighed for personer
<i>-politisk drøftelse</i>
KOM-dokument foreligger ikke
18-25	Dagsordenspunkt 4	Udkast til rådsafgørelse om den fulde anvendelse af Schengen-reglerne i Bulgarien og Rumænien
<i>-politisk drøftelse</i>
KOM-dokument foreligger ikke
26-28	Dagsordenspunkt 5	Udenlandske krigere og hjemvendte set fra et terrorbekæmpelsesperspektiv, navnlig hvad angår Syrien
<i>-politisk drøftelse</i>
KOM-dokument foreligger ikke
29-31	Dagsordenspunkt 6	Kommissionens 4. halvårige rapport om Schengen-områdets funktion
<i>-statusorientering</i>
KOM-dokument foreligger ikke

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

- 32-109** Dagsordenspunkt 7 Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (generel forordning om databeskyttelse)
-*delvis generel indstilling*
KOM(2012) 0011 endelig
- 110-122** Dagsordenspunkt 8 Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Forordning om indførelse af en europæisk kendelse til sikring af bankindeståender med henblik på at lette grænseoverskridende gældsinddrivelse på det civil- og handelsretlige område*
-*generel indstilling*
KOM(2011) 445 endelig
- 123-133** Dagsordenspunkt 9 Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 om konkurs*
-*orienterende debat*
KOM(2012) 744 endelig
- 134-150** Dagsordenspunkt 10 Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Forordning om ændring af Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område*
-*generel indstilling*
KOM(2013) 554 endelig
- 151-183** Dagsordenspunkt 11 Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om en fælles EU-købelov
-*orientering fra formandskabet*
KOM(2011) 635 endelig
- 184-188** Dagsordenspunkt 12 Justice scoreboard
-*udveksling af synspunkter/orienterende debat/politisk drøftelse*
KOM-dokument foreligger ikke
- 189-191** Dagsordenspunkt 13 Udkast til rådskonklusioner vedrørende evalueringen af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA)
-*vedtagelse*

* Forslaget er fremsat efter TEUF, tredje del, afsnit V. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Lissabon-Traktaten, finder derfor anvendelse, hvilket indebærer, at foranstaltningerne ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

KOM-dokument foreligger ikke

192-195 Dagsordenspunkt 14 Udkast til rådskonklusioner om Unionsborgerskabsrapporten 2013
-*vedtagelse*
KOM-dokument foreligger ikke

196-198 Dagsordenspunkt 15 Udkast til rådskonklusioner om bekæmpelse af hadforbrydelser
-*vedtagelse*
KOM-dokument foreligger ikke

199-204 Dagsordenspunkt 16 Formandskabets orientering om status for EU's tiltrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK)
-*statusorientering*
KOM-dokument foreligger ikke

Dagsordenspunkt 17 E-justice
205-210 a) Handlingsplan 2014-18
211-215 b) E-justice fremtidsrapport
-*statusorientering*
KOM-dokument foreligger ikke

Dagsordenspunkt 1: Afrapportering fra Middelhavstaskforcen

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 forventes Kommissionen at afrapportere om Middelhavstaskforccens forslag til initiativer, der kan bidrage til at forhindre fremtidige ulykker, hvor migranter omkommer i Middelhavet. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser, og nærhedsprincippet har ikke betydning for sagen. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen. Fra dansk side støtter man taskforccens arbejde. Særligt er man fra dansk side positivt indstillet over for, at samarbejdet med oprindelses- og transitlande, herunder mobilitetspartnerskaber og regionale udviklings- og beskyttelsesprogrammer, tildeles en fremtrædende rolle.

1. Baggrund

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. oktober 2013 orienterede Italien om hændelsen ved Lampedusa den 3. oktober 2013, hvor mindst 339 afrikanske migranter omkom, da et fartøj med omkring 500 personer ombord sank. Orienteringen blev efterfulgt af en drøftelse om, hvordan problemet med migrationspres fra de sydlige middelhavslande kan løses.

Som opfølgning på rådsmødet nedsatte Kommissionen en taskforce (Middelhavstaskforccen), der skal komme med forslag til, hvordan ulykker, som den der fandt sted ved Lampedusa, kan undgås fremover.

Middelhavstaskforccen bliver ledet af Kommissionen. Herudover deltager alle interesserede medlemsstater samt EU-agenturer som bl.a. EU's asylstøttekontor (EASO), Frontex og Europol. Fra dansk side deltager Justitsministeriet. Der er afholdt møder i taskforccen den 24. oktober 2013 og den 20. november 2013.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 forventes Kommissionen at præsentere Middelhavstaskforccens forslag til initiativer, hvorefter der forventes en politisk drøftelse heraf.

2. Indhold

Formålet med Middelhavstaskforcen er at identificere initiativer, der kan medvirke til at forebygge, at migranter føler sig nødsaget til at søge mod EU og derved bringer sig i livsfarlige situationer.

Den endelige rapport foreligger endnu ikke, men på baggrund af drøftelserne i taskforcen forventes rapporten at indeholde initiativer inden for følgende fire områder:

- Grænseovervågning
- Solidaritet med medlemsstater, der oplever et stort migrationspres
- Samarbejde med tredjelande
- Bekæmpelse af menneskesmugling og organiseret kriminalitet

Kommissionens første udkast til rapport indeholdt endvidere forslag til initiativer, som havde til formål at etablere lovlige kanaler til EU, f.eks. i form af muligheden for såkaldte humanitære visa, dvs. visa udstedt med henblik på indgivelse af en asylansøgning. En række medlemsstater var yderst kritiske over for sådanne initiativer, og Kommissionen har oplyst, at man vil lade disse initiativer udgå af rapporten.

I relation til grænseovervågning foreslås en styrkelse af Frontex' og relevante medlemsstaters redningskapacitet i det centrale Middelhav, bl.a. gennem tilførsel af ekstra 7,9 mio. euro til Frontex i 2013. Samtidig præciseres det dog, at Frontex' opgave er at overvåge grænserne, ikke at udføre redningsaktioner. Endvidere henvises der til, at det nye europæiske grænseovervågningsystem, Eurosur, bliver operationelt fra den 2. december 2013, hvilket bl.a. vil forbedre Frontex' og medlemsstaternes evne til at lokalisere små fartøjer ved de ydre søgrænser. Samtidig foreslås det, at arbejdet med forordningen om gennemførelse af Frontex-koordinerede søoperationer fremskyndes. Endelige foreslås, at det på lidt længere sigt undersøges, hvordan det kan sikres, at private fartøjer, f.eks. handelsskibe og fiskerbåde, der tilfældigt bidrager til en redningsaktion, ikke efterfølgende oplever negative retlige eller økonomiske konsekvenser.

Som led i udvisningen af solidaritet med medlemsstater, der ikke har tilstrækkelige midler til at håndtere et øget migrationspres, lægges der op til, at Kommissionen, via forskellige EU-fonde, støtter Italien med 30 mio. euro, som bl.a. skal styrke grænseovervågningsoperationer. Endvidere foreslås det, at der afsættes ca. 20 mio. euro fra relevante EU-fonde til at for-

øge kapaciteten i forhold til modtageforhold, asylsagsbehandling, screening og registrering i andre medlemsstater, der oplever stigende migrationspres. Endvidere foreslås, at EASO fremadrettet tildeles en central rolle i forhold til at udvikle kapaciteten og kvaliteten af medlemsstaternes asylsystemer, herunder behandling af asylansøgninger, modtagelsesforhold og koordinering af intern omfordeling. På længere sigt foreslås det bl.a., at EASO etablerer et pilotprojekt om fælles asylbehandling, og at medlemsstaterne i højere grad overvejer intern omfordeling af flygtninge i EU.

Samarbejdet med tredjelande bør fortsat være styret af EU's globale tilgang til migration og mobilitet (GAMM), og fokus bør rettes mod at styrke samarbejdet med EU's nabolande samt oprindelses- og transitlande af særlig interesse – fx Tunesien og Libyen. Der peges bl.a. på, at mobilitetspartnerskaber og regionale udviklings- og beskyttelsesprogrammer kan bidrage til at opbygge landenes asylsystemer, så de lever op til internationale standarder. Endvidere foreslås, at man på lidt længere sigt søger at etablere en netværk mellem relevante europæiske og nordafrikanske middelhavslande, der skal sikre en hurtig og direkte udveksling af information i forbindelse med sø-operationer. Samarbejdet med tredjelandene bør endvidere sikre en effektiv tilbagetagelse af ulovlige migranter i overensstemmelse med internationale standarder, bl.a. igennem programmer for frivillig tilbagevenden og tilbagetagelsesaftaler.

I forhold til bekæmpelse af menneskesmugling og organiseret kriminalitet foreslås det bl.a., at EUROPOL's koordinerende rolle styrkes, og at der inden for rammerne af EU's såkaldte "policy cycle" om alvorlig, grænseoverskridende kriminalitet, udarbejdes handlingsplaner om henholdsvis ulovlig indvandring og menneskehandel. Endvidere foreslås det, at der udvikles en udførlig EU-strategi for den fremadrettede bekæmpelse af menneskesmugling.

3. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er – ud over høringen af Specialudvalget for asyl- og indvandrings-

samarbejde (SPAIS), jf. pkt. 10 nedenfor – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

6. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet har ikke betydning for sagen.

7. Andre landes kendte holdninger

Der foreligger ikke offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

8. Foreløbig dansk holdning

Fra dansk side støtter man taskforcens arbejde og agter at tage Kommissionens afrapportering til efterretning.

Særligt er man fra dansk side positivt indstillet over for, at samarbejdet med oprindelses- og transitlande, herunder mobilitetspartnerskaber og regionale udviklings- og beskyttelsesprogrammer, tildeles en fremtrædende rolle i taskforcens arbejde.

9. Europa-Parlamentet

Sagen skal ikke forelægges Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for asyl- og indvandringssamarbejdet

Sagen har været drøftet i Specialudvalget for asyl- og indvandringssamarbejde (SPAIS) den 19. november 2013.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenspunkt 2: Den fremtidige udvikling for området for retlige og indre anliggender (post-Stockholm programmet)

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 forventes en drøftelse af, hvilke centrale emner der skal adresseres i et kommende flerårigt program på området for retlige og indre anliggender. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser, og nærhedsprincippet har ikke betydning for sagen. På asyl- og indvandringsområdet har Danmark sammen med syv ligesindede medlemsstater udarbejdet et fælles forslag til, hvilke politiske prioriteter der bør adresseres i et nyt strategisk program. Regeringen kan generelt bakke op om de prioriteter, der fremhæves i det fælles forslag fra denne kreds. På det politimæssige og strafferetlige område er det generelt Danmarks holdning, at fokus skal være på implementering og konsolidering af eksisterende lovgivning.

1. Baggrund

Det gældende strategiske program for EU's prioriteter på området for retlige og indre anliggender for perioden 2010-2014, Stockholm-programmet, udløber med udgangen af 2014.

Ifølge artikel 68 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde udformer Det Europæiske Råd strategiske retningslinjer for den lovgivningsmæssige og operationelle programudformning i området med frihed, sikkerhed og retfærdighed.

På den baggrund fremgår det af konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde den 27.-28. juni 2013, at Det Europæiske Råd på sit møde i juni 2014 vil drøfte udformningen af nye strategiske retningslinjer for den lovgivningsmæssige og operationelle programudformning i området med frihed, sikkerhed og retfærdighed. Som forberedelse til Det Europæiske Råd opfordres de kommende formandskaber til at indlede en refleksionsproces i Rådet. Kommissionen opfordres til at bidrage til denne proces.

Der var på det uformelle rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 18.-19. juli 2013 i Vilnius en indledende drøftelse af den fremtidige udvikling på området for retlige og indre anliggender efter udløbet af Stockholm-programmet.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 forventes en drøftelse af hvilke centrale emner der skal adresseres i et kommende flerårigt program for området for retlige og indre anliggender.

2. Indhold

Formandskabet har som udgangspunkt alene lagt op til, at man på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 vil orientere om den planlagte håndtering af drøftelserne om den fremtidige udvikling på området for retlige og indre anliggender.

Som anført ovenfor vil Det Europæiske Råd i juni 2014 drøfte udformningen af nye strategiske retningslinjer for området for retlige og indre anliggender. Hvis Rådet (retlige og indre anliggender) skal kunne bidrage konstruktivt til denne proces, bør der hurtigst muligt indledes en drøftelse af prioriteterne for et kommende flerårigt program for området for indre anliggender.

Hertil kommer, at Kommissionen forventer at præsentere sin meddelelse om et post-Stockholm initiativ i begyndelsen af 2014. Meddelelsen skal ifølge Kommissionen inspirere Rådet og Europa-Parlamentet og sætte rammen for drøftelsen.

En række medlemsstater, herunder Danmark, har på den baggrund lagt pres på formandskabet for at få en egentlig drøftelse af mulige prioriteter for et kommende flerårigt program for området for retlige og indre anliggender på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013.

På asyl- og indvandringsområdet har Danmark sammen med syv ligesindede medlemsstater udarbejdet et fælles forslag til, hvilke politiske prioriteter, der bør adresseres i et nyt strategisk program. Det er hensigten, at forslaget skal fungere som et oplæg til videre drøftelser i Rådet (retlige og indre anliggender).

For så vidt angår de indledende bemærkninger fremgår det af det fælles papir fra kredsen af ligesindede lande, at den fremtidige asyl- og migrationspolitik bør være baseret på en såkaldte ”whole of government approach” og omfatte alle relevante politikområder, herunder de eksterne relationer. Det understreges endvidere, at den fremtidige asyl- og migrationspolitik bør fokusere på praktisk samarbejde og gennemførelse af eksisterende lovgivning frem for på vedtagelse af ny lovgivning. Endvidere fremhæves behovet for solidaritet, herunder forpligtelsen til en effektiv gennemførelse af EU-lovgivningen inden for asyl- og indvandringsområdet og i forhold til visum og grænser.

Det fremgår endvidere af det fælles papir, at EU’s fremtidige politik på asylområdet bør have fokus på medlemsstaternes forpligtelse til at sikre en effektiv gennemførelse af det fælles europæiske asylsystem, herunder gennem et styrket praktisk samarbejde mellem nationale asylmyndigheder, som koordineres af EASO. Endvidere bør den nye varslings- og beredskabsmekanisme (”early warning”) anvendes til at forberede EU-landene bedre på kriser, der opstår uden for EU. Herudover bør arbejdet med regionale udviklings- og beskyttelsesprogrammer i transit- og oprindelseslande styrkes, og der bør fortsat være fokus på genbosætning under hensyntagen til forholdene i den enkelte medlemsstat.

I forhold til visum og grænser fremgår det af det fælles papir, at fokus bør være på at sikre den rette balance mellem åbenhed, sikkerhed og forebyggelse af migrationsrisiko. Mulighederne i visumkodeks bør udnyttes bedre, ligesom man bør se på muligheden for at anvende udvidede visumlempelsaftaler som et alternativ til visumfrihed, hvis dette selv i et langt perspektiv må anses for urealistisk. Endvidere understreges det, at forhandlinger om visumfritagelsesaftaler og tilbagetagelsesaftaler bør følges ad, og at EU bør kunne ophæve aftaler om visumfritagelse eller visumliberalisering, hvis betingelserne herfor ikke (længere) er til stede. Det foreslås også, at der – bl.a. gennem en styrkelse af det lokale Schengen-samarbejde – sikres ensartethed i medlemsstaternes visumudstedelse. Samtidig lægges der op til, at medlemsstaterne ikke alene skal fokusere på, hvilket land en visumansøger kommer fra, men også på den konkrete ansøgers profil. I den forbindelse kan den mere målrettede og risikobaserede grænsekontrol, som smart borders-forslagene vil give mulighed for, inddrages. Endvidere bør muligheden for indførelse af et såkaldt EU-ESTA overvejes. Endelig foreslås en styrkelse af Frontex’ operationelle kapacitet, herunder i forhold til kapacitetsopbygning i tredjelande.

For så vidt angår håndtering af migrationspres understreges det, at en fremtidig asyl- og indvandringspolitik bør tage sit udgangspunkt i, at personer, der ikke har ret til at opholde sig på EU's område, skal tilbagesendes. Der er derfor behov for at styrke EU-samarbejdet om tilbagesendelse – frivillig såvel som tvangsmæssig. I den forbindelse bør fokus særligt være på dialoger med centrale tredjelande. Endvidere kan der ses muligheden for at tidsbegrænse Kommissionens forhandlingsmandater, så de ikke blokerer for bilaterale tilbagetagelsesaftaler. Endvidere fremhæves samarbejdet med oprindelses- og transitlande om bekæmpelse af ulovlig indvandring, og det anføres bl.a., at en pligt til tilbagetagelse bør indgå som et fast element i aftaler om handel, udvikling mv. med tredjelande. Et andet emne, som fremhæves, er retten til fri bevægelighed og behovet for at bekæmpe svig og misbrug med hensyn til denne ret. I den forbindelse bør der bl.a. være fokus på identitets- og rejsedokumenters sikkerhed og på en effektiv håndhævelse af opholdsdirektivet.

3. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er – ud over høringen af Specialudvalget for asyl- og indvandrings-samarbejde (SPAIS), jf. pkt. 10 nedenfor – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

6. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet har ikke betydning for sagen.

7. Andre landes kendte holdninger

Der foreligger ikke offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

8. Foreløbig dansk holdning

Regeringen kan generelt bakke op om de prioriteter, der er fremhævet i det fælles forslag til prioriteter for et nyt strategisk program, og som beskrives

under punkt 2. På det politimæssige og strafferetlige område er det generelt regeringens holdning, at fokus skal rettes mod implementering og konsolidering af eksisterende lovgivning.

9. Europa-Parlamentet

Sagen skal ikke forelægges Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for asyl- og indvandringssamarbejdet

Sagen har været drøftet i Specialudvalget for asyl- og indvandringssamarbejde (SPAIS) den 19. november 2013 og i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde ligeledes den 19. november 2013.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenspunkt 3: Kommissionens rapport om fri bevægelighed for personer

Revideret notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Det forventes, at Kommissionen på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 vil præsentere en rapport om fri bevægelighed for personer. Sagen har ingen statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser og rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet. Ud over de fire medlemsstater, der stod bag det brev om fri bevægelighed, som blev drøftet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. juni 2013, ses der ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen. Fra dansk side finder man, at det bør afdækkes, i hvilket omfang der foregår misbrug af retten til fri bevægelighed.

1. Baggrund

Indenrigs- og justitsministrene fra Storbritannien, Tyskland, Nederlandene og Østrig sendte den 24. april 2013 et fælles brev til det daværende irske formandskab med anmodning om, at spørgsmålet om fri bevægelighed blev sat på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. juni 2013.

I brevet anførte de fire indenrigs- og justitsministre bl.a., at velfærdssystemerne i en række medlemsstater er under pres som følge af, at visse EU-borgere benytter sig af retten til fri bevægelighed uden at leve op til betingelserne for at udnytte denne rettighed. Ifølge brevet udgør dette en trussel mod den brede accept af behovet for at udvise solidaritet mellem EU-landene. Det gælder i særdeleshed, hvis de pågældende personers ophold i en EU-medlemsstat beror på svig eller systematisk misbrug af retten til fri bevægelighed.

Ministrene opfordrede derfor Kommissionen til at sikre, at medlemsstaterne har de fornødne juridiske værktøjer til effektivt at bekæmpe misbrug og svig. Herudover pegede ministrene på, at der er behov for at overveje, hvordan presset på en række EU-landes velfærdssystemer kan imødegås, og man opfordrede Kommissionen til hurtigst muligt at fremsætte forslag

til regler med dette formål.

Brevet fra de fire indenrigs- og justitsministre blev drøftet under frokosten på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. juni 2013.

Under den efterfølgende afrapportering oplyste det daværende irske formandskab, at det under drøftelsen var blevet understreget, at den frie bevægelighed er en helt grundlæggende rettighed. Formandskabet oplyste endvidere, at en række medlemsstater havde givet udtryk for, at der var behov for yderligere oplysninger om problemets karakter og omfang. Det var derfor blevet besluttet, at en arbejdsgruppe under Kommissionen (FREEMO) skulle arbejde videre med sagen med henblik på, at Kommissionen kunne fremlægge en delrapport om fri bevægelighed i oktober 2013 samt en slutrapport ved årets udgang.

Som opfølgning på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. juni 2013 anmodede Kommissionen medio juli 2013 medlemsstaterne om inden udgangen af juli at fremsende data til brug for udarbejdelse af rapporten.

Kommissionen anmodede i den forbindelse medlemsstaterne om at foretage en forholdsmæssig sammenligning mellem egne statsborgere og andre EU-borgere bosat i medlemsstaten i forhold til bl.a. erhvervsaktivitet, modtagelse af sociale ydelser samt misbrug og svig i relation til fri bevægelighed, herunder særligt i form af proforma ægteskaber og dokumentfalsk.

Den 25. juli 2013 blev der på britisk initiativ afholdt et ekspertmøde om fri bevægelighed med deltagelse af en række medlemsstater, herunder Danmark.

På mødet drøftede man bl.a., hvordan man skulle besvare Kommissionens henvendelse, og en række medlemsstater gav i den forbindelse udtryk for, at de – bl.a. som følge af manglende registrering af EU-borgere – ville have vanskeligt ved at skaffe de statistiske oplysninger, som Kommissionen efterspørger.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. oktober 2013 præsenterede Kommissionen sine foreløbige konklusioner.

Den 5. november 2013 afsendte Danmark de efterspurgte statistiske oplys-

ninger til Kommissionen. Det danske bidrag er udarbejdet i samarbejde mellem Justitsministeriet og Beskæftigelsesministeriet og med indhentede oplysninger fra Statsforvaltningen.

Oplysningerne peger ikke umiddelbart på, at der i Danmark sker svig og misbrug i relation til fri bevægelighed i et større omfang.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 forventes Kommissionen at præsentere den endelige rapport, hvorefter der forventes en politisk drøftelse af resultaterne.

2. Indhold

Kommissionens endelige rapport foreligger endnu ikke, men på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. oktober 2013 præsenterede Kommissionen sine foreløbige konklusioner.

Talmæssigt peger de foreløbige resultater ikke på, at der er tale om et større problem med svig og misbrug. Det er dog tvivlsomt, om de foreløbige resultater giver et fuldstændigt billede, da det som anført ovenfor har været vanskeligt for mange medlemsstater at levere den faktuelle dokumentation, som Kommissionen efterspørger, ligesom flere medlemsstater ikke havde leveret data inden rådsmødet.

Uanset at der talmæssigt måtte være tale om et begrænset problem, gav Kommissionen udtryk for forståelse for medlemsstaternes bekymringer vedrørende svig og misbrug. Kommissionen fremkom på den baggrund med konkrete forslag til fremadrettede indsatser med henblik på bekæmpelse af svig og misbrug inden for rammerne af eksisterende lovgivning, bl.a. bekæmpelse af pro forma ægteskaber, fælles retningslinjer for sædvanligt opholdssted samt støtte fra EU's Sociale Fond.

3. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er – ud over høringen af Specialudvalget for asyl- og indvandrings-samarbejdet (SPAIS), jf. pkt. 10 nedenfor – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

6. Nærhedsprincippet

Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Ud over fra de fire medlemsstater, der stod bag brevet af 24. april 2013, ses der ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side deler man den bekymring, der ligger bag brevet fra de fire indenrigs- og justitsministre. Svig og misbrug af velfærdsydelser kan føre til en uacceptabel belastning af vores sociale systemer og undergrave den folkelige opbakning til princippet om fri bevægelighed og EU-projektet som helhed.

På den baggrund er det vigtigt, at det bliver afdækket, i hvilket omfang der foregår misbrug af retten til fri bevægelighed, ligesom Danmark vil være parat til at overveje, om man har de fornødne redskaber til at bekæmpe et sådant misbrug.

9. Europa-Parlamentet

Sagen skal ikke forelægges Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for asyl- og indvandrings-samarbejdet

Sagen har været drøftet i Specialudvalget for asyl- og indvandrings-samarbejdet (SPAIS) den 19. november 2013.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Brevet fra de fire indenrigs- og justitsministre blev forelagt udvalget til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. juni 2013.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. oktober 2013.

Dagsordenspunkt 4: Den fulde anvendelse af Schengen-reglerne i Bulgarien og Rumænien - statusorientering

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 forventes en orientering om status for en fremtidig afgørelse om Bulgariens og Rumæniens fulde anvendelse af Schengen-reglerne. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfiansielle konsekvenser, og nærhedsprincippet har ikke betydning for sagen. Folketinget gav den 19. september 2011 den daværende regering mandat til at tilslutte sig en ophævelse af grænsekontrollen mellem Bulgarien og Rumænien og de øvrige Schengen-lande, enten i form af en to-trinsmodel eller i form af en fuldstændig ophævelse af grænsekontrollen på én gang.

1. Baggrund

Bulgarien og Rumænien indtrådte i EU den 1. januar 2007. De Schengen-regler, der hænger direkte sammen med afskaffelsen af personkontrollen ved de indre grænser, blev imidlertid ikke sat i kraft i forhold til de to lande ved tiltrædelsen.

Det følger af den protokol, der er tilknyttet EU-tiltrædelsestraktaten for Bulgarien og Rumænien, at Rådet afgør, hvornår den indre grænsekontrol i forhold til de to medlemsstater ophæves.

Denne afgørelse kan først træffes, når det i overensstemmelse med de relevante Schengen-evalueringsprocedurer er sikret, at Bulgarien og Rumænien fuldt ud lever op til det regelsæt, der gælder for Schengen-lande. Afgørelsen om ophævelse af den indre grænsekontrol træffes med enstemmighed af Rådet efter høring af Europa-Parlamentet.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2011 vedtog Rådet konklusioner om afslutning af evalueringen af Bulgariens og Rumæniens gennemførelse af Schengen-reglerne. Det fremgår af rådskonklusionerne, at betingelserne for, at Rådet efter tiltrædelsesakten for Bulgariens og Rumæniens optagelse i EU kan træffe afgørelse om at ophæve den

indre grænsekontrol ved luft-, land- og søgrænser mellem Bulgarien/Rumænien og de øvrige Schengen-lande, er opfyldt.

På grund af manglende enstemmighed i Rådet om optagelse af de to lande fremlagde det daværende polske formandskab på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 22.-23. september 2011 et kompromisforslag om en trinvis optagelse af Bulgarien og Rumænien i det fulde Schengensamarbejde. Ifølge kompromisforslaget er det i første omgang alene kontrollen ved luft- og søgrænserne, der ophæves, mens kontrollen ved landgrænserne først ophæves på et senere tidspunkt.

Det Europæiske Råd anmodede på sit møde den 1.-2. marts 2012 Rådet om på ny at tage spørgsmålet om Bulgariens og Rumæniens tiltrædelse af Schengen-området op på rådsmødet for retlige og indre anliggender i september 2012 og træffe en afgørelse på mødet. Det Europæiske Råd erindrede i sin udtalelse endvidere om, at de retlige betingelser for de to landes tiltrædelse var opfyldt, og anerkendte de to landes fortsatte bestræbelser. Rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 20. september 2012 blev imidlertid aflyst.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 25.-26. oktober 2012 var der en drøftelse af sagen, og formandskabet konstaterede, at det ikke havde været muligt at opnå den fornødne enstemmighed til at ophæve den indre grænsekontrol i forhold til de to lande. *Det skyldes bl.a., at flere medlemsstater har kædet beslutningen herom sammen med de såkaldte CVM-rapporter, hvor Kommissionen evaluerer Bulgarien og Rumænien i forhold til bl.a. retssikkerhed og korruptionsbekæmpelse.*

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. marts 2013 var der igen en drøftelse af sagen, og der var fortsat ikke den fornødne enstemmighed. Visse medlemsstater tilkendegav i den forbindelse, at man var villig til at drøfte sagen igen, når de nye CVM-rapporter forelå. Formandskabet konkluderede, at Rådet ville vende tilbage til sagen inden udgangen af 2013 med henblik på at drøfte en vej fremad baseret på en trinvis ophævelse af den indre grænsekontrol.

Der er ikke siden drøftelsen på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. marts 2013 fremlagt nye CVM-rapporter for Bulgarien eller Rumænien. Nye rapporter vedrørende begge lande forventes dog offentliggjort i begyndelsen af 2014.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 forventes en orientering om status for sagen.

2. Indhold

2.1. Generelt

Med henblik på at vurdere, om Bulgarien og Rumænien lever op til Schengen-reglerne, blev der iværksat en evalueringsprocedure (Schengen-proceduren), som indebærer, at et eksperthold bestående af repræsentanter fra de nuværende Schengen-lande og Kommissionen førte tilsyn med og kontrollerede gennemførelsen af Schengen-reglerne i de to lande.

Evalueringsproceduren omfattede Bulgariens og Rumæniens anvendelse af Schengen-reglerne inden for områderne databeskyttelse, politisamarbejde, luftgrænsekontrol, landgrænsekontrol, søgrænsekontrol, visumudstedelse og brugen af Schengen-informationssystemet (SIS).

Begge lande har bl.a. besvaret et omfattende og detaljeret spørgeskema, som giver mulighed for at vurdere landenes gennemførelse af Schengen-reglerne i form af lovgivning, myndighedsstrukturerne på de relevante områder, personalemæssige ressourcer, grænsepersonalets uddannelsesniveau mv.

I begge lande er der endvidere inden for de nævnte områder gennemført evalueringsbesøg af eksperthold. Ekspertholdene har med udgangspunkt i besvarelsener af spørgeskemaerne inspiceret bl.a. de fysiske lokaliteter og f.eks. vurderet kvaliteten af teknisk udstyr. Under evalueringsbesøgene har ekspertholdet haft mulighed for at stille spørgsmål til personalet og derved vurdere personalets kendskab til Schengen-reglerne, relevante sagsgange og personalets sprogkunderskaber.

På baggrund af spørgeskemabesvarelsener og evalueringsbesøgene har ekspertholdene udarbejdet evalueringsrapporter, der indeholder en række konklusioner og anbefalinger. Rapportenerne er efterfølgende blevet diskuteret i Rådets arbejdsgruppe om Schengen-evaluering. Bulgarien og Rumænien har under disse drøftelser løbende rapporteret om de opfølgningsskridt, der er foretaget på baggrund af ekspertholdenes anbefalinger. Arbejdsgruppen om Schengen-evaluering har herefter vurderet, om der har været behov for genbesøg i landene.

2.2. Nærmere om hovedelementerne i sagen

2.2.1. Politisamarbejde

For så vidt angår politisamarbejde blev Bulgarien og Rumænien evalueret i marts og april 2009, hvor gennemførelsen af relevant lovgivning, politiets organisation og det operationelle politisamarbejde på nationalt og internationalt plan blev vurderet. Der blev i denne forbindelse foretaget en række besøg på bl.a. politistationer og ved grænseovergange.

2.2.2. Databeskyttelse

Der blev i april 2009 foretaget en evaluering af databeskyttelsesniveauet i Bulgarien og Rumænien, hvor relevant lovgivning, databeskyttelsesmyndigheder, regler for logning af databehandlingsskridt og it-sikkerhed, visumudstedelse og internationalt samarbejde var genstand for evaluering. Databeskyttelsesevalueringerne er sket på baggrund af spørgeskemabesvarelser og i form af oplæg ved de bulgarske og rumænske myndigheder.

2.2.3. Visumudstedelse

Bulgariens og Rumæniens generalkonsulater i Istanbul og ambassaderne i Chisinau (Moldova) blev inspiceret i juni 2009 med henblik på en vurdering af landenes praksis i forhold til visumudstedelse. I den forbindelse var bl.a. adgangen til konsulaterne og ambassaderne, sikkerhedsforanstaltninger og -kontrol på den pågældende lokalitet, processen for indgivelse af ansøgninger, afslag på ansøgninger, datahåndtering, sikkerhedsgodkendelse af personale og materiel, udstyr til at påvise falske dokumenter og uddannelse af personale genstand for evaluering.

2.2.4. Sø-, luft- og landgrænser

Landenes søgrænsekontrol blev evalueret i august og september 2009, luftgrænsekontrollen i november 2009 og landgrænsekontrollen i marts og i november 2010.

I Rumænien blev der i november 2010 endvidere foretaget genbesøg i en lufthavn og ved en landgrænseovergang. I Bulgarien blev der i december 2010 og i marts 2011 foretaget genbesøg ved en landgrænseovergang.

Evalueringerne af sø-, luft- og landgrænser er sket ved en gennemgang af bl.a. lovgivning og internationalt samarbejde i forbindelse med grænsekontrol. Der er endvidere foretaget kontrol af de organisatoriske og funktionelle strukturer, den operationelle effektivitet (herunder ressourcer og kontrolniveau), risikoanalyser, behandling af datamateriale, politiundersøgelser af udlændinge, uddannelse af personale, tilbagetagelse af udlændinge, afvisning på grænsen, ulovlig indvandring og transportøransvar.

Der er herudover foretaget en række inspektionsbesøg af havne, lufthavne og landgrænseovergange. Under disse inspektionsbesøg har ekspertholdet endvidere foretaget evaluering af kontrolprocedurer, grænseovervågning og uddannelse af personale.

2.2.4.1. Rumænien

Det fremgår af de rådskonklusioner, der blev vedtaget på rådsmødet den 9. juni 2011, at Schengen-evalueringen af de rumænske luftgrænser viste en generelt velstruktureret grænseforvaltningsmyndighed, en god faglig kompetence hos de ansatte i grænsepolitiet og et tilfredsstillende kendskab til kravene i Schengen-grænsekodeksen. Det fremgår endvidere af rådskonklusionerne, at det disponible udstyr hovedsageligt var tilstrækkeligt. De mindre mangler, der blev påvist under det første evalueringsbesøg, er ved et senere besøg konstateret tilstrækkeligt afhjulpet. Herudover fremgår det af rådskonklusionerne, at der ifølge oplysninger fra Rumænien, er blevet eller snart bliver rettet op på mangler i forhold til luftfartsselskabernes ansvar og kapaciteten til at afsløre menneskesmuglere.

For så vidt angår de rumænske søgrænser fremgår det af rådskonklusionerne, at evalueringen viste et godt niveau af samarbejde, kommunikation, situationskendskab og reaktionskapacitet, og at grænsekontrollen udføres med tilstrækkeligt udstyr og af specialtrænet personel. Der er også et godt niveau af risikoanalyse og en velstruktureret kommandokæde. Det fremgår af rådskonklusionerne, at der i opfølgingsprocessen er blevet rettet op på tidligere konstaterede mangler med hensyn til transportvirksomheders ansvar, samt på mindre mangler bl.a. med hensyn til udførelsen af grænsekontrol og behovet for bedre uddannelse og sprogfærdigheder generelt.

For så vidt angår de rumænske landgrænser fremgår det af rådskonklusionerne, at evalueringen viste et godt niveau af grænsekontrol, en professionel taktisk og operationel tilgang i grænseovervågningen, en professionel udførelse af risikoanalyse og efterretning samt et godt samarbejde både in-

ternationalt og med nabolandene. Den tilgængelige infrastruktur og personaleniveauet på stedet blev anset for tilstrækkelig. Det fremgår endvidere af rådskonklusionerne, at de mindre mangler, der blev påvist under det første evalueringsbesøg bl.a. med hensyn til udførelse af grænsekontrol og udstyr samt antallet af uanmeldte inspektioner med henblik på modvirkning af korruption, er blevet afhjulpet i opfølgingsprocessen, og at de fleste foranstaltninger er blevet gennemført. Der blev i forbindelse med evalueringen afholdt et nyt besøg ved to bestemte grænseovergangssteder, hvor det kunne konstateres, at tidligere påviste mangler vedrørende bl.a. infrastruktur og udstyr var blevet afhjulpet.

2.2.4.2. Bulgarien

Det fremgår af de rådskonklusioner, der blev vedtaget på rådsmødet den 9. juni 2011, at den infrastruktur, der benyttes til grænsekontrol ved de bulgarske luftgrænser, lever op til kravene i Schengen-grænsekodeksen, og at udstyret hovedsageligt er tilstrækkeligt og moderne. Den systematiske taktiske risikoanalyse, der resulterer i henstillinger vedrørende niveauer for grænsekontrol, samt tutorordningen kan betragtes som såkaldt bedste praksis. Der blev ved evalueringen påvist mangler inden for udstyr, udførelse af grænsekontrol og uddannelse, fuldstændig fysisk adskillelse i Burgas lufthavn, pligten til at formidle passageroplysninger, sprogkunderskaber og gennemførelse af luftfartsselskabernes ansvar, hvilket der imidlertid efterfølgende er rettet op på, jf. opfølgingsrapporten fra juli 2011.

For så vidt angår de bulgarske søgrænser fremgår det bl.a. af rådskonklusionerne, at den systematiske taktiske risikoanalyse, kontrollen af fiskerifartøjer og grænsekontrollen af lystfartøjer kan betragtes som bedste praksis. Det blev vurderet, at grænseovervågningssystemet generelt opfylder kravene i Schengen-grænsekodeksen. Der er under opfølgningen blevet rettet op på de påviste mangler inden for grænsekontrol og grænseovervågning, visumudstedelse, infrastruktur og sprogkunderskaber.

For så vidt angår de bulgarske landgrænser fremgår det af rådskonklusionerne, at evalueringen efter det andet genbesøg viste et pragmatisk og professionelt niveau af samarbejde på grænsen, både hvad angår grænsekontrol og grænseovervågning. Det blev under genbesøgene konstateret, at de anbefalinger, der blev fremsat vedrørende kontrol ved grænsen mellem Bulgarien og Tyrkiet, grænseovervågning, bemanning, kommunikation, ledelses- og sproguddannelse, situationskendskab og strategisk tilgang, er blevet gennemført og fortsat vil blive overvåget nøje. Det fremgår endvi-

dere, at Bulgarien har besluttet at udarbejde en særlig pakke af ledsagende foranstaltninger med henblik på eventuelt stigende indvandringsstrømme efter den fuldstændige indtræden i Schengen-samarbejdet.

2.2.5. Evaluering af SIS/SIRENE

Efter den ovennævnte evalueringsprocedure og opfølgingsprocedure i forhold til databeskyttelse vedtog Rådet den 26. april 2010 konklusioner om, at databeskyttelsesniveauet i Bulgarien og Rumænien var tilfredsstillende. Dette var en forudsætning for, at der kunne overføres data via Schengen-informationssystemet (SIS) til de to lande, og dermed for at SIS/SIRENE-evalueringerne kunne gennemføres.

I juni 2010 traf Rådet afgørelse om anvendelse af reglerne om SIS (der er en del af Schengen-regelsættet) i Bulgarien og Rumænien med virkning fra den 15. oktober 2010. Den 5. november 2010 blev begge lande fuldt operationelle. Der blev i form af de såkaldte SIS/SIRENE-evalueringer foretaget kontrol af den nationale lovgivning mv. angående SIS og af de myndigheder, der anvender systemet. Som et led i evalueringen blev der foretaget inspektionsbesøg på landenes SIRENE-kontorer og en række anmeldte og uanmeldte inspektionsbesøg på politistationer mv. for at vurdere anvendelsen af systemet.

3. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er – ud over drøftelsen i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde, jf. pkt. 10 nedenfor – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

6. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet har ikke betydning for sagen.

7. Andre landes kendte holdninger

Finland, Nederlandene og Tyskland har tidligere offentligt tilkendegivet modstand mod Bulgariens og Rumæniens fulde indtræden i Schengen-samarbejdet på nuværende tidspunkt.

8. Foreløbig generel dansk holdning

I overensstemmelse med de rådskonklusioner, som Rådet (retlige og indre anliggender) vedtog på rådsmødet den 9.-10. juni 2011, er det Danmarks opfattelse, at Bulgarien og Rumænien opfylder de krav, som følger af Schengen-regelsættet, og at der derfor er grundlag for, at Rådet træffer beslutning om, at Rumænien og Bulgarien optages i det fulde Schengen-samarbejde.

9. Europa-Parlamentet

Spørgsmålet om den fulde anvendelse af Schengen-reglerne i Bulgarien og Rumænien har været sendt i høring i Europa-Parlamentet, der har støttet den fulde optagelse af de to lande i Schengen-samarbejdet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har senest været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den *19. november 2013*.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt Folketingets partier til forhandlingsoplæg den 19. september 2011 forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 22.-23. september 2011 og har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den *7.-8. marts 2013*.

Dagsordenspunkt 5: Udenlandske krigere og hjemvendte set fra et terrorbekæmpelsesperspektiv, navnlig hvad angår Syrien

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Det forventes, at EU's antiterrorkoordinatør, Gilles de Kerchove, på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 vil præsentere en rapport om status for gennemførelsen af de 22 anbefalinger om 'foreign fighters', som antiterrorkoordinatøren præsenterede under rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. juni 2013. Det nærmere indhold af statusrapporten er endnu ukendt. Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Fra dansk side er man positiv indstillet over for de eksisterende tiltag i EU's indsats mod terrorisme, og man forventer således at kunne tage præsentationen og udfaldet af drøftelserne til efterretning.

1. Baggrund

På det uformelle rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 17.-18. januar 2013 orienterede EU's antiterrorkoordinatør, Gilles de Kerchove, om gidselstagningen på naturgasanlægget ved In Amenas i Algeriet. Han oplyste, at der var tale om et meget sofistikeret angreb, og at det derfor ikke var sandsynligt, at angrebet alene var en reaktion på Frankrigs intervention i Mali. Antiterrorkoordinatøren forventede således, at der ville komme flere angreb og gidselstagninger i Sahel-regionen. Kommissionen tilføjede, at gidseltagningen understregede behovet for at samtænke EU's interne og eksterne sikkerhed.

Som opfølgning herpå orienterede antiterrorkoordinatøren på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. marts 2013 om sikkerhedssituationen i Sahel-regionen og situationens betydning for EU's interne sikkerhed. Antiterrorkoordinatøren understregede på ny behovet for at samtænke EU's interne og eksterne sikkerhed og fremhævede i den forbindelse truslen fra de såkaldte 'foreign fighters'.

På denne baggrund blev det besluttet, at antiterrorkoordinatøren skulle arbejde videre med emnet, herunder navnlig med spørgsmålet om 'foreign

fighters'. Antiterrorkoordinatoren udarbejdede i den anledning et diskussionsoplæg med 22 anbefalinger til nye initiativer på området, som han præsenterede på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. juni 2013.

Det forventes, at antiterrorkoordinatoren på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 vil præsentere en rapport om status for gennemførelsen af de 22 anbefalinger med henblik på politisk drøftelse.

2. Indhold

EU's antiterrorkoordinator Gilles de Kerchove præsenterede på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6. og 7. juni 2013 et diskussionsoplæg om EU's indsats mod 'foreign fighters'.

Diskussionsoplægget indeholder 22 anbefalinger til nye initiativer, som kan styrke EU's indsats på området. Anbefalingerne retter sig primært mod EU's institutioner, herunder Kommissionen, Europol, IntCen, Eurojust og EU's højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik. Endvidere retter enkelte anbefalinger sig mod medlemslandene. Anbefalingerne handler bl.a. om forebyggelse af radikaliserings og motivation for at tilslutte sig kampene i Syrien, orientering om de barske forhold under kampene i Syrien, styrkelse af kommunikationen om EU's eksisterende indsats på området samt støtte til de personer, som vender tilbage fra kampene.

Det nærmere indhold af statusrapporten om gennemførelsen af antiterrorkoordinatorens anbefalinger kendes ikke på nuværende tidspunkt.

3. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er – ud over høringen af Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde, jf. pkt. 10 nedenfor – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

6. Nærhedsprincippet

Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side har man generelt været positiv over for antiterrorkoordinatorens anbefalinger. På den baggrund forventes det, at man fra dansk side vil kunne tage præsentationen og udfaldet af drøftelserne til efterretning.

9. Europa-Parlamentet

Sagen skal ikke forelægges Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 19. november 2013.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. juni 2013.

Dagsordenspunkt 6: Schengen Governance – situationen i Schengen-området

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 forventes en drøftelse i Det Blandede Udvalg af situationen i Schengen-området med udgangspunkt i en rapport fra Kommissionen om Schengen-områdets funktion. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Nærhedsprincippet har ikke betydning for sagen. Regeringen støtter udviklingen og styrkelsen af den politiske styring af Schengen-samarbejdet.

1. Baggrund

Kommissionen fremlagde den 16. september 2011 den såkaldte Schengen Governance-pakke, som består af to forslag til retsakter og en meddelelse.

Det fremgår af meddelelsen, at Kommissionen hvert halve år vil udarbejde en rapport over Schengen-samarbejdet, som skal danne grundlag for en regelmæssig drøftelse i Rådet og Europa-Parlamentet med henblik på at styrke den politiske styring af Schengen-samarbejdet.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8. marts 2012 fandt der en første drøftelse sted af den politiske styring af Schengen-samarbejdet. Rådet vedtog på mødet konklusioner med henblik på at udvikle og styrke den fremtidige politiske styring af Schengen-samarbejdet og opstille rammerne for halvårlige strategiske drøftelser i Det Blandede Udvalg.

Det fremgår bl.a. af konklusionerne, at Rådet imødeser regelmæssige rapporter fra Kommissionen vedrørende Schengen-områdets funktion. Kommissionen forventes i sine rapporter bl.a. at give et overblik over generelle tendenser, udviklinger og udfordringer i Schengen-samarbejdet.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. juni 2012 blev den politiske styring af Schengen-samarbejdet drøftet med udgangspunkt i Kommissionens første rapport om Schengen-områdets funktion, der blev offentliggjort den 16. maj 2012.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. december 2012 præsenterede Kommissionen sin anden rapport om Schengen-områdets funktion for perioden 1. maj – 31. oktober 2012, hvorefter der var en generel drøftelse af situationen i Schengen-området.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. juni 2013 præsenterede Kommissionen sin tredje rapport om Schengen-områdets funktion for perioden 1. november 2012 – 30. april 2013, hvorefter der var en generel drøftelse af situationen i Schengen-området.

Det forventes, at der på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 vil være en tilsvarende drøftelse af situationen i Schengen-området med udgangspunkt i Kommissionens fjerde rapport om Schengen-områdets funktion. Kommissionens har endnu ikke offentliggjort den fjerde rapport om Schengen-områdets funktion.

2. Indhold

Indholdet af Kommissionens fjerde rapport om Schengen-områdets funktion kendes endnu ikke.

Rapporten forventes bl.a. at indeholde en beskrivelse af de aktuelle udfordringer på Schengen-området, herunder i forhold til migrationsstrømme og ulovlige indvandrere, samt en redegørelse for medlemsstaternes overholdelse og anvendelse af Schengen-reglerne.

3. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er – ud over høringen af Specialudvalget for asyl- og indvandrings-samarbejdet, jf. pkt. 10 nedenfor – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

6. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet har ikke betydning for sagen.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Regeringen støtter udviklingen og styrkelsen af den politiske styring af Schengen-samarbejdet og forholder sig derfor positivt over for Kommissionens *fjerde* rapport om Schengen-områdets funktion.

9. Europa-Parlamentet

Sagen skal ikke forelægges Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for asyl- og indvandrings samarbejdet

Sagen har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget for asyl- og indvandrings samarbejdet *den 19. november 2013*.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Kommissionens *fjerde* rapport om Schengen-områdets funktion har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenspunkt 7: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (generel forordning om databeskyttelse)

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2012) 11 endelig

Resumé

Forslaget til en generel forordning om databeskyttelse er ikke omfattet af retsforbeholdet. Det forventes, at formandskabet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5. og 6. december 2013 vil lægge op til en delvis generel indstilling om forslaget one-stop-shop princip for tilsynsmyndigheder. Forslaget er på en række punkter en videreførelse af reguleringen i det gældende databeskyttelsesdirektiv, men forslaget indeholder samtidig en række væsentlige ændringer og nyskabelser. Det er regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Forslaget vurderes at have lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget vurderes at have statsfinansielle konsekvenser. Kommissionens forslag vurderes at medføre såvel administrative lettelser som administrative byrder for danske virksomheder. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget. Fra dansk side finder man, at der er anledning til at modernisere de gældende EU-regler om persondatabeskyttelse. Forordningsforslaget indeholder imidlertid i den nuværende udformning en række elementer, som efter dansk opfattelse bør afklares, ligesom der på visse punkter er behov for ændringer af forslaget, hvis man fra dansk side skal kunne tilslutte sig det.

1. Baggrund

Den 4. november 2010 afgav Kommissionen en meddelelse med titlen: ”En global metode til beskyttelse af personoplysninger i Den Europæiske Union” (KOM(2010) 609 endelig). Denne meddelelse beskriver hovedtemaerne for den reform af EU’s databeskyttelsesregler, som Kommissionen nu tilsigter at gennemføre bl.a. ved det foreliggende forordningsforslag.

I forbindelse med fremsættelse af det foreliggende forordningsforslag afgav Kommissionen endvidere en meddelelse med titlen: ”Beskyttelse af privatlivets fred i en forbundet verden: En europæisk databeskyttelsesramme til det 21. århundrede” (KOM(2012) 9 endelig). I meddelelsen beskrives de overvejelser, der ligger til grund for Kommissionens forslag.

Det anføres i den forbindelse, at Kommissionen finder, at der er brug for moderne, sammenhængende databeskyttelsesregler for hele EU, så oplysninger kan flyde frit mellem medlemsstaterne. Virksomhederne har samtidig brug for klare og ensartede regler, der giver retssikkerhed og minimerer den administrative byrde. Dette er efter Kommissionens opfattelse vigtigt for at sikre, at det indre marked er velfungerende og i stand til at skabe økonomisk vækst, nye job og innovation.

Herudover anfører Kommissionen bl.a., at artikel 16 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) har skabt et nyt retsgrundlag, der muliggør en moderniseret og global tilgang til databeskyttelse og fri udveksling af personoplysninger, som også omfatter politimæssigt og retligt samarbejde i straffesager.

Kommissionen har afholdt flere offentlige høringer om databeskyttelse og ført en tæt dialog med de relevante interessenter i de seneste år. På baggrund af de oplysninger, som Kommissionen har indsamlet i den forbindelse, konkluderes det i meddelelsen, at både borgere og virksomheder ønsker, at der gennemføres en altomfattende reform af EU's databeskyttelsesregler.

Kommissionen ønsker derfor, at der skabes ”en stærk og konsekvent retlig ramme” på området på tværs af EU's politikker. Denne ramme skal bl.a. styrke fysiske personers rettigheder og bekæmpe bureaukrati for erhvervs livet.

Kommissionen foreslår, at denne nye retlige ramme skal bestå af

- en databeskyttelsesforordning, der skal erstatte det gældende direktiv 95/46/EF om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesdirektivet), og
- et direktiv, der skal erstatte den gældende rammeafgørelse 2008/977/RIA om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager.

Det litauiske formandskab har sat forslaget til databeskyttelsesforordning på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5. og 6. december 2013. Det er forventningen, at formandskabet vil lægge op til en

delvis generel indstilling om forslaget one-stop-shop princip for tilsynsmyndigheder.

2. Indhold

2.1. Indledning

Forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og den fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesforordningen) er fremsat efter artikel 16, stk. 2, i TEUF, hvorefter der kan fastsættes regler for beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger, der foretages af bl.a. medlemsstaterne under udøvelse af aktiviteter, der er omfattet af EU-retten.

Forslaget er endvidere fremsat under henvisning til EUF-traktatens artikel 114, stk. 1, hvorefter der, med henblik på virkeliggørelsen af de i artikel 26 fastsatte mål (oprettelsen af det indre marked), efter den almindelige lovgivningsprocedure kan vedtages foranstaltninger med henblik på indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der vedrører det indre markeds oprettelse og funktion.

Det bemærkes, at forslaget i en række henseender tager udgangspunkt i den regulering, der følger af det gældende databeskyttelsesdirektiv (direktiv 95/46/EF), som navnlig er gennemført i dansk ret ved lov om behandling af personoplysninger (persondataloven).

Siden forordningsforslaget blev fremsat under dansk formandskab i januar 2012, har forslaget været genstand for intensive forhandlinger på teknisk niveau i Rådet. Siden fremsættelsen har der således været ca. 60 mødedage om forslaget. På baggrund heraf har teksten undergået væsentlige ændringer i forhold til Kommissionens forslag.

Senest har forordningsforslaget været drøftet på Det Europæiske Råds møde den 24. og 25. oktober 2013. I den forbindelse er der anført følgende i konklusionerne fra Det Europæiske Råd: "Det er vigtigt at fremme borgernes og virksomhedernes tillid til den digitale økonomi. Rettidig vedtagelse af nogle stærke generelle EU-bestemmelser for databeskyttelse [og direktivet om cybersikkerhed] er afgørende for gennemførelsen af det digitale indre marked senest i 2015.

Justitsministeriet har på denne baggrund fundet at burde udarbejde en mere detaljeret gennemgang af forslaget, som det ligger nu. Den følgende gennemgang af forslaget, som det ser ud på nuværende tidspunkt, tager udgangspunkt i de seneste kompromisforslag, som er udstedt af formandskabet. Forslaget indeholder på nuværende tidspunkt en række væsentlige ændringer i forhold til Kommissionens oprindelige forslag. Det bemærkes dog, at der endnu ikke er opnået enighed om den foreliggende tekst, og at det forventes, at der fortsat løbende vil komme nye kompromisforslag fra formandskabet, ligesom medlemsstaterne løbende vil fremkomme med nye forslag.

2.2. Generelle bestemmelser (forordningens kapitel I)

I kapitel I fastsættes regler om forordningens genstand og formål og dens materielle og territoriale anvendelsesområder. Endvidere indeholder kapitlet en række definitioner.

Forslagets overordnede formål er efter artikel 1 at beskytte fysiske personers grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, især retten til beskyttelse af personoplysninger, og at sikre at den frie udveksling af personoplysninger i EU hverken indskrænkes eller forbydes af grunde, der vedrører beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Forordningen vil ifølge forslagens artikel 2 finde anvendelse på behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages automatisk, og på anden behandling end automatisk behandling af personoplysninger, som er eller vil blive indeholdt i et register.

De følgende behandlinger af personoplysninger er efter artikel 2, stk. 2, undtaget fra forordningsforslagets anvendelsesområde:

- *Behandlinger, som iværksættes med henblik på udøvelse af aktiviteter, der ikke er omfattet af EU-retten. I den tilhørende præambelbetragtning henvises der til, at dette bl.a. betyder, at national sikkerhed falder uden for forordningens anvendelsesområde (betragtning nr. 14).*
- *Behandlinger, som foretages af medlemsstaterne ved udførelse af aktiviteter, der falder inden for rammerne af kapitel 2, afsnit 5, i*

traktaten om Den Europæiske Union (fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik).

- *Behandlinger, som foretages af en fysisk person som led i personlige aktiviteter eller husholdningsaktiviteter.*
- *Behandlinger, som foretages af kompetente offentlige myndigheder med henblik på forebyggelse, efterforskning, opdagelse eller retsforfølgning af straffelovsovertrædelser, opretholdelsen af den offentlige orden, når dette sker med de nævnte formål, eller fuldbyrdelse af strafferetlige sanktioner.*

Efter artikel 3, stk. 1, i forslaget finder forordningen anvendelse på behandling af personoplysninger i forbindelse med aktiviteter, der gennemføres af en registeransvarligs eller registerførers virksomhed i EU.

Herudover vil forordningen efter artikel 3, stk. 2, finde anvendelse på behandling af personoplysninger om registrerede, der er bosiddende i EU, som foretages af en registeransvarlig, der ikke er etableret i EU, hvis behandlingsaktiviteterne vedrører dels udbud af varer eller tjenester til sådanne registrerede i EU, uanset om den registrerede skal betale herfor eller ikke, dels overvågning af sådanne registreredes adfærd for så vidt denne adfærd finder sted i EU.

Endelig vil forordningen efter artikel 3, stk. 3, finde anvendelse på behandling af personoplysninger, som foretages af en registeransvarlig, der ikke er etableret i Unionen, men et sted, hvor en medlemsstats nationale lovgivning gælder i henhold til folkeretten.

I artikel 4 defineres en række centrale begreber. Visse af disse begreber er nyskabelser eller ændrede i forhold til, hvad der følger af det gældende databeskyttelsesdirektiv. Følgende definitioner kan fremhæves:

- *”Pseudonyme data”, som betyder personoplysninger, som er behandlet på en sådan måde, at de ikke kan henføres til en bestemt registreret person uden brug af yderligere information, så længe denne yderligere information opbevares separat og er underlagt tekniske og organisatoriske foranstaltninger som sikrer, at de personoplysninger, som behandles, ikke kan henføres til den registrerede (nr. 2a).*

- *”Begrænsning af behandling”, som betyder markering af opbevarede oplysninger med den hensigt at begrænse den fremtidige behandling af disse oplysninger (nr. 3a).*
- *”Den registreredes samtykke”, som betyder enhver frivillig, specifik og informeret viljestilkendegivelse baseret på en erklæring eller klar bekræftelse fra den registrerede, hvorved den registrerede indvilliger i, at personoplysninger om vedkommende gøres til genstand for behandling (nr. 8).*
- *”Brud på persondatasikkerheden”, som betyder brud på sikkerheden, der fører til hændelig eller ulovlig tilintetgørelse, tab, ændring, ubeføjet udbredelse af eller indsigt i personoplysninger, der er videregivet, lagret eller på anden måde behandlet (nr. 9).*
- *”Genetiske data”, som betyder alle personoplysninger vedrørende de genetiske karakteristika ved en person, som er arvet eller pådraget, og som er resultatet af en analyse af en biologisk prøve fra den pågældende person (nr. 10).*
- *”Biometriske data”, som betyder alle personoplysninger, som er resultatet af en specifik teknisk behandling, som relaterer sig til en persons fysiske, fysiologiske eller adfærdsmæssige karakteristika, som muliggør eller bekræfter den unikke identifikation af denne person, så som ansigtsbilleder eller fingeraftryk (nr. 11).*
- *”Helbredsoplysninger”, som betyder oplysninger, der relaterer sig til en persons fysiske eller mentale helbred, og som afslører information om dennes helbredsmæssige status (nr. 12).*
- *”Profilering”, som betyder enhver form for automatisk behandling af personoplysninger, hvis formål er at skabe eller bruge en profil ved at evaluere personlige aspekter, der relaterer sig til en fysisk person, herunder især analyse og forudsigelse af forhold vedrørende erhvervsevne, økonomisk situation, helbred, personlige præferencer eller interesser, pålidelighed eller opførsel, placering eller bevægelser (nr. 12a).*
- *”Hovedvirksomhed” (“main establishment”), som betyder – for så vidt angår den registeransvarlige – stedet for den centrale administration i EU, medmindre beslutninger om formål med og midler*

for behandling af personoplysninger træffes et andet sted i EU. I det sidstnævnte tilfælde skal virksomheden, hvor beslutninger træffes, betragtes som hovedvirksomhed. Hvis ingen beslutning om formål med og midler for behandling af personoplysninger træffes i EU, skal den virksomhed, hvor den hovedbehandling af oplysningerne finder sted i forbindelse med aktiviteter, der gennemføres af en registeransvarligs virksomhed i EU, være hovedvirksomheden.

For så vidt angår registerføreren er hovedvirksomheden stedet for den centrale administration i EU og – såfremt registerføreren ikke har en central administration i EU – er hovedvirksomheden den virksomhed, hvor hovedbehandlingen af oplysningerne finder sted i forbindelse med aktiviteter, der gennemføres af en registerførers virksomhed i EU.

I det tilfælde, at behandlingen foretages af en koncern, skal hovedvirksomheden være dér, hvor den kontrollerende virksomhed i koncernen er etableret, medmindre beslutninger om formål med eller midler for behandling bestemmes af en anden virksomhed (nr. 13).

I forhold til definitionen af "hovedvirksomhed" bemærkes det, at dette begreb anvendes til at fastlægge, hvilken national tilsynsmyndighed der skal agere som "lead authority" og i den forbindelse være enekompetent i hele EU i visse tilfælde. Se nedenfor om kapitel 6 og 7.

- *"Bindende virksomhedsregler", som betyder regler om beskyttelse af personoplysninger, som en registeransvarlig eller registerfører, der er etableret i en EU-medlemsstat, overholder i forbindelse med en videregivelse eller en serie af videregivelser af personoplysninger til en registeransvarlig eller registerfører i et eller flere tredjelande inden for en koncern (nr. 17).*

2.3. Principper (forordningens kapitel II)

Forordningsforslagets kapitel II indeholder en række generelle behandlingsprincipper, der altid skal efterleves i forbindelse med behandling af personoplysninger, og dernæst en række specifikke regler for, hvornår oplysninger må behandles, såkaldte behandlingsregler. Forslaget følger i denne henseende i vidt omfang strukturen i det gældende databeskyttelsesdirektiv.

Det følger af artikel 5, stk. 1, litra a, at personoplysninger skal behandles lovligt, rimeligt og på en gennemsigtig måde i forhold til den registrerede. Dertil skal oplysninger indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål og må ikke senere gøres til genstand for behandling, som er uforenelig med disse formål (det såkaldte finalité-princip, jf. artikel 5, stk. 1, litra b). Endvidere fremgår det af artikel 5, stk. 1, litra c, at personoplysninger skal være tilstrækkelige og relevante, og at de ikke må omfatte mere end det, der kræves for at opfylde det formål, hvortil de behandles. Endvidere gælder, at der efter artikel 5, stk. 1, litra d, et krav om, at oplysninger skal være korrekte og – om nødvendigt – ajourførte, og at der skal tages ethvert rimeligt skridt til at sikre, at personoplysninger, der er urigtige i forhold til de formål, hvortil de behandles, omgående slettes eller berigtiges. Efter artikel 5, stk. 1, litra e, skal personoplysninger opbevares på en sådan måde, at det ikke er muligt at identificere de registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil personoplysningerne behandles. Endelig skal behandling efter artikel 5, stk. 1, litra ee, ske på en måde, der sikrer den tilstrækkelige sikkerhed. Det er ifølge artikel 5, stk. 2, den registeransvarlige, der har ansvaret for efterlevelse af disse generelle behandlingsprincipper.

Derudover indeholder forslaget en række behandlingsregler. Disse regler regulerer, hvornår der må behandles oplysninger. Behandlingsreglernes indhold varierer alt efter, hvor følsomme oplysninger der er tale om.

Efter artikel 6, stk. 1, kan behandlingen af almindelige personoplysninger, bl.a. finde sted, hvis den registrerede har givet et entydigt samtykke (litra a), hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til opfyldelsen af en kontrakt (litra b), eller hvis behandlingen er nødvendig for overholdelse af en retlig forpligtelse, som gælder for den registeransvarlige (litra d). Dertil kan behandling finde sted, hvis den er nødvendig for udførelsen af en opgave i samfundets interesse eller henhørende under offentlig myndighedsudøvelse, som den registeransvarlige har fået pålagt (litra e). Endvidere kan behandling finde sted, hvis den er nødvendig, for at den registeransvarlige kan forfølge en legitim interesse, medmindre den registreredes interesser eller grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder går forud herfor, navnlig hvis den registrerede er et barn. Dette behandlingsgrundlag kan ikke anvendes for behandling, som foretages af offentlige myndigheder som del i udførelsen af deres offentlige forpligtelser (litra f).

Det er i artikel 6, stk. 3, anført, at grundlaget for den behandling, som finder sted efter stk. 1, litra c og e (om overholdelse af en retlig forpligtelse, og behandling, som er nødvendig for udførelsen af en opgave i samfundets interesse eller henhørende under offentlig myndighedsudøvelse) skal findes i EU-lovgivning eller national lovgivning, som den registeransvarlige er underlagt. Det fremgår endvidere af bestemmelsen, at formålet med behandlingen skal fastslås i dette lovgrundlag. For så vidt angår behandling efter stk. 1, litra e, skal behandlingen være nødvendig for udførelsen af en opgave i samfundets interesse eller i forbindelse med offentlig myndighedsudøvelse, som den registeransvarlige har fået pålagt. Inden for rammerne af forordningen kan den registeransvarlige, handlingerne og behandlingsprocedurerne, herunder foranstaltninger til at sikre lovlige og rimelige behandling, være uddybet i lovgrundlaget.

Det følger af artikel 6, stk. 3a, at den registeransvarlige i forbindelse med vurderingen af, om en senere behandling af personoplysninger er uforenelig med de formål, hvortil oplysningerne oprindeligt blev indsamlet, skal inddrage enhver forbindelse mellem formålene, hvortil oplysningerne blev indsamlet og formålene med den senere behandling (litra a). Dertil skal den registeransvarlige inddrage den sammenhæng oplysningerne blev indsamlet i (litra b), personoplysningernes karakter (litra c), mulige konsekvenser, den senere behandling vil have for den registrerede (litra d) og tilstedeværelse af tilstrækkelige garantier (litra e).

I de tilfælde, hvor den senere behandling er uforenelig med de formål, hvortil oplysningerne oprindeligt blev indsamlet, skal den senere behandling baseres på mindst et af behandlingsgrundlagene, som er nævnt i artikel 6, stk. 1, litra a til e (artikel 6, stk. 4).

I artikel 7 indeholder forslaget regler om betingelserne for samtykket, som den registrerede kan afgive for at tillade behandling af oplysninger. Det følger af forslagens stk. 1, at samtykke til behandling af almindelige oplysninger skal være entydigt. Samtykke til behandling af en række særlige kategorier af oplysninger (følsomme oplysninger) skal være udtrykkeligt, jf. stk. 1a.

Artikel 7, stk. 2 og 3, indeholder regler om skriftligt samtykke og tilbagekaldelse af samtykke.

For at sikre, at et samtykke er afgivet frivilligt, jf. definitionen af samtykke i artikel 4, nr. 8, fremgår det af forslagens præambelbetragtninger, at et

samtykke ikke kan anses for at være afgivet frivilligt, såfremt den registrerede ikke har et reelt og frit valg og ikke kan afvise eller tilbagetrække sit samtykke, uden at det er til skade for den pågældende. Dertil fremgår, at et samtykke ikke kan danne grundlag for en behandling i et konkret tilfælde, såfremt der er en klar skævhed mellem den registrerede og den registeransvarlige, og denne skævhed gør det usandsynligt, at samtykket er givet frivilligt i alle forhold i den specifikke situation (betragtning nr. 33 og 34).

Som en nyskabelse foreslås der i artikel 8 endvidere en række særlige krav til samtykke fra børn i relation til børns anvendelse af informationssamfundsydelser. Det er bl.a. i artikel 8, stk. 1, foreslået, at samtykke fra børn under 13 år kun er lovligt, hvis det er givet eller godkendt af barnets forældre eller værger.

Kapitel II indeholder herudover en række yderligere behandlingsregler, der fastsætter de betingelser, som behandlingen af særlige kategorier af personoplysninger skal efterleve.

Forslaget indeholder således i artikel 9 særlige behandlingsregler for en række særlige kategorier af personoplysninger (følsomme oplysninger). Opregningen i bestemmelsen af de oplysninger, som skal anses for at være følsomme, er udtømmende.

Efter artikel 9, stk. 1, er behandling af oplysninger, der viser race og etnisk oprindelse, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning og fagforeningsmæssigt tilhørsforhold, genetiske data, helbredsoplysninger og oplysninger om seksuelle forhold som udgangspunkt forbudt.

Efter artikel 9, stk. 2, kan behandling af de nævnte oplysninger dog ske af en række grunde. Det følger således af stk. 2, litra a, at behandling kan finde sted, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til en sådan behandling, medmindre det i EU-lovgivning eller medlemsstatslovgivning er fastsat, at forbuddet mod behandling ikke kan hæves af den registrerede. Behandling kan endvidere finde sted, hvis den er nødvendig for overholdelse af den registeransvarliges forpligtelser og specifikke rettigheder på det arbejdsretlige område, for så vidt behandlingen er hjemlet i EU-lovgivning eller medlemsstatslovgivning, som fastsætter de fornødne garantier (litra b), og hvis behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden persons vitale interesser i tilfælde, hvor den pågældende ikke fysisk eller juridisk er i stand til at give sit samtykke (litra c). Dertil kan behandling finde sted, hvis den foretages af en stiftelse, en

sammenslutning eller et andet almennyttigt organ, hvis sigte er af politisk, filosofisk, religiøs eller faglig art, som led i organets legitime aktiviteter og med de fornødne garantier, på betingelse af, at behandlingen alene vedrører organets medlemmer, tidligere medlemmer eller personer, der på grund af organets formål er i regelmæssig kontakt hermed, og at oplysningerne ikke videregives uden for organet uden den registreredes samtykke (litra d). Ifølge artikel 9, stk. 2, litra e og f, kan behandling af følsomme oplysninger finde sted, såfremt behandlingen vedrører personoplysninger, som tydeligvis er offentliggjort af den registrerede, eller hvis behandlingen er nødvendig for, at et retskrav kan fastslås, gøres gældende eller forsvares. Stk. 2, litra g, indebærer, at følsomme oplysninger kan behandles, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave af vigtig samfundsinteresse på grundlag af EU-lovgivning eller medlemsstatslovgivning, som fastsætter tilstrækkelige foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes legitime interesser. Behandling kan endelig finde sted, hvis behandlingen af helbredsoplysninger er nødvendig til sundhedsformål med forbehold af de betingelser og garantier, som er omhandlet i artikel 81 (litra h), eller hvis behandlingen er nødvendig til historiske, statistiske eller videnskabelige formål under de betingelser og garantier, der er omhandlet i artikel 83 (litra i).

Det følger dertil af artikel 9, stk. 2a, at behandling af oplysninger om straffedomme, lovovertrædelser og tilknyttede sikkerhedsforanstaltninger alene kan finde sted, hvis det sker under kontrol af en offentlig myndighed, eller hvis behandlingen er nødvendig for overholdelse af en forpligtelse, som den registeransvarlige er underlagt, eller i forbindelse med udførelse af en opgave af vigtig samfundsinteresse, såfremt denne behandling er autoriseret i EU-lovgivning eller i national lovgivning, som sikrer fornødne garantier for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder. Et fuldstændigt register over straffedomme må kun føres under kontrol af en offentlig myndighed.

2.4. Den registreredes rettigheder (forordningens kapitel III)

Forordningens kapitel III indeholder bl.a. regler om gennemsigtighed, den registreredes ret til information og adgang til oplysninger, berigtigelse og sletning samt om den registreredes ret til at gøre indsigelse.

Af forslaget artikel 12, stk. 1, følger en overordnet forpligtelse for den registeransvarlige til at foretage tilstrækkelige foranstaltninger, således at oplysninger vedrørende behandling af personoplysninger, som meddeles den registrerede i forbindelse med dennes rettigheder i henhold til forord-

ningen, meddeles i en forståelig og let tilgængelig form, hvor der bliver anvendt et klart og tydeligt sprog.

Artikel 12, stk. 2 og 3, indeholder tidsfrister mv. for meddelelse af oplysninger til den registrerede om, hvad der er foretaget i anledning af udøvelsen af en række af den registreredes rettigheder.

Al information, som meddeles den registrerede skal efter bestemmelsens stk. 4, bortset fra i tilfælde af indsigt, meddeles den registrerede uden omkostninger. I de tilfælde, hvor anmodninger fra den registrerede er åbenbart grundløse eller overdrevne, kan den registeransvarlige nægte at handle. I så fald er det den registeransvarlige, der har bevisbyrden i forhold til at demonstrere, at henvendelsen er åbenbart grundløs eller overdreven.

Forslagets artikel 14 og 14a indeholder (ligesom det gældende direktiv) en forpligtelse for den registeransvarlige til at meddele de personer, der behandles oplysninger om, en række oplysninger om behandlingen, herunder formålet med denne. Forslaget sonderer i den forbindelse imellem de tilfælde, hvor oplysningerne indhentes hos den registrerede (artikel 14), og hvor oplysningerne indhentes hos andre (artikel 14a).

Det følger af artikel 14, stk. 1, at den registeransvarlige i forbindelse med indhentelse af oplysninger hos den registrerede, på det tidspunkt oplysninger indhentes, altid skal meddele den pågældende identitet og kontaktoplysninger for den registeransvarlige samt dennes eventuelle repræsentant og databeskyttelsesansvarlige (litra a), ligesom den registeransvarlige altid skal meddele den registrerede formålet med den behandling, som personoplysningerne skal bruges til (litra b). Den registeransvarlige skal derudover – hvor yderligere information er nødvendig for at sikre en rimelig og gennemsigtig behandling i forhold til den registrerede med hensyntagen til de konkrete omstændigheder og sammenhængen, hvori oplysningerne bliver behandlet – meddele den registrerede de legitime interesser, som den registeransvarlige forfølger, såfremt behandlingen baseres på artikel 6, stk. 1, litra f (litra b), modtagerne eller kategorierne af modtagere af oplysningerne (litra c), hvis det er relevant, at oplysningerne forventes at blive videregivet til en modtager i et tredjeland eller international organisation (litra d), retten til at anmode den registeransvarlige om indsigt i, berigtigelse, begrænsning eller sletning af personoplysninger vedrørende den registrerede eller gøre indsigelse mod behandlingen af sådanne personoplysninger (litra e), retten til at indgive en klage (litra f), om den regi-

streredes meddelelse af personoplysninger er et krav, som følger af lovgivning eller kontrakt eller om indgivelse af personoplysningerne er nødvendig for at indgå en kontrakt, og i den forbindelse også mulige konsekvenser, hvis den registrerede ikke indgiver personoplysningerne (litra g), og tilstedeværelsen af profilering, som omhandlet i artikel 20, stk. 1 og 3, oplysninger vedrørende denne profilering samt betydningen af profileringen og de forventede konsekvenser heraf for den registrerede (litra h).

I lighed med artikel 14 er artikel 14a, som vedrører oplysninger, der skal meddeles den registrerede i forbindelse med indhentelse af oplysninger hos andre end den registrerede, opdelt i oplysninger, som altid skal meddeles, og oplysninger, som skal meddeles den registrerede under visse betingelser. De oplysninger, som skal meddeles, svarer i vidt omfang til oplysningerne, som skal meddeles efter artikel 14. Artikel 14a, stk. 4, indeholder dertil en opregning af tilfælde, hvor meddelelse af oplysninger til den registrerede ikke skal finde sted, herunder hvis den registrerede allerede er i besiddelse af oplysningerne (litra a) eller hvis oplysningerne stammer fra offentligt tilgængelige kilder (litra d).

Ligesom det gældende direktiv indeholder forslaget en bestemmelse om den registreredes ret til indsigt (artikel 15, stk. 1 og 1a). Den registrerede har således ret til med jævne mellemrum og uden omkostninger at få en bekræftelse af, om der behandles oplysninger om den pågældende eller, der ikke gør. I de tilfælde, hvor der behandles oplysninger om den pågældende, har den registrerede ret til at få indsigt i disse oplysninger og få oplysninger om formålet med behandlingen (artikel 15, stk. 1, litra a), modtagere som oplysningerne er eller vil blive videregivet til, herunder især modtagere i tredjelande (artikel 15, stk. 1, litra c), såfremt det er muligt det forventede tidsrum, hvori oplysningerne vil blive opbevaret (artikel 15, stk. 1, litra d), retten til at anmode den registeransvarlige om berigtigelse eller sletning af oplysninger om den registrerede og gøre indsigelse mod behandlingen af sådanne oplysninger (artikel 15, stk. 1, litra e), retten til at indgive en klage til en tilsynsmyndighed (artikel 15, stk. 1, litra f), enhver tilgængelig oplysning om, hvor oplysningerne stammer fra, såfremt oplysningerne ikke indsamles hos den registrerede (artikel 15, stk. 1, litra g), og såfremt der træffes afgørelser, som omhandlet i artikel 20, kendskab til den logik, der indgår i den automatiske behandling, og betydningen og de forventede konsekvenser af denne behandling, (artikel 15, stk. 1, litra h).

I artikel 15, stk. 1b, 2 og 2a er foreslået bestemmelser om den registreredes ret til en kopi af oplysninger, der behandles om den pågældende.

Efter forslaget artikel 16 har den registrerede ret til rettelse af oplysninger om den pågældende, som er urigtige, ligesom den registrerede har ret til at fuldstændiggøre af ufuldstændige personoplysninger.

Kapitlet indeholder også en nyskabelse i artikel 17 i form af indførelsen af en såkaldt ret til at blive glemt. Retten til at blive glemt indebærer efter forslaget, at den registrerede i visse tilfælde har en ret til at opnå sletning af personoplysninger vedrørende den registrerede, ligesom der i disse tilfælde foreligger en forpligtelse for den registeransvarlige til at slette oplysningerne. Sletning skal efter artikel 17, stk. 1, bl.a. finde sted, hvis personoplysningerne ikke længere er nødvendige til opfyldelse af de formål, hvortil de blev indsamlet, hvis den registrerede tilbagekalder et samtykke, der er grundlaget for behandlingen, og der ikke foreligger et andet grundlag, som behandlingen kan baseres på, eller hvis oplysningerne har været behandlet ulovligt.

I de tilfælde, hvor den registeransvarlige har offentliggjort personoplysningerne, og i henhold til retten til at blive glemt skal slette oplysningerne om den registrerede, skal den registeransvarlige tage rimelige skridt, herunder tekniske foranstaltninger, til at informere andre registeransvarlige, som behandler oplysningerne, om, at den registrerede anmoder om, at alle link til, kopier eller gengivelser af oplysningerne bliver slettet (artikel 17, stk. 2a).

Retten til at blive glemt er underlagt en række undtagelser, jf. artikel 17, stk. 3. Retten til at blive glemt gælder således eksempelvis ikke, jf. artikel 17, stk. 3, hvis behandling af oplysninger er nødvendig med henblik på at udøve retten til ytringsfrihed, jf. artikel 80 (litra a), eller hvor behandling af oplysninger er nødvendig for at opfylde en retlig forpligtelse i henhold til EU-lovgivning eller medlemsstats lovgivning eller for udøvelse af en opgave i samfundets interesse eller som led i myndighedsudøvelse (litra b). Retten til at blive glemt gælder heller ikke i de tilfælde, hvor behandling af oplysninger er nødvendig af hensyn til samfundsinteresser på folkesundhedsområdet (litra c), eller hvis behandlingen er nødvendig for, at et retskrav kan fastslås, gøres gældende eller forsvares (litra g).

Herudover indeholder forslaget i artikel 17a en ret til begrænsning af behandling af personoplysninger bl.a. i de tilfælde, hvor den registrerede an-

fægter oplysningernes rigtighed, eller hvor den registeransvarlige ikke længere har brug for oplysningerne, men de er nødvendige for den registrerede i forhold til at et retskrav kan fastslås, gøres gældende eller forsvares.

Den registeransvarlige skal ifølge forslagets artikel 17b kommunikere alle rettelser, sletninger eller begrænsninger til samtlige modtagere af oplysningerne, medmindre dette viser sig at være umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt.

Som en nyskabelse indeholder forslaget i artikel 18 en ret til såkaldt dataportabilitet. Forslaget indebærer, at den registrerede i visse tilfælde har ret til at trække egne personoplysninger ud af et automatisk behandlingssystem, som er stillet til rådighed af en informationsmyndighed, i en form, som tillader, at den registrerede kan overføre oplysningerne til et andet automatisk behandlingssystem.

Efter artikel 19, stk. 1, har den registrerede til enhver tid ret til af rimelige grunde, der vedrører den pågældendes særlige situation, at gøre indsigelse mod en behandling af personoplysninger vedrørende den pågældende, der er begrundet i, at den er nødvendig, for at den registeransvarlige kan forfølge en legitim interesse. Behandlingen skal standses, medmindre den registeransvarlige kan påvise legitime grunde til behandlingen, der tilside-sætter den registreredes interesser eller rettigheder eller frihedsrettigheder.

Artikel 19, stk. 2 og 2a, indeholder særlige regler om behandling af personoplysninger i forbindelse med direkte markedsføring.

Forslaget indeholder derudover i artikel 20 en ret for enhver registreret til som udgangspunkt ikke at modtage en afgørelse, som er baseret udelukkende på såkaldt profilering, hvis afgørelsen har retsvirkning eller alvorligt påvirker den pågældende.

Ifølge artikel 20, stk. 1, kan en person kun meddeles afgørelser, som er baseret på profilering, hvis det sker som led i indgåelsen eller opfyldelsen af en aftale mellem den registrerede og den registeransvarlige og passende foranstaltninger til at sikre den registreredes legitime interesser er foretaget, herunder eksempelvis retten for den registrerede til at opnå menneskelig indgriben fra den registeransvarliges side, muligheden for at udtrykke den registreredes synspunkt og for at bestride afgørelser (litra a), hvis be-

handlingen er autoriseret i EU-lovgivning eller medlemsstatslovgivning, som den registeransvarlige er underlagt, og som foreskriver passende foranstaltninger, som sikrer den registreredes legitime interesser (litra b) eller såfremt behandlingen er baseret på den registreredes udtrykkelige samtykke.

Ifølge artikel 20, stk. 3, må profilering ikke være baseret på de særlige oplysninger, som er nævnt i artikel 9, stk. 1, medmindre artikel 9, stk. 2, finder anvendelse, og passende foranstaltninger for at sikre den registreredes legitime interesser er til stede.

Efter artikel 21, stk. 1, kan anvendelsesområdet for visse generelle data-behandlingsprincipper samt de registreredes rettigheder begrænses ved EU-lovgivning eller national lovgivning, når en sådan begrænsning udgør en nødvendig og proportional foranstaltning i et demokratisk samfund. Begrænsningen kan ske for at beskytte national sikkerhed (litra aa), forsvar (litra ab), forebyggelse, efterforskning, opdagelse og retsforfølgning i straffesager og opretholdelsen af den offentlige orden, når dette sker med de nævnte formål, og fuldbyrdelsen af straffedomme (litra a). Begrænsning kan endvidere ske for at beskytte Unionens eller en medlemsstats andre vigtige samfundsinteresser, navnlig væsentlige økonomiske eller finansielle interesser, herunder valuta-, budget-, og skatteanliggender og beskyttelsen af markedets stabilitet og integritet (litra c). Dertil kan begrænsning finde sted, såfremt dette sker til forebyggelse, efterforskning, opdagelse og retsforfølgning i forbindelse med brud på etiske regler for lovregulerede erhverv (litra d), og kontrol-, tilsyns-, eller reguleringsfunktioner, selv af midlertidig karakter, der er et led i den offentlige myndighedsudøvelse i de tilfælde, der er nævnt i litra a, b, c og d. Endelig kan begrænsning ske, hvis dette sker med henblik på beskyttelse af den registrerede eller andres rettigheder og frihedsrettigheder (litra f).

Den omhandlede lovgivning skal efter artikel 21, stk. 2, i det mindste indeholde bestemmelser om formålet med behandlingen eller kategorierne af behandlinger, kategorierne af personoplysninger, anvendelsesområdet for begrænsningerne, specificering af den registeransvarlige eller kategorier af registeransvarlige samt de gældende sikkerhedsregler under inddragelse af karakteren, omfanget og formålet med behandlingen og risikoen for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder.

2.5. Registeransvarlig og registerfører (forordningens kapitel IV)

Forordningens kapitel IV indeholder bl.a. regler om den registeransvarliges og registerførerens generelle forpligtelser, regler om datasikkerhed og regler om udarbejdelse af en konsekvensanalyse om databeskyttelse. Endvidere fastsættes regler om udpegning af en databeskyttelsesansvarlig og regler om adfærdskodekser og certificering.

Generelt bemærkes det, at dette kapitel indeholder en række forpligtelser for den registeransvarlige og registerføreren, der ikke følger af det gældende databeskyttelsesdirektiv.

Det følger af forslaget artikel 22, at den registeransvarlige under hensyntagen til behandlingens karakter, sammenhæng, omfang og formål og de risici, der er for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, skal gennemføre passende foranstaltninger og kunne demonstrere, at behandlingen af personoplysninger er i overensstemmelse med forslaget.

Som noget nyt er der endvidere indført et krav om såkaldt "indbygget databeskyttelse". Efter artikel 23, stk. 1, skal den registeransvarlige således under hensyntagen til den teknologi, som er tilgængelig, og omkostningerne ved gennemførelse samt med hensyntagen til risikoen for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder som følge af behandlingens karakter, omfang og formål, gennemføre tekniske og organisatoriske foranstaltninger, som er passende til behandlingsaktiviteten og dens formål, herunder ved at anvende pseudonyme data, således at behandlingen vil opfylde kravene, som fastlægges i forslaget, og som beskytter den registreredes rettigheder.

Den registeransvarlige skal efter artikel 23, stk. 2, gennemføre passende foranstaltninger gennem indstillinger ("by default") for at sikre, at det alene er personoplysninger, som er nødvendige for hver behandling, der bliver behandlet. Dette gælder både for så vidt angår mængden af personoplysninger, som bliver indsamlet, perioden oplysningerne opbevares og tilgængeligheden af oplysningerne. I de tilfælde, hvor det ikke er formålet med behandlingen, at oplysningerne gøres offentligt tilgængelige, skal der være indstillinger, som sikrer, at disse oplysninger ikke bliver gjort tilgængelige for et ubestemt antal person, uden at dette sker ved menneskelig indgriben.

Efter artikel 23, stk. 2a, kan den registeransvarlige demonstrere overholdelse af kravene i stk. 1 og 2, ved en certificering som omtalt i artikel 39.

Af forordningsforslaget artikel 24, stk. 1, fremgår, at i det tilfælde, at der er flere registeransvarlige, skal disse fælles registeransvarlige på gennemsigtig vis fastsætte deres respektive ansvar for overholdelse af forpligtelserne, der følger af forordningen. Efter artikel 24, stk. 2, har denne fordeling af ansvar mellem de registeransvarlige ingen indflydelse på den registreredes mulighed for at gøre sine rettigheder gældende, medmindre den registrerede på en gennemsigtig måde er blevet gjort bekendt med ansvarsfordelingen.

Af forslagens artikel 25, stk. 1, fremgår, at i de tilfælde, hvor den registeransvarlige ikke er etableret i EU, men forordningen alligevel finder anvendelse på grund af dens territoriale anvendelsesområde, skal den registeransvarlige udpege en repræsentant i EU. Efter artikel 25, stk. 2, gælder det dog ikke for registeransvarlige, som er etableret i et tredjeland, som Kommissionen har afgjort har et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau (litra a), for virksomheder, som beskæftiger under 250 ansatte, medmindre behandlingen, som den udfører, medfører specifikke risici for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder under hensyntagen til behandlingens karakter, omfang og formål (litra b), eller for offentlige myndigheder og organer (litra c).

Efter artikel 25, stk. 3 og 3a, stilles der krav til repræsentantens etableringssted og rolle.

Forslagets artikel 26 indeholder regler om registerføreren. Det følger således af bestemmelsen, at den registeransvarlige alene skal anvende registerførere, som kan give de tilstrækkelige garantier for gennemførelsen af passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger, således at behandlingen opfylder kravene i forordningsforslaget. Efter artikel 26, stk. 1a, kan registerføreren demonstrere de tilstrækkelige garantier ved overholdelse af en adfærdskodeks, jf. artikel 38, eller en certificering, jf. artikel 39.

Registerføreren behandling af oplysninger skal efter artikel 26, stk. 2, ske i henhold til en skriftlig kontrakt, som bl.a. fastsætter aftalens genstand og varighed, karakteren og formålene med behandlingen, typen af personoplysninger og kategorien af registrerede samt en række detaljerede krav, som angives i bestemmelsen.

Som en nyskabelse stiller forslagens artikel 28 også krav om, at den registeransvarlige skal opbevare optegnelser over alle kategorier af behand-

linger af personoplysninger, som foregår under den pågældendes ansvar. Disse optegnelser skal indeholde oplysning om navn og kontaktoplysninger for den registeransvarlige, enhver fælles registeransvarlig, den registeransvarliges repræsentant samt databeskyttelsesansvarlige (litra a), formålet med behandlingen, herunder de legitime interesser, der forfølges ved behandlingen, såfremt den er baseret på behandlingsgrundlaget i artikel 6, stk. 1, litra f (litra c), en beskrivelse af kategorien af registrerede og kategorien af oplysninger, som behandles om dem (litra d), kategorien af modtagere, som oplysningerne er eller vil blive videregivet til, især modtagere i tredjelande (litra e), kategorien af eventuelle videregivelser af personoplysninger til et tredjeland eller en international organisation (litra f), og såfremt det er muligt, oplysning om hvornår oplysningerne vil blive slettet (litra g). Registerføreren pålægges efter artikel 28, stk. 2a, et næsten tilsvarende krav om at opbevare optegnelser over alle kategorier af behandlinger af personoplysninger, som foregår på vegne af den registeransvarlige.

Efter artikel 28, stk. 4, gælder kravene til opbevaring af optegnelser ikke for virksomheder eller organisationer, der beskæftiger under 250 personer, medmindre behandlingen medfører specifikke risici for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder under hensyntagen til behandlingens karakter, omfang og formål. Kravene gælder heller ikke, hvis det er usandsynligt, at behandlingen på grund af dens karakter, omfang og formål, vil medføre specifikke risici for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder.

Forslagets artikel 30 indeholder regler om behandlingssikkerhed. Det følger af forslagets artikel 30, stk. 1, at den registeransvarlige og registerføreren under hensyntagen til den teknologi, som er tilgængelig, og omkostningerne ved gennemførelse samt med hensyntagen til risikoen for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder ved inddragelse af behandlingens karakter, sammenhæng, omfang og formål, skal gennemføre tekniske og organisatoriske foranstaltninger, herunder anvendelse af pseudonym data, for at sikre et tilstrækkeligt sikkerhedsniveau.

Det følger af artikel 30, stk. 2a, at den registeransvarlige eller registerføreren kan demonstrere opfyldelse af kravene i artikel 30, stk. 1, ved overholdelse af en adfærdskodeks, jf. artikel 38, eller en certificering, jf. artikel 39. Det følger endvidere af artikel 30, stk. 2b, at registeransvarlige og registerførere skal tage skridt til at sikre, at enhver person, som handler under de pågældendes bemyndigelse, og som har adgang til personoplysning-

ger, kun behandler disse efter instruktion fra den registeransvarlige, medmindre den pågældende i henhold til EU-lovgivning eller national lovgivning er forpligtet til at behandle oplysningerne.

Artikel 31 indeholder en yderligere nyskabelse med indførelsen af et krav om, at den registeransvarlige skal anmelde brud på persondatasikkerheden til tilsynsmyndigheden. Ifølge forslaget skal et brud, som sandsynligvis vil påvirke den registreredes rettigheder eller frihedsrettigheder, anmeldes uden unødigt forsinkelse og – om muligt – senest 72 timer efter, at den registeransvarlige er blevet bekendt med et brud på persondatasikkerheden. I det tilfælde, at anmeldelsen ikke er sket indenfor 72 timer, skal den registeransvarlige redegøre for baggrunden herfor samtidig med, at anmeldelsen indgives.

Ifølge artikel 31, stk. 1a, gælder kravet om anmeldelse ikke i de tilfælde, hvor den registeransvarlige har gennemført passende tekniske beskyttelsesforanstaltninger, og disse foranstaltninger er anvendt på oplysninger, som var påvirket af bruddet, herunder især beskyttelsesforanstaltninger, der har gjort oplysningerne uforståelige for alle, som ikke har lovlig adgang til dem, eksempelvis ved kryptering eller pseudonymisering. Kravet om anmeldelse gælder heller ikke i de tilfælde, hvor den registeransvarlige efterfølgende har taget skridt, som sikrer, at det ikke længere er sandsynligt, at den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder vil være alvorligt påvirket. I disse tilfælde skal den registeransvarlige dog opbevare dokumentation for brudene på sikkerheden, således at det er muligt for tilsynsmyndigheden at kontrollere, at anmeldelseskravet er overholdt.

Anmeldelsen til tilsynsmyndigheden skal efter artikel 31, stk. 3, bl.a. beskrive karakteren af bruddet på persondatasikkerheden, herunder – såfremt det er muligt – kategorierne og antallet af berørte registrerede og databeskyttelsesbruddets forventede konsekvenser. Anmeldelsen skal endvidere indeholde en beskrivelse af de foranstaltninger, som foreslås eller er iværksat for at afhjælpe bruddet.

Det følger af artikel 32, stk. 1, at når sikkerhedsbruddet kan forventes at krænke den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder alvorligt, skal den registeransvarlige ligeledes uden unødigt forsinkelse underrette den registrerede om sikkerhedsbruddet. Denne underretning skal efter artikel 32, stk. 2, omfatte karakteren af bruddet på persondatasikkerheden og indeholde en række af de oplysninger og anbefalinger, der også skal afgives til tilsynsmyndigheden. Dog er det efter artikel 32, stk. 3, ikke nødvendigt

at underrette den registrerede om et brud på persondatasikkerheden, hvis den registeransvarlige har gennemført passende tekniske beskyttelsesforanstaltninger, og disse foranstaltninger er anvendt på oplysninger, som var påvirket af bruddet, herunder især beskyttelsesforanstaltninger, der har gjort oplysningerne uforståelige for alle, som ikke har lovlig adgang til dem, eksempelvis ved kryptering eller pseudonymisering (litra a). Den registrerede skal heller ikke underrettes, hvis den registeransvarlige efterfølgende har taget skridt, som sikrer, at det ikke længere er sandsynligt, at den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder vil være alvorligt påvirket (litra b), og hvis det vil indebære en uforholdsmæssig indsats, herunder især med henvisning til antallet af sager, som er påvirket. I sådanne tilfælde skal en offentlig meddelelse eller lignende finde sted, således at de registrerede er informeret på en effektiv måde (litra c). Underretning skal endvidere ikke finde sted, hvis det alvorligt ville påvirke en væsentlig samfundsinteresse (litra d).

Forslagets artikel 33, stk. 1, indeholder krav om, at den registeransvarlige i de tilfælde, hvor behandlingen som følge af dens karakter, omfang og formål sandsynligvis vil medføre specifikke risici for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, forud for behandlingen af oplysninger skal gennemføre en såkaldt konsekvensanalyse af den planlagte behandling for så vidt angår beskyttelsen af personoplysninger.

I forslagets artikel 33, stk. 2, anføres det, at behandlinger, der indebærer disse specifikke risici, og som derfor udløser kravet om en konsekvensanalyse, bl.a. er behandlinger, hvor der indgår en systematisk og omfattende evaluering af personlige aspekter vedrørende en fysisk person, som er baseret på profilering, og på baggrund af hvilke afgørelser, som vil have retsvirkning for registrerede eller alvorligt berøre disse, vil blive truffet. En konsekvensanalyse er efter bestemmelsen også nødvendig, hvis en behandling vedrører oplysninger, der afslører race og etnisk oprindelse, politiske holdninger, religiøs eller filosofisk overbevisning og fagforeningsmæssigt tilhørsforhold, genetiske data, oplysninger om helbred eller oplysninger om seksuelle forhold, straffedomme og forseelser eller tilknyttede sikkerhedsforanstaltninger, og oplysningerne bliver behandlet for at træffe en et stort antal afgørelser vedrørende specifikke personer.

Herudover er en konsekvensanalyse efter bestemmelsen nødvendig, hvis der finder en omfattende videoovervågning sted af offentligt tilgængelige områder, eller hvis der behandles personoplysninger i omfattende registre vedrørende genetiske data eller biometriske data.

Tilsynsmyndigheden kan endvidere beslutte, at andre typer af behandlinger sandsynligvis vil medføre specifikke risici for den registreredes rettigheder eller frihedsrettigheder. Tilsynsmyndigheden skal i så fald udarbejde og offentliggøre en liste over disse behandlinger.

En konsekvensanalyse skal efter artikel 33, stk. 3, mindst indeholde en generel beskrivelse af den planlagte behandling og en analyse af risiciene for registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, de foranstaltninger, der er nødvendige for at afhjælpe disse risici, samt garantier, sikkerhedsforanstaltninger og mekanismer, som kan sikre beskyttelsen af personoplysninger og påvise overensstemmelse med forslaget under hensyntagen til de registreredes og andre berørte personers rettigheder og legitime interesser.

Offentlige myndigheder og organer er efter artikel 33, stk. 5, i visse tilfælde undtaget fra forpligtelsen til at udarbejde en konsekvensanalyse.

Efter artikel 34, stk. 1, skal den registeransvarlige i de tilfælde, hvor en konsekvensanalyse påviser, at en behandling af personoplysninger sandsynligvis vil medføre en høj grad af specifikke risici, høre tilsynsmyndigheden, inden behandlingen iværksættes. Det følger af artikel 34, stk. 3, at i de tilfælde, hvor tilsynsmyndigheden er af den opfattelse, at den planlagte behandling ikke er i overensstemmelse med forordningen, herunder især hvis risiciene ikke er tilstrækkeligt identificeret eller afhjulpet, skal tilsynsmyndigheden inden 6 uger efter modtagelse af høringen rådgive den registeransvarlige herom.

Det følger af forslagets artikel 34, stk. 7, at medlemsstater i forbindelse med forberedelse af lovforslag eller andre forskrifter skal høre tilsynsmyndigheden, såfremt forslaget giver mulighed for behandling af oplysninger og vil kunne berøre kategorier af registrerede alvorligt på grund af karakteren, omfanget og formålene med behandlingen.

Ud over forpligtelsen til forudgående høring kan det, jf. artikel 34, stk. 7a, følge af en medlemsstats lovgivning, at en registeransvarlig skal høre og indhente forudgående godkendelse fra en tilsynsmyndighed i forbindelse med, at en registeransvarlig skal behandle oplysninger ved udførelse af en opgave i samfundets interesse.

Artikel 35 indeholder regler om udpegning af såkaldte databeskyttelsesansvarlige. Udpegning af en databeskyttelsesansvarlig er efter forslaget i dets nuværende udformning frivillig, medmindre krav herom følger af EU- eller medlemsstats lovgivning.

Forordningens artikel 35 indeholder en række krav, som en ordning med en databeskyttelsesansvarlig skal overholde. Den databeskyttelsesansvarlige skal eksempelvis udpeges på baggrund af professionelle kvaliteter og dennes ekspertviden om databeskyttelse (artikel 35, stk. 5), ligesom den databeskyttelsesansvarlige som udgangspunkt alene kan afskediges, såfremt den pågældende ikke længere opfylder de betingelser, som er nødvendige for at udføre de opgaver, som følger af forordningen (artikel 35, stk. 7). Den databeskyttelsesansvarlige kan være en person, som allerede er ansat af den registeransvarlige eller registerføreren (artikel 35, stk. 8). Registrerede kan kontakte den databeskyttelsesansvarlige angående alle spørgsmål om behandling af den registreredes personoplysninger, ligesom de kan udøve deres rettigheder i henhold til forordningen over for den databeskyttelsesansvarlige (artikel 35, stk. 10).

Efter artikel 36 skal den registeransvarlige eller registerføreren sikre, at den databeskyttelsesansvarlige inddrages tilstrækkeligt og rettidigt i alle spørgsmål vedrørende beskyttelse af personoplysninger, ligesom den registeransvarlige eller registerføreren skal støtte den databeskyttelsesansvarlige i udførelsen af dennes hverv, bl.a. ved at tilvejebringe tilstrækkelige ressourcer.

Den databeskyttelsesansvarlige skal efter artikel 37 bl.a. oplyse og rådgive den registeransvarlige eller registerføreren og de ansatte, som behandler personoplysninger, om deres forpligtelser i henhold til forordningen, ligesom den databeskyttelsesansvarlige skal overvåge overholdelsen med forordningen. Herudover skal den databeskyttelsesansvarlige bl.a. samarbejde med og fungere som tilsynsmyndighedens kontaktpunkt i virksomheden angående spørgsmål vedrørende behandling af personoplysninger.

Kapitlet indeholder endvidere i artikel 38, stk. 1, en bestemmelse om, at medlemsstaterne, tilsynsmyndighederne, Det Europæiske Databeskyttelsesråd og Kommissionen skal tilskynde til udarbejdelsen af adfærdskodekser, der – afhængigt af de særlige forhold i de forskellige behandlingssektorer – bidrager til en korrekt anvendelse af forordningen. Sådanne adfærdskodekser kan efter artikel 38, stk. 1a, udarbejdes af foreninger og andre organisationer, som repræsenterer kategorier af registeransvarlige

eller registerførere, med henblik på at uddybe anvendelsen af forordningens bestemmelser. Som eksempel herpå er bl.a. anført, at adfærdskodekser kan vedrøre rimelig og gennemsigtig behandling af personoplysninger, indhentelsen af oplysninger, brugen af pseudonyme data, information til offentligheden og til registrerede, registreredes udøvelse af deres rettigheder samt overførsel af oplysninger til tredjelande eller internationale organisationer. En adfærdskodeks skal indeholde mekanismer, som overvåger og sikrer dens overholdelse af de registeransvarlige eller registerførere, der vælger at tilslutte sig en sådan adfærdskodeks (artikel 38, stk. 1b).

Den forening eller organisation, som ønsker at udarbejde en adfærdskodeks, skal indsende et udkast hertil til den kompetente tilsynsmyndighed. Tilsynsmyndigheden skal komme med en udtalelse om, hvorvidt den foreslåede adfærdskodeks er i overensstemmelse med forordningen (artikel 38, stk. 2). I de tilfælde, hvor en adfærdskodeks vedrører behandling i flere medlemsstater, skal tilsynsmyndigheden iværksætte sammenhængsmekanismen med henblik på, at Det Europæiske Databeskyttelsesråd kommer med en udtalelse om udkastet til en adfærdskodeks (artikel 38, stk. 2b).

Forslaget indeholder i sin nuværende udformning endvidere en bestemmelse i artikel 38a om, at overvågningen af overholdelse af adfærdskodeksen kan udføres af et organ, som har en tilstrækkelig grad af ekspertise i forhold til kodeksens genstand, og som er akkrediteret til dette formål af den kompetente tilsynsmyndighed (artikel 38a, stk. 1). Forslaget indeholder krav for at få denne akkreditering, herunder bl.a., at organet skal demonstrere dets uafhængighed og ekspertise. Uden at det i øvrigt berører forslagens bestemmelser om sanktioner, kan organet tage nødvendige skridt i forbindelse med overtrædelse af bestemmelser i en adfærdskodeks, herunder suspendering eller eksklusion (artikel 38a, stk. 2-6).

Kapitlet indeholder endelig i artikel 39, stk. 1, en bestemmelse om, at medlemsstaterne, Det Europæiske Databeskyttelsesråd og Kommissionen skal tilskynde – navnlig på europæisk plan – til fastlæggelsen af certificeringsordninger for databeskyttelse og databeskyttelsesmærkninger og -mærker med det formål, at registeransvarlige og registerførere kan demonstrere overholdelse af forordningen. Det er anført, at de særlige behov, som små og mellemstore virksomheder har, skal inddrages. Artikel 39, stk. 2-4, indeholder nærmere regler om den registeransvarliges og registerførerens forpligtelser i forbindelse med certificeringer, herunder oplysningspligt til organer oprettet i henhold til artikel 39a.

I lighed med adfærdskodekser indeholder forslaget i sin nuværende form i artikel 39a en bestemmelse om, at certificering og periodisk gennemgang heraf kan udføres af et organ, som har en tilstrækkelig grad af ekspertise i forhold til databeskyttelse, og som er akkrediteret til dette formål af den kompetente tilsynsmyndighed (artikel 39a, stk. 1). Forslaget indeholder krav for at få denne akkreditering, herunder bl.a., at organet skal demonstrere dets uafhængighed og ekspertise. Uden at det i øvrigt berører forslagets bestemmelser om sanktioner, kan organet trække en certificering tilbage i tilfælde af uhensigtsmæssig anvendelse heraf (artikel 39a, stk. 2-8).

2.6. Videregivelse af personoplysninger til tredjelande eller internationale organisationer (forordningens kapitel V)

Forordningens kapitel V fastsætter reglerne for, hvornår der kan videregives personoplysninger til tredjelande eller internationale organisationer. Overordnet set indeholder kapitlet fire forskellige videregivelsesgrundlag, som efter omstændighederne kan anvendes, når der skal finde en videregivelse sted. Kapitlet indeholder en række væsentlige ændringer og nyskabelser i forhold til de tilsvarende bestemmelser i det gældende direktiv.

For det første kan en videregivelse af personoplysninger til modtagere i tredjelande eller i en international organisation efter artikel 41 finde sted, hvis Kommissionen har fastslået, at et tredjeland, et område eller en behandlingssektor (f.eks. sundhedssektoren) i tredjelandet eller en international organisation sikrer et tilstrækkeligt databeskyttelsesniveau (en såkaldt tilstrækkelighedsafgørelse). En sådan videregivelse kræver ikke godkendelse (artikel 41, stk. 1). Ved udfærdigelsen af sådanne afgørelser er det anført, at Kommissionen især skal tage hensyn til en række nærmere opregnede forhold i tredjelandet mv., herunder retsstatsprincippet ("rule of law"), respekten for menneskerettigheder og grundlæggende rettigheder, relevant gældende lovgivning, databeskyttelsesregler og sikkerhedsforanstaltninger, herunder reglerne om videreoverførsel af personoplysninger til et andet tredjeland eller international organisation, og om der er effektive rettigheder, der kan håndhæves administrativt eller retsligt af registrerede. Kommissionen skal ligeledes inddrage, om der i tredjelandet er en eller flere uafhængige tilsynsmyndigheder, som har til opgave at sikre overholdelse af databeskyttelsesregler, og om der foreligger en international forpligtelse om beskyttelse af personoplysninger, som det pågældende tredjeland har tilsluttet sig (artikel 41, stk. 2).

Efter en vurdering af de nævnte forhold kan Kommissionen træffe en afgørelse om, at et tredjeland, et område, en behandlingssektor i et tredjeland eller en international organisation sikrer det tilstrækkelige beskyttelsesniveau. Den gennemførelsesretsakt, som tilstrækkelighedsafgørelsen skal fremgå af, skal specificere territorielt og sektorspecifikt anvendelsesområde samt angive eventuelle tilsynsmyndigheder. Gennemførelsesretsakten skal vedtages i overensstemmelse med proceduren i artikel 87, stk. 2 (artikel 41, stk. 3).

Afgørelser om det tilstrækkelige beskyttelsesniveau, som er truffet af Kommissionen i henhold til det gældende databeskyttelsesdirektiv, skal fortsætte med at være gældende indtil de er ændret, erstattet eller trukket tilbage af Kommissionen (artikel 41, stk. 3a).

Kommissionen kan endvidere træffe afgørelse om, at et tredjeland mv. ikke længere sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau og har mulighed for, såfremt dette er nødvendigt, at trække en tilstrækkelighedsafgørelse tilbage (artikel 41, stk. 5).

Efter artikel 42 kan en videregivelse til et tredjeland mv. – i tilfælde, hvor Kommissionen ikke har truffet en afgørelse efter artikel 41 – endvidere finde sted, hvis der i et retligt bindende instrument er indført de fornødne garantier, som sikrer beskyttelsen af personoplysninger (artikel 42, stk. 1). De fornødne garantier kan bl.a. sikres gennem såkaldte bindende virksomhedsregler, der er nærmere omtalt i artikel 43, gennem standardbestemmelser om databeskyttelse vedtaget af Kommissionen efter proceduren i artikel 87, stk. 2, gennem standardbestemmelser om databeskyttelse vedtaget af en tilsynsmyndighed efter indhentelse af en udtalelse fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd og Kommissionen, gennem kontraktbestemmelser – som en tilsynsmyndighed har godkendt – mellem den registeransvarlige eller registerføreren og modtageren af personoplysningerne eller gennem en adfærdskodeks, jf. artikel 38, eller en certificering, jf. artikel 39 (artikel 42, stk. 2).

Hvis de fornødne garantier for beskyttelse af personoplysninger, ikke er omhandlet i et retligt bindende instrument, indhenter den registeransvarlige eller registerføreren, som er en offentlig myndighed eller organ, en forudgående godkendelse af videregivelsen fra en kompetent tilsynsmyndighed for enhver videregivelse eller kategorier af videregivelser eller af medtagelsen af bestemmelser, som udgør grundlaget for en sådan videregivelse i administrative ordninger (artikel 42, stk. 5).

Som anført ovenfor kan videregivelse efter artikel 42 finde sted, hvis der foreligger såkaldte bindende virksomhedsregler. Det er en forudsætning, at disse bindende virksomhedsregler er godkendt af den kompetente tilsynsmyndighed. En sådan godkendelse skal efter artikel 43, stk. 1, gives, hvis reglerne er retligt bindende, gælder for og anvendes af alle omfattede medlemmer af en koncern eller alle medlemmer af en gruppe af virksomheder, som udøver fælles økonomiske aktiviteter (litra a), hvis reglerne udtrykkeligt tillægger den registrerede rettigheder, der kan håndhæves retligt i forbindelse med behandlingen af deres personoplysninger (litra b), og de udførlige krav til de bindende virksomhedsregler, som opregnes i artikel 43, stk. 2, er opfyldt (litra c).

Endvidere indeholder forslaget i artikel 44 adgang til, at der – uden for de tilfælde, der er nævnt ovenfor – kan ske videregivelse i en række konkrete tilfælde. Videregivelse kan således ske, hvis den registrerede har givet sit samtykke hertil efter at være blevet gjort opmærksom på de risici, der er ved videregivelsen (litra a), videregivelsen er nødvendig af hensyn til opfyldelsen af en kontrakt mellem den registrerede og den registeransvarlige eller af hensyn til gennemførelsen af foranstaltninger, der træffes på den registreredes anmodning forud for indgåelsen af en sådan kontrakt (litra b), eller hvis videregivelsen er nødvendig af hensyn til indgåelsen eller opfyldelsen af en kontrakt, der i den registreredes interesse er indgået mellem den registeransvarlige og en anden fysisk eller juridisk person (litra c). Videregivelse kan endvidere finde sted, hvis den er nødvendig af vigtige hensyn til samfundsinteresser, som er anerkendt i EU-lovgivning eller medlemsstatslovgivning, som den registeransvarlige er underlagt (litra d), videregivelsen er nødvendig for, at et retskrav kan fastslås, gøres gældende eller forsvares (litra e) eller videregivelsen er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden persons vitale interesser, hvor den registrerede ikke er fysisk eller juridisk i stand til at give sit samtykke (litra f). Endelig kan videregivelse ske, hvis den finder sted fra et register, der ifølge EU-lovgivning eller medlemsstatslovgivning er beregnet til at informere offentligheden, og som er tilgængeligt for offentligheden generelt eller for personer, der kan godtgøre at have en legitim interesse heri, men alene i det omfang de ved lov fastsatte betingelser for offentlig tilgængelighed er opfyldt i det specifikke tilfælde (litra g) eller videregivelsen, som ikke er omfattende eller hyppig, er nødvendig af hensyn til den registeransvarliges eller registerførerens legitime interesser, og den registeransvarlige eller registerføreren har vurderet samtlige de forhold, der har indflydelse på en videregivelse eller en serie af videregivelser af oplysninger, og på grund-

lag af denne vurdering yder de fornødne garantier for beskyttelsen af personoplysninger (litra h).

2.7. Uafhængige tilsynsmyndigheder (forordningens kapitel VI)

Forordningens kapitel VI indeholder regler om de nationale tilsynsmyndigheders uafhængige status og deres opgaver og beføjelser.

Efter artikel 46 skal medlemsstaterne vedtage bestemmelser om, at en eller flere uafhængige offentlige myndigheder er ansvarlige for at overvåge anvendelsen af forordningen (stk. 1). Enhver tilsynsmyndighed skal bidrage til en ensartet anvendelse af forordningen i hele Unionen, og tilsynsmyndighederne skal i den forbindelse samarbejde i overensstemmelse med reglerne herom i forordningen (stk. 1a).

I forhold til de tilsvarende regler i det gældende databeskyttelsesdirektiv opstiller kapitlet en række nye og uddybede krav til de nationale tilsynsmyndigheders organisering og uafhængighed. Det følger således bl.a. udtrykkeligt af forslaget, at medlemmer af tilsynsmyndigheden ved udøvelsen af deres opgaver hverken må søge eller modtage instrukser fra andre (artikel 47, stk. 1-2). Ligeledes fremgår det af en præambelbetragtning, at medlemmer af tilsynsmyndigheden både under og efter embedsperiodens ophør skal udvise tilbageholdenhed med hensyn til at påtage sig visse hverv eller at acceptere visse fordele (betragtning nr. 95). Der stilles endvidere krav om, at hver medlemsstat skal sikre, at tilsynsmyndigheden råder over tilstrækkelige menneskelige, tekniske og økonomiske ressourcer samt lokaler og infrastrukturer til effektivt at udføre sine opgaver og udøve sine beføjelser (artikel 47, stk. 5). Endelig skal medlemsstaterne sikre, at tilsynsmyndigheden har sit eget personale og er underlagt finansiel kontrol, som ikke påvirker dens uafhængighed, ligesom de skal sikre, at tilsynsmyndigheden fører særskilt årsregnskab, som skal offentliggøres, og som kan være en del af det årlige statsbudget (artikel 47, stk. 6-7).

Ifølge forslagets artikel 48 skal medlemsstaterne vedtage bestemmelser om, at medlemmer af tilsynsmyndigheden udpeges af parlamentet, regeringen eller statsoverhovedet i den pågældende medlemsstat eller af et uafhængigt organ, som er overladt denne opgave i henhold til medlemsstatens lovgivning (stk 1). Medlemmerne af tilsynsmyndigheden skal have tilstrækkelige kvalifikationer, erfaringer og kompetence til at varetage opgaven (stk. 2).

I forhold til tilsynsmyndighedernes organisering og opgaver følger det af forslaget artikel 49, at hver medlemsstat ved lov bl.a. skal fastsætte regler om tilsynsmyndighedens oprettelse, de kvalifikationer, der er nødvendige for at udøve hvervet som medlem af tilsynsmyndigheden, reglerne og procedurerne for udnævnelsen af medlemmerne af tilsynsmyndigheden, regler om varigheden af en embedsperiode, som dog ikke må være under 4 år, regler om betingelser vedrørende de pligter, som påhviler tilsynsmyndighedens medlemmer og personale, bl.a. forbud mod handlinger og stillinger, som er uforenelige med deres hverv i tilsynsmyndigheden (artikel 49, stk. 1).

Efter artikel 49, stk. 2, har tilsynsmyndighedens medlemmer og personale såvel under embeds- og ansættelsesperioden som efter dens ophør tavshedspligt i overensstemmelse med EU-lovgivning eller medlemsstatslovgivning, for så vidt angår alle fortrolige oplysninger, der er kommet til deres kendskab under udøvelsen af deres opgaver og beføjelser.

Udgangspunktet er efter artikel 51, stk. 1, at en tilsynsmyndighed er ansvarlig for tilsyn med behandling af personoplysninger, som finder sted i forbindelse med aktiviteter, der gennemføres af en registeransvarligs eller registerførers virksomhed på myndighedens medlemsstats eget territorium, og som udgangspunkt er den kompetente tilsynsmyndighed, jf. artikel 51, stk. 1a, til at udføre de opgaver og beføjelser, som den har fået tillagt i henhold til forordningen, på dens egen medlemsstats territorium.

Som en nyskabelse lægges der i artikel 51, stk. 1b, (efter forslaget nuværende affattelse) op til, at der i visse tilfælde skal være én tilsynsmyndighed, som er kompetent i hele EU. Der lægges op til, at visse beføjelser skal tildeles en såkaldt "lead authority", som således skal være ene-kompetent i hele EU.

Det er på nuværende tidspunkt lagt op til en række forskellige mulige modeller for, hvilke kompetencer der skal tillægges "lead authority", jf. nedenfor. (Se endvidere nærmere om "lead authority" nedenfor under kapitel VII).

Bestemmelserne om en "lead authority" skal ifølge artikel 51, stk. 1c, ikke finde anvendelse over for offentlige myndigheder eller organer.

Tilsynsmyndigheder har efter artikel 51, stk. 3, ikke kompetence til at føre tilsyn med behandlinger af personoplysninger, som domstole foretager som led i deres retspleje.

Ifølge forslaget artikel 52 tillægges tilsynsmyndigheden en række opgaver. Tilsynsmyndigheden vil bl.a. skulle kontrollere og håndhæve anvendelse af forordningen, fremme kendskabet til risici, regler, garantier og rettigheder i forbindelse med behandling af personoplysninger, oplyse parlament, regering og andre politiske institutioner om forhold, som relaterer sig til persondatabeskyttelse, oplyse de registrerede om deres rettigheder i henhold til forordningen, behandle klager fra registrerede og fra organer, organisationer og sammenslutninger, samarbejde med andre tilsynsmyndigheder, gennemføre undersøgelser på eget initiativ eller på grundlag af information modtaget fra andre tilsyn eller myndigheder og overvåge relevant udvikling (stk. 1).

Efter artikel 52, stk. 5, skal tilsynsmyndighedens udøvelse af opgaver være uden omkostninger for den registrerede og databeskyttelsesansvarlige.

Herudover indeholder forslaget i artikel 53 en bestemmelse om, at medlemsstaterne ved lov skal tildele tilsynsmyndigheden en række beføjelser. Udgangspunktet er, at disse beføjelser skal udøves af en tilsynsmyndighed på dens eget territorium.

Tilsynsbeføjelser er beskrevet i artikel 53, stk. 1. Det fremgår heraf, at tilsynsmyndighederne skal kunne anmode den registeransvarlige eller registerføreren om at give alle informationer, som er nødvendige for, at tilsynsmyndigheden kan udøve sine opgaver (litra a), foretage databeskyttelsesrevisioner (litra aa), give den registeransvarlige eller registerføreren påbud om at imødekomme den registreredes anmodning om at udøve de rettigheder, der er omfattet af forordningen (litra b), og at underrette den registeransvarlige eller registerføreren om en påstået overtrædelse af forordningen og i givet fald give den registeransvarlige eller registerføreren påbud om at afhjælpe en sådan overtrædelse (litra d).

Det bemærkes, at disse beføjelser ifølge forslaget, som det ser ud på nuværende tidspunkt, ikke skal kunne tillægges "lead authority", jf. nedenfor under kapitel VII.

Undersøgellesbeføjelser er beskrevet i artikel 53, stk. 1a. Det fremgår heraf, at tilsynsmyndighederne fra den registeransvarlige eller registerfø-

reren skal have indsigt i alle personoplysninger, som er nødvendige for at udøve myndighedens opgaver (artikel 53, stk. 1a, litra a), og få adgang til alle den registeransvarliges eller registerførerens lokaler, herunder data-behandlingsudstyr og –midler (artikel 53, stk. 1a, litra b).

Det bemærkes, at disse beføjelser ifølge forslaget, som det ser ud på nuværende tidspunkt, ikke skal tillægges "lead authority" jf. nedenfor under kapitel VII.

Korrigerende beføjelser er beskrevet i artikel 53, stk. 1b. Det fremgår heraf, at tilsynsmyndighederne skal kunne udstede en advarsel til en registeransvarlig eller en registerfører om, at en påtænkt behandling formentlig vil overtræde bestemmelser i forordningen (litra a), og udstede en reprimande til en registeransvarlig eller en registerfører, når en behandling har været i strid med bestemmelser i forordningen (artikel 53, stk. 1b, litra b). Dertil kan tilsynsmyndigheden påbyde den registeransvarlige eller registerføreren at bringe en ulovlig behandling i overensstemmelse med forordningen, og hvis det er hensigtsmæssigt på en bestemt måde og inden for en bestemt tidsfrist, bl.a. ved at påbyde berigtigelse, begrænsning eller sletning af oplysninger i overensstemmelse med artikel 16, 17a og 17 og med en meddelelse af dette til modtagere af oplysninger, jf. artikel 17, stk. 2a og artikel 17b (artikel 53, stk. 1b, litra d). Tilsynsmyndigheden kan endvidere midlertidigt eller definitivt begrænse en behandling (litra e), suspendere videregivelsen af oplysninger til et tredjeland eller en international organisation (artikel 53, stk. 1b, litra f) eller udstede en administrativ bøde i overensstemmelse med artikel 79 og 79a (artikel 53, stk. 1b, litra g).

Det bemærkes, at disse beføjelser ifølge forslaget, som det ser ud på nuværende tidspunkt, i visse tilfælde skal tillægges "lead authority" jf. nedenfor under kapitel VII.

Autorisationsbeføjelser er beskrevet i artikel 53, stk. 1c. Det fremgår heraf, at tilsynsmyndighederne skal kunne godkende sådanne kontraktklausuler, som der henvises til i artikel 34 og artikel 42, stk. 2, litra c (standardklausuler om videregivelse vedtaget af en tilsynsmyndighed) og d (kontraktklausuler om videregivelse godkendt af en tilsynsmyndighed) (artikel 53, stk. 1c, litra a) og godkende bindende virksomhedsregler, jf. artikel 43 (artikel 53, stk. 1c, litra b).

Det bemærkes, at disse beføjelser ifølge forslaget, som det ser ud på nuværende tidspunkt, skal tillægges "lead authority" jf. nedenfor under kapitel VII.

2.8. Samarbejde og sammenhæng (forordningens kapitel VII)

Forordningens kapitel VII indeholder bl.a. regler om "lead authority", samarbejde mellem tilsynsmyndighederne, samt regler om en såkaldt "sammenhængsmekanisme", som skal sikre en ensartet anvendelse af forordningen, og regler om Det Europæiske Databeskyttelsesråd.

Det bemærkes, at særligt affattelsen af disse bestemmelser er under løbende udvikling. I det følgende beskrives bestemmelserne, som de er formuleret i det seneste arbejdsgruppedokument fra formandskabet.

Som en væsentlig nyskabelse i forhold til de gældende regler om tilsynsmyndighedernes kompetence foreslås der i artikel 54a særlige regler om et såkaldt one-stop-shop princip, som indebærer, at én tilsynsmyndighed i visse grænseoverskridende sager skal være kompetent tilsynsmyndighed i hele EU (herefter "lead authority").

Dette indebærer, at det alene vil være tilsynsmyndigheden i den medlemsstat, hvor den registeransvarliges hovedvirksomhed er etableret jf. artikel 4, nr. 13, der vil være kompetent til at udøve tilsynsbeføjelser efter artikel 53 i visse tilfælde, uanset at der behandles personoplysninger om registrerede bosat i andre medlemsstater.

Udgangspunktet er, at en tilsynsmyndighed er kompetent på dens egen medlemsstats område, jf. artikel 51 ovenfor. Artikel 54a om "lead authority" er en undtagelse hertil.

Det følger af artikel 54a, stk. 1, at i de tilfælde, hvor personoplysninger behandles i forbindelse med aktiviteter, der gennemføres af en registeransvarligs eller registerførers virksomhed i Unionen, og den registeransvarlige eller registerføreren er etableret i mere end én medlemsstat skal tilsynsmyndigheden i den medlemsstat, hvor hovedvirksomheden er beliggende agere som "lead authority" i forhold til den registeransvarlige eller registerførerens behandlingsaktiviteter i alle de medlemsstater, som er påvirket af behandlingen.

Af artikel 54a, stk. 1a, følger endvidere, at i tilfælde, hvor personoplysninger behandles i forbindelse med aktiviteter, der gennemføres af en registeransvarligs eller registerførers virksomhed i Unionen, og hvor den registeransvarlige eller registerføreren alene er etableret i én medlemsstat, men hvor behandlingen alvorligt berører registrerede i mere end én medlemsstat eller den frie bevægelighed af personoplysninger inden for Unionen, skal én tilsynsmyndighed agere som "lead authority".

I forslaget artikel 54b er fremført, at bestemmelserne i stk. 1 og 1a om en "lead authority" ikke skal finde anvendelse i tilfælde, hvor behandlingen alene relaterer sig til én medlemsstat. Også denne bestemmelse foreligger der dog flere udkast til i det nuværende udkast.

I de tilfælde, hvor en tilsynsmyndighed i en medlemsstat skal agere som "lead authority", er denne myndighed enekompetent til at udøve visse beføjelser, jf. artikel 51, stk. 1b ovenfor.

Det er på nuværende tidspunkt ikke endelig afgjort, hvilke beføjelser der skal tillægges "lead authority". Der er således endnu ikke opnået enighed om, hvorvidt "lead authority" alene skal tildeles autorisationsbeføjelser (artikel 53, stk. 1c, som er beskrevet ovenfor) eller om "lead authority" tillige skal tildeles korrigerende beføjelser, herunder beføjelsen til at påbyde den registeransvarlige eller registerføreren at bringe en ulovlig behandling i overensstemmelse med forordningen (artikel 53, stk. 1b, litra d, som er beskrevet ovenfor) samt beføjelser til midlertidigt eller definitivt begrænse en behandling (artikel 53, stk. 1b, litra e), suspendere videregivelsen af oplysninger til et tredjeland eller en international organisation (artikel 53, stk. 1b, litra f) eller udstede en administrativ bøde i overensstemmelse med artikel 79 og 79a (artikel 53, stk. 1b, litra g).

Det følger af artikel 54a, stk. 2, at i de tilfælde, hvor der er udpeget en "lead authority", skal denne myndighed være det eneste kontaktpunkt for registeransvarlige og registerførere.

Ifølge artikel 54a, stk. 6, skal enhver registeransvarlig eller registerfører kunne anmode tilsynsmyndigheden i den medlemsstat, hvor de anser deres hovedvirksomhed for at være beliggende, om en bekræftelse på, at denne tilsynsmyndighed er "lead authority". Myndigheden skal meddele dette til de øvrige tilsynsmyndigheder. I de tilfælde, hvor de berørte tilsynsmyndigheder er uenige om, hvem der er "lead authority", skal det være muligt for enhver af de berørte tilsynsmyndigheder at høre Det Europæiske Databe-

skyttelsesråd, som skal komme med en udtalelse om dette spørgsmål (artikel 54a, stk. 7).

En "lead authority" skal efter artikel 54b, stk. 1, samarbejde med tilsynsmyndighederne i de andre berørte medlemsstater i et forsøg på et opnå enighed om en foreslået afgørelse. Det fremgår således af artikel 54b, stk. 2, at når en "lead authority" forbereder og udarbejder en afgørelse, skal den dele al relevant information med tilsynsmyndighederne i de andre berørte medlemsstater (litra a). Endvidere skal "lead authority" rundsende et udkast til afgørelse til tilsynsmyndigheden i de berørte medlemsstater (litra b) og skal herefter tage størst muligt hensyn til de synspunkter, som disse tilsynsmyndigheder har i sagen (litra c).

Såfremt en tilsynsmyndighed modtager en klage, som den ikke er kompetent til at behandle, da den ikke er "lead authority", har denne tilsynsmyndighed efter artikel 54b, stk. 3, mulighed for at udarbejde et udkast til afgørelse, som den sender til "lead authority", som herefter skal følge proceduren i artikel 54b, stk. 2, herunder sende udkastet til tilsynsmyndighederne i de berørte medlemsstater. Reagerer "lead authority" ikke inden for to uger på et udkast, som den har modtaget fra en tilsynsmyndighed, som har modtaget en klage, kan denne myndighed iværksætte sammenhængsmekanismen, som er reguleret i artikel 57 (artikel 54a, stk. 5)

Ifølge artikel 54b, stk. 4, kan en tilsynsmyndighed, som ikke er enig i et udkast, som er rundsendt efter stk. 2 og 3, iværksætte sammenhængsmekanismen.

I hastende tilfælde kan en tilsynsmyndighed, som ikke er "lead authority", vedtage en foreløbig foranstaltning, som skal være gældende på dens egen medlemsstats territorium. Tilsynsmyndigheden skal i disse tilfælde uden forsinkelse – med angivelse af uddybende begrundelse om baggrunden for vedtagelsen – meddele foranstaltningen til Det Europæiske Databeskyttelsesråd i overensstemmelse med sammenhængsmekanismen, som er beskrevet i artikel 57 (artikel 54a, stk. 6).

Det følger af artikel 54c, stk. 1, at det er "lead authority", der skal underrette den registeransvarlige eller registerføreren om de afgørelser, som den træffer. Tilsynsmyndigheden, som har modtaget en klage, skal underrette klageren om den afgørelse, som "lead authority" har truffet (artikel 54c, stk. 2).

Ifølge bestemmelsen i artikel 54c, stk. 3, skal alle bindende afgørelser, som vedtages af "lead authority" i overensstemmelse med betingelserne i kapitel VII, være bindende i alle medlemsstater.

Artikel 54c, stk. 4 og 5, indeholder formelle regler om, at der skal være adgang til effektive retsmidler i forbindelse med afgørelser fra "lead authority".

Ud over det samarbejde, som tilsynsmyndigheder har i forbindelse med, at der udpeges en "lead authority", indeholder forslaget artikel 55 regler om gensidig bistand. Det følger således af forslaget, at tilsynsmyndighederne udveksler oplysninger og yder hinanden gensidig bistand med henblik på at gennemføre og anvende forordningen på en ensartet måde og træffe foranstaltninger med henblik på et effektivt samarbejde med hinanden. Det gensidige samarbejde skal bl.a. omfatte anmodning om oplysninger og tilsynsforanstaltninger, som f.eks. anmodning om gennemførelse af forudgående godkendelse, høring og inspektioner (artikel 55, stk. 1).

Det følger endvidere af forslaget, at hver tilsynsmyndighed skal træffe alle foranstaltninger, som er nødvendige for at besvare anmodninger fra en anden tilsynsmyndighed uden forsinkelse og senest en måned efter modtagelsen af anmodningen. Efter forslaget kan sådanne foranstaltninger bl.a. omfatte videregivelse af relevante oplysninger om undersøgelsen eller håndhævelsesforanstaltninger, der har til formål at suspendere eller forbyde behandling, der er i strid med forslaget (artikel 55, stk. 2).

Herudover fastsættes det bl.a. i forslaget artikel 55, stk. 4, at en tilsynsmyndighed, der modtager en anmodning om bistand, ikke kan afvise at imødekomme denne, medmindre den ikke har kompetence i forbindelse med anmodningen eller i forbindelse med de foranstaltninger, som skal iværsettes, eller hvis imødekommelse af anmodningen er uforenelig med bestemmelserne i forslaget, EU-lovgivning eller medlemsstatslovgivning.

Den tilsynsmyndighed, som har modtaget en anmodning om gensidig bistand, skal efter artikel 55, stk. 5, underrette den anmodende myndighed om bl.a. resultatet af undersøgelserne.

I de tilfælde, at den anmodende myndighed ikke får den information, som den er berettiget til, kan den efter artikel 55, stk. 8, vedtage en foreløbig foranstaltning, som skal være gældende på dens egen medlemsstats territorium, og forelægge sagen for Det Europæiske Databeskyttelsesråd og

Kommissionen i overensstemmelse med sammenhængsmekanismen i artikel 57.

Som en yderligere nyskabelse indeholder forslaget i artikel 56 udtrykkelige regler om, at tilsynsmyndigheder, hvor det er hensigtsmæssigt, kan udføre fælles aktiviteter, der bl.a. kan omfatte fælles undersøgelsesopgaver og fælles håndhævelsesforanstaltninger (artikel 56, stk. 1). Endvidere indeholder forslaget regler om, at når en registeransvarlig, der er etableret i flere medlemsstater eller registrerede i flere medlemsstater sandsynligvis berøres mærkbart af en behandling, har tilsynsmyndigheden i hver af disse medlemsstater ret til at deltage i fælles undersøgelsesopgaver eller fælles aktiviteter. Den kompetente tilsynsmyndighed skal i disse tilfælde indbyde tilsynsmyndigheden i hver af de berørte medlemsstater til at deltage i de respektive fælles undersøgelsesopgaver eller fælles aktiviteter og skal straks besvare en tilsynsmyndigheds anmodning om deltagelse i aktiviteterne (artikel 56, stk. 2).

Forslaget indeholder også regler om, at den såkaldte værtstilsynsmyndighed i overensstemmelse med sin nationale lovgivning og med den udsendende tilsynsmyndigheds godkendelse kan delegerede beføjelser, herunder undersøgelsesbeføjelser, til den udsendende tilsynsmyndigheds medlemmer eller medarbejdere, som deltager i fælles aktiviteter. For så vidt værtstilsynsmyndighedens lovgivning giver mulighed herfor, kan værtsmyndigheden endvidere tillade, at den udsendende tilsynsmyndigheds medlemmer eller medarbejdere udøver deres forvaltningsbeføjelser i overensstemmelse med den udsendende tilsynsmyndigheds lovgivning. Efter forslaget må sådanne forvaltningsbeføjelser kun udøves under vejledning og under tilstedeværelse af værtstilsynsmyndighedens medlemmer eller medarbejdere (artikel 56, stk. 3).

I den nuværende affatning er der i artikel 56, stk. 3a-3c, fastsat nærmere regler om erstatningsansvar i forbindelse med fælles aktiviteter.

Som en anden væsentlig nyskabelse indeholder kapitlet regler om den nævnte "sammenhængsmekanisme". Denne mekanisme har til formål at sikre, at tilsynsmyndighederne anvender forordningens regler på en ensartet og sammenhængende måde. Samlet set fremstår mekanismen som en væsentlig udbygning af det gældende databeskyttelsesdirektivs regler om samarbejde mellem tilsynsmyndighederne.

Mekanismen er forankret i Det Europæiske Databeskyttelsesråd, der er et nyt organ, der efter forslaget skal oprettes til formålet, jf. nærmere herom nedenfor.

Efter forslagets artikel 57, stk. 2, skal en tilsynsmyndighed, som agter at vedtage en foranstaltning, som skal have retsvirkninger, forelægge udkastet til foranstaltning for Det Europæiske Databeskyttelsesråd. De foranstaltninger, som skal forelægges for Det Europæiske Databeskyttelsesråd, er foranstaltninger, som har til formål at vedtage en liste over de tilfælde, hvor der skal udarbejdes en konsekvensanalyse, jf. artikel 33, stk. 2b (litra c) og foranstaltninger, der vedrører spørgsmål efter artikel 38, stk. 2b, om, hvorvidt vedtagelse eller ændring af en adfærdskodeks, som skal være gældende i flere lande, er i overensstemmelse med forordningen (litra ca). Endvidere skal foranstaltninger, der har til formål at godkende kriterier for akkreditering af organer, jf. artikel 38a, stk. 3, eller artikel 39a, stk. 3, igennem sammenhængsmekanismen (litra cb), ligesom foranstaltninger, der har til formål at godkende standardbestemmelser om databeskyttelse som omhandlet i artikel 42, stk. 2, litra c (litra d). Dertil skal foranstaltninger, der har til formål at godkende kontraktbestemmelser som omhandlet i artikel 42, stk. 2, litra d (litra e) og foranstaltninger, som har til formål at godkende bindende virksomhedsregler som omhandlet i artikel 43 (litra f) igennem sammenhængsmekanismen forud for vedtagelse. Såfremt den kompetente myndighed ikke opfylder sin forpligtelse i henhold til artikel 57, stk. 2, forpligtelsen til at yde gensidig bistand, jf. artikel 55, eller forpligtelsen til at deltage i fælles aktiviteter, jf. artikel 56, kan enhver tilsynsmyndighed i en berørt medlemsstat, Det Europæiske Databeskyttelsesråd eller Kommissionen anmode om, at en sag skal meddeles Det Europæiske Databeskyttelsesråd (artikel 57, stk. 3).

Det Europæiske Databeskyttelsesråd skal efter artikel 58, stk. 7, komme med en udtalelse om sagens genstand i de tilfælde en sag er omfattet af sammenhængsmekanismen. Udtalelsen skal udstedes inden for en måned. Såfremt Det Europæiske Databeskyttelsesråd ikke kommer med en udtalelse inden for den i stk. 7 angivne frist, kan den tilsynsmyndighed, som har iværksat sammenhængsmekanismen, vedtage foranstaltningsudkastet (artikel 58, stk. 7a). Den tilsynsmyndighed, som har iværksat sammenhængsmekanismen, skal tage størst muligt hensyn til udtalelsen fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd. I de tilfælde, hvor tilsynsmyndigheden ikke agter at følge en udtalelse fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd, skal den inden for to uger meddele formanden for Rådet dette sammen med begrundelsen for, at udtalelsen ikke følges (artikel 58, stk. 8 og 9). Inden for en

måned efter at have modtaget denne meddelelse fra tilsynsmyndigheden kan Det Europæiske Databeskyttelsesråd med 2/3 flertal vedtage en ny udtalelse om sagens genstand. Ønsker tilsynsmyndigheden fortsat ikke at følge udtalelsen, skal den meddele Det Europæiske Databeskyttelsesråd dette samt begrundelsen herfor inden for 10 dage (artikel 58, stk. 10-11).

Som en undtagelse kan en tilsynsmyndighed efter artikel 61 i hastende tilfælde træffe en foreløbig foranstaltning med en specifik gyldighedsperiode uden at forelægge dette for Det Europæiske Databeskyttelsesråd gennem sammenhængsmekanismen, hvis vedtagelse er nødvendig for at beskytte den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder. Tilsynsmyndigheden skal i disse tilfælde uden forsinkelse underrette Det Europæiske Databeskyttelsesråd herom, samt begrundelsen for vedtagelse. Tilsynsmyndigheden kan anmode om, at Det Europæiske Databeskyttelsesråd kommer med en hastende udtalelse i de tilfælde, hvor det haster at træffe en endelig foranstaltning (artikel 61, stk. 2).

I artikel 61, stk. 3 og 4, er fastsat yderligere bestemmelser om anvendelse af en hasteprocedure.

Efter artikel 62, stk.1, kan Kommissionen vedtage gennemførelsesretsakter med et generelt anvendelsesområde for at sikre en korrekt og ensartet anvendelse af forordningen (litra a) og for at angive ordningerne for elektronisk udveksling af oplysninger imellem tilsynsmyndigheder og mellem tilsynsmyndigheder og Det Europæiske Databeskyttelsesråd (litra b). Disse gennemførelsesretsakter skal vedtages i henhold til proceduren i artikel 87, stk. 2.

I behørigt begrundede tilfælde af særlig hastende karakter vedrørende den registreredes interesser omhandlet i artikel 62, stk. 1, litra a, kan Kommissionen ifølge artikel 62, stk. 2, omgående vedtage gennemførelsesretsakter i overensstemmelse med den procedure, som er omhandlet i artikel 87, stk. 3. Disse retsakter skal gælde i en periode på højst 12 måneder.

I artikel 64 fastsættes de nærmere regler for oprettelsen af Det Europæiske Databeskyttelsesråd. Efter forslaget skal Databeskyttelsesrådet sammensættes af direktøren for tilsynsmyndigheden i hver medlemsstat og Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse (artikel 64, stk. 2). Herudover har Kommissionen ret til at deltage i Det Europæiske Databeskyttelsesråds aktiviteter og møder, dog uden at have stemmerettigheder (artikel 64, stk. 4).

Det Europæiske Databeskyttelsesråd skal efter artikel 65 udøve sine opgaver uafhængigt. Rådet har efter artikel 66 til opgave at arbejde for, at forordningen anvendes på en ensartet måde. I den forbindelse skal rådet bl.a. rådgive Kommissionen om ethvert spørgsmål vedrørende beskyttelse af personoplysninger i EU og undersøge ethvert spørgsmål vedrørende anvendelsen af forordningen og arbejde for at fremme samarbejde og en effektiv udveksling af information mellem tilsynsmyndighederne. Det Europæiske Databeskyttelsesråd skal herudover bl.a. udarbejde retningslinjer for tilsynsmyndighederne angående anvendelse af korrigerende beføjelser samt udmåling af bøder, ligesom Rådet skal opfordre til udarbejdelsen af adfærdskodekser og give Kommissionen en udtalelse om beskyttelsesniveauet i tredjelande eller internationale organisationer (artikel 66, stk. 1).

Efter artikel 67 skal Rådet udarbejde en årlig rapport som spørgsmål om databeskyttelse i Den Europæiske Union.

Det Europæiske Databeskyttelsesråd skal efter artikel 68 som udgangspunkt tage beslutninger ved simpelt flertal. Rådet fastsætter sin egen forretningsorden og skal efter artikel 69 vælge en formand og to næstformænd blandt sine medlemmer. Efter artikel 70 skal formanden indkalde til møder og sikre Rådets rettidige opgavevaretagelse. Efter artikel 71 skal Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse forestå driften af Databeskyttelsesrådets sekretariat. Sekretariatet skal yde analytisk, administrativ og logistisk støtte til rådet under formandens ledelse.

Efter artikel 72 er drøftelser i Det Europæiske Databeskyttelsesråd fortrolige.

2.9. Klageadgang, ansvar og sanktioner (forordningens kapitel VIII)

Det bemærkes, at dette kapitel, ligesom bestemmelserne om one-stop-shop princippet i kapitel VII er under løbende udvikling. I det følgende beskrives bestemmelserne, som de er formuleret i det seneste arbejdsgruppedokument fra formandskabet.

Forslagets artikel 73, stk. 1, indeholder en bestemmelse om, at den registrerede har ret til at indgive klage til tilsynsmyndigheden i den medlemsstat, hvor hovedvirksomheden er beliggende (dvs. til "lead authority") eller i den medlemsstat, hvor den pågældende bor, hvis den registrerede finder,

at behandlingen af den pågældendes personoplysninger ikke er i overensstemmelse med bestemmelserne i forordningen.

Den tilsynsmyndighed, som har modtaget en klage, skal ikke anvende nogen korrigerende beføjelser, som er nævnt i artikel 53, stk. 1b, hvis en mulig overtrædelse af de samme rettigheder forårsaget af den samme behandling allerede prøves ved en domstol, jf. artikel 74, for så vidt den registrerede også er part i sagen, som føres ved domstolen (artikel 73, stk. 1a).

Når en tilsynsmyndighed modtager en klage, som myndigheden ikke er kompetent til at behandle, skal myndigheden videresende klagen til den kompetente myndighed (artikel 73, stk. 4). Den tilsynsmyndighed, som har modtaget en klage, skal efter artikel 73, stk. 5, orientere klageren om sagens behandling samt afgørelsen i sagen. Såfremt den kompetente tilsynsmyndighed finder, at en klage er grundløs, skal myndigheden underrette klageren herom, oplyse om grundene for afvisning af klagen og muligheden for domstolsprøvelse efter artikel 74.

Det følger af artikel 74, stk. 1, at enhver fysisk eller juridisk person har ret til domstolsprøvelse af afgørelser, der er truffet af en tilsynsmyndighed vedrørende den pågældende. Dertil følger det af artikel 74, stk. 2, at den registrerede skal have ret til et retsmiddel i de tilfælde, hvor en tilsynsmyndighed vælger ikke at behandle en klage, afviser en klage helt eller delvist, eller ikke inden for tre måneder – eller en kortere periode, som er fastsat i national lovgivning – underretter den registrerede om forløbet eller resultatet af en klage.

En sag mod en tilsynsmyndigheds afgørelse skal efter artikel 74, stk. 3, anlægges ved domstolen i den medlemsstat, hvor tilsynsmyndigheden er etableret og i overensstemmelse med de regler, der gælder i den pågældende medlemsstat.

Herudover følger det af artikel 75, stk. 1, at registrerede skal have mulighed for domstolsprøvelse, hvis de finder, at deres rettigheder i henhold til forordningen er blevet krænkede som følge af behandlingen af personoplysninger i strid med forordningen. En sag mod en registeransvarlig eller en registerfører skal ifølge artikel 75, stk. 2, anlægges ved domstolen i den medlemsstat, hvor den registeransvarlige eller registerføreren er etableret i overensstemmelse med de regler, der gælder i den pågældende medlemsstat. Alternativt kan en sådan sag også anlægges ved domstolen i den medlemsstat, hvor den registrerede har sit sædvanlige opholdssted, medmindre

den registeransvarlige er en offentlig myndighed, der udøver offentligretlige beføjelser.

Artikel 76, stk. 1, indeholder en bestemmelse om, at den registrerede skal have ret til at overlade retten til på den registreredes vegne at indgive en klage, at indbringe en afgørelse fra en tilsynsmyndighed for domstolene samt at føre en sag mod en registeransvarlig eller en registerfører til et organ, en organisation eller sammenslutning, som er oprettet i henhold til lovgivningen i den pågældende medlemsstat, og hvis formål bl.a. er at beskytte registreredes rettigheder og frihedsrettigheder i forbindelse med beskyttelse af personoplysninger

De samme organisationer mv. har efter artikel 76, stk. 1a, ret til – uafhængigt af en klage fra en registreret – at indgive klage til en tilsynsmyndighed, hvis de vurderer, at et brud på persondatasikkerheden omfattet af artikel 32, stk. 2, har fundet sted (brud på persondatasikkerheden, som alvorligt påvirker den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder).

Forslaget tillægger således enhver organisation – uanset dennes størrelse og medlemskreds – en ret til at indgive klage til enhver tilsynsmyndighed, alene på baggrund af organisationens vurdering af, at der har fundet et brud på persondatasikkerheden sted.

I de tilfælde, hvor en domstol i forbindelse med en domstolsprøvelse har rimelige grunde til at tro, at en sag vedrørende den samme behandling finder sted ved en domstol i en anden medlemsstat, skal den efter artikel 76a, stk. 1, kontakte domstolen i den anden medlemsstat for at få dette bekræftet. Såfremt en mulig overtrædelse af de samme rettigheder i forbindelse med den samme behandling allerede bliver prøvet for en domstol i en anden medlemsstat, kan en domstol suspendere sin behandling af sagen, såfremt sagen i den anden medlemsstat har de samme parter (artikel 76a, stk. 2).

Forslaget indeholder i artikel 77, stk. 1, en bestemmelse om, at enhver, som har lidt skade som følge af, at en behandling, der ikke er i overensstemmelse med forordningen, har ret til erstatning for den forvoldte skade fra den registeransvarlige eller registerføreren. Ifølge artikel 77, stk. 2, skal registeransvarlige og registerførere være solidarisk ansvarlige for hele skadesbeløbet. Efter artikel 77, stk. 3, kan en registeransvarlig eller registerfører fritages helt eller delvist for erstatningsansvar, hvis den regi-

*steransvarlig eller registerføreren kan bevise, at de ikke er skyld i den be-
givenhed, som har medført skaden.*

*Som en væsentlig nyskabelse indeholder kapitel VIII udførlige regler om,
at de nationale tilsynsmyndigheder har beføjelse til at anvende administra-
tive bøder.*

*Det følger af artikel 79, stk. 1, at enhver kompetent tilsynsmyndighed skal
være bemyndiget til at udstede administrative bøder for overtrædelse af
forordningen. De administrative bøder skal – afhængig af de konkrete om-
stændigheder – udstedes i tillæg til eller i stedet for en foranstaltning, som
er nævnt i artikel 53.*

*Ifølge artikel 79, stk. 2, skal den administrative bøde i hvert enkelt tilfælde
være effektiv, proportional og afskrækkende. Derudover indeholder artikel
79, stk. 2a, en omfangsrig liste – der dog ikke er udtømmende – over hen-
syn, som en tilsynsmyndighed skal inddrage i forbindelse med fastlæggelse
af, om der skal pålægges en bøde og i givet fald, hvor stor denne bøde skal
være. Tilsynsmyndigheden skal inddrage overtrædelses karakter, grovhed
og varighed under hensyntagen til behandlingens karakter, omfang og
formål (litra a), overtrædelsens forsætlige eller uagtsomme karakter (litra
b), antallet af registrerede, som er berørt af overtrædelsen og graden af
den skade de har lidt (litra c), hvilke foranstaltninger den registeransvar-
lige eller registerføreren har taget for at afhjælpe den skade, som den re-
gistrerede har lidt (litra d), graden af den registeransvarliges og register-
førerens ansvar under hensyntagen til tekniske og organisatoriske foran-
staltninger, som er gennemført, jf. artikel 23 og 30 (om behandlingssikker-
hed) (litra e) og om den registeransvarlige eller registerføreren tidligere
har overtrådt forordningen (litra f). Herudover skal det inddrages, om der
direkte eller indirekte er opnået økonomiske fordele på grund af overtræ-
delsen, eller om økonomiske tab er blevet forhindret (litra g), måden over-
trædelsen kom til tilsynsmyndigheds kendskab, herunder især om – og i
hvilket omfang – den registeransvarlige eller registerføreren har anmeldt
bruddet (litra h), overholdelse af foranstaltninger, som er nævnt i artikel
53, stk. 1, litra b og c og stk. 1b, litra a, d, e og f (om tilsynsmyndighed be-
føjelser, herunder muligheden for at give påbud og forbud) (litra i) og
overholdelse af godkendte adfærdskodekser, jf. artikel 38, eller certifice-
ringsmærkninger, jf. artikel 39 (litra i). Tilsynsmyndigheden skal herud-
over inddrage alle andre skærpende eller formildende forhold i den kon-
krete sag (litra m).*

Det følger af artikel 79, stk. 2b, at såfremt tilsynsmyndigheden ved overvejelse af disse hensyn kommer frem til, at overtrædelsen er af mindre alvorlig karakter, kan den vælge at give en reprimande, jf. artikel 53, stk. 1b, litra b.

Enhver medlemsstat kan efter artikel 79, stk. 3b, fastsætte regler om, hvorvidt offentlige myndigheder kan idømmes administrative bøder, og i hvilket omfang dette i givet fald kan ske.

Tilsynsmyndighedens udøvelse af beføjelsen til at udstede administrative bøder efter artikel 79, skal efter artikel 79, stk. 4, være underlagt passende proceduremæssige garantier i overensstemmelse med EU-lovgivning og medlemsstatslovgivning, herunder effektiv klageadgang og en retfærdig rettergang.

Ifølge artikel 79a skal administrative bøder pålægges ud fra en niveaumæssig graduering fastsat efter karakteren af de overtrædelser, der er begået. Det er i artikel 79a udtømmende opregnet de bestemmelser, hvor en overtrædelse kan medføre en administrativ bøde.

Der er lagt op til, at der på hvert niveau skal henvises til et maksimumbeløb, og at der for så vidt angår koncerner skal henvises til en procentsats af virksomhedens totale årlige globale omsætning baseret på det forudgående regnskabsår, jf. artikel 79a, stk. 1, 2 og 3. Der er på nuværende tidspunkt ikke taget stilling til, hvor høje disse beløb eller procentsatser skal være.

Første niveau indebærer, jf. artikel 79a, stk. 1, at tilsynsmyndigheden kan pålægge en bøde i de tilfælde, hvor den registeransvarlige forsætligt eller uagtsomt ikke besvarer en henvendelse fra en registreret inden for den frist, som fremgår af artikel 12, stk. 2 (litra a) eller i strid med artikel 12, stk. 4, opkræver et gebyr for meddelelse af information til den registrerede (litra b). I Kommissionens forslag var foreslået, at bøderne i det første niveau skulle udgøre op til 250.000 euro, eller, hvis der drejede sig om en virksomhed op til 0,5 % af dens årlige globale omsætning.

Andet niveau indebærer, jf. artikel 79a, stk. 2, at tilsynsmyndigheden kan pålægge den registeransvarlige eller registerføreren en bøde i de tilfælde, hvor den registeransvarlige eller registerføreren forsætligt eller uagtsomt undlader at meddele den registrerede oplysninger – eller meddeler ufuldstændige oplysninger – eller ikke meddeler oplysninger rettidigt eller i en tilstrækkelig gennemsigtig form for den registrerede, jf. artikel 12, stk. 3,

artikel 14 og artikel 14a (litra a), hvis den registeransvarlige eller registerføreren ikke giver den registrerede adgang til indsigt, jf. artikel 15, ikke berigtiger oplysninger, jf. artikel 16, eller ikke overholder kravene i artikel 17, 17a, 17b, 18 og 19 (litra b), hvis de registeransvarlige ikke – eller ikke i tilstrækkelig grad – fordeler ansvaret i overensstemmelse med artikel 24 (litra e), eller den registeransvarlige eller registerføreren ikke opfylder kravene om opbevaring af dokumentation, jf. artikel 28 og artikel 31, stk. 4 (litra f). I Kommissionens forslag var det foreslået, at bøderne i det andet niveau skulle udgøre op til 500.000 euro, eller hvis det drejede sig om en virksomhed op til 1 % af dens årlige globale omsætning.

Det tredje niveau indebærer efter artikel 79a, stk. 3, at tilsynsmyndigheden kan pålægge den registeransvarlige eller registerføreren en bøde i de tilfælde, hvor den registeransvarlige eller registerføreren forsætligt eller uagtsomt behandler personoplysninger uden at have et lovligt behandlingsgrundlag eller ikke overholder betingelserne om samtykke i artikel 6, 7, 8 og 9 (litra a), ikke overholder betingelserne i forhold til profilering i artikel 20 (litra d), ikke gennemfører tilstrækkelige foranstaltninger eller ikke er i stand til at demonstrere overholdelse af artikel 22 og 30 (litra e), ikke udpeger en repræsentant, jf. artikel 25 (litra f) eller behandler eller giver instrukser om behandling i strid med artikel 26 (litra g). Dertil kan tilsynsmyndigheden pålægge en bøde, hvis den registeransvarlige eller registerføreren forsætligt eller uagtsomt ikke meddeler et brud på datasikkerheden til tilsynsmyndigheden, eller hvis de pågældende ikke rettidigt eller fuldstændigt anmelder et brud til tilsynsmyndigheden eller underretter den registrerede i overensstemmelse med artikel 31 og 32 (litra h), eller hvis den registeransvarlige eller registerføreren ikke udarbejder en konsekvensanalyse, når dette er påkrævet, jf. artikel 33, eller behandler oplysninger uden forudgående høring af tilsynsmyndigheden i strid med artikel 34, stk. 1 (litra i). Desuden kan den registeransvarlige eller registerføreren pålægges en bøde, hvis den pågældende forsætligt eller uagtsomt misbruger en databeskyttelsesmærkning, jf. artikel 39, eller ikke opfylder betingelserne og procedurerne, der er fastsat i artikel 38a og 39a (litra k). Endelig kan den registeransvarlige eller registerføreren pålægges en bøde, såfremt den pågældende forsætligt eller uagtsomt overfører oplysninger til et tredjeland i strid med reglerne i artikel 40 til 44 (litra l), eller hvis den pågældende ikke overholder et påbud, et midlertidigt eller definitivt forbud om behandling eller en suspendering af en videregivelse, som er givet efter artikel 53, stk. 1, eller ikke giver tilsynsmyndigheden adgang til lokaler mv. i strid med artikel 53, stk. 1b (litra m). I Kommissionens forslag var det foreslået, at bøderne i det tredje og sidste niveau skulle udgø-

re op til 1.000.000 euro, eller, hvis det drejede sig om en virksomhed op til 2 % af dens årlige globale omsætning.

Det følger af artikel 79a, stk. 3a, at i tilfælde, hvor en registeransvarlig eller registerfører, som forsætligt eller uagtsomt overtræder flere bestemmelser, som er angivet i artikel 79a, stk. 1, 2 og 3, skal den samlede bøde ikke overskride det beløb, som er fastsat for den groveste overtrædelse. Endvidere følger det af artikel 79a, stk. 3a, at den administrative bøde skal være højere end den økonomiske fordel, som er opnået ved overtrædelsen af reglerne. Såfremt det maksimum, som er angivet i forordningen, ikke er tilstrækkeligt til at fratage den økonomiske fordel, som er opnået, skal tilsynsmyndigheden have mulighed for at udstede en bøde, der er højere end det angivne maksimum.

Medlemsstater skal efter artikel 79b, stk. 1, i den nationale lovgivning fastlægge regler om straffe for overtrædelse af bestemmelser i forordningen, som ikke kan medføre en administrativ bøde, ligesom det skal sikres at disse gennemføres. Disse straffe skal være effektive, proportionale og afskrækkende.

2.10. Bestemmelser vedrørende specifikke databehandlingssituationer (forordningens kapitel IX)

Kapitlet indeholder en række bestemmelser om behandling af personoplysninger i særlige situationer, herunder i ansættelsesforhold og til brug for historiske, statistiske eller forskningsformål.

I artikel 80 fastslås det overordnet, at medlemsstatslovgivning skal forene retten til databeskyttelse, som følger af denne forordning, med retten til ytringsfrihed, herunder behandlingen af personoplysninger til journalistiske formål, kunstneriske formål og litterær virksomhed.

Endvidere følger det af artikel 80a, at personoplysninger i officielle dokumenter, som en offentlig myndighed eller offentligt organ har i sin besiddelse, kan videregives i overensstemmelse med EU-lovgivning eller medlemsstatslovgivning, som myndigheden eller organet er underlagt, for at forene retten til offentlig adgang til disse dokumenter med retten til beskyttelse af personoplysninger, som følger af forordningen.

Efter artikel 80b bestemmer medlemsstaterne, på hvilke betingelser et nationalt identifikationsnummer eller andre almene midler til identifikation kan gøres til genstand for behandling.

Der fastsættes endvidere i artikel 81 regler om behandling af personoplysninger om helbredsforhold i en række situationer.

Det fastsættes i artikel 81, stk. 1, at der under overholdelse af forordningen og i overensstemmelse med forslaget artikel 9, stk. 2, litra h, kan behandles personlige helbredsoplysninger på grundlag af EU-retten eller medlemsstatslovgivningen, som skal fastsætte tilstrækkelige og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes legitime interesser, og som er nødvendig i forbindelse med forebyggende medicin, arbejdsmedicin, medicinsk diagnose, sygepleje eller patientbehandling eller forvaltning af læge- og sundhedstjenester, og hvis behandlingen af disse oplysninger foretages af en erhvervsudøvende i sundhedssektoren, der i henhold til medlemsstatens lovgivning eller regler, der er fastsat af kompetente nationale organer, har tavshedspligt, eller af en anden person med tilsvarende tavshedspligt (litra a), af hensyn til folkesundheden, f.eks. beskyttelse mod alvorlige sundhedsrisici på tværs af grænserne eller sikring af høje kvalitets- og sikkerhedsstandarder for bl.a. lægemidler eller lægeudstyr (litra b) og behandling af hensyn til andre samfundsmæssige interesser på områder som f.eks. social sikring, navnlig for at sikre kvaliteten og rentabiliteten af de procedurer, der anvendes i forbindelse med ansøgninger om ydelser og tjenester inden for sygesikringsordningen (litra c). Det følger af artikel 81, stk. 2, at behandling af personoplysninger, som er nødvendig til historiske, statistiske eller videnskabelige formål, f.eks. patientregistre, der oprettes for at forbedre diagnosticering og differentiering af lignende sygdomstyper samt forberedelse af forsøgsbehandlinger, er underlagt de betingelser og garantier, som følger af artikel 83.

Artikel 82 indeholder regler om medlemsstaternes adgang til – under overholdelse af forordningen – at vedtage specifikke bestemmelser om behandling af personoplysninger i forbindelse med ansættelsesforhold, bl.a. i forbindelse med ansættelse og ansættelseskontrakter, arbejdets ledelse, planlægning og tilrettelæggelse.

Kapitel IX indeholder endvidere bestemmelser om behandling af personoplysninger til historiske, statistiske og videnskabelige formål.

Det følger af artikel 83a, stk. 1, at behandling af personoplysninger til historiske formål i arkiver, som føres af offentlige myndigheder eller organer, ikke skal anses for at være uforenelig med de formål, som oplysningerne oprindeligt blev indsamlet til, forudsat at den registeransvarlige sikrer tilstrækkelige garantier for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, herunder især ved at sikre, at oplysningerne ikke bliver behandlet til andre formål eller bliver anvendt i forbindelse med foranstaltninger eller afgørelser vedrørende en person, og ved at specificere betingelserne for adgang til oplysningerne. Ifølge artikel 83a, stk. 2, skal den registeransvarlige sikre, at personoplysninger, som behandles til de formål, som er nævnt i stk. 1, kun skal gøres tilgængelige for modtagere, som sikrer, at oplysningerne efterfølgende kun vil blive anvendt til historiske formål.

Det følger af artikel 83a, stk. 3, at forpligtelsen for den registeransvarlige i artikel 14a til at meddele den registrerede en række oplysninger, når personoplysninger om den registrerede indhentes fra andre, ikke skal finde anvendelse i forbindelse med behandling af personoplysninger til historiske formål, hvis meddelelsen af sådanne oplysninger er umulig eller forbundet med uforholdsmæssige vanskeligheder, eller hvis optegnelse eller offentliggørelse er udtrykkeligt fastlagt ved EU-lovgivning eller medlemsstatslovgivning. I så fald skal den registeransvarlige sikre de fornødne garantier.

Det følger endvidere af artikel 83a, stk. 4, at bestemmelserne om de registreredes rettigheder i artikel 15 (retten til indsigt), artikel 17 (retten til at blive glemt), artikel 17a (retten til begrænsning af behandling) og artikel 18 (retten til dataportabilitet) ikke skal finde anvendelse, når personoplysninger opbevares for en periode, som ikke overskrider den periode, som er nødvendig for behandling til de historiske formål. Det er i den forbindelse forudsat, at den registeransvarlige sikrer de fornødne garantier under hensyntagen til risikoen for de registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, herunder især for at sikre, at oplysningerne ikke bruges til at træffe foranstaltninger eller afgørelser vedrørende den pågældende person.

Det følger af artikel 83b, stk. 1, at behandling af personoplysninger til statistiske formål, ikke skal anses for at være uforenelig med de formål, som oplysningerne oprindeligt blev indsamlet til, forudsat at den registeransvarlige sikrer tilstrækkelige garantier for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, herunder især ved at sikre, at oplysningerne ikke bliver behandlet til andre formål eller bliver anvendt i forbindelse med foran-

staltninger eller afgørelser vedrørende en person, eller ved anvendelse af pseudonyme data.

Af artikel 83b, stk. 2 og 3, følger tilsvarende bestemmelser, som i artikel 83a, stk. 3 og 4.

Det følger af artikel 83c, stk. 1, at der inden for rammerne af forordningen kun kan behandles personoplysninger til videnskabelige formål, hvis disse formål ikke kan opfyldes ved at anvende oplysninger, som ikke længere tillader, at den registrerede bliver identificeret (litra a) eller ved at anvende oplysninger, som kun kan identificere den pågældende ved anvendelse af yderligere oplysninger, og disse yderligere oplysninger opbevares separat, og så længe formålet kan opfyldes på denne måde (litra b).

Personoplysninger, som behandles til videnskabelige formål kan efter artikel 83c, stk. 2, kun offentliggøres af den registeransvarlige, hvis offentliggørelsen er nødvendig for at præsentere forskningens resultat eller formidle videnskabelige formål for så vidt den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder ikke overstiger disse interesser, og den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke (litra a), eller oplysninger er blevet offentliggjort af den registrerede (litra b).

Det følger af artikel 83c, stk. 3, at behandling af personoplysninger til videnskabelige formål, ikke skal anses for at være uforenelig med de formål, som oplysningerne oprindeligt blev indsamlet til, forudsat at den registeransvarlige sikrer tilstrækkelige garantier for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, herunder især ved at sikre, at oplysningerne ikke bliver behandlet til andre formål eller bliver anvendt i forbindelse med foranstaltninger eller afgørelser vedrørende en person, eller ved anvendelse af pseudonyme data.

Bestemmelsen i artikel 83c, stk. 4 og 5, indeholder de tilsvarende bestemmelser, som beskrevet oven for under artikel 83a, stk. 3 og 4.

Herudover indeholder artikel 84 en bestemmelse om, at medlemsstaterne – under overholdelse af forordningen – kan vedtage specifikke regler om forholdet mellem tilsynsmyndighedernes undersøgelsesbeføjelser og nationale tavshedspligtsregler.

Endvidere indeholder artikel 85 en bestemmelse om kirkers og religiøse sammenslutningers adgang til at opretholde gældende regler af omfatten-

de karakter om behandling af personoplysninger under forudsætning af, at reglerne bringes i overensstemmelse med forslaget.

2.11. Delegerede retsakter og gennemførelsesforanstaltninger (forordningens kapitel X)

Artikel 86 indeholder en opregning af de bestemmelser i forslaget, hvorved Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter, og en regulering af, hvordan Kommissionen kan udøve disse beføjelser.

Det bemærkes i den forbindelse, at der blandt medlemsstaterne er enighed om, at antallet af muligheder for Kommissionen til at udstede delegerede retsakter skal reduceres betragteligt. Der er på nuværende tidspunkt ikke opnået endelig enighed om, hvilke af disse muligheder der skal slettes. Det bemærkes dog, at en række af hjemmelsbestemmelserne allerede er udgået af forslaget.

Artikel 87 indeholder bestemmelser om den udvalgsprocedure, der skal finde anvendelse i forbindelse med Kommissionens vedtagelse af gennemførelsesretsakter. Der henvises i den forbindelse til forordning 182/2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser.

2.12. Afsluttende bestemmelser (forordningens kapitel XI)

Forslagets artikel 88 indeholder en række afsluttende bestemmelser, hvor der bl.a. lægges op til at ophæve det gældende databeskyttelsesdirektiv 95/46/EF.

Derudover fremgår det af artikel 89, at forordningen ikke indfører yderligere forpligtelser for fysiske eller juridiske personer, for så vidt angår behandling af personoplysninger i forbindelse med levering af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester i offentlige kommunikationsnet i Unionen, i forhold, hvor de er underlagt specifikke forpligtelser med samme mål som fastsat i direktiv 2002/58/EF (e-privacy direktivet).

Efter artikel 90 skal Kommissionen med jævne mellemrum evaluere forordningen. Senest 4 år efter ikrafttræden skal Kommissionen indgive den første evaluering til EU-parlamentet og Rådet.

Endelig følger det af forslaget artikel 91, at det træder i kraft på tyvendagen efter offentliggørelse i Den Europæiske Unions Tidende, og at det finder anvendelse 2 år fra denne dato. Forordningen vil være bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

3. Gældende dansk ret

3.1. Indledning

Henset til, at forordningsforslaget berører forhold, der har relevans for en række retsområder, er det alene et udvalg af de berørte love, der omtales i dette afsnit.

3.2. Persondataloven

I lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger med senere ændringer (persondataloven) er der fastsat generelle regler om behandling af personoplysninger for offentlige myndigheder og den private sektor.

Persondataloven indeholder således bl.a. regler om, hvornår behandling af personoplysninger i almindelighed må finde sted, ligesom loven indeholder regler vedrørende behandling af særlige typer oplysninger (f.eks. regler om personnumre) og vedrørende behandling af personoplysninger på særlige områder (f.eks. regler om kreditoplysningsbureauer).

Loven indeholder desuden en række bestemmelser om rettigheder for de personer, der behandles oplysninger om, f.eks. regler om den registreredes ret til information, indsigelse, indsigt, berigtigelse og sletning af personoplysninger. Endvidere er fastsat regler om datasikkerhed i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Persondataloven indeholder også bestemmelser om Datatilsynets kontrol med behandling af personoplysninger, der foretages for offentlige myndigheder og den private sektor, ligesom der i loven er fastsat regler om pligt til at foretage anmeldelse til Datatilsynet i forbindelse med bestemte typer behandling af personoplysninger.

Persondataloven er først og fremmest baseret på databeskyttelsesdirektivet.

3.3. Forvaltningsloven

I lov nr. 571 af 19. december 1985 med senere ændringer (forvaltningsloven) fastsættes regler om en række forhold vedrørende den offentlige forvaltning, herunder om udveksling af oplysninger mellem forvaltningsmyndigheder.

Det følger af lovens § 27, stk. 1, at reglerne i persondatalovens § 5, stk. 1-3, §§ 6-8, § 10, § 11, stk. 1, § 38 og § 40 gælder for videregivelse af oplysninger om enkeltpersoner (personoplysninger) til en anden forvaltningsmyndighed.

3.4. Sundhedslovgivningen

Den endelige vurdering af, i hvilket omfang forordningsforslaget vil berøre reglerne på sundhedsområdet, er endnu ikke foretaget. Dog forventes forordningsforslaget, herunder navnlig den foreslåede artikel 9, stk. 2, litra h, samt artikel 81 (om behandling af helbredsoplysninger), generelt at berøre de gældende regler på sundhedsområdet.

Det bemærkes i den forbindelse, at lovbekendtgørelse nr. 913 af 13. juli 2010 med senere ændringer (sundhedsloven) bl.a. indeholder bestemmelser, der regulerer sundhedspersoners tavshedspligt, videregivelse og indhentning af helbredsoplysninger, herunder medicin- og vaccinationsoplysninger, oplysninger om øvrige rent private forhold og andre fortrolige oplysninger, jf. lovens kapitel 9, herunder § 42 a, samt §§ 157 og 157 a. Disse regler må forventes at blive berørt af forordningsforslagets regler.

Endvidere må forordningsforslagets artikel 83c om behandling af personoplysninger til videnskabelige formål forventes at have betydning for forskningsarbejde på det sundhedsmæssige område.

3.5. Andre love mv.

En række andre love og retsakter indeholder bestemmelser om behandling af personoplysninger. Dette gælder f.eks. lovgivningen om behandling af personoplysninger til forskningsformål, om tv-overvågning, om behandling af personoplysninger i CPR-systemet samt i forbindelse med udøvelsen af offentlig og privat virksomhed inden for en række konkrete områder.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Det følger af EUF-traktatens artikel 288, at en forordning er almengyldig, samt at den binder i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat. Hertil kommer, at forordningsforslaget efter sit indhold bl.a. har til formål at ophæve og erstatte det gældende databeskyttelsesdirektiv (direktiv 95/46/EF). En konsekvens af forslaget vil derfor bl.a. være, at den regulering, der følger af lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger (persondataloven) – samt andre love, bekendtgørelser mv., der vedrører behandling af personoplysninger – efter omstændighederne vil skulle ophæves eller ændres i overensstemmelse med ordlyden af den endelige forordning.

Det bemærkes, at forordningsforslaget indeholder en række bestemmelser, hvorved medlemsstaterne på konkrete områder overlades beføjelse til – *inden for rammerne* af forordningen – at fastsætte nærmere regler om behandling af personoplysninger, jf. bl.a. under pkt. 2.10 ovenfor. *Rækkevidden af disse bestemmelser, og dermed rammerne for den nationale lovgivning på disse områder, er endnu ikke afklaret.*

Den endelige fastlæggelse af, hvilke love der vil være behov for at ophæve eller ændre, vil finde sted i samarbejde med de berørte ressortministerier.

Forslaget vil indebære, at bestemmelserne i den gældende persondatalov i al væsentlighed vil skulle erstattes af forordningens regulering, der som nævnt vil gælde umiddelbart i hver medlemsstat. De behandlingsregler, rettigheder for den registrerede, datasikkerhedsregler mv., der i dag følger af persondataloven, vil – efter forslagets vedtagelse – således alene være at finde i forordningen.

Det følger endvidere af forslaget, at forordningens regulering skal suppleres af national lovgivning bl.a. om oprettelse af en national tilsynsmyndighed.

Herudover bemærkes det, at *det følger af forslagets artikel 79, at tilsynsmyndigheder skal kunne udstede administrative bøder.* Datatilsynet har ikke en sådan adgang efter gældende ret, og det vil således *i givet fald* kræve en lovændring, *hvis der skal etableres en sådan* adgang i overensstemmelse med forslaget.

Forslaget vurderes at have statsfinansielle konsekvenser.

Efter et foreløbigt skøn baseret på de foreliggende forslag (forordning og direktiv), vil reformpakken om databeskyttelse medføre øgede omkostninger. Det følger af budgetreglerne, at finansieringen af disse øgede omkostninger skal holdes inden for Justitsministeriets ramme eller forelægges regeringens Ø-udvalg, hvis det skønnes, at dette ikke kan lade sig gøre.

Kommissionens forslag vurderes at medføre såvel administrative lettelser som administrative byrder for danske virksomheder.

De administrative lettelser skyldes især harmoniseringen af databeskyttelseskrav. Lettelserne *vurderes især at vedrøre* virksomheder, der opererer i flere EU-lande.

Forslaget vil dog også medføre en række nye byrder for erhvervslivet som følge af bl.a. bestemmelserne om *opbevaring af optegnelser for* databehandling, jf. artikel 28 og kravet om konsekvensanalyser vedrørende databeskyttelse, inden der foretages risikobehæftede databehandlinger, jf. artikel 33.

De forventede administrative konsekvenser ved forslaget *overvejes løbende i forbindelse med forhandlingerne af forordningsforslaget* med henblik på dels at kvantificere konsekvenserne for danske virksomheder, dels at komme med anbefalinger til, hvordan de administrative byrder i forslaget kan reduceres.

5. Høring

Forslaget har været i høring hos *nedenstående* myndigheder og organisationer mv. med en høringsfrist den 1. juli 2012. *Det bemærkes, at det således er Kommissionens oprindelige forslag, der har været i høring.*

Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenterne for byretterne, Advokatrådet og Advokatsamfundet, Advokatsamfundet, Akademikernes Centralorganisation, Amnesty International, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsmarkedsstyrelsen, Arbejdstilsynet, BAT-Kartellet (Bygge- Anlægs- og Trækartellet), BFID (Brancheforeningen af Farmaceutiske Industrivirksomheder i Danmark), Boligselskabernes Landsforening, Brancheforeningen for Sæbe, Parfume og Teknisk/kemiske artikler, Bryggeriforeningen,

Børnerådet, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Statistik, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Eksporthandling, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Inkassobranche, Dansk Metal, Dansk Metalarbejderforbund, Dansk Rejsebureau Forening, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Selskab for Akutmedicin, Dansk Selskab for Retsmedicin, Dansk Standard, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Told og Skatteforbund, Dansk Varefakta Nævn, Danske Advokater, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Dagblades Forening, Danske Maritime (skibsværterforening), Danske Regioner, Danske Reklamebureauers Brancheforening, Danske Speditører, De Danske Patentagenters Forening, De Videnskabetiske Komiteer for Region Hovedstaden, De Videnskabetiske Komiteer for Region Midtjylland, De Videnskabetiske Komiteer for Region Sjælland, Den Centrale Videnskabetiske Komité, Den Videnskabetiske Komité for Region Nordjylland, Den Videnskabetiske Komité for Region Syddanmark, Det Ethiske Råd, Det Frie Forskningsråd, Det Nordiske Cochrane Center, Det Strategiske Forskningsråd, DI-Organisation for erhvervslivet, DJØF, Dommerforeningen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolens Tjenestemandsförening, Domstolsstyrelsen, DPU - Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, DSI – Dansk Sundhedsinstitut, Elektricitetsrådet, Fagligt Fælles Forbund, FDB, Finans og Leasing, Finansrådet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forebyggelses- og Patientrådet, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Danske Interaktive Medier, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen Danske Inkassoadvokater, Forsikring & Pension, Frederiksberg Kommune, FTF-Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Grundejernes Landsorganisation, Grønlands Hjemmestyre, Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund, Handelshøjskolen i København (Juridisk Institut), Handelshøjskolen i Århus (Juridisk Institut), HK Landsklubben Danmarks Domstole, Horesta, Håndværksrådet, IDA (Ingeniørforeningen), Institut for Menneskerettigheder, IT-Branche, ITEK, Jordemoderforeningen, Kommunernes Landsforening, Kooperationsnet, Kræftens Bekæmpelse, Københavns Kommune, Københavns Universitet, Københavns Universitetshospital, Landbrug og Fødevarer, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Ledernes Hovedorganisation, Lejernes Landsorganisation, Liberale Erhvervs Råd, LIF – Lægemedelindustriforeningen, LO, Lægeforeningen, Lægemedelindustriforeningen – LIF, MCI – Danmark, Medicoindustrien, Microsoft Danmark, Motorola, NFA - Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, Offentligt Ansattes Organisationer, Organisationen af Læ-

gevidenskabelige Selskaber, Parellelimportørforeningen af Lægemidler, Patientforsikringen, Patientombuddet, Politiforbundet i Danmark, Praktiserende Lægers Organisation, Procesbevillingsnævnet, Professionshøjskolen Metropol, Professionshøjskolen UCC, Professionshøjskolen University College Nordjylland, Realkreditrådet og Realkreditforeningen, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, RUC, Sammenslutningen af Danske Småøer, SFI (Det Nationale Forskningscenter for Velfærd), Skibsværftsforeningen, Sonofon, Statens Seruminstitut, Syddansk Universitet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Tele2 A/S, Telekommunikationsindustrien, Telia, University College Lillebælt, University College Sjælland, University College Syddanmark, VIA University College, Yngre Læger, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, Datatilsynet, Digitaliseringsstyrelsen, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Erhvervsstyrelsen, Finanstilsynet, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Lægemiddelstyrelsen, Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen, Patent- og Varemærkestyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Sikkerhedsstyrelsen, Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme, Søfartsstyrelsen og Trafikstyrelsen.

Høringssvar

5.1. Generelle bemærkninger

Østre Landsret, Vestre Landsret, Procesbevillingsnævnet, Rigspolitiet, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen for Offentlige Anklagere, Roskilde Universitet, Syddansk Universitet, Danske Revisorer og Den Videnskabetiske Komité og Dansk Rejsebureau Forening har ingen bemærkninger til forslaget.

5.1.1. Valg af retsakt

Dansk Erhverv, Mastercard, Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening, Nets og DI og DI ITEK finder, at der er behov for øget harmonisering af reglerne og bifalder derfor, at Kommissionen har fremsat et forordningsforslag frem for et direktivforslag.

Danske Regioner, Finansrådet og Tandlægeforeningen finder, at det er hensigtsmæssigt, at der arbejdes for at etablere et ensartet retsgrundlag i EU.

Institut for Menneskerettigheder finder, at en forordning til regulering af området er et fornuftigt valg, men også at det bør sikres, at forordningen ikke på enkelte områder udvander Danmarks i forvejen høje databeskyttelsesniveau.

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) kan ikke støtte, at reguleringen af dele af arbejdsmarkedet sker ved en forordning, idet dette rejser principielle betænkeligheder i forhold til den danske arbejdsmarkedsmodel. DA finder, at der skal arbejdes for en regulering, der harmoniserer databeskyttelsen, men på et lavere niveau.

LO finder, at ændringen af det retlige instrument giver anledning til betydelig bekymring i relation til mulighederne for at opretholde de hidtidige særregler og de regler, der er særegne for det danske arbejdsmarked.

FTF og **Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA)** har ligeledes betænkeligheder ved, at regulering af arbejdsmarkedsretlige forhold sker ved en forordning, idet dette ikke er i overensstemmelse med artikel 153 i Traktaten om den Europæiske Unions Fællesskab.

Generelt finder **Datatilsynet**, at det kan vise sig meget vanskeligt at sikre en ensartet databeskyttelsesregulering af mange forskellige sektorer i 27 EU-lande ved en generel forordning.

Danske Medier er skeptiske i forhold til valget af forordning frem for et direktiv.

KL har anført, at forordningen rammer uhensigtsmæssigt i forhold til offentlige myndigheder og det ansættelsesretlige område, hvor hovedparten af persondatabehandlingerne er rent nationale. KL foreslår, at privates behandling af persondata reguleres i en forordning, mens offentlige myndigheders behandling af persondata og det ansættelsesretlige område undtages herfra og fortsat reguleres i et direktiv. KL finder ikke, at det foreliggende forordningsudkast opfylder nærhedsprincippet.

Danske Regioner finder, at der i forhold til private og kommercielle virksomheder vil være en samfundsmæssig interesse i at sikre, at der foretages en streng kontrol af behandlingen af personoplysninger, men finder, at der er behov for en mere bred og friere behandling af personoplysninger i den offentlige sektor.

5.1.2. Kommissionens mulighed for udstedelse af delegerede retsakter

Advokatrådet og **Advokatsamfundet** er skeptiske over for, at Kommissionen, som ikke kan sidestilles med en uafhængig databeskyttelsesmyndighed, kan udstede delegerede retsakter. Kommissionens muligheder for at udstede delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter indebærer en risiko for, at udfyldningen af de retlige standarder i nogle tilfælde ikke vil forekomme naturlige, rimelige og tilstrækkelig fleksible i forhold til gældende nationale normer og traditioner.

Kræftens Bekæmpelse er betænkelig i forhold til den foreslåede reguleringsteknik især med hensyn til den usikkerhed, den indebærer bl.a. i forhold til registerforskningens fremtidige vilkår. Kommissionens mulighed for at udstede delegerede retsakter bidrager således til en alvorlig og foruroligende uklarhed og uigennemsigtighed vedrørende det persondatarelige grundlag for fremtidig forskning i den danske såvel som i den europæiske folkesundhed.

Institut for Menneskerettigheder finder, at delegationen til Kommissionen bør begrænses til mere specifikke områder, og at forordningens tekst bør være mere klar og præcis, således som også Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har fastlagt.

Kommissionens mulighed for at udstede delegerede retsakter medfører ifølge **KL**, at der er en høj grad af usikkerhed om gældende ret. **KL** frygter, at Kommissionen vil vedtage regler, som ikke i nødvendigt omfang tager højde for særlige forhold i den offentlige sektor og på ansættelsesområdet.

DA kan ikke støtte delegation af kompetence til udstedelse af delegerede retsakter til Kommissionen, idet det ansættelsesretlige område ikke hensigtsmæssigt kan reguleres på den måde, som Kommissionen foreslår.

Finansrådet finder, at det høje antal hjemler til at udstede delegerede retsakter medfører, at forordningsforslaget er uigennemskueligt.

Da de delegerede retsakter vil få stor betydning for den endelige forståelse af regelsættet, er **Realkreditrådet**, **Realkreditforeningen**, **FA**, **Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening**, **DI**, **DI ITEK** og **Lægemiddel Industri Foreningen** af den opfattelse, at det er afgørende,

at Kommissionen foretager relevante høringer forud for udstedelse af delegeret retsakter.

Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening finder endvidere, at Kommissionens hjemler til at udstede delegerede retsakter bør overvejes nøje, idet indholdet kan få vidtrækkende betydning for forordningens indhold.

Rettighedsalliancen, Landbrug og Fødevarer, DI og DI ITEK har anført, at Kommissionens vedvarende mulighed for at vedtage delegerede retsakter medfører en væsentlig grad af retlig uforudsigelighed og usikkerhed.

Datatilsynet peger på, at databeskyttelsesområdet er indrettet med kompetence hos en række uafhængige datatilsyn, hvorved området adskiller sig væsentligt fra andre områder, hvor der er tillagt Kommissionen centrale kompetencer. Kommissionen er ikke en uafhængig databeskyttelsesmyndighed, hvorfor det for hvert punkt, hvor Kommissionen tillægges kompetence, bør overvejes, om dette er hensigtsmæssigt. Desuden er Kommissionen med forslaget tillagt kompetence til at udstede delegerede retsakter på områder, der på ingen måde kan anses for at være ikke-væsentlige, jf. artikel 290 i traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde.

Forsikring & Pension finder, at det er vanskeligt at tage stilling til de enkelte bestemmelser uden at kende indholdet af den supplerende regulering og opfordrer derfor til, at der arbejdes på at begrænse denne regulering, at der dertil indføres et krav om inddragelse af interessenter i udarbejdelsen af de supplerende regler, og at der indføres et obligatorisk krav om evaluering af anvendelsen af de delegerede retsakter efter få år.

Med henvisning til mængden af hjemler til at udstede delegerede retsakter forventer **Danske Regioner**, at der vil følge en ikke ubetydelig lovregulering i kølvandet på en eventuel vedtagelse af forordningen, hvorfor man kan frygte, at detailreguleringen sker i et tempo, der medfører usikre retstilstande.

Videnscentret for Landbrug, Økonomi og Virksomhedsledelse opfordrer til, at gennemførelsesretsakter udarbejdes hurtigst muligt, og at de ikke bliver for omfattende eller mere vanskelige at håndtere end højst nødvendigt.

5.1.3. Administrative byrder

Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening peger på, at forordningsforslaget fører til nye, unødigt vidtgående administrative byrder, som vil medføre betydelige meromkostninger, der ikke i alle tilfælde er forholdsmæssige.

Danske Medier peger på, at balancen mellem hensynet til den registrerede og hensynet til virksomhederne ikke er opnået. De øgede dokumentationskrav og de omfattende krav om implementering af procedurer og behandlingspolitik er klare eksempler herpå.

Danske Regioner er af den opfattelse, at der hos myndighederne skal indføres en meget højere grad af egenkontrol, øgede dokumentationskrav i forhold til behandling af data og større krav om implementering af procedurer og politikker mv. Der bliver endvidere krav om konsekvensanalyser og kontrol samt større krav til information, uddannelse og træning af medarbejdere i persondatabeskyttelse, hvilket vil medføre et ikke ubetydeligt administrativt og organisatorisk merarbejde.

Realkreditrådet og **Realkreditforeningen** er bekymrede for, om forslaget er for omfattende og unødigt bureaukratisk, ligesom de administrative byrder ikke synes at blive modsvaret af tilstrækkelige positive effekter.

Finansrådet og **KL** finder, at der er forbundet betydelige omkostninger og administrative byrder til forslaget, som på ingen måde er proportionale med den merværdi, som forslaget indeholder. KL finder endvidere, at administrative byrder helt eller delvist bør fjernes i forhold til kommunerne.

Advokatrådet og **Advokatsamfundet** har anført, at det bør overvejes, om det er hensigtsmæssigt i den nuværende økonomiske situation at belaste virksomheder med regler, som kræver et øget ressourceforbrug.

Rigsarkivet finder, at forslaget stiller krav til opbevaring af personoplysninger, som vil pålægge de offentlige arkiver meget store ekstraomkostninger, og som vil medføre alvorlige risici for arkivaliernes integritet og autenticitet.

5.2. Forslagets enkelte elementer

5.2.1. Kapitel 1: Generelle bestemmelser

5.2.1.1. Anvendelsesområde

Institut for Menneskerettigheder har bl.a. anført, at begrebet national sikkerhed, jf. artikel 2, stk. 2, litra a, bør præciseres nærmere. Institutet foreslår desuden, at det i artikel 2, stk. 2, litra d, tilføjes, at undtagelsen ikke gælder, hvis data bliver gjort tilgængelige for en bredere kreds.

Datatilsynet, Institut for Menneskerettigheder, DA, DI og DI ITEK finder, at det er uhensigtsmæssigt, at forordningen ikke skal gælde for EU-institutioner, jf. artikel 2, stk. 2, litra b.

Rigsadvokaten er af den opfattelse, at det er uklart, om den formulering, som fremgår af artikel 2, stk. 2, litra e, indebærer, at dele af behandlingen af personoplysninger inden for det politimæssige og strafferetlige område er omfattet af forordningen.

Advokatrådet og Advokatsamfundet finder, at artikel 3, hvorefter forordningen i visse tilfælde finder anvendelse, når den registeransvarlige ikke er etableret i EU, er meget bred.

Datatilsynet og Danske Medier har anført, at der er behov for, at forordningen ligeledes regulerer, hvorledes bestemmelserne skal håndhæves over for virksomheder i tredjelande.

5.2.1.2. Definitioner

DI, DI ITEK og IT-Branchen finder, at definitionen i forslagets artikel 4, nr. 1, er for bred.

Institut for Menneskerettigheder og KL finder, at sammenhængen mellem betragtning 24 i præambelen og definitionen i artikel 4, nr. 1, er uklar. Institut for Menneskerettigheder har desuden anført, at begrebet ”offentlighedens interesse” bør afklares nærmere.

DA ønsker afklaret, hvad en ”automatiseret behandling” i artikel 4, nr. 3, dækker over.

Advokatrådet og Advokatsamfundet har anført, at definitionen af et register i artikel 4, nr. 4, vil medføre en forringelse af persondataskyttelsen, idet reglerne i persondatalovens § 1, stk. 2, ikke videreføres.

Foreningen for Dansk Internet Handel finder, at det er et grundlæggende problem, at det er uklart, hvad et ”udtrykkeligt samtykke” er, jf. artikel 4, nr. 8. **Danske Medier** og **Forsikring & Pension** er enige og finder ligeledes, at der er uklart, hvornår et udtrykkeligt samtykke er indhentet.

Forbrugerombudsmanden finder, at det bør præciseres, at et samtykke skal være særskilt for at være frivilligt.

Datatilsynet er af den opfattelse, at definitionerne af genetiske og biometriske data i artikel 4, nr. 10 og 11, bør analyseres nærmere.

Lægemiddel Industri Foreningen har anført, at den foreslåede definition af genetiske data er for bred.

KL finder det vigtigt, at muligheden for at sende borgere en almindelig sms eller e-mail med en aftalepåmindelse bør kunne opretholdes uanset definitionen af helbredsoplysninger i artikel 4, nr. 12.

5.2.2. Kapitel 2: Principper

5.2.2.1. Principper for behandling og lovlig behandling

Institut for Menneskerettigheder og **Kræftens Bekæmpelse** finder det vigtigt, at ”uforenlig med disse formål” i artikel 5, litra b, nærmere defineres.

Experian har anført, at artikel 5 vil medføre en begrænsning for kreditoplysningsbureauers virke.

Videnscentret for Landbrug, Økonomi og Virksomhedsledelse finder, at det er uklart, om behandling af personoplysninger i forbindelse med klientforhold skal behandles efter artikel 6, stk. 1, litra a eller b.

DI og **DI ITEK** finder det utilfredsstillende, at artikel 6, stk. 1, litra d, sammenholdt med artikel 6, stk. 3 og 4, indeholder en vid adgang til vedtagelse af national lovgivning, som vil medføre, at harmoniseringen, som er tiltænkt med forordningen, ikke opnås.

Datatilsynet finder det problematisk i forhold til gældende dansk praksis, at offentlige myndigheder ikke kan anvende interesseafvejningsreglen i artikel 6, stk. 1, litra f.

Anti Doping Danmark gør opmærksom på, at det er afgørende for, at deres fortsatte virke, at databehandling kan ske i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, litra c. **Danmarks Idrætsforbund** gør ligeledes opmærksom på, at artikel 6, stk. 1, litra f, ikke medfører en begrænsning i adgangen til at behandle persondata i forhold til den gældende bestemmelse i persondatalovens § 6, stk. 1, nr. 7.

5.2.2.2. Betingelser for samtykke

Instituttet for Menneskerettigheder finder, at der bør fokuseres på, om samtykket er meningsfuldt, og at betingelserne for et samtykke bør præciseres nærmere.

Danske Regioner har anført, at hjemlen for indhentelse af samtykke og brugen heraf bør tilstræbes at være smidig og operationel og påpeger endvidere, at kravene til anvendelsen af samtykke, som fremgår af artikel 7, forudsætter lovændringer på en række områder.

Danske Medier finder, at samtykkekravet ikke bør være unødigt restriktivt, ligesom **Realkreditrådet** og **Realkreditforeningen** er efterladt med det indtryk, at Kommissionen med forslaget vil gøre reglerne om samtykke mindre fleksible.

Forsikring & Pension finder det afgørende, at der er proportionalitet mellem kravene til samtykke og formålet med behandlingen af oplysningerne, og at reglerne får indbygget tilstrækkelig fleksibilitet.

Kræftens Bekæmpelse understreger, at det er yderst centralt, at registerforskningen undtages fra kravet om informeret samtykke. **Det Nationale Forskningscenter for Velfærd** lægger i den forbindelse til grund, at artikel 6, stk. 2, skal fortolkes således, at behandling af registerdata kan ske uden samtykke fra de registrerede personer.

RettighedsAlliancen peger på, at de øgede krav til afgivelse af gyldigt samtykke vil medføre mere bureaukrati for registeransvarlige og registerførere.

Dansk Sygeplejeråd finder det positivt, at der indføres skærpede krav til samtykke som behandlingsgrundlag. Rådet finder det dog uklart, hvilke konkrete situationer i relation til ansættelsesforhold bestemmelsen er tænkt

anvendt på, og på hvilket grundlag behandlingen af personoplysninger i ansættelsesforhold i så fald kan ske.

Dansk Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening mener det bør tydeliggøres, at erhvervslivet bør indrømmes en rimelig reaktionstid, hvis et samtykke tilbagetrækkes.

Anti Doping Danmark og **Danmarks Idrætsforbund** gør opmærksom på, at det er afgørende, at dopingkontrol og sanktionering kan ske uden begrænsning af en eventuel tilbagekaldelse af samtykke.

Forbrugerrådet støtter forslaget i forhold til bevisbyrde og tilbagekaldelse af samtykke og finder det vigtigt med en regel, der fastsætter, at et samtykke ikke generelt er tilstrækkeligt til, at virksomheder kan tilsidesætte enhver databeskyttelse. Forbrugerrådet kan derimod ikke støtte, at virksomheder ikke kan indhente samtykke til flere formål på én gang.

Dansk Erhverv er af den opfattelse, at artikel 7, stk. 4, ikke finder anvendelse i forholdet mellem erhvervsdrivende og forbrugere i forbindelse med indgåelse af aftaler om levering af varer eller tjenesteydelser, men ser gerne, at dette bliver udtrykkeligt nævnt i præambelen.

Finansrådet og **Nets** finder, at artikel 7, stk. 4, bør præciseres.

Datatilsynet gør opmærksom på, at den gældende praksis efter persondataloven ikke er forenelig med artikel 7, stk. 4, og mener, at rækkevidden af bestemmelsen sammenholdt med betragtning 34 i præambelen bør afklares.

DI og **DI ITEK** foreslår, at kravet om, at der ingen skævhed skal være mellem den registrerede og den registeransvarlige, og betragtning 34 i præambelen slettes, idet bestemmelsen giver anledning til betydelig fortolkningstvivl og vil være vanskelig anvendelig i praksis.

ATP ser intet behov for en nærmere præcisering af samtykkekravet og lægger til grund, at skævheden, som der henvises til i artikel 7, ikke omfatter tilfælde, hvor en borger får behandlet en sag i den offentlige forvaltning med henblik på at få udbetalt en ydelse.

Realkreditrådet og **Realkreditforeningen** mener, at det er problematisk, at den almindelige aftalefrihed underlægges specifikke gyldigheds- eller ugyldighedsbetingelser, som der lægges op til med forslaget.

KL finder det problematisk, at der skabes usikkerhed om, hvorvidt en arbejdsgiver kan behandle oplysninger på grundlag af et samtykke fra den ansatte. **KL** finder det desuden uhensigtsmæssigt, at der skabes uklarhed og tvivl om offentlige myndigheders mulighed for at behandle oplysninger på grundlag af samtykke fra borgeren.

DA er af den opfattelse, at det arbejds- og ansættelsesretlige område bør undtages fra anvendelsesområdet for artikel 7. **DA** peger i den forbindelse på, at der ved den foreslåede regulering ikke længere vil være muligt at fortsætte opfølgningsindsatsen på sygefravær eller tilbyde hjælp i krisesituationer, der overvejende kan henføres til privatsfæren, men som har indflydelse på arbejdsevnen og trivslen.

FA er af den opfattelse, at artikel 7, stk. 4, vil udhule enhver mulighed for i ansættelsesforhold at persondatabehandle på grundlag af et samtykke, hvilket er klart uacceptabelt. **FA** peger i den forbindelse på, at der er et reelt behov for, at arbejdsgivere behandler oplysninger i forbindelse med et ansættelsesforhold, herunder ved behandling af helbredsoplysninger og indhentelse af straffeattester.

Ophævelsen af arbejdsgiverens adgang til at benytte samtykke som behandlingsgrundlag finder **Advokatrådet** og **Advokatsamfundet** vil medføre en væsentlig administrativ byrde for arbejdsgiveren. Der er tale om en indgribende ændring i retstilstanden for arbejdsgiveren, og hensynet til at undgå, at medarbejdere giver samtykke af frygt for konsekvenserne for forholdet til arbejdsgiveren, kunne varetages med mindre vidtgående foranstaltninger.

5.2.2.3. Børn

Advokatrådet, **Advokatsamfundet** og **Prosa** er overordnet set positiv over for styrkelsen af børns retsstilling.

Børnerådet finder, at forordningsforslaget udgør en klar styrkelse af børns rettigheder, idet der på tværs af landegrænser etableres en høj og ensartet beskyttelse af børn, når der behandles personoplysninger.

Institut for Menneskerettigheder peger på, at et barns modenhed er individuelt bestemt, og undrer sig over, hvorfor aldersgrænsen i artikel 8 er 13 år.

5.2.2.4. Behandling af særlige kategorier af personoplysninger

Det Nationale Forskningscenter for Velfærd fortolker artikel 9 således, at behandling af de i stk. 1 omhandlede oplysninger kan finde sted til videnskabelige formål med henvisning til stk. 2, litra i.

DI og **DI ITEK** finder, at forslagets artikel 9, stk. 1, bør afspejle persondatalovens §§ 7 og 8. Endvidere finder DI og DI ITEK, at kollektive overenskomster og kollektive aftaler på arbejdsmarkedet skal sidestilles med lov i artikel 9, stk. 1, litra b.

DA mener ikke, at undtagelserne i artikel 9 er tilstrækkelige, idet det skal sikres, at der kan behandles oplysninger om fagforeningsmæssige tilhørsforhold, helbredsoplysninger og straffedomme, da sådanne oplysninger kan være af stor og væsentlig betydning i et ansættelsesforhold.

Dansk Sygeplejeråd finder, at det er uklart, om opregningen i artikel 9, stk. 1, er udtømmende, og om der kan sluttes modsætningsvist, således at de oplysninger, der ikke er nævnt i bestemmelsen, skal anses som ikke-følsomme oplysninger efter artikel 6.

Institut for Menneskerettigheder har anført, at også oplysninger om væsentlige sociale eller økonomiske forhold bør omfattes af forslagets artikel 9, og at bestemmelsen bør formuleres således, at også andre rent private forhold kan kategoriseres som følsomme oplysninger.

5.2.3. Kapitel 3: Den registreredes rettigheder

5.2.3.1. Information til den registrerede

Danmarks Statistik finder, at der bør være en klar undtagelse i artikel 14, stk. 5, for de tilfælde, hvor oplysninger behandles til statistisk brug og er indsamlet gennem et register, jf. artikel 11, stk. 2, i det gældende direktiv.

ATP gør opmærksom på, at oplysningspligten udvides, og at dette vil medføre en udvidelse af ATP's forpligtelser med deraf følgende administrative omkostninger.

Institut for Menneskerettigheder mener, at forslagets artikel 14, stk. 5, litra b, bør præciseres nærmere.

5.2.3.2. Den registreredes ret til indsigt

Realkreditrådet og **Realkreditforeningen** finder, at bestemmelsen i artikel 15, stk. 1, hvorefter den registrerede til enhver tid har ret til indsigt, bør suppleres af en bestemmelse som i den gældende persondatalovs § 33.

Finansrådet finder, at anvendelsesområdet for artikel 15 bør præciseres.

Kræftens Bekæmpelse finder, at artikel 13, stk. 2, i det gældende direktiv, hvorefter retten til indsigt kan begrænses, såfremt oplysningerne udelukkende behandles til videnskabelig forskning eller kun opbevares i det tidsrum, som kræves for at udarbejde statistikker, bør videreføres i forordningen.

Danmarks Statistik peger på vigtigheden af, at der indføres en undtagelse til brug for behandling af oplysninger til statistiske formål, idet ret til indsigt i disse oplysninger vil medføre store administrative byrder.

5.2.3.3. Ret til at blive glemt og ret til sletning

Landbrug og Fødevarer, Forbrugerrådet, Advokatrådet og Advokatsamfundet bifalder bestemmelsen.

Lægeforeningen finder, at retten til at blive glemt ikke bør gælde for helbredsoplysninger, der bør kunne fremfindes i en periode på mindst 10 år.

Det Nationale Forskningscenter for Velfærd og **Kræftens Bekæmpelse** finder det afgørende for fremtidig registerforskning, at retten til at blive glemt ikke omfatter administrative registre og lignende.

Institut for Menneskerettigheder har anført, at det i artikel 17, stk. 2 og 3, bør præciseres nærmere, hvorledes retten til at blive glemt skal afbalanceres over for hensynene til ytringsfriheden.

Statsbiblioteket peger på, at retten til at blive glemt ikke umiddelbart er forenelig med ABM Institutionernes formål, som er at bevare oplysninger. Med henvisning til præambelens betragtning 53 er Statsbiblioteket dog af den opfattelse, at opbevaring af dokumenter, der indeholder personoplysninger, vil være muligt, såfremt dette bl.a. sker i forbindelse med historiske, statistiske eller videnskabelige forskningsformål.

Det Frie Forskningsråd finder principielt, at oplysninger, som ikke kan henføres til fysiske personer, ikke bør kunne kræves slettet, da det vil kunne påvirke forskningssituationen særdeles negativt.

Dansk Erhverv og Foreningen for Dansk Internet Handel finder, at artikel 17 giver anledning til uklarheder.

Finansrådet finder, at artikel 17 indeholder store udfordringer, da den registeransvarlige skal sondre mellem, hvilke oplysninger der er pligt til at opbevare, også selv om den registrerede ikke ønsker det, og øvrige oplysninger.

Det er **Datatilsynets** opfattelse, at artikel 17 bør underkastes en nøje analyse, og at rækkevidden af bestemmelsens stk. 8 bør overvejes.

ATP og Nets finder, at det er problematisk, såfremt en registreret opnår en ret til at kræve individuel sletning uafhængigt af automatiserede og økonomisk samt administrativt hensigtsmæssige sletteprocedurer, som finder sted med jævne mellemrum.

Dansk Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening har anført, at det bør præciseres, at retten til at blive glemt alene omfatter data, som den registeransvarlige er ansvarlig for og har den operationelle kontrol over.

Danske Medier mener, at artikel 17 kan være ganske byrdefuld for den enkelte virksomhed. Dertil kan det vise sig svært for en virksomhed at identificere den pågældende bruger og/eller de oplysninger, som den pågældende har afgivet om sig selv.

KL finder det vigtigt, at en kommunes registreringer af personoplysninger som udgangspunkt ikke kan kræves slettet.

Experian har den opfattelse, at artikel 17 ikke bør finde anvendelse i forhold til kreditinformationsvirksomhed.

DI og DI ITEK foreslår, at det alene er data, som er umiddelbart tilgængelig, der skal være omfattet af retten til at blive glemt. Således bør anonymiserede data eller data på backup ikke omfattes.

Microsoft finder ikke, at artikel 17 i tilstrækkelig grad tager højde for den måde, data deles på på internettet, og finder det vigtigt, at bestemmelsen ikke forpligter den registeransvarlige til at foretage noget, der er umuligt.

5.2.3.4. Ret til dataportabilitet

Videnscentret for Landbrug, Økonomi og Virksomhedsledelse, Realkreditrådet, Realkreditforeningen, Finansrådet, Advokatrådet og Advokatsamfundet finder, at artikel 18 er uklar og bør præciseres.

Dansk Erhverv og Nets finder, at det er uklart, om den registrerede har ret til at modtage den ”værditilvækst”, som den databehandlende virksomhed har tilført oplysningerne.

IT-Branchen finder, at en bestemmelse om dataportabilitet er positiv og gavnlige for konkurrencen, men at det vil være omkostningsfuldt at realisere.

Landbrug og Fødevarer og ATP er bekymrede for, at artikel 18 kan blive byrdefuld for virksomheder, og finder, at der bør tages højde for dette i den endelige forordning.

Forsikring & Pension gør opmærksom på, at bestemmelsen kan medføre visse konkurrenceforvridende situationer, og finder, at bestemmelsen bør tage højde herfor.

Experian finder, at forslaget artikel 18 ikke bør finde anvendelse i forhold til kreditinformationsvirksomhed.

Microsoft støtter forslaget, der giver den registrerede ret til at råde over egne oplysninger, men peger på, at artikel 18, som den er affattet i det foreliggende udkast, vil være vanskelig at efterleve, idet data fra ét system ikke umiddelbart kan finde anvendelse i et andet system.

5.2.3.5. Profilering

Forbrugerrådet støtter forslaget om forbud mod profilering.

Institut for Menneskerettigheder og Mastercard finder, at det bør præciseres yderligere i artikel 20, i hvilke tilfælde profilering ikke er tilladt.

KL og **ATP** finder det uhensigtsmæssigt, at der ikke er hjemmel til, at den offentlige, herunder kommunale, forvaltning kan foretage profilering af personer som led i myndighedsudøvelse.

Danske Medier, DI og **DI ITEK** finder, at anvendelsesområdet for artikel 20 er uklart.

Forsikring & Pension peger på, at det er nødvendigt at profilere for at kunne tilbyde forsikringer, og finder at det er væsentligt, at forordningen ikke medfører begrænsninger i muligheden for at udbyde disse ydelser.

Experian har anført, at der allerede i dansk ret findes restriktioner på foranstaltninger baseret på profilering, hvorfor artikel 20 ikke er nødvendig.

Microsoft mener, at artikel 20 bør have fokus på, hvad profileringen bliver brugt til, og finder, at profilering i nogle tilfælde bør tillades.

5.2.4. Kapitel 4: Registeransvarlig og registerfører

5.2.4.1. Dokumentation

KL anser det beklageligt og uhensigtsmæssigt, at der indføres krav om dokumentation for enhver databehandling, og bemærker dertil, at der ikke skal stilles unødvendige og bureaukratiske krav. **KL** ønsker, at kommuner undtages fra kravet om dokumentation.

Dansk Erhverv har anført, at undtagelsen i artikel 28, stk. 4, litra a, er vigtig, idet mindre og mellemstore virksomheder vil have svært ved at opfylde betingelsen, da kravet vil medføre en uoverskuelig administrativ og økonomisk byrde.

Videnscentret for Landbrug, Økonomi og Virksomhedsledelse, Dansk Sygeplejeråd, Nets, DA og **Landbrug og Fødevarer** finder, at forpligtelsen efter artikel 28 vil være omfattende, og at opfyldelsen vil medføre et stort ressourceforbrug.

Det Nationale Forskningscenter for Velfærd mener, at det er af væsentlig betydning, at dokumentationskravet holdes på et omkostningsbevidst niveau.

Danmarks Idrætsforbund finder det ikke helt oplagt, at undtagelsen knytter sig til antal ansatte og ikke til organisationens formål eller lignende.

5.2.4.2. Anmeldelse af brud på persondatasikkerheden

Datatilsynet, Advokatrådet og Advokatsamfundet, Realkreditrådet, Realkreditforeningen, Finansrådet, Microsoft og Dansk Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening finder, at anmeldelse af brud til tilsynsmyndigheden kun bør ske ved alvorligere sikkerhedsbrist. En række af disse høringsparter peger desuden på, at der bør ske en afklaring i forhold til forbuddet mod selvinkriminering, og at fokus bør rettes fra anmeldelsespligt mod at hindre (yderligere) sikkerhedsbrist.

KL, DI og DI ITEK er skeptiske i forhold til artikel 31 og finder, at det er urealistisk og fagligt uforsvarligt, at der skal ske en anmeldelse, hvis indhold er ret omfattende, inden for 24 timer. Det anbefales, at bestemmelsen udgår.

Forsikring og Pension, Dansk Erhverv, Nets, Videnscentret for Landbrug, Økonomi og Virksomhedsledelse, IT-Branchen og Landbrug og Fødevarer finder, at det ikke er hensigtsmæssigt med en tidsfrist på 24 timer, og at denne derfor bør fjernes eller forlænges.

Institut for Menneskerettigheder har anført, at det er uklart, hvad der skal forstås ved ”sikkerhedsbrud”, og anbefaler at dette præciseres nærmere i artikel 31.

Lægemiddel Industri Foreningen finder, at kravet i artikel 31 ikke bør gælde i forhold til nøglekodede data, idet disse data ikke er identificerbare, medmindre nøglen brydes samtidigt.

5.2.4.3. Konsekvensanalyse og forudgående godkendelse og høring

Advokatrådet, Advokatsamfundet og Datatilsynet er positive over for artikel 33 og 34, men finder det vigtigt, at der ikke kommer til at gælde en generel godkendelses- og anmeldelsesordning.

Prosa, DI og DI ITEK støtter umiddelbart kravet om konsekvensanalyse. Prosa finder, at forpligtelsen bør udvides til at gælde i alle tilfælde, hvor behandlingen er omfattende eller omfatter følsomme oplysninger.

KL, Kræftens Bekæmpelse og Lægemiddel Industri Foreningen finder, at kravet om konsekvensanalyse medfører en unødvendig administrativ byrde. KL anbefaler, at udarbejdelse af konsekvensanalyser bliver frivillig.

Institut for Menneskerettigheder mener, at undtagelsen i artikel 33, stk. 5, om offentlige myndigheder bør slettes.

Realkreditrådet og Realkreditforeningen, DA og Mastercard har anført, at udarbejdelsen af konsekvensanalyser vil medføre øgede administrative udgifter, og finder reglernes nuværende udformning uklar.

DA og Danmarks Idrætsforbund finder det vigtigt, at undtagelserne i persondatalovens § 49 videreføres i artikel 34.

5.2.4.4. Databeskyttelsesansvarlig

DA finder forslaget særlige beskyttelsesregler for den databeskyttelsesansvarlige uacceptable, idet de ikke er i overensstemmelse med den danske arbejdsretlige model. Ledelsesretten fratages arbejdsgiveren bl.a. ved, at den databeskyttelsesansvarlige ikke kan afskediges.

KL kan ikke acceptere, at arbejdsgiverens ledelsesret begrænses, og finder i den forbindelse, at artikel 35 til 37 er en alt for detaljeret regulering af den databeskyttelsesansvarliges stilling og hverv.

FA finder det ansættelsesretligt urimeligt, at arbejdsgiveren ikke kan afskedige den databeskyttelsesansvarlige.

Danske Regioner mener, at det er afgørende, at forordningen i alle henseender overholder principperne om arbejdsmarkedsparternes rolle som defineret i artikel 153 i traktaten om det Europæiske Unions Funktionsmåde.

Realkreditrådet, Realkreditforeningen og Finansrådet har anført, at det er uhensigtsmæssigt, at der skal oprettes en ny funktion uden en nærmere analyse af de administrative omkostninger herved. **Finansrådet og Landbrug og Fødevarer** finder, at det er unødigt byrdefuldt at pålægge større virksomheder at udpege en databeskyttelsesansvarlig.

DI og DI ITEK er generelt tilhænger af, at der skal udpeges et kontaktpunkt for databeskyttelse, men finder det urimeligt, at en ledelse pålægges at ansætte en person, som ledelsen ikke har nogen ledelsesret over for.

Institut for Menneskerettigheder og **LO** finder det uhensigtsmæssigt, at det afgørende for udpegning af en databeskyttelsesansvarlig er antallet af ansatte og ikke andre konkrete og individuelle forhold.

Datatilsynet, Advokatrådet og **Advokatsamfundet** ser positivt på den foreslåede ordning, idet der henvises til positive erfaringer fra Tyskland, Norge og Sverige. **Dansk Sygeplejeråd, Prosa** og **FTF** er ligeledes positive. Advokatrådet, Advokatsamfundet og Danske Advokater finder det imidlertid ikke rimeligt, at det ikke er muligt at afskedige den databeskyttelsesansvarlige ved væsentlig misligholdelse. Det bør afklares, hvilke strafferetlige og civilretlige sanktioner overtrædelse heraf medfører.

Dansk Erhverv er af den opfattelse, at forslaget om en databeskyttelsesansvarlig er fornuftigt, men finder at bestemmelserne ikke er klare nok.

Videnscentret for Landbrug, Økonomi og Virksomhedsledelse finder, at der er uklarheder i bestemmelserne om den databeskyttelsesansvarlige og præamblerne herom, som skal præciseres.

5.2.5. Kapitel 5: Videregivelse af personoplysninger til tredjelande eller internationale organisationer

Dansk Erhverv finder det positivt, at der foreslås ens spilleregler i EU på dette område.

DI og **DI ITEK** er endvidere positive over for de forbedrede muligheder for at videreføre data til tredjelande.

Institut for Menneskerettigheder finder, at Det Europæiske Databeskyttelsesråd skal inddrages ved afgørelser efter artikel 41. Endvidere finder instituttet, at anvendelsesområdet for artikel 42, stk. 5, og 44 bør begrænses.

Danmarks Idrætsforbund gør opmærksom på, at artikel 40 til 45 vil vanskeliggøre, og i visse tilfælde umuliggøre, forbundets arbejde væsentligt, herunder ved udveksling af oplysninger med WADA.

Anti Doping Danmark finder det afgørende, at der etableres hjemmel til deres udveksling af oplysninger med internationale parter i og uden for EU.

5.2.6. Kapitel 6: Uafhængige tilsynsmyndigheder

Datatilsynet peger på, at forslaget indeholder adskillige bestemmelser, der berører tilsynets opgavevaretagelse, som vil nødvendiggøre ændringer i tilsynets organisering. Tilsynet bemærker, at selv om den gældende anmeldelsespligt afskaffes, indeholder forslaget en række bestemmelser, som forudsætter forudgående høring eller forudgående godkendelse fra tilsynsmyndigheden. Tilsynet anbefaler, at man arbejder for at indføre princippet om ”accountability” for derved ikke at bebyrde virksomheder og myndigheder unødvendigt ved eksempelvis at kræve forelæggelse af sager for tilsynsmyndigheden.

5.2.7. Kapitel 7: Samarbejde og sammenhæng

Datatilsynet har anført, at det bør overvejes, hvilke sagstyper og spørgsmål der skal være omfattet af sammenhængsmekanismen, og herunder også hvilken rolle Kommissionen skal have. Tilsynet finder det vidtgående, at Kommissionen får beføjelse til at suspendere et nationalt tilsyns foreslåede foranstaltning.

Mastercard støtter forslaget om en sammenhængsmekanisme, men finder at der bør fastsættes tidsfrister, da det ellers vil være vanskeligt for virksomhederne.

Advokatrådet og **Advokatsamfundet** finder, at der skal arbejdes for, at afgørelseskompetencen i videst muligt omfang ligger hos de nationale tilsynsmyndigheder. Det foreslåede system forekommer unødigt ressourcekrævende og til skade for nærhedsprincippet, og det må befrygtes, at systemet vil medføre længerevarende sagsbehandlingstider.

5.2.8. Kapitel 8: Klageadgang, ansvar og sanktioner

5.2.8.1. Klageadgang

Datatilsynet finder det ikke hensigtsmæssigt, at registrerede og organer mv. kan indgive klage i enhver medlemsstat, og finder derfor, at det bør præciseres i forordningen, hvilken tilsynsmyndighed en klage skal indgives til.

DA kan ikke støtte særlige påtalerettigheder for udenforstående i ansættelsesforhold.

Videnscentret for Landbrug, Økonomi og Virksomhedsledelse og **Danmarks Idrætsforbund** finder, at det er meget vidtgående, at organer, organisationer mv. får en selvstændig ret til at indgive klage uafhængig af en klage fra den registrerede.

Danske Regioner ønsker en præcisering af, hvilke organer, organisationer mv., der har ret til at indgive en klage på vegne af den registrerede.

5.2.8.2. Sanktioner

Danske Regioner, Realkreditrådet, Realkreditforeningen, Forsikring og Pension, DI, DI ITEK, Landbrug og Fødevarer, Finansrådet, Dansk Sygeplejeråd, FA, Dansk Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening, IT-Brancen, ATP, Danske Medier, Tandlægeforeningen og **Dansk Erhverv** finder det betænkeligt, at der kan pålægges administrative bøder i den angivne størrelsesorden og finder dertil, at bødestørrelserne ikke er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

Videnscentret for Landbrug, Økonomi og Virksomhedsledelse finder det principielt betænkeligt, at tilsynsmyndigheder får muligheden for at udstede bøder i den angivne størrelsesorden, idet dette bør henhøre under domstolene.

Advokatrådet, Advokatsamfundet, Danske Advokater og **Institut for Menneskerettigheder** finder, at det bør overvejes nøje, om bødestørrelserne er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet. Danske Advokater finder det betænkeligt med en retstilstand, hvor der knyttes betydelige bøder til overtrædelser af formel karakter, som ikke har betydning for den enkelte person.

Region Sjælland finder, at det er væsentligt, at der er en adgang til anke ved pålæggelse af store bøder.

Danmarks Idrætsforbund finder det ikke hensigtsmæssigt, at Datatilsynet får adgang til at udstede udenretlige bøder i den angivne størrelsesorden.

5.2.9. Kapitel 9: Bestemmelser vedrørende specifikke databehandlingssituationer (historiske, statistiske eller videnskabelige forskningsformål)

Danske Regioner er bekymret for, at forordningen vil fjerne muligheden for at anvende patienters data til kvalitetsudvikling, og finder det uklart, om det fortsat vil være muligt at anvende data uden borgernes individuelle samtykke.

Lægemiddel Industri Foreningen er tilfreds med, at forslaget anerkender, at der er behov for særlige regler for indsamling og brug af personlige data til medicinsk forskning.

Kræftens Bekæmpelse og Organisationen af Lægevidenskabelige Selskaber er bekymrede for, at en harmonisering vil medføre, at de enestående muligheder, der er i Danmark for registerbaseret sundhedsforskning, vil begrænses og udhules. Kræftens Bekæmpelse finder det positivt, at der er indført en bestemmelse herom i artikel 83, men opfordrer til, at der sikres rammer for, at registerbaseret sundhedsforskning fortsat kan gennemføres fremover.

Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, Københavns Universitet og **Det Frie Forskningsråd** finder det afgørende, at der fortsat er mulighed for at anvende samfundsvidenskabelige og helbredsoplysninger til statistisk og forskningsmæssigt brug i et omfang, der svarer til den gældende regulering i persondataloven.

Medico Instustrien finder, at hensynet til beskyttelse af fysiske personers oplysninger skal afbalanceres i forhold til medicinalbranchens behov for at forske og udvikle nye, innovative produkter.

Statsbiblioteket anerkender, at det sikres, at personer ikke udstilles unødigt, ved at følsomme oplysninger bliver offentliggjort, men finder det for vidtgående, hvis hensynet til den registrerede kategorisk går forud for hensynet til muligheden for at fremlægge forskningsresultater.

6. Nærhedsprincippet

Kommissionen har om nærhedsprincippet bl.a. anført, at retten til beskyttelse af personoplysninger, som er udtrykkeligt anerkendt i artikel 8 i Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder, kræver samme databeskyttelsesniveau i hele EU. Hvis der ikke indføres fælles EU-regler, opstår der ifølge Kommissionen risiko for forskellige databeskyttelsesniveauer i medlemsstaterne og begrænsninger for strømmen af person-

oplysninger på tværs af landegrænserne mellem medlemsstater med forskellige standarder.

Herudover har Kommissionen peget på, at personoplysninger videregives stadig hurtigere på tværs af nationale grænser, og at der er en række praktiske udfordringer i forbindelse med håndhævelsen af lovgivningen om databeskyttelse og et behov for samarbejde mellem medlemsstaterne og deres myndigheder, som bør organiseres på EU-plan for at sikre en ensartet anvendelse af EU-retten. Kommissionen anser desuden EU som mest velegnet til effektivt og ensartet at sikre det samme beskyttelsesniveau for fysiske personer, når deres personoplysninger videregives til tredjelande.

Kommissionen anfører også, at der er et specifikt behov for at skabe en harmoniseret og sammenhængende ramme, som muliggør nem udveksling af personoplysninger på tværs af EU's grænser, samtidig med at alle fysiske personer i EU sikres en effektiv beskyttelse. Kommissionen mener ikke, at medlemsstaterne selv kan mindske de aktuelle problemer, navnlig ikke problemerne vedrørende de nationale lovgivningers fragmentering.

Kommissionen anfører herudover, at den foreslåede EU-lovgivning vil være mere effektiv end tilsvarende lovgivning på medlemsstatsniveau på grund af problemernes karakter og omfang, som ikke kun gør sig gældende for en eller flere medlemsstater.

Forslagets mål kan derfor ifølge Kommissionen bedre gennemføres på EU-niveau.

Regeringen er umiddelbart enig med Kommissionen i, at en manglende ensartet udformning og anvendelse af databeskyttelsesregler på tværs af medlemsstaterne skaber visse vanskeligheder navnlig for private virksomheder, der driver virksomhed i flere medlemsstater. Det er på den baggrund regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Det bemærkes i den forbindelse, at det gældende databeskyttelsesdirektiv bl.a. har til formål at sikre en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger med henblik på at fjerne hindringer for udveksling af personoplysninger.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget.

8. Generel dansk holdning

Fra dansk side finder man, at der er anledning til at modernisere de gældende EU-regler om persondatabeskyttelse, som går tilbage til 1995.

Det foreliggende forslag er meget ambitiøst og meget omfattende.

Regeringen finder på baggrund af forslagets omfattende karakter og dets forventede indvirkning på den offentlige og private sektor, at der bør foretages en nærmere vurdering af valget af retsakt. Valget af forordning er især byrdefuldt i forhold til den offentlige sektor. Regeringen finder derfor, at det under de fortsatte forhandlinger nøje bør overvejes, om reguleringen af persondataområdet bør ske ved en forordning eller ved et direktiv.

Valget af retsakt har sammenhæng med spørgsmålet om fleksibilitet for medlemslandene i forhold til at kunne fastsætte nationale regler om behandling af personoplysninger på særømråder. I dansk lovgivning er der således fastsat en række særregler, som fraviger/præciserer/specificerer den generelle regulering, som følger af persondataloven (som gennemfører det nugældende EU-direktiv). Regeringen finder, at det må sikres, at et kommende EU-instrument fortsat åbner mulighed for at have sådanne særregler, hvilket forordningsforslaget i dets nuværende udformning ikke vurderes at give adgang til.

Fra regeringens side finder man endvidere, at forslaget indeholder bestemmelser, som medfører, at de administrative omkostninger for myndigheder og virksomheder øges, uden at dette medfører, at den registrerede sikres en bedre retsstilling. Vurderingen er, at Kommissionens forslag ikke på nuværende tidspunkt skaber den rette balance mellem merværdi og omkostninger, herunder i form af administrative konsekvenser. Det er derfor væsentligt, at de enkelte bestemmelser overvejes nøje med henblik på at sikre, at de administrative omkostninger reduceres. Regeringen finder i den forbindelse, at der bør arbejdes videre med den risikobaserede tilgang, som det irske formandskab tog udgangspunkt i.

Herudover finder regeringen, at Kommissionens oprindelige forslag indeholder for mange muligheder for, at Kommissionen kan udstede delegerede retsakter. Dette medfører, at forordningens i forvejen meget brede og detaljerede regulering bliver endnu mere vidtfavnende med den konsekvens,

at gældende ret vil kunne blive uforudsigelig og svært gennemskuelig. Regeringen vil arbejde for, at antallet af de delegerede retsakter nedbringes.

Regeringen finder endvidere, at forslaget til et såkaldt "one-stop-shop princip" for tilsynsmyndigheder, hvorefter der skal være en hovedtilsynsmyndighed ("lead authority"), som skal være enekompetent i hele EU, i en dansk sammenhæng rejser grundlæggende og principielle spørgsmål. Danmark vil således ikke kunne støtte en ordning, som medfører, at udenlandske myndigheder træffer afgørelser med bindende virkning for borgere, virksomheder mv. i Danmark.

Endelig finder man fra dansk side, at forslaget på nuværende tidspunkt indeholder en række væsentlige elementer, hvis rækkevidde må søges nærmere afklaret under de fortsatte forhandlinger. Det drejer sig bl.a. om bestemmelserne om rammerne for den nationale særregulering, spørgsmålet om det såkaldte one-stop-shop princip for tilsynsmyndigheder og bestemmelsen om behandling af oplysninger til videnskabelige formål. Fra dansk side finder man det afgørende, at de nationale tilsynsmyndigheder ikke skal kunne udstede administrative bøder, som således i en dansk sammenhæng ligeledes vil rejse principielle spørgsmål.

De danske bekymringer og synspunkter deles af en række af de øvrige medlemsstater.

9. Europa-Parlamentet

Forslaget til forordning behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294), der indebærer, at forslaget skal vedtages af Europa-Parlamentet. *Europa-Parlamentets Libe-udvalg nåede den 21. oktober 2013 til enighed om et kompromisforslag. Kompromisforslaget har endnu ikke været forelagt Europa-Parlamentets plenarforsamling.*

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har senest været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 19. november 2013.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7. og 8. oktober 2013.

Dagsordenspunkt 8: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om indførelse af en europæisk kendelse til sikring af bankindeståender med henblik på at lette grænseoverskridende gældsinddrivelse på det civil- og handelsretlige område*

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2011) 445 endelig

Resumé

Forslaget er omfattet af retsforbeholdet. Forslaget blev præsenteret på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 22.-23. september 2011. Forslaget er senest drøftet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. juni 2013. Forslaget forventes sat på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 med henblik på at opnå en generel indstilling til forslaget. Forslaget har til formål at indføre en ny europæisk procedure for sikring af bankkonti, som vil sætte kreditor i stand til at forhindre, at debitor flytter eller hæver indeståender på sine bankkonti i EU. Forslaget vurderes ikke at være i strid med nærhedsprincippet. Da forslaget er omfattet af retsforbeholdet, har det hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Irland ønsker at deltage i vedtagelsen og anvendelsen af forordningen. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget. Fra dansk side er man overordnet set positivt indstillet over for forslaget.

1. Baggrund

Det fremgår af det flerårige arbejdsprogram inden for retlige og indre anliggender (Stockholm-programmet), at det europæiske retsområde skal understøtte det indre markeds økonomiske aktivitet, og at Kommissionen opfordres til at fremsætte egnede forslag med henblik på at fremme en mere effektiv fuldbyrdelse af domme i EU i forbindelse med bankkonti og skyldneres aktiver.

Kommissionen fremlagde den 25. juli 2011 et forslag til forordning om indførelse af en europæisk kendelse til sikring af bankindeståender med henblik på at lette grænseoverskridende gældsinddrivelse på det civil- og handelsretlige område.

Forslaget er bl.a. udarbejdet på baggrund af Kommissionens grønbog fra 2006 om større effektivitet i fuldbyrdelsen af retsafgørelser i Den Europæiske Union: Udlæg i bankindeståender (KOM(2006)618).

Forslaget til forordning er fremsat med hjemmel i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), tredje del, afsnit V, navnlig artikel 81, stk. 2, litra a, e og f, og behandles efter den almindelige beslutningsprocedure, hvilket indebærer, at Europa-Parlamentet og Rådet skal vedtage forslaget.

Forslaget blev præsenteret på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 22.-23. september 2011.

Formandskabet forventes på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 at fremlægge et kompromisforslag med henblik på at opnå en generel indstilling. Det endelige indhold af kompromisforslaget kendes endnu ikke, men det har på arbejdsgruppeniveau bl.a. været drøftet, om forslaget skal indeholde en regel om objektivt ansvar for kreditor i relation til den skade og ulempe, som kan påføres debitor som følge af kontosikringskendelsen, og hvorledes bevisbyrdefordelingen bør være mellem debitor og kreditor, ligesom fremgangsmåden i forbindelse med forkyndelse for debitor, reglerne for fuldbyrdelse og gennemførelse af kendelsen har været genstand for drøftelse.

Det danske retsforbehold

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF, tredje del, afsnit V. Forslaget er derfor omfattet af Danmarks forbehold vedrørende retlige og indre anliggender. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Lissabontraktaten, finder på den baggrund anvendelse.

Ifølge protokollens artikel 1 deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, og ifølge protokollens artikel 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, bindende for Danmark, ligesom de ikke finder anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

2. Indhold

Den følgende gennemgang er baseret på det seneste udkast til en konsolideret udgave af forslaget, som formandskabet har fremlagt den 8. november 2013.

2.1. Generelt

Med forslaget indføres en ny, selvstændig europæisk procedure, som vil sætte en kreditor i stand til at forhindre, at en debitor flytter eller hæver indeståender på sine bankkonti i EU, hvis der er risiko for, at dette vil gøre det umuligt eller væsentligt vanskeligere for kreditor at få fuldbyrdet en retsafgørelse mod debitor i hovedsagen.

Den foreslåede europæiske procedure skal kunne benyttes af borgere og virksomheder som et alternativ til de procedurer, der findes i den nationale lovgivning. Forslaget til forordning indeholder regler om den fremgangsmåde, der skal anvendes ved udstedelsen af en europæisk kontosikringskendelse, og regler om, hvordan kendelsen skal efterkommes af den kontoførende bank. Den europæiske kontosikringskendelse skal være en ren sikringsforanstaltning, dvs. at der kun bliver tale om at spærre debitores konto, men ikke om mulighed for udbetaling af penge til kreditor.

På den baggrund indeholder forslaget bl.a. bestemmelser om proceduren for opnåelse af en kontosikringskendelse og regler om fuldbyrdelse af en europæisk kontosikringskendelse.

2.2. Nærmere om hovedelementerne i forslaget

2.2.1. Proceduren for opnåelse af en kontosikringskendelse

Med forslaget til forordning lægges der op til, at kreditor kan anmode om en europæisk kontosikringskendelse, uanset om der på tidspunktet for anmodningen er opnået et fuldbyrdelsesgrundlag i den medlemsstat, hvor kontoen befinder sig.

Reglerne for udstedelse af en kontosikringskendelse fremgår af forslagets artikel 5-22.

Det fremgår heraf, at kompetencen til at udstede en kontosikringskendelse er hos retterne i den medlemsstat, hvor sagen vedrørende det krav, hvis fuldbyrdelse ønskes sikret (hovedsagen), anlægges.

I de tilfælde, hvor kreditor allerede har opnået en retsafgørelse, et retsforlig eller et officielt bekræftet dokument, der kan fuldbyrdes i den medlemsstat, hvor kontoen befinder sig (fuldbyrdelsesstaten), kan kreditor *endvidere* anmode den ret, der har truffet afgørelsen, eller den myndighed, der har udstedt dokumentet, om også at udstede en kontosikringskendelse.

Kontosikringskendelsen udstedes, hvis kreditor over for retten sandsynliggør, at kravet mod debitor er berettiget, og at den efterfølgende fuldbyrdelse vil blive umulig eller væsentligt vanskeligere, bl.a. fordi der er reel risiko for, at debitor vil flytte, hæve eller skjule indeståender på de konti, der ønskes sikret, hvis der ikke udstedes en kontosikringskendelse. Kontosikringskendelsen udstedes for det beløb, som kreditor anmoder om, eller for en del af dette beløb.

Hvis retten finder, at den ikke kan udstede en kontosikringskendelse uden yderligere beviser, kan den tillade skriftlige – og undtagelsesvis mundtlige – udtalelser fra vidner eller eksperter. Desuden vil retten kunne kræve, at kreditor stiller sikkerhed *for et beløb, der er tilstrækkeligt* til dækning af enhver skade, som debitor måtte blive påført *som følge af kendelsen, i det omfang kreditor hæfter for sådan skade.*

Debitor skal ikke underrettes om, at der er indgivet anmodning om udstedelse af en kontosikringskendelse, eller høres forud for udstedelsen af kendelsen.

Det fremgår bl.a., at kreditor skal fremlægge alle de oplysninger, som er nødvendige for, at banken eller bankerne kan identificere debitor og dennes konti. Hvis kreditor ikke råder over alle de fornødne oplysninger om debitorens konti, kan han eller hun anmode den kompetente myndighed i fuldbyrdelseslandet om at indhente de nødvendige oplysninger.

Med henblik på at sikre, at det er muligt at få oplysninger om debitorens konti, skal medlemsstaterne ifølge forslaget enten indføre en oplysningspligt, således at alle pengeinstitutter på deres territorium har pligt til at oplyse, om debitor har en konto hos dem, *indføre en pligt for debitor til at oplyse, i hvilken bank eller hvilke banker debitor har en konto/konti, eller* give de-

res fuldbyrdelsesmyndigheder adgang til de oplysninger herom, som er indeholdt i offentlige myndigheders registre mv.

Hvis de relevante betingelser i forslaget er opfyldt, skal den kompetente ret eller myndighed udstede kontosikringskendelsen inden udløbet af den frist, som fremgår af forslaget. I de tilfælde, hvor kreditor allerede har et fuldbyrdelsesgrundlag, når vedkommende indgiver anmodningen, skal kontosikringskendelsen udstedes senest *fem* dage efter anmodningens indgivelse. Hvis anmodningen indgives, før der foreligger et fuldbyrdelsesgrundlag, skal kontosikringskendelsen som udgangspunkt udstedes senest *ti* dage efter anmodningens indgivelse.

2.2.2. Fuldbyrdelse af en europæisk kontosikringskendelse

Det fremgår af forslaget, at en kontosikringskendelse skal anerkendes og fuldbyrdes i de øvrige medlemsstater, uden at der kræves en afgørelse om eksigibilitet, og uden at der kan gøres indsigelse mod anerkendelsen.

Det fremgår endvidere, at en kontosikringskendelse skal fuldbyrdes i overensstemmelse med de nationale regler i fuldbyrdelseslandet. En kontosikringskendelse vil således bl.a. skulle fuldbyrdes i overensstemmelse med Bruxelles I-forordningen om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område med de tilpasninger, der gælder efter forslaget til forordning.

Fuldbyrdelsen af kontosikringskendelsen sker ved, at kendelsen forkyndes for den eller de banker, der fører de konti, der er genstand for kendelsen. Hvis banken er beliggende i den samme medlemsstat, som den ret eller myndighed, der har udstedt kendelsen, sker forkyndelsen efter reglerne i national ret. Hvis banken derimod er beliggende i en anden medlemsstat, skal forkyndelsen ske i overensstemmelse med reglerne i forkyndelsesforordningen¹, idet forkyndelsen dog altid skal ske ved, at den person eller myndighed, der er ansvarlig for forkyndelsen i den udstedende stat, fremsender dokumenterne til den kompetente myndighed i fuldbyrdelsesmedlemsstaten, som derefter forkynder dem for banken.

En bank, der får forkyndt en kontosikringskendelse, skal gennemføre denne omgående ved at spærre et beløb, som svarer til det, der er anført i ken-

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1393/2007 af 13. november 2007 om forkyndelse af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager mv.

delsen, på den eller de omfattede konti. Indeståender, der overstiger det beløb, som er anført i kendelsen, skal fortsat stå til rådighed for debitor. Inden tre *arbejdsdage* fra *gennemførelsen* af en kontosikringskendelse skal banken udstede en erklæring til den kompetente myndighed og kreditor. Af erklæringen skal fremgå, om og i hvilket omfang midlerne på debitors konto er blevet sikret. Af hensyn til beskyttelsen af debitors personoplysninger må saldoen på kontoen ikke oplyses, hvis der er tilstrækkelige midler til at efterkomme kendelsen fuldt ud.

Når kontosikringskendelsen er *gennemført* af banken, og banken har udstedt en erklæring om kontosikringen til den kompetente myndighed, forkyndes kendelsen for debitor uden unødigt forsinkelse.

Hvis en kontosikringskendelse omfatter flere konti, som debitor har i den samme bank, gennemfører banken kun kendelsen indtil det heri angivne beløb. Hvis en eller flere kontosikringskendelser omfatter konti, som debitor har i forskellige banker, skal kreditor inden for en nærmere fastsat frist frigive alle indeståender, der overstiger det beløb, som fremgår af kendelsen.

Hvis der ikke kan gøres udlæg i visse beløb i medfør af lovgivningen i fuldbyrdsmedlemsstaten, undtages disse beløb fra fuldbyrdelsen af en kontosikringskendelse. I det omfang beløbet kan fastsættes uden yderligere oplysninger fra debitor, meddeler den kompetente myndighed banken, at dette beløb skal stå til rådighed for debitor efter kendelsens gennemførelse.

Fælleskonti og konti, der er oprettet af andre på vegne af debitor eller af debitor på vegne af andre, kan kun sikres i det omfang, national ret *i fuldbyrdsmedlemsstaten* giver mulighed herfor. I forhold til konkurrerende kreditorer har en europæisk kontosikringskendelse samme rang som et dokument med tilsvarende virkning efter national ret.

Forlaget indeholder regler om dækning af de omkostninger, som er forbundet med gennemførelsen af en kontosikringskendelse. Det følger således af forslaget, at bankerne kun kan forlange et gebyr for at efterkomme en europæisk kontosikringskendelse, hvis de har ret til at opkræve gebyr i forbindelse med tilsvarende foranstaltninger efter national ret. Hvis bankerne opkræver et gebyr, skal dette være fastsat af medlemsstaten på forhånd og overholde principperne om proportionalitet og ikke-forskelsbehandling. Tilsvarende skal alle gebyrer, der opkræves af den kompetente myndighed i forbindelse med gennemførelsen af kontosik-

ringskendelsen, være ensartede og fastsat på forhånd i overensstemmelse med principperne om proportionalitet og ikke-forskelsbehandling.

2.2.3. Retsmidler mod en kontosikringskendelse

Ifølge forslaget kan debitor anmode om prøvelse af en kontosikringskendelse i udstedelsesstaten. Debitor kan *bl.a.* anmode om prøvelse med den begrundelse, at sagen ikke er omfattet af forordningens anvendelsesområde, at den udstedende ret ikke er kompetent, at betingelserne for udstedelsen af kontosikringskendelsen ikke var opfyldt, eller at kreditor ikke inden 30 dage har indledt hovedsagen. *Som noget nyt er en række yderligere muligheder for at anmode om prøvelse indføjet i forslaget, herunder at debitor helt eller delvis har indfriet fordringen.*

Hvis debtors indsigelse er berettiget, skal retten inden 21 dage træffe afgørelse om ophævelse eller ændring af kontosikringskendelsen. Afgørelsen skal omgående forkyndes for den eller de berørte banker, som straks ved modtagelsen skal gennemføre afgørelsen ved helt eller delvist at frigive det sikrede beløb. Afgørelsen skal endvidere omgående forkyndes for kreditor. Debitor kan endvidere i fuldbyrdelsesstaten påberåbe sig en række materielle og proceduremæssige grunde til ophævelse eller ændring af kontosikringskendelsen, herunder at retten ikke har taget højde for beløb, som i henhold til fuldbyrdelsesstatens lovgivning er undtaget tvangsfuldbyrdelse.

Endelig kan debitor, hvis den pågældende er forbruger, lønmodtager eller forsikringstager, indgive en anmodning om prøvelse af kontosikringskendelsen til retten i den medlemsstat, hvor vedkommende har bopæl.

Debitor har mulighed for at få fuldbyrdelsen af kontosikringskendelsen stoppet, hvis debitor stiller en tilstrækkelig sikkerhed for kreditors fordring.

Forslaget fastsætter endelig regler om ændring og tilbagekaldelse af kontosikringskendelsen. Hvis de omstændigheder, som kendelsen blev udstedt under, har ændret sig, kan debitor eller kreditor således anmode retten i den udstedende stat om at ændre eller tilbagekalde kontosikringskendelsen.

Herudover indeholder forslaget en række regler af mere teknisk og proceduremæssig karakter, herunder regler om udpegelse af kompetente myn-

digheder, sagsomkostninger, forholdet til andre retsakter samt tidspunktet for gennemførelse af forslaget.

3. Gældende dansk ret

Efter de gældende regler kan en kreditor opnå sikring (benævnt ”arrest”) af et aktiv – f.eks. et bankindestående – til brug for senere fuldbyrdelse. Arrest til brug for senere fuldbyrdelse af et krav kan foretages allerede forud for indledning af en retssag om kravet, hvis det må antages, at muligheden for senere at opnå dækning hos skyldneren ellers vil blive væsentligt forringet, jf. retsplejelovens § 627. Hvis en kreditors krav f.eks. er fastslået ved dom, kan der normalt foretages direkte tvangsfuldbyrdelse af dommen gennem et udlæg, og der kan derfor ikke foretages arrest for kravet.

Inden der foretages arrest, giver retten debitor lejlighed til at udtale sig. Retten kan dog undlade at underrette debitor om sagen, hvis retten finder det ubetænkeligt at foretage forretningen uden forudgående meddelelse til debitor, eller hvis det må antages, at muligheden for at opnå dækning ellers vil blive væsentligt forringet, jf. retsplejelovens § 631, stk. 2, jf. § 493.

Arrest kan ikke foretages, hvis det må antages, at fordringen ikke består, jf. retsplejelovens § 628.

Retten kan bestemme, at en kreditor, inden arresten foretages, skal stille sikkerhed for den skade og ulempe, som debitor kan blive påført ved arresten, jf. retsplejelovens § 629. Kreditor skal (medmindre debitor giver afkald på det) endvidere inden en uge efter, at der er foretaget arrest, anlægge retssag om det krav, der er foretaget arrest for, og kreditor skal under denne sag særskilt nedlægge påstand om stadfæstelse af arresten, jf. retsplejelovens § 634. Hvis en retssag om den fordring, som der er gjort arrest i, skal anlægges ved en udenlandsk domstol, skal sagen anlægges inden to uger efter arresten. Inden for samme frist skal arrestsagen anlægges her i landet, jf. § 634, stk. 4. Hvis kreditor ikke rettidigt anlægges sag, kan debitor kræve arresten ophævet af retten, jf. retsplejelovens § 638.

En arrest kan i medfør af retsplejelovens § 630, stk. 1, afværges eller opheves, hvis debitor stiller en tilstrækkelig sikkerhed for kreditors fordring. Fogedretten afgør størrelsen af sikkerhedsstillelsen. Inden en arrest foretages, skal fogedretten i medfør af retsplejelovens § 630, stk. 2, opfordre debitor eller den, der varetager dennes interesser, til at afværge arresten ved betaling eller sikkerhedsstillelse.

Den, som har opnået arrest på grundlag af en fordring, som viser sig ikke at bestå, skal betale debitor erstatning for tab og tort (ansvar på objektivt grundlag). Hvis arresten af andre grunde er ulovlig (f.eks. hvis betingelserne for at foretage arrest ikke var opfyldt), skal kreditor ligeledes betale erstatning, dog kun hvis kreditor burde have undladt at begære arrest (culpa-ansvar), jf. retsplejelovens § 639.

Efter de gældende danske regler i retsplejelovens § 631, stk. 2, jf. §§ 508-516, kan der af hensyn til debitor ikke ske fuldbyrdelse i visse beløb. En kreditor kan f.eks. ikke søge fuldbyrdelse i beløb, der er nødvendige til opretholdelse af et beskedent hjem og en beskeden levelfod for debitor og dennes husstand. Herudover er f.eks. erstatning for invaliditet eller tab af forsørger undtaget fra fuldbyrdelse, hvis et sådant beløb er holdt klart adskilt fra debitorens øvrige formue.

En afgørelse om sikring af et bankindestående truffet af en domstol i en anden medlemsstat vil efter omstændighederne være omfattet af Bruxelles I-forordningen om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, og afgørelsen vil således kunne fuldbyrdes i Danmark i overensstemmelse med Bruxelles I-forordningens bestemmelser, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt, jf. nærmere lov nr. 1563 af 20. december 2006 om Bruxelles I-forordningen m.v. som ændret ved lov nr. 518 af 28. maj 2013.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget til forordning er fremsat med hjemmel i TEUF, tredje del, afsnit V, og er derfor omfattet af Danmarks forbehold vedrørende retlige og indre anliggender. Danmark deltager således ikke i vedtagelsen af forordningen, som ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Forslaget vil som følge heraf ikke have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, byretterne, Arbejdsretten, Procesbevillingsnævnet, Domstolsstyrelsen, Den Danske

Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandeforening, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Datatilsynet, Advokatrådet, Danske Advokater, Det Danske Voldgiftsinstitut, Dansk Forening for Voldgift, Foreningen Danske Inkassoadvokater, Retspolitisk Forening, Institut for Menneskerettigheder, Danske Regioner, Kommunernes Landsforening, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Finansrådet, Realkreditrådet, Forsikring & Pension, DI-Organisation for erhvervslivet, Dansk Erhverv, Håndværksrådet, Lægemiddelindustriforeningen, Dansk Byggeri, Dansk Inkasso Brancheforening, Liberale Erhvervs Råd, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Dansk Ejendomsmæglerforening, De Danske Patentagenters Forening, Danmarks Rederiforening, Danske Speditører, Grundejernes Landsorganisation, Dansk Arbejdsgiverforening, Landsorganisationen i Danmark, Fagligt Fælles Forbund, Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund, Dansk Told og Skatteforbund, Voldgiftsnævnet for Bygge- og Anlægsvirksomhed, Landbrug og Fødevarer, Foreningen af Registrerede Revisorer, IT-Branchen, Finans og Leasing, Lokale Pengeinstitutter, Boligselskabernes Landsforening, Lejernes Landsorganisation og Dagbladene Pressens Hus.

Justitsministeriet har modtaget hørings svar fra Sø- og Handelsretten, Datatilsynet, Institut for Menneskerettigheder, Finansrådet, DI-Organisation for erhvervslivet, Dansk Erhverv, Danmarks Rederiforening, Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark.

5.1. Generelle bemærkninger

Sø- og Handelsretten, DI-Organisation for erhvervslivet, Dansk Erhverv, Danmarks Rederiforening, Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark er generelt positive over for forslaget, mens **Finansrådet** ikke finder det godtgjort, at der er behov for den ordning, som forordningen indfører.

5.2. Behandling af personoplysninger

Datatilsynet påpeger, at danske virksomheder fortsat skal leve op til reglerne i persondataloven, når de behandler personoplysninger i forbindelse med de i forordningen beskrevne aktiviteter.

Finansrådet peger på, at fremgangsmåden i forbindelse med indhentelse af oplysninger efter forslaget kan være i strid med § 117 i lov om finansiel

virksomhed, hvorefter der som udgangspunkt ikke uberettiget må videregives fortrolige oplysninger.

Institut for Menneskerettigheder understreger vigtigheden af, at det sikres, at der etableres en tilstrækkelig beskyttelse af debtors personoplysninger, herunder at oplysningerne behandles rimeligt og lovligt, at kontosikringsinstituttet ikke misbruges til at indhente oplysninger i videre omfang end nødvendigt, at oplysninger ikke behandles i længere tid end nødvendigt, at oplysningerne alene anvendes til at sikre gælden, og at debitor har mulighed for at klage over behandlingen af oplysningerne.

5.3. Balancen mellem debtors og kreditors interesser

Finansrådet finder, at der er risiko for, at artiklerne 7, 10 og 25 kan medføre en skæv balance mellem debitor og kreditor, ligesom både **DI-Organisation for erhvervslivet** og **Dansk Arbejdsgiverforening** finder det retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at en europæisk kontosikringskendelse foreslås udstedt efter en procedure uden forudgående høring af debitor.

5.4. Betaling eller godtgørelse

Finansrådet finder, at det bør præciseres, hvorvidt pengeinstituttet kan opkræve betaling eller kræve godtgørelse som led i gennemførelsen af kontosikringskendelsen. Endvidere bør der sikres en ensartet retsstilling på tværs af medlemsstaterne, når det gælder opkrævning af betaling eller godtgørelse som led i gennemførelsen af kontosikringskendelsen, ligesom banksektoren bør kompenseres for de øgede administrative byrder, som kontosikringsinstituttet pålægger sektoren.

5.5. National kompetence og voldgift

Dansk Arbejdsgiverforening efterspørger en afklaring af, hvilken myndighed i Danmark der vil være kompetent til at behandle sager vedrørende kontosikring. Herudover finder **Dansk Arbejdsgiverforening** og **Landsorganisationen i Danmark** det problematisk, at en voldgiftskendelse ikke vil kunne danne grundlag for en kontosikring, idet rigtig mange af de afgørelser, der træffes i det danske fagretlige system, sker ved faglig voldgift.

Sø- og Handelsretten finder, at hvis Danmark måtte blive omfattet af forordningen, vil det være mest hensigtsmæssigt at behandle sagerne i Sø- og

Handelsretten. Sø- og Handelsretten er således i medfør af retsplejelovens § 225, stk. 2, nr. 1, kompetent i internationale sager, hvor fagkundskab til internationale erhvervsforhold har væsentlig betydning.

6. Nærhedsprincippet

Kommissionen har om nærhedsprincippet anført, at de problemer, der er forbundet med inddrivelse af fordringer i en anden medlemsstat, har en klar grænseoverskridende dimension, og at det er yderst usandsynligt, at medlemsstaterne på eget initiativ vil gå sammen om at harmonisere deres lovgivning om sikring af bankkonti og dermed gøre et EU-initiativ overflødig.

Kommissionen har endvidere anført, at internationale aftaler eller lovgivningsmodeller fra internationale organisationer ikke hidtil har omhandlet tvangsfuldbyrdelse, og at der heller ikke er tegn på, at der i en overskuelig fremtid kommer noget internationalt initiativ på området. Det er i den forbindelse anført, at selv om der måtte komme et sådant internationalt initiativ, gør forskellene mellem de nuværende fuldbyrdelsessystemer i EU det yderst usandsynligt, at medlemsstaterne inden for et rimeligt tidsrum skulle kunne nå til enighed om en fælles tilgang – ikke mindst i betragtning af, at enhver aftale uden for rammerne af den europæiske lovgivningsproces ville kræve enstemmighed.

Det er ud fra tilsvarende betragtninger regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Irland har ytret ønske om at deltage i vedtagelsen og anvendelsen af forordningen. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Man er fra dansk side overordnet set positivt indstillet over for forslaget til forordning, forudsat at der *findes* en rimelig afvejning af kreditor og debitors interesser. *Danmark agter at tage en eventuel generel indstilling om forslaget til efterretning.*

9. Europa-Parlamentet

Forslaget til forordning behandles efter den fælles beslutningsprocedure (TEUF artikel 294), der indebærer, at forslaget skal vedtages af Rådet og Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet har endnu ikke afgivet udtalelse i sagen.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har senest været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 19. *november* 2013.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. *juni* 2013.

Dagsordenspunkt 9: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 om konkurs*

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2012) 744 endelig

Resumé

Forslaget er omfattet af retsforbeholdet. Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 med henblik på en orienterende debat. Forslaget har til formål at modernisere konkursforordningen for bl.a. at styrke modstandskraften over for økonomiske krisetider. Forslaget tager for det første sigte på at afhjælpe de mangler, der har vist sig ved anvendelsen af konkursforordningen i praksis. For det andet ønsker Kommissionen at udvide forordningens anvendelsesområde med henblik på fremover at flytte fokus fra likvidation af insolvente virksomheder til rekonstruktion. Forslaget vurderes ikke at være i strid med nærhedsprincippet. Da forslaget er omfattet af retsforbeholdet, har det hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Danmark er overordnet positiv over for forslaget. Danmark agter at tage drøftelsen på rådsmødet til efterretning.

1. Baggrund

Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 af 29. maj 2000 om konkurs trådte i kraft den 31. maj 2002 og danner grundlag for grænseoverskridende insolvensbehandling. Forordningen finder anvendelse i alle tilfælde, hvor en skyldner har aktiver eller kreditorer i mere end én medlemsstat, uanset om skyldneren er en fysisk eller juridisk person.

Forordningen afgør, hvilket lands domstole der har kompetence til at indlede konkursbehandling. Hovedinsolvensbehandlingen skal indledes i den medlemsstat, hvor centeret for skyldners hovedinteresser befinder sig, og virkningerne af insolvensbehandlingen anerkendes overalt i EU. Sekundær insolvensbehandling kan indledes overalt, hvor skyldner har et forretningssted, men har kun virkning for de aktiver, som befinder sig på den pågældende medlemsstats område.

Forordningen indeholder desuden lovvalgsregler, regler om gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser om konkurs og regler om for-

holdet mellem hovedinsolvensbehandling og sekundær insolvensbehandling. Forordningen bidrager samtidig til en koordinering af de foranstaltninger, der skal træffes i forbindelse med en insolvent skyldners aktiver.

Det følger af artikel 46 i forordningen, at Kommissionen senest den 1. juni 2012 skal forelægge en rapport om forordningens anvendelse. Rapporten skal om nødvendigt ledsages af forslag med henblik på tilpasning af forordningen.

Kommissionen afholdt i foråret 2012 en offentlig høring om konkursforordningen og har efterfølgende udarbejdet en rapport og konsekvensanalyse af forordningens anvendelse i praksis.

På den baggrund har Kommissionen i december 2012 fremsat forslag til ændring af konkursforordningen.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 er forslaget sat på dagsordenen med henblik på en orienterende debat om udvalgte artikler i forslaget. Formandskabet har endnu ikke fastlagt, hvilke artikler der vil blive drøftet.

Det danske retsforbehold

Forslaget er fremsat under henvisning til Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), navnlig artikel 81, og skal vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294).

Ifølge artikel 1 i protokollen om Danmark stilling deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, og ifølge protokollens artikel 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, bindende for Danmark, ligesom de ikke finder anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

2. Indhold

Den følgende gennemgang af forslaget er baseret på det seneste udkast til konsolideret udgave af forslaget, som formandskabet har fremlagt henholdsvis ultimo oktober (del 1) og november 2013 (del 2).

2.1. Generelt

Forslaget til ændring af konkursforordningen fra 2000 er udformet under hovedoverskriften ”Justice for growth” og har til formål at modernisere forordningen for bl.a. at styrke modstandskraften over for økonomiske krisetider og dermed understøtte de økonomiske aktiviteter i EU.

Forslaget har et todelt sigte. For det første har Kommissionen i sin rapport om anvendelse af konkursforordningen fundet, at forordningen generelt er effektiv inden for sit virkeområde. Undersøgelsen af den praktiske anvendelse af forordningen har dog påvist nogle mangler ved forordningen, og formålet med forslaget er derfor bl.a. at præcisere en række bestemmelser i den nuværende forordning, som har vist sig uklare eller utilstrækkelige.

For det andet ønsker Kommissionen at udvide forordningens anvendelsesområde med henblik på fremover at flytte fokus fra likvidation af insolvente virksomheder (afvikling) til rekonstruktion (videreførelse). Hermed skabes der bedre muligheder for, at levedygtige virksomheder kan overvinde deres økonomiske problemer.

Forslaget indeholder på baggrund heraf bl.a. bestemmelser om udvidelse af 2000-forordningens anvendelsesområde, afklaring af kompetence- og procedureregler for fastlæggelsen af kompetence, sekundær insolvensbehandling, offentliggørelse af indledning af konkursbehandling og anmeldelse af fordringer samt koncerner.

2.2. Nærmere om hovedelementerne i forslaget

2.2.1. Udvidelse af forordningens anvendelsesområde

Konkursforordningen finder anvendelse, hvor en skyldner som følge af insolvens helt eller delvis mister rådigheden over sine aktiver, og hvor der derfor udpeges en kurator med henblik på at varetage boets interesser.

En række medlemsstater har i deres nationale konkurslovgivning indført bestemmelser om rekonstruktion og andre tilsvarende ordninger for virksomheder. Endvidere har en række medlemsstater indført mulighed for at opnå gældssanering og andre former for insolvensbehandling for fysiske personer med henblik på at skabe det fornødne grundlag for at redde levedygtige virksomheder og arbejdspladser frem for at likvidere dem.

Da sådanne nationale ordninger ikke i alle tilfælde er omfattet af anvendelsesområdet for 2000-forordningen, og derfor heller ikke skal anerkendes i de andre medlemsstater, kan uenige kreditorer bremse en påbegyndt rekonstruktionsbehandling i én medlemsstat ved at søge at få deres krav fuldbyrdet i en anden medlemsstat (det såkaldte ”holding-out”-problem).

Kommissionen foreslår derfor at udvide 2000-forordningens anvendelsesområde til også at omfatte såkaldte hybride ordninger (hvor skyldneren bevarer rådigheden over sine aktiver), samt rekonstruktionsbehandlinger, gældssanering og andre former for insolvensbehandling, der ikke allerede er omfattet af 2000-forordningen.

Kommissionen stiller således forslag om, at 2000-forordningen skal finde anvendelse på bobehandlinger, hvor der ikke udpeges en kurator, men hvor skyldners aktiver og forretninger er underlagt domstolskontrol eller -tilsyn. Anerkendelsen af insolvensbehandlingens virkninger vil dermed også omfatte de former for bobehandling, hvor skyldner ikke helt eller delvist mister rådigheden over sine aktiver.

Anvendelsesområdet for 2000-forordningen foreslås endvidere udvidet til at omfatte ordninger, der indledes i en situation, hvor der kun er en risiko for, at skyldneren bliver insolvent, og som har til formål at undgå konkursbehandling.

Der foreslås ligeledes indsat en ny bestemmelse om, at eventuelle fortrolige ordninger først omfattes af forordningen, når de bliver offentlige, og hvis de ikke finder anvendelse på krav fra kreditorer, der ikke deltager i ordningen.

Forslaget indebærer ikke en pligt for medlemsstaterne til at etablere sådanne ordninger, der under alle omstændigheder alene vil blive omfattet af forordningens bestemmelser, hvis den pågældende medlemsstat anmelder sådanne ordninger til Kommissionen.

Med forslaget vil virkningerne af disse ordninger blive anerkendt på tværs af grænserne og vil kunne fuldbyrdes i de øvrige medlemsstater.

2.2.2. Definitioner

2000-forordningen indeholder en række definitioner af centrale begreber i forordningen. Ændringsforslaget lægger op til ændringer i disse definitio-

ner med henblik på at løse praktiske problemer, der har vist sig ved anvendelsen af forordningen, og med henblik på at tage højde for de foreslåede ændringer. Forslaget indeholder endvidere en række nye definitioner.

Blandt de foreslåede definerede begreber kan særligt fremhæves "gælds-sanering", "insolvensbehandling", "kurator" og "ret".

Det bemærkes, at hverken 2000-forordningen eller ændringsforslaget her til definerer det centrale begreb "insolvens", der overlades til national ret.

2.2.3 Kompetence til indledning af insolvensbehandling

Det følger af 2000-forordningen, at hovedinsolvensbehandling indledes i den medlemsstat, hvor centret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig (det såkaldte COMI-princip). COMI er det sted, hvor skyldneren normalt forvalter sine interesser, og hvor det således er muligt for tredjemand at identificere stedet. Der er en formodning for, at COMI for selskaber og andre juridiske personer er det vedtægtsmæssige hjemsted.

Kommissionen foreslår – bl.a. på baggrund af retspraksis – at det præciseres i forordningen, hvor centeret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig, med henblik på at lette fastlæggelsen heraf i praksis.

Formodningsreglen for selskabers og juridiske personers COMI bibeholdes. Samtidig præciseres det i forslagens betragtninger, under hvilke omstændigheder formodningen for selskabers og juridiske personers COMI bør afkræftes. Der lægges således op til, at et selskab eller en juridisk person vil have COMI et andet sted end det vedtægtsmæssige hjemsted, når virksomhedens hovedsæde ligger i en anden medlemsstat end hjemstedet, og det er identificerbart for tredjemand, at det faktiske center for virksomhedens ledelse og for forvaltningen af dens interesser er beliggende i den anden medlemsstat.

For fysiske personer, der ikke er selvstændigt erhvervsdrivende, foreslår Kommissionen, at det præciseres, at centeret for skyldnerens hovedinteresser er det sted, hvor den pågældende har bopæl.

Kommissionen foreslår endvidere, at der indføres en pligt for retten i den medlemsstat, hvor der begæres indledt insolvensbehandling, til af egen drift at efterprøve, om retten er stedlig kompetent til at indlede behandlingen.

Forslaget har til formål dels at forhindre ”forum-shopping”, således at den, der anmoder om indledning af hovedinsolvensbehandling, ikke kan vælge at fremsætte begæring herom i den medlemsstat, der er mest fordelagtig for den pågældende, dels at undgå, at der indledes parallelle hovedinsolvensbehandlinger.

Med henblik på at sikre at udenlandske kendte kreditorer har en effektiv mulighed for at anfægte rettens afgørelse om kompetence, foreslås det endvidere som noget nyt, at retten eller kurator skal underrette kreditorerne om, at der er indledt insolvensbehandling.

2.2.4. Sekundære insolvensbehandlinger

Sideløbende med en hovedinsolvensbehandling i én medlemsstat, kan der i medfør af 2000-forordningen indledes sekundær insolvensbehandling i en anden medlemsstat, hvor skyldner har et forretningssted. Den sekundære insolvensbehandling vil alene omfatte de aktiver, der befinder sig i denne anden medlemsstat. Bestemmelserne om sekundær insolvensbehandling blev indført for at beskytte de lokale kreditorers interesser og/eller lette behandlingen af komplekse sager.

2000-forordningen indeholder en bestemmelse om, at sekundær insolvensbehandling kun i visse tilfælde kan indledes inden indledning af hovedinsolvensbehandling. Medlemsstaterne drøfter et nyt forslag til udvidelse af denne bestemmelse, hvorefter indledning af sekundær insolvensbehandling vil kunne ske efter anmodning fra garantifonde for lønmodtagere i medlemsstaterne, uanset om der er indledt hovedinsolvensbehandling.

Kommissionen foreslår *desuden* en række ændringer til forordningen med henblik på at opnå en mere effektiv forvaltning af skyldners bo i de situationer, hvor skyldner har forretningssted i en anden medlemsstat. Bl.a. foreslås det, at retten på det sted, hvor der begæres indledt sekundær insolvensbehandling, skal høre kurator og eventuelt på begæring fra kurator kunne afvise at indlede insolvensbehandling, hvis ikke det er i de lokale kreditorers interesse at indlede insolvensbehandling. Dette vil f.eks. være tilfældet, når en investor har tilbudt at overtage den pågældende virksomhed på ”going-concern” basis, og dette vil give kreditorerne et større udbytte end likvidation af virksomheden, eller hvis kurator i hovedinsolvensbehandlingen giver de lokale kreditorer tilsagn om at blive stillet på sam-

me måde i denne insolvensbehandling, som var der indledt sekundær insolvensbehandling.

For at forbedre koordinationen imellem hovedinsolvensbehandling og sekundær insolvensbehandling foreslås det endvidere at pålægge også retterne i medlemsstaterne en pligt til samarbejde. I 2000-forordningen påhviler denne pligt alene kuratorerne. Pligten består bl.a. i en gensidig pligt til udveksling af oplysninger.

2.2.5. Offentliggørelse af indledning af konkursbehandling og anmeldelse af fordringer

For at sikre en bedre information af kreditorer og af retter, herunder med henblik på at undgå parallelle insolvensbehandlinger, foreslår Kommissionen, at medlemsstaterne hver især indfører offentlige insolvensregistre bl.a. med oplysning om dato for indledning af insolvensbehandlinger og frist for anmeldelse af krav. Endvidere skal der foretages en sammenkobling af medlemsstaternes nationale registre med henblik på at skabe central adgang til oplysningerne i systemet.

Det foreslås, at registrering alene skal ske ved indledning af insolvensbehandling af en virksomhed eller anden juridisk person eller en selvstændig erhvervsdrivende og således ikke for forbrugere.

For at gøre det lettere for kreditorer at anmode om indledning af insolvensbehandling foreslår Kommissionen endvidere, at der indføres standardformularer, dels til underretning af kreditorerne, dels til brug for kreditorens anmeldelse af krav. Endvidere foreslås der en frist på 45 dage for kreditorerne til at anmelde deres krav efter offentliggørelse i registrene.

2.2.6. Koncerner

Konkursforordningen indeholder ikke bestemmelser om behandling af koncernforbundne virksomheder, og der sker således i dag særskilt insolvensbehandling af hver enkelt virksomhed i koncernen.

Kommissionen peger på, at mulighederne for en vellykket insolvensbehandling af koncerner herved forringes og samtidig mindsker værdien af gruppens aktiver.

Det foreslås derfor, at der indføres bestemmelser om, at der ved insolvensbehandling af koncernforbundne virksomheder ligesom ved sekundær insolvensbehandling indtræder pligt til samarbejde imellem de implicerede retter og kuratorer. Der skal ifølge forslaget bl.a. ske udveksling af relevante oplysninger og undersøgelse af muligheden for en samlet rekonstruktion for koncernen.

3. Gældende dansk ret

3.1. Konkursloven

Konkursloven finder alene anvendelse på rekonstruktionsbehandling, konkurs eller gældssanering i forhold til skyldnere, der enten udøver erhvervsmæssig virksomhed eller har hjemting i Danmark. Der kan begæres udlæg mv. i en skyldners ejendele her i landet, uanset om der er indledt konkursbehandling for samme skyldner i udlandet.

Justitsministeren kan efter konkurslovens § 6 fastsætte bestemmelser om grænseoverskridende konkurs og rekonstruktion. Det følger af denne bestemmelse, at justitsministeren under nærmere betingelser kan fastsætte bestemmelser om anerkendelse af afgørelser truffet af udenlandske domstole og myndigheder vedrørende konkurs, rekonstruktionsbehandling eller anden lignende insolvensbehandling i Danmark. Hjemlen er ikke udnyttet.

3.2. Den nordiske konkurskonvention

Danmark indgik den 7. november 1933 konvention om konkurs med de øvrige nordiske lande. Det følger af konventionens artikel 1, at erklæres en skyldner konkurs i et nordisk land, skal konkursen også omfatte skyldners aktiver i de øvrige nordiske lande.

Konventionen indeholder bl.a. bestemmelser om lovvalg, registrering af konkurs og anerkendelse af afgørelse om konkurs.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget er som nævnt fremsat efter TEUF, tredje del, afsnit V, og er derfor omfattet af det danske retsforbehold. Danmark deltager således ikke i vedtagelsen af forordningen, som ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Sagen har derfor hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Procesbevillingsnævnet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Foreningen af Offentlige Anklagere, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Politiforbundet, Advokatrådet, Danske Advokater, Danske Inkassoadvokater, Datatilsynet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Amnesty International, Institut for Menneskerettigheder, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Børsmæglerforeningen, Danmarks Nationalbank, Dansk Aktionærforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Investor Relations Forening (DIRF), Dansk Pantebrevsforening, Den Danske Fondsmæglerforening, Finansforbundet, Finansrådet (Danske Pengeinstitutters Forening), Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Kuratorforeningen, Liberale Erhvervs Råd, Lønmodtagernes Garantifond.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Procesbevillingsnævnet, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Politiforbundet, Advokatrådet, Finansrådet, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Lønmodtagernes Garantifond og Institut for Menneskerettigheder.

Høringssvar

5.1. Generelle bemærkninger

Østre Landsret, Vestre Landsret, Procesbevillingsnævnet, Den Danske Dommerforening, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Politiforbundet, Advokatrådet, Finansrådet, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer og Lønmodtagernes Garantifond har ingen bemærkninger til forslaget.

Sø- og Handelsretten støtter, at forslaget har fokus på rekonstruktion af levedygtige virksomheder.

Datatilsynet har om forpligtelsen til at indføre nationale insolvensregistre vedrørende juridiske personer og selvstændigt erhvervsdrivende samt sammenkobling af de nationale registre anført, at forslaget rejser spørgsmål om grundlæggende databeskyttelsesretlige principper om bl.a. nødvendighed og proportionalitet. Datatilsynet henviser i den forbindelse til bemærkningerne herom i udtalelsen om forslaget fra Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse (EDPS). Datatilsynet bemærker endvidere, at offentliggørelse af oplysninger på internettet anses for den mest vidtgående form for videregivelse af oplysninger, idet oplysninger på internettet er meget vanskelige at berigtige eller slette effektivt. Det bør i forslaget endvidere præciseres, hvor længe oplysningerne i insolvensregistre skal fremgå heraf.

Institut for Menneskerettigheder henviser ligeledes til udtalelsen fra EDPS og anbefaler i den forbindelse, at der redegøres nærmere for nødvendigheden og proportionaliteten af indførelse, sammenkobling og offentliggørelse af nationale insolvensregistre, og at det i den forbindelse overvejes, om målet kan nås med mindre indgribende løsninger. Der bør endvidere etableres en klar og effektiv klageadgang i forbindelse med behandlingen af personoplysninger, ligesom der bør fastsættes konkrete sikkerhedsforanstaltninger i de tilfælde, hvor der kan ske behandling af personoplysninger i medfør af forordningen, herunder krav til formål med behandlingen af oplysninger, datalagringsperiode, persongruppe med adgang til oplysningerne samt ret til adgang til informationer om sig selv.

6. Nærhedsprincippet

Kommissionen har om nærhedsprincippet anført, at de foreslåede ændringer ikke kan realiseres på egen hånd af medlemsstaterne, fordi forslaget indebærer en ændring af eksisterende regler i konkursforordningen, og derfor alene kan gennemføres af EU's lovgivende myndigheder.

Det er endvidere anført af Kommissionen, at det specifikke forslag om sammenkobling af offentlige tilgængelige registre alene kan etableres på unionsplan.

Det er ud fra tilsvarende betragtninger regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side er man positivt indstillet over for forslaget til ændring af konkursforordningen, herunder kan det støttes, at ændringsforslaget bl.a. har til formål at sætte fokus på rekonstruktion af levedygtige virksomheder (videreførelse) frem for at erklære dem for konkurs (afvikling).

Danmark agter at tage rådets drøftelser under rådsmødet til efterretning.

9. Europa-Parlamentet

Forslaget til forordning behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294), der indebærer, at forslaget skal vedtages af Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet har endnu ikke afgivet udtalelse i sagen.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 19. november 2013.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har *senest* været forelagt Folketingets Europaudvalg *til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. juni 2013.*

10: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område*

Nyt notat.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2013) 554 endelig

Resumé

Sagen er omfattet af retsforbeholdet. Forslaget har til formål at gøre det muligt at sætte patentdomstolsaftalen i kraft. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 forventes formandskabet at søge at opnå en generel indstilling til forslaget. Forslaget skal endvidere sikre overensstemmelse mellem den omarbejdede Bruxelles I-forordning og henholdsvis patentdomstolsaftalen og traktaten om Beneluxdomstolen. Herudover afhjælper forslaget manglen på kompetenceregler for fælles retter i forhold til sagsøgte i lande uden for EU. Forslaget fastslår bl.a., at en ret, der er fælles for flere medlemsstater, er en ret i Bruxelles I-forordningens forstand, og udstrækker forordningens regelsæt til at gælde herfor. Der indføres endvidere to nye værnetingsregler for fælles retter. Forslaget vurderes ikke at være i strid med nærhedsprincippet. Da forslaget er omfattet af retsforbeholdet, vil vedtagelsen af forslaget ikke umiddelbart have lovgivningsmæssige konsekvenser. Efter parallelaftalen om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område vil Danmark imidlertid kunne meddele, at man ønsker at gennemføre forordningen i dansk ret. I så fald vil forordningen på mellemstatsligt grundlag gælde mellem Danmark og de øvrige medlemsstater. En sådan gennemførelse vurderes umiddelbart ikke at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget vurderes ikke umiddelbart at have statsfinansielle konsekvenser. Der ses ikke at foreligge tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget. Danmark er overordnet set positivt indstillet over for forslaget.

1. Baggrund

1.1. Bruxelles I-forordningen

Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (Bruxelles I-forordningen) udgør grundlaget for samarbejdet mellem medlemsstaternes retter om civilretlige spørgsmål i Den Europæisk Union. Bruxelles I-forordningen fastlægger bl.a., hvilken

retsinstant der er den mest egnede til at løse tvister på tværs af landegrænserne, og skal hindre, at der verserer parallelle sager ved retterne i forskellige medlemsstater. Endvidere skal forordningen sikre, at retsafgørelser, der er afsagt i en medlemsstat, let kan anerkendes og fuldbyrdes i andre medlemsstater. Forordningen finder bl.a. anvendelse på tvister om intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder patenter.

Den 12. december 2012 blev Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (den omarbejdede Bruxelles I-forordning) vedtaget. Den væsentligste ændring af Bruxelles I-forordningen indebærer en afskaffelse af den såkaldte eksekvaturprocedure, så en retsafgørelse truffet i én medlemsstat som udgangspunkt uden videre kan fuldbyrdes i en anden medlemsstat. Den omarbejdede Bruxelles I-forordning (EU) nr. 1215/2012 vil finde anvendelse fra den 10. januar 2015.

I december 2012 blev der indgået en aftale om den såkaldte patentpakke, et lovgivningsinitiativ, der består af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1257/2012 af 17. december 2012 om gennemførelse af et forstærket samarbejde om indførelse af enhedspatentbeskyttelse og Rådets forordning (EU) nr. 1260/2012 af 17. december 2012 om gennemførelse af et forstærket samarbejde om indførelse af enhedspatentbeskyttelse for så vidt angår gældende oversættelsesordninger samt en international aftale (Aftale om en fælles patentdomstol).

Forordningerne om enhedspatentet blev vedtaget inden for rammerne af et forstærket samarbejde, der omfatter 25 medlemsstater (samtlige medlemsstater med undtagelse af Italien og Spanien). Patentdomstolsaftalen blev undertegnet henholdsvis den 19. februar og den 5. marts 2013 af 25 medlemsstater (samtlige medlemsstater med undtagelse af Polen og Spanien). Der er mulighed for, at Polen, Spanien, Kroatien (medlem af EU pr. 1. juli 2013) og eventuelt tiltrædende EU-lande kan tilslutte sig aftalen senere.

Når forordningerne træder i kraft, er det muligt at opnå europæisk patent med ensartet retsvirkning (enhedspatent) for alle 25 kontraherende medlemsstater, hvilket vil nedbringe omkostningerne til opnåelse af patenter og lette landenes administrative byrder forbundet hermed.

Den fælles patentdomstol bliver en fælles ret for de medlemsstater, der har tiltrådt aftalen om en fælles patentdomstol. Den vil være underlagt de samme forpligtelser i henhold til EU-retten som nationale domstole, og dens internationale kompetence fastlægges i henhold til bl.a. den omarbejdede Bruxelles I-forordning. Patentdomstolen vil have enekompetence i langt de fleste retssager om europæiske patenter og enhedspatenter og vil træde i stedet for nationale domstole, i det omfang at retssagerne er omfattet af aftalen om en fælles patentdomstol.

Den fælles patentdomstol består af en førsteinstansdomstol og en appeldomstol. Førsteinstansdomstolen består af en central afdeling (med hjemsted i Paris og underafdelinger i London og München) samt lokale og regionale afdelinger. Alle kontraherende medlemsstater kan etablere op til fire lokale afdelinger. Herudover kan to eller flere kontraherende medlemsstater sammen etablere en regional afdeling. Appeldomstolen etableres med hjemsted i Luxembourg.

Hovedreglen i patentdomstolsaftalen vedrørende stedligt værneting i sager om *krænkelse* af europæiske patenter og enhedspatenter er, at sådanne sager skal anlægges ved den lokale afdeling af førsteinstansdomstolen i den medlemsstat, hvor krænkelsen eller truslen om krænkelsen har fundet sted eller kan finde sted, eller ved den lokale afdeling i den medlemsstat, hvor sagsøgte er hjemmehørende. Hvis den pågældende kontraherende medlemsstat deltager i en regional afdeling af førsteinstansdomstolen, kan krænkelsessagen anlægges der.

Hovedreglen i patentdomstolsaftalen vedrørende stedligt værneting i sager om et patents *gyldighed* er, at sådanne sager skal anlægges ved den centrale afdeling, det vil sige i Paris, London eller München. Hvis en krænkelsessag om samme patent mellem samme parter allerede er anlagt ved en lokal eller regional afdeling, skal ugyldighedssøgsmålet som udgangspunkt anlægges dér, idet den lokale eller regionale afdeling dog kan vælge at henvise ugyldighedssagen til den centrale afdeling.

Efter patentdomstolsaftalens artikel 89, stk. 1, kan patentdomstolsaftalen først træde i kraft, når de ændringer til den omarbejdede Bruxelles I-forordning, der regulerer forholdet mellem de to instrumenter, er trådt i kraft, jf. herved nærværende forslag til forordning.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 forventes formandskabet at søge at opnå en generel indstilling til forslaget.

1.2. Beneluxdomstolen

Den 15. oktober 2012 undertegnede Belgien, Luxembourg og Nederlandene (Benelux-landene) en protokol om ændring af traktaten af 31. marts 1965 om oprettelse af en Beneluxdomstol og dennes kompetence.

Beneluxdomstolen er en ret, der er fælles for Benelux-landene, og som har kompetence inden for en række områder, som de pågældende kontraherende medlemsstater fastlægger. Formålet med Beneluxdomstolen er at sikre ensartet anvendelse af Benelux-landenes fælles regler vedrørende de områder, som de kontraherende medlemsstater har fastlagt, f.eks. intellektuelle ejendomsrettigheder (særligt visse rettigheder vedrørende varemærker, modeller og design). Protokollen åbner imidlertid mulighed for at udstrække Beneluxdomstolens kompetence til at træffe afgørelser på særlige områder, som falder ind under Bruxelles I-forordningen.

Protokollen til Beneluxtraktaten forudsætter på samme måde som Aftale om en fælles patentdomstol en ændring af den omarbejdede Bruxelles I-forordning.

Protokollen til Beneluxtraktaten er en mellemstatslig aftale mellem Benelux-landene, og de øvrige EU-medlemsstater skal lovgivningsmæssigt i øvrigt ikke forholde sig hertil.

1.3. Det danske retsforbehold

Forslaget til forordning er fremsat med hjemmel i artikel 67, stk. 4, og artikel 81, stk. 2, litra a), c) og e), i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF). Forslaget er derfor omfattet af Danmarks forbehold vedrørende retlige og indre anliggender. Protokollen om Danmarks Stilling, der er knyttet til Lissabon-traktaten, finder på denne baggrund anvendelse.

Ifølge protokollens artikel 1 deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, og ifølge artikel 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, bindende for Danmark, ligesom de ikke finder anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

I kraft af parallelaftale af 19. oktober 2005 er Danmark imidlertid tilknyttet reglerne i Bruxelles I-forordningen, således at reglerne i forordningen gælder mellem Danmark og de øvrige medlemsstater på mellemstatsligt grundlag. Aftalen trådte i kraft den 1. juli 2007.

Det følger af parallelaftalen, at hvis der foretages ændringer i Bruxelles I-forordningen, skal Danmark inden 30 dage efter vedtagelsen meddele Kommissionen, hvorvidt Danmark vil gennemføre indholdet af ændringerne, og om gennemførelsen kan ske administrativt eller kræver godkendelse i Folketinget. Hvis Danmark meddeler Kommissionen, at Danmark ikke ønsker at gennemføre indholdet af ændringerne, følger det af parallelaftalen, at aftalen skal betragtes som opsagt. Forordningens regelsæt vil herefter ikke længere gælde mellem Danmark og de øvrige medlemsstater.

Regeringen har den 20. december 2012 meddelt Kommissionen, at Danmark vil gennemføre den omarbejdede Bruxelles I-forordning. I forlængelse heraf blev lov om ændring af lov om Bruxelles I-forordningen m.v. (Gennemførelse af omarbejdet forordning om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område m.v.) vedtaget den 28. maj 2013.

Regeringen forventes tilsvarende inden 30 dage efter vedtagelsen af nærværende forslag til forordning at meddele Kommissionen, om man fra dansk side ønsker at gennemføre indholdet af ændringerne i den omarbejdede Bruxelles I-forordning. Regeringen vil i den forbindelse tage stilling til, om gennemførelsen kan ske administrativt eller kræver lovændringer og dermed godkendelse i Folketinget.

2. Indhold

2.1. Generelt

Kommissionens forslag har til formål at muliggøre patentdomstolsaftalens ikrafttræden. Efter patentdomstolsaftalens artikel 89, stk. 1, forudsætter aftalens ikrafttræden, at den omarbejdede Bruxelles I-forordning ændres. Forslaget skal endvidere sikre overensstemmelse mellem den omarbejdede Bruxelles I-forordning og henholdsvis patentdomstolsaftalen og traktaten om Beneluxdomstolen. Herudover afhjælper forslaget manglen på kompetenceregler for fælles retter i forhold til sagsøgte i lande uden for EU.

2.2. Nærmere om hovedelementerne i forslaget

2.2.1. Fastslåelse af, at den fælles patentdomstol og Beneluxdomstolen er "retter" som defineret i den omarbejdede Bruxelles I-forordning

Som følge af den interne kompetencefordeling i den fælles patentdomstol vil en person eller en virksomhed kunne sagsøges ved en afdeling, der ikke ligger i den medlemsstat, som fastlægges efter reglerne i den omarbejdede Bruxelles I-forordning.

Som eksempel kan nævnes, at hvis Danmark tilslutter sig Aftale om en fælles patentdomstol, vil en dansk statsborger med bopæl i Danmark, der efter artikel 4, stk. 1, i den omarbejdede Bruxelles I-forordning som udgangspunkt skal sagsøges i bopælslandet (Danmark), ifølge aftalen kunne blive sagsøgt ved den kompetente centrale, regionale eller lokale afdeling, som vil kunne befinde sig i en anden medlemsstat end Danmark, afhængigt af hvor den regionale eller lokale afdeling for de nordiske lande oprettes.

Tilsvarende vil en person eller et selskab, herunder fra en medlemsstat der ikke er kontraherende part til Benelux-traktaten, som følge af Benelux-landenes overdragelse af kompetence til Beneluxdomstolen, kunne blive sagsøgt ved en afdeling af domstolen, der ikke ligger i den medlemsstat, der udpeges efter reglerne i den omarbejdede Bruxelles I-forordning.

Den omarbejdede Bruxelles I-forordning indeholder ikke en definition af begrebet "ret". Med henblik på at skabe den fornødne retssikkerhed og forudsigelighed foreslås det derfor, at der indføres en bestemmelse, hvoraf fremgår, at en ret, der er fælles for flere medlemsstater (fælles retter), skal forstås som (det vil sige sidestilles med) en ret i en medlemsstat, der i henhold til den aftale, ved hvilken den fælles ret blev oprettet, udøver kompetence på det civil- og handelsretlige område, som defineret i forordningen. Herudover foreslås det fastslået, at Bruxelles I-forordningens begreb "ret" omfatter den fælles patentdomstol og Beneluxdomstolen.

Ved at præcisere, at både den fælles patentdomstol og Beneluxdomstolen skal anses for "retter" som defineret i den omarbejdede Bruxelles I-forordning, sikres det, at disse retters internationale kompetence er fastsat i forordningen.

2.2.3. Anvendelse af kompetencereglerne i forhold til på den ene side den fælles patentdomstol og Beneluxdomstolen og på den anden side retter i en medlemsstat, der ikke er kontraherende til Aftale om en fælles patentdomstol eller Benelux-traktaten

Med det formål at skabe klarhed over på den ene side den samtidige og sammenhængende anvendelse af Aftale om en fælles patentdomstol og Benelux-traktaten og på den anden side den omarbejdede Bruxelles I-forordning, indeholder forslaget en bestemmelse, der angiver, at den fælles patentdomstol og Beneluxdomstolen kun har kompetence, når en national ret i en af de respektive kontraherende medlemsstater ville blive tillagt kompetence på grundlag af kriterierne fastlagt i den omarbejdede Bruxelles I-forordning.

Den fælles patentdomstol og Beneluxdomstolen har således ikke kompetence til at træffe afgørelser om patent, når ingen national ret i en kontraherende medlemsstat har kompetence i henhold til forordningen.

2.2.4. Nye kompetenceregler i forhold til sagsøgte i tredjelande

Det fremgår af artikel 31 i patentdomstolsaftalen, at den fælles patentdomstols internationale kompetence fastlægges i henhold til den omarbejdede Bruxelles I-forordning eller i givet fald på grundlag af Lugano-konventionen om samarbejdet mellem EU-landene og Island, Norge og Schweiz om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager.

I det omfang en sagsøgt har bopæl i et tredjeland eller en ikke-kontraherende stat til Lugano-konventionen, fastlægges den internationale kompetence på baggrund af national ret i sagsøgerens bopælsland, jf. den omarbejdede Bruxelles I-forordnings artikel 6 og Lugano-konventionens artikel 4. Den omarbejdede Bruxelles I-forordning (og Lugano-konventionen) indeholder derimod ikke regler om, hvilke (nationale) regler der skal anvendes ved fastlæggelsen af international kompetence for retter, der er fælles for flere medlemsstater, når sagsøgte har bopæl i et tredjeland eller en ikke-kontraherende stat.

Der er på denne baggrund behov for at udbygge kompetencereglerne i den omarbejdede Bruxelles I-forordning i forhold til sager, der vil høre under den fælles patentdomstol og Beneluxdomstolens kompetence, og hvor sagsøgte har bopæl uden for EU (eller Lugano-området).

Det foreslås, at forordningens kompetenceregler i kapitel II udstrækkes til at omfatte tvister, der involverer sagsøgte med bopæl i tredjelande (tredjelandssagsøgte). Endvidere foreslås det, at den fælles patentdomstol og Beneluxdomstolen – ligesom nationale domstole i EU – har kompetence til at anvende foreløbige retsmidler, herunder sikrende retsmidler, i tilfælde, hvor en ret i et tredjeland er kompetent til at påkende selve sagens realitet.

Ifølge kapitel II i den omarbejdede Bruxelles I-forordning skal en sagsøgt uanset nationalitet som hovedregel sagsøges ved retterne i den medlemsstat, hvor han eller hun har bopæl (hjemting), jf. artikel 4. Kapitlet indeholder dog en række specielle kompetenceregler, der fraviger hovedreglen. Eksempelvis kan en person med bopæl på en medlemsstats område sagsøges i en anden medlemsstat i sager om kontraktsforhold ved retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes (kontraktsværneting). I sager om erstatning uden for kontrakt kan personen sagsøges ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå (deliktsværneting). Den omarbejdede Bruxelles I-forordning indeholder endvidere visse regler om enekompetence. I sager om registrering eller gyldighed af bl.a. patenter er retterne i den medlemsstat, på hvis område der er ansøgt om deponering eller registrering, eller hvor deponering eller registrering er foretaget eller i henhold til en EU-retsakt eller international konvention anses for at være foretaget, enekompetente, uden hensyntagen til parternes bopæl.

Der vil dog fortsat kunne opstå situationer, hvor forordningens kompetenceregler ikke indeholder hjemmel til at tillægge patentdomstolen eller Beneluxdomstolen kompetence, f.eks. hvor betingelserne i ovennævnte kontrakts- og deliktsværneting ikke er opfyldt.

På denne baggrund skabes der med forslaget hjemmel til yderligere et værneting for tvister, der involverer sagsøgte med bopæl uden for EU, og hvor ingen ret i en medlemsstat er kompetent i henhold til Bruxelles I-forordningen. Forslaget indebærer, at et søgsmål mod en tredjelandssagsøgt kan anlægges der, hvor et formuegode, der tilhører vedkommende, befinder sig, når værdien af dette ikke er ubetydelig i forhold til kravets værdi, og tvisten har tilstrækkelig tilknytning til den medlemsstat, hvor søgsmålet anlægges.

2.2.5. Litispændens og indbyrdes sammenhængende krav

Med det formål at sikre, at den omarbejdede Bruxelles I-forordnings regler om litispændens (regler for behandling af retssager om samme tvist anlagt ved flere retter) og indbyrdes sammenhængende krav finder anvendelse i forholdet mellem på den ene side den fælles patentdomstol eller Beneluxdomstolen og på den anden side retterne i medlemsstater, som ikke er kontraherende parter, foreslås der indføjet en bestemmelse, der fastslår, at bestemmelserne herom i den omarbejdede Bruxelles I-forordning finder tilsvarende anvendelse, når der anlægges søgsmål ved en fælles ret og en ret i en medlemsstat, der ikke er part i den aftale, ved hvilken den fælles ret blev oprettet.

Det fastslås endvidere, at bestemmelserne i den omarbejdede Bruxelles I-forordning finder anvendelse på søgsmål, der i den overgangsperiode, der er omtalt i patentdomstolsaftalens artikel 83, stk. 1, anlægges ved henholdsvis den fælles patentdomstol og de nationale retter i kontraherende medlemsstater.

2.2.6. Anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser truffet af fælles retter i ikke-kontraherende medlemsstater

Aftale om en fælles patentdomstol indeholder regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af patentdomstolens afgørelser i andre kontraherende medlemsstater. Anerkendelsen og fuldbyrdelsen sker i disse sager med hjemmel i aftalen. Hverken aftalen eller den omarbejdede Bruxelles I-forordning indeholder regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser i forholdet mellem to medlemsstater, hvor kun den ene stat er kontraherende til aftalen. Ligeledes indeholder Bruxelles I-forordningen ikke regler herom vedrørende Beneluxdomstolen.

For at skabe fuldstændig klarhed over den samtidige og sammenhængende anvendelse af de respektive internationale aftaler og den omarbejdede Bruxelles I-forordning foreslås det, at forordningens regler om anerkendelse og fuldbyrdelse finder anvendelse på retsafgørelser fra den fælles patentdomstol og Beneluxdomstolen for så vidt angår anerkendelse og fuldbyrdelse i ikke-kontraherende medlemsstater. På samme måde skal retsafgørelser truffet af ikke-kontraherende medlemsstater anerkendes eller fuldbyrdes i kontraherende medlemsstater efter reglerne i den omarbejdede Bruxelles I-forordning.

Det betyder, at medlemsstater, der ikke ratificerer Aftale om en fælles patentdomstol, som udgangspunkt vil skulle anerkende og fuldbyrde retsafgørelser fra den fælles patentdomstol efter reglerne i den omarbejdede Bruxelles I-forordning (det vil sige behandle retsafgørelsen som om den var truffet af en national ret i en anden medlemsstat).

3. Gældende dansk ret

3.1. Den omarbejdede Bruxelles I-forordning

3.1.1. Forordningens anvendelsesområde

Den omarbejdede Bruxelles I-forordning er – i kraft af parallelaftalen herom og lov nr. 1563 af 20. december 2006 om Bruxelles I-forordningen m.v. som ændret ved lov nr. 518 af 28. maj 2013 – en del af gældende dansk ret. Eventuelle ændringer af den omarbejdede Bruxelles I-forordnings regelsæt vil således – medmindre Danmark ønsker at ophæve parallelaftalen – medføre tilsvarende ændringer i dansk ret.

Lovens § 9 indeholder imidlertid en bemyndigelse til justitsministeren til administrativt at gennemføre senere ændringer af Bruxelles I-forordningen. Efter lovens § 9, stk. 1, kan justitsministeren således fastsætte nærmere bestemmelser om gennemførelse af lovens § 1, dvs. til opfyldelse af parallelaftalen mv. Det fremgår endvidere af lovens § 9, stk. 2, at justitsministeren kan bestemme, at loven med de nødvendige ændringer skal finde anvendelse på ændringer af og gennemførelsesforanstaltninger til Bruxelles I-forordningen eller Lugano-konventionen. Der er således hjemmel til, at justitsministeren administrativt kan tiltræde og gennemføre ændringer af og gennemførelsesforanstaltninger til forordningen.

Det følger af retsplejelovens § 247, stk. 1, at i sager, der er omfattet af lov om Bruxelles I-forordningen m.v., herunder ved bekendtgørelse udstedt i medfør af loven, anvendes forordningens regler om værneting i stedet for retsplejelovens værnetingsregler.

Den omarbejdede Bruxelles I-forordning indeholder regler om, hvilke retter der er kompetente i internationale civile sager (værneting), og om gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i civile sager. Forordningen har således væsentlig betydning for gennemførelse af retssager på tværs af grænserne inden for EU.

Kapitel 1 angiver forordningens anvendelsesområde. Det følger bl.a. heraf, at forordningen finder anvendelse på det civil- og handelsretlige område uanset rettens art, jf. artikel 1. Forordningen finder bl.a. anvendelse på tvister om intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder patenter.

3.1.2. Den omarbejdede Bruxelles I-forordnings kompetenceregler

Kapitel II i forordningen indeholder regler om, hvilket lands retter der er kompetente til at afgøre en retstvist. Som hovedregel skal forordningens kompetenceregler anvendes, hvis sagsøgte har bopæl på en medlemsstats område. Har sagsøgte ikke bopæl i en medlemsstat, gælder nationale kompetenceregler.

Værnetingsreglerne i forordningen gælder umiddelbart i medlemsstaterne og skal anvendes forud for nationale værnetingsregler. Hvis sagsøgte ikke har bopæl i en medlemsstat, er forordningens udgangspunkt, at kompetencen afgøres af de nationale værnetingsregler i den medlemsstat, hvor sagen er anlagt. Der gælder dog nogle undtagelser hertil, jf. nedenfor.

Bopælsbegrebet er nærmere defineret i artikel 62-63. Det afgørende er, hvorvidt en part har bopæl på den medlemsstats område, hvor sagen er anlagt, efter denne medlemsstats lovgivning. Forordningen fastsætter endvidere et bopælsbegreb for selskaber og andre juridiske personer.

De almindelige kompetenceregler findes i artikel 4-6. Hovedreglen er, at en sag skal anlægges ved sagsøgtes bopæl (hjemting). Artikel 7-9 indeholder som undtagelse til hovedreglen en række alternative kompetenceregler på særlige områder. Artikel 10-23 indeholder særlige kompetenceregler i forsikringsager, sager om forbrugeraftaler og sager om individuelle arbejdsaftaler.

Herudover indeholder forordningens artikel 24 særlige bestemmelser om enekompetence for en bestemt ret uden hensyn til parternes bopæl i sager om bl.a. immaterialretlige sager, herunder patenter. I sager om registrering eller gyldighed af patenter, varemærker, design samt andre lignende rettigheder, der forudsætter deponering eller registrering, uanset om spørgsmålet rejses ved, at der nedlægges påstand herom, eller i form af indsigelse, er retterne i den medlemsstat, på hvis område der er ansøgt om deponering eller registrering, eller hvor deponering eller registrering er foretaget eller i henhold til en EU-retsakt eller international konvention anses for at være foretaget, enekompetente.

Som endnu en fravigelse af udgangspunktet om, at sagsøgte skal sagsøges i den medlemsstat, hvor han har bopæl, har parterne visse muligheder for at aftale værneting (artikel 25) uden hensyn til parternes bopæl.

En ret anses for at være kompetent, hvis sagsøgte giver møde i retten uden at bestride rettens kompetence (artikel 26).

Forordningen indeholder i artikel 27-34 visse processuelle regler om sagens behandling:

Efter artikel 27 skal en ret erklære sig inkompetent i sager, hvor en ret i en anden medlemsstat er enekompetent. Efter artikel 28 skal retten af egen drift undersøge sin kompetence, såfremt en sagsøgt, der ikke har bopæl i landet, ikke giver møde.

Bestemmelserne i artikel 29-34 vedrører behandlingen af sager, hvor krav, der har samme genstand eller er indbyrdes sammenhængende, fremsættes i forskellige medlemsstater eller et tredjeland. Forordningen indeholder endvidere en definition af, hvornår der indtræder litispændens, dvs. hvornår en sag skal anses for anlagt med den virkning, at en tilsvarende sag mellem de samme parter ikke kan anlægges i en anden medlemsstat (artikel 32). Hensigten med bestemmelsen er at tage højde for forskellene i medlemsstaternes retssystemer med hensyn til, hvornår litispændens indtræder, da nogle retssystemer f.eks. anser stævningens indgivelse til retten for afgørende i relation til sagsanlæg, mens andre lægger vægt på tidspunktet for forkyndelse for sagsøgte.

3.1.3. Forordningens regler om anerkendelse og fuldbyrdelse

Kapitel III i forordningen indeholder regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, som er truffet i en anden medlemsstat.

Reglerne om anerkendelse findes i artikel 36-38, mens reglerne om fuldbyrdelse findes i artikel 39-44. Reglerne om afslag på anerkendelse findes i artikel 45, mens reglerne om afslag på fuldbyrdelse findes i artikel 46-51. Endelig indeholder artikel 52-57 fælles bestemmelser for anerkendelse og fuldbyrdelse.

Retsafgørelser truffet i en anden medlemsstat anerkendes uden videre, dvs. at afgørelsen har retskraft, uden at anerkendelsesstaten prøver den dømmende rets kompetence og sagens realitet. Bestrides det, at afgørelsen skal

anerkendes, kan retten i anerkendelsesstaten prøve, om der foreligger grunde til at nægte anerkendelsen, jf. nedenfor. Retten kan derimod ikke prøve sagens realitet, dvs. om afgørelsen materielt er rigtig. Anerkendelsen indebærer, at retsafgørelsen tillægges retskraft, hvilket bl.a. medfører, at retsafgørelsen skal lægges til grund i andre retssager, og at en ny retssag om samme spørgsmål mellem de samme parter ikke kan anlægges.

Bestrides det, at afgørelsen skal anerkendes, kan en berettiget part i forbindelse med afgørelsens fuldbyrdelse få rettens afgørelse af, om retsafgørelsen skal anerkendes.

Forordningens artikel 45 angiver udtømmende, i hvilke tilfælde retten kan nægte at anerkende en retsafgørelse truffet i et andet medlemsland.

Efter artikel 45 kan der ikke ske anerkendelse, såfremt anerkendelsen åbenbart vil stride mod grundlæggende retsprincipper (ordre public) i den medlemsstat, hvor den gøres gældende.

Anerkendelse kan endvidere ikke ske, såfremt sagsøgte er dømt som udebleven, uden at stævningen er forkyndt i tide og på passende måde, medmindre sagsøgte har undladt at tage skridt til at anfægte retsafgørelsen, selv om vedkommende havde mulighed for at gøre det.

Endvidere kan anerkendelse ikke ske, hvor retsafgørelsen er uforenelig med andre tidligere truffede retsafgørelser mellem samme parter i en anden medlemsstat eller et tredjeland.

Herudover kan anerkendelse ikke ske, hvis forordningens kompetenceregler vedrørende forsikringsager, sager om forbrugeraftaler og sager om individuelle arbejdsaftaler er tilsidesat, eller hvis retsafgørelsen strider mod forordningens regler om enekompetence. Det er i øvrigt ikke grund til at nægte anerkendelse, at retsafgørelsen strider mod forordningens kompetenceregler.

Forordningens bestemmelser om fuldbyrdelse findes i artikel 39-44. Af artikel 39 fremgår, at en retsafgørelse, der kan fuldbyrdes i den stat, hvor afgørelsen er truffet, skal være eksigibel i de øvrige medlemsstater uden krav om en erklæring om eksigibilitet.

En eksigibel retsafgørelse giver uden videre adgang til at anvende ethvert sikrende retsmiddel, der findes i henhold til lovgivningen i det fuldbyrden-

de land. I øvrigt finder loven i fuldbyrdesstaten anvendelse på fuldbyrdelsen af retsafgørelser fra andre medlemsstater, dog med de begrænsninger, der følger af forordningens artikel 39-44. Også fuldbyrdesstatens lovgivning finder anvendelse på spørgsmålet, om fuldbyrdelsen skal afslås eller udsættes, så længe den ikke er uforenelig med de grunde, der er anført i artikel 45, jf. ovenfor.

Forordningens bestemmelser om afslag på fuldbyrdelse findes i artikel 46-51. Fuldbyrdelsen afslås i henhold til artikel 46 efter anmodning, når det konstateres, at en af de grunde, der er anført i artikel 45, jf. ovenfor, foreligger. Anmodningen fremsættes over for den ret, som fuldbyrdesstaten har meddelt Kommissionen (i Danmark fogedretten), der straks træffer afgørelse i sagen. Afgørelsen kan appelleres til den ret, som fuldbyrdesstaten har meddelt Kommissionen (i Danmark landsretten).

3.2. Værneting for personer, der ikke har bopæl i EU

I forhold til personer, der har bopæl uden for EU, fastlægges kompetencen til at behandle en sag som udgangspunkt af nationale regler, jf. afsnit 3.1.2.

Mulighederne for at sagsøge personer og virksomheder mv., der ikke har bopæl eller hovedkontor i EU, ved retter her i landet, er reguleret i retsplejelovens kapitel 22 om stedlig kompetence.

Efter retsplejelovens § 246 kan der anlægges sag ved de retter, som efter de almindelige værnetingsregler har kompetence, herunder ved erhvervsværnetinget (§ 237), filialværnetinget (§ 238), fast ejendomsværnetinget (§ 241), opfyldelsværnetinget (§ 242) og retskrænkelsværnetinget (§ 243). En person, der ikke har bopæl i EU, kan endvidere i sager, der vedrører formueretsforhold, sagsøges ved en dansk ret, hvis personen opholder sig i retskredsen ved stævningens forkyndelse (§ 246, stk. 2). Endelig kan både fysiske og juridiske personer sagsøges ved retten på det sted her i landet, hvor de ved sagens anlæg har gods, eller hvor det gods, kravet angår, befinder sig (§ 246, stk. 3).

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

4.1. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget er som nævnt fremsat med hjemmel i TEUF, tredje del, afsnit V, og er dermed omfattet af det danske retsforbehold. Danmark deltager såle-

des ikke i vedtagelsen af forordningen, som ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Hvis forslaget til forordning vedtages, skal Danmark i overensstemmelse med parallelaftalens bestemmelser inden 30 dage efter vedtagelsen meddele Kommissionen, hvorvidt Danmark vil gennemføre indholdet af ændringerne, og om gennemførelsen kan ske administrativt eller kræver godkendelse i Folketinget, jf. pkt. 1 ovenfor.

Hvis forslaget til forordning vedtages, vurderes en eventuel gennemførelse af forslaget i dansk ret umiddelbart ikke at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser, idet gennemførelse i givet fald på det foreliggende grundlag forventes at kunne gennemføres administrativt, jf. § 9, stk. 2, i lov om Bruxelles I-forordningen m.v.

4.2. Statsfinansielle konsekvenser

En eventuel gennemførelse af forslaget til forordning i dansk ret vurderes ikke umiddelbart at ville have statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Sagen har været i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre og Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation, Danmarks Jurist- og Økonomforbund, Dansk Journalistforbund, Danske Advokater, Danske Mediers Forum, Danmarks Rederiforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri (DI), Dansk InkassoBrancheforening, Retspolitisk Forening, Danske Speditører, Patentagentforeningen, Det Danske Voldgiftsinstitut, Finansrådet, FOA – Fag og Arbejde, Forbrugerrådet, Forenede Danske Motorejere (FDM), Foreningen af Statsforvaltningsdirektører, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Forsikring & Pension, FSR – danske revisorer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Domstolenes Tjenestemandforening, HK/Danmark, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Håndværksrådet, Institut for Menneskerettigheder, KL, Københavns Retshjælp, Københavns Universitet, Landsforeningen af forsvarsadvokater, Landsorganisationen i Danmark (LO), Liberale Erhvervs Råd, Procesbevillingsnævnet, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, 3F, Privat-

service, Hotel og Restauration, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Dansk Pantebrevsforening, Syddansk Universitet, Voldgiftsnævnet for Bygge- og Anlægsvirksomhed, Aalborg Universitet, Aarhus Retshjælp og Aarhus Universitet.

Dansk Byggeri, Domstolsstyrelsen, FTF, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Institut for Menneskerettigheder, Procesbevillingsnævnet, Rigsadvokaten, Syddansk Universitet, Vestre Landsret og Østre Landsret har ingen bemærkninger til forslaget.

Advokatrådet henviser til rådets høringsvar vedrørende lovforslag om en fælles patentdomstol m.v., der imidlertid ikke indeholder nogen bemærkninger om forslag til ændring af den omarbejdede Bruxelles I-forordning.

Dansk Industri og ADIPA (Association of Danish Intellectual Property Attorneys) støtter en vedtagelse af forslaget til forordning og opfordrer til en hurtig gennemførelse heraf i dansk ret. Herudover bemærker organisationerne, at danske virksomheder og borgere, uanset om Danmark tilslutter sig den fælles patentdomstol, vil kunne sagsøge og sagsøges ved de af den fælles patentdomstols afdelinger, der måtte være beliggende uden for Danmark. Dansk tilslutning til den fælles patentdomstol er imidlertid en afgørende forudsætning for, at danske virksomheder og borgere kan føre sagen i Danmark.

6. Nærhedsprincippet

Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Danmark kan overordnet støtte, at der foretages de foreslåede ændringer af den omarbejdede Bruxelles I-forordning med henblik på at muliggøre ikrafttræden af Aftale om en fælles patentdomstol.

9. Europa-Parlamentet

Forslaget til forordningen behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294), der indebærer, at forslaget skal vedtages af Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet har endnu ikke afgivet udtalelse i sagen.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 19. november 2013.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg. Forslaget blev sammen med et grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 9. september 2013.

Dagsordenspunkt 11: Forslag til Rådets og Europa-Parlamentets forordning om en fælles europæisk købelov

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Forslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2011) 635

Resumé

Forslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 forventes formandskabet at give en orientering om forslaget. Ifølge forordningsforslaget vil den fælles europæiske købelov på frivilligt grundlag kunne anvendes af kontraktparter som et alternativ til de enkelte medlemslandes købe- og aftaleretlige regler. Forslaget indeholder bl.a. regler om fortolkning af aftalen, urimelige aftalevilkår, parternes pligter og rettigheder ved aftaler om køb af varer mv. Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Det er regeringens foreløbige vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Der foreligger ikke offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget. For Danmark er det helt centralt, at en række tvivlsspørgsmål om forslagens indhold og rækkevidde bliver afklaret, og en nærmere stillingtagen til forslaget må afvente denne afklaring.

1. Baggrund

I det flerårige arbejdsprogram inden for retlige og indre anliggender (Stockholm-programmet), som medlemsstaterne vedtog i december 2009, opfordrede Det Europæiske Råd Kommissionen til at fremsætte et forslag til en fælles referenceramme for europæisk aftaleret i form af et ikke-bindende sæt grundlæggende principper, definitioner og standardregler, som lovgiverne på EU-plan skal bruge til at sikre bedre sammenhæng og kvalitet i lovgivningsprocessen.

Kommissionen nedsatte på den baggrund i april 2010 en ekspertgruppe, der skulle undersøge, om der kan indføres et brugervenligt europæisk aftaleretligt instrument, som vil kunne gavne forbrugerne og erhvervslivet, og som samtidig kan garantere den retlige sikkerhed.

Kommissionen udarbejdede endvidere en grøn bog, som blev sendt i høring den 1. juli 2010. Grønbogen indeholder syv mulige modeller for indførelsen af et europæisk aftaleretligt instrument med henblik på at styrke det indre marked. Det drejer sig om 1) offentliggørelse af ekspertgruppens re-

sultater, 2) en officiel ”værktøjskasse” for lovgivende myndigheder, 3) en kommissionshenstilling om europæisk aftaleret, 4) en forordning om indførelse af en frivillig europæisk aftaleret, 5) et direktiv om europæisk aftaleret, 6) en forordning om indførelse af europæisk aftaleret og 7) en forordning om indførelse af europæisk civillov.

Den 3. maj 2011 afgav ekspertgruppen sin rapport om et muligt fremtidigt EU-instrument om en europæisk kontraktsret. Rapporten indeholder et udkast til retsakt, der kan finde anvendelse både i forhold til forbruger aftaler og aftaler mellem erhvervsdrivende, og som indeholder regler om bl.a. aftaleindgåelse, fortolkning af aftalen, urimelige aftalevilkår, parternes forpligtelser og misligholdelsesbeføjelser, erstatning og rentebetaling mv. samt regler om forældelse.

Kommissionen fremsatte den 11. oktober 2011 forslag til Rådets og Europa-Parlamentets forordning om en fælles europæisk købelov. Forslaget bygger på løsningsmodel 4 i Kommissionens grønbog, det vil sige en fælles europæisk købelov, som på frivilligt grundlag kan anvendes af kontraktparter som et alternativ til de enkelte medlemslandes aftale- og køberetlige regler.

Forslaget blev præsenteret på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27.-28. oktober 2011. Forhandlinger om forslaget blev herefter påbegyndt i Rådets arbejdsgruppe om civilretlige spørgsmål i slutningen af november 2011. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. december 2011 fremlagde det polske formandskab en statusrapport.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. juni 2012, *hvor forslaget senest blev behandlet i Rådet, var der en orienterende debat om fire emner: Behovet for forslaget, retsgrundlaget, standardkontrakter og tilrettelæggelsen af det videre arbejde. Det blev på baggrund af drøftelserne besluttet at påbegynde en substantiel gennemgang af bilaget, selvom der fortsat var uafklarede principielle spørgsmål.*

Det litauiske formandskab har sat forslaget til forordning om en fælles europæisk købelov på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 som et informationspunkt fra formandskabet. Det nærmere indhold af informationen kendes ikke på nuværende tidspunkt.

2. Indhold

Forslaget er fremsat med henvisning til TEUF artikel 114, hvorefter der kan vedtages foranstaltninger med henblik på indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der vedrører det indre markeds oprettelse og funktion.

Forslaget består af tre dele: En forordning, bilag I (en fælles europæisk købelov) og bilag II (standardoplysninger, som sælgeren skal give forbrugeren inden indgåelsen af en aftale om at anvende den fælles europæiske købelov).

I det følgende beskrives hovedelementerne i forslaget.

2.1. Forordningen

Forordningen indeholder bl.a. bestemmelser om formål og anvendelsesområde.

Ifølge forslaget er det overordnede formål at forbedre betingelserne for det indre markeds etablering og funktion ved at fastsætte fælles aftaleretlige regler.

Den fælles europæiske købelov kan ifølge forslaget anvendes på grænseoverskridende aftaler om køb af varer, aftaler om levering af digitalt indhold og aftaler om levering af tilknyttede tjenesteydelser, når aftaleparterne er enige herom. Aftaler med et blandet formål (dvs. aftaler der indeholder andre elementer end køb af varer, levering af digitalt indhold og levering af tilknyttede tjenesteydelser) og forbrugerkreditaftaler er derimod undtaget fra forordningens anvendelsesområde.

En aftale mellem erhvervsdrivende anses for at være grænseoverskridende, hvis parterne har sædvanligt opholdssted i forskellige lande, hvoraf mindst et er en medlemsstat.

En aftale mellem en erhvervsdrivende og en forbruger anses for at være grænseoverskridende, hvis forbrugerens adresse, leveringsadressen eller faktureringsadressen er beliggende i et andet land end den adresse, hvor den erhvervsdrivende har sædvanligt opholdssted, og mindst et af disse lande er en medlemsstat.

Ifølge forslaget kan den fælles europæiske købelov anvendes, hvis sælgeren er erhvervsdrivende. *Ved aftaler mellem* erhvervsdrivende, kan den fælles europæiske købelov dog kun anvendes, hvis mindst én af parterne er en lille eller mellemstor virksomhed *forstået som* en virksomhed, som beskæftiger færre end 250 personer, og som har en årsomsætning på højst 50 millioner euro eller en årlig balance på højst 43 millioner euro.

Anvendelsen af den fælles europæiske købelov er frivillig og forudsætter, at parterne indgår aftale herom. I forbruger aftaler er en aftale om anvendelse af den fælles europæiske købelov kun gyldig, hvis forbrugerens samtykke er givet i en udtrykkelig erklæring, der er adskilt fra selve aftalen om kontraktindgåelse. Endvidere er det en betingelse for aftalens gyldighed, at den erhvervsdrivende giver forbrugeren en standardmeddelelse, der beskriver forbrugerens rettigheder i henhold til den fælles europæiske købelov. Den erhvervsdrivendes manglende indhentelse af samtykke eller udlevering af standardmeddelelsen skal kunne sanktioneres.

Når parterne har aftalt at anvende den fælles europæiske købelov *gør* reglerne i forordningen udtømmende op med de spørgsmål, som er reguleret af forordningen. Det vil således ikke være muligt for parterne at anvende andre nationale regler.

Den fælles europæiske købelov dækker de fleste aspekter ved indgåelse af aftaler. For så vidt angår aspekter, der ikke reguleres i den fælles europæiske købelov (f.eks. spørgsmål om fuldmagt), vil de nationale regler fortsat finde anvendelse.

Medlemslandene *kan* fastsætte, at den fælles europæiske købelov også skal kunne finde anvendelse på indenlandske aftaler. Medlemslandene *kan* endvidere fastsætte, at den fælles europæiske købelov skal kunne finde anvendelse på aftaler *mellem* erhvervsdrivende, *selvom* ingen af parterne er en lille eller mellemstor virksomhed.

2.3. Bilag I – fælles europæiske købelov

2.3.1. Almindelige principper og anvendelse

Forslaget indeholder nogle generelle aftaleretlige principper, herunder princippet om, at parterne skal handle i overensstemmelse med hæderlig forretningsskik og redelig handlemåde. Endvidere fastlægges princippet om aftalefrihed, dvs. at parterne frit kan indgå aftaler og bestemme indhol-

det heraf, medmindre såkaldte ufravigelige bestemmelser er til hinder herfor. Det fastslås, at der som udgangspunkt ikke gælder formkrav for aftalers indgåelse.

Herudover indeholder forslaget regler om anvendelse af forskellige aftaleretlige begreber. Der er endvidere fastsat generelle regler om, hvordan en aftale bringes til ophør, hvordan meddelelser skal gives, og hvordan frister beregnes.

2.3.2. Aftaleindgåelse

2.3.2.1. Oplysningskrav

Forslaget indeholder en række bestemmelser om den erhvervsdrivendes oplysningspligt. Der sondres i den forbindelse mellem forbrugerftaler og aftaler mellem erhvervsdrivende.

Den erhvervsdrivende skal ifølge forslaget give forbrugeren en række centrale oplysninger, inden en aftale indgås, eller inden forbrugeren bliver bundet af et tilbud. Det drejer sig bl.a. om oplysninger om varens væsentligste karakteristika, den erhvervsdrivendes kontaktoplysninger, aftalevilkårene, den samlede pris og eventuelle yderligere omkostninger til f.eks. fragt. Oplysningskravene gælder dog ikke, når aftalen omfatter dagligdags transaktioner, som opfyldes umiddelbart på tidspunktet for aftalens indgåelse.

Ved fjernsalgsaftaler – dvs. aftaler, som indgås uden parternes samtidige fysiske tilstedeværelse – og aftaler indgået uden for fast forretningssted gælder visse yderligere oplysningskrav. Den erhvervsdrivende skal således forud for indgåelse af sådanne aftaler give forbrugeren yderligere oplysninger om bl.a. fortrydelsesret.

Visse fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted er dog generelt undtaget fra oplysningspligten. Det drejer sig bl.a. om aftaler om levering af fødevarer, drikkevarer eller andre varer til husholdningens løbende forbrug, som ofte eller regelmæssigt leveres af den erhvervsdrivende til forbrugers hjem, bopæl eller arbejdsplads.

Oplysningerne *skal gives* på en klar og forståelig måde. I fjernsalgsaftaler *skal oplysningerne* gives på en måde, der er passende *henset* til den anvendte fjernkommunikationsteknik. Ved aftaler indgået uden for fast for-

retningssted *skal oplysningerne* udleveres på papir, eller hvis forbrugeren samtykker heri, i form af et andet varigt medium.

Herudover stilles der ifølge forslaget visse yderligere formelle krav ved aftaler indgået uden for fast forretningssted og fjernsalgsaftaler, *bl.a. om bekræftelse af aftalen på papir eller andet varigt medium og om oplysningskrav ved telefoniske henvendelser*. En fjernsalgsaftale, der indgås telefonisk, er kun gyldig, hvis forbrugeren har underskrevet tilbuddet og sendt sit skriftlige samtykke til aftaleindgåelse.

I forbrugeraftaler har den erhvervsdrivende bevisbyrden for, at de nødvendige oplysninger er givet. Parterne kan ikke til skade for forbrugeren fravige bestemmelserne om oplysningspligt.

Ved aftaler mellem erhvervsdrivende har sælgeren pligt til på passende måde at give de oplysninger om varens, det digitale indholds eller den tilknyttede tjenesteydelses vigtigste egenskaber, som det ville være i strid med hæderlig forretningsetik og redelig handlemåde ikke at give den anden part.

Hvis en part har tilsidesat oplysningspligten, er *vedkommende* ansvarlig for tab, som den anden part måtte lide som følge heraf. Hvis den erhvervsdrivende ikke har *givet forbrugeren* oplysning om *bl.a.* omkostningerne ved tilbagelevering af varerne, er forbrugeren ikke forpligtet til at betale disse omkostninger.

2.3.2.2. Tilbud og accept

Forslaget indeholder en række bestemmelser om indgåelse af en bindende aftale (tilbud og accept).

Ifølge forslaget udgør et forslag om indgåelse af aftale et tilbud, når hensigten er, at det skal føre til en aftale, hvis det accepteres, og *det har* et indhold, der er tilstrækkeligt bestemt til, at der kan foreligge en aftale

Et tilbud får efter forslaget virkning, når det kommer frem til modtageren. Tilbuddet kan *som udgangspunkt* tilbagekaldes, hvis tilbagekaldelsen når frem til modtageren, inden denne har accepteret tilbuddet, eller – i tilfælde af stiltiende accept – inden aftalen er indgået.

Et tilbud bortfalder, når et afslag på tilbud kommer frem til tilbudsgiveren.

Enhver form for erklæring eller anden adfærd fra tilbudsmotageren, der udtrykker enighed i tilbuddet, anses som en accept. Tavshed eller passivitet *kan* ikke i sig selv anses for accept af tilbud.

Hvis tilbuddet accepteres, er aftalen indgået, når accepten kommer frem til tilbudsgiveren. Accept af tilbud får kun virkning, hvis accepten kommer frem til tilbudsgiveren inden udløbet af den acceptfrist, der er fastsat i tilbuddet. Har tilbudsgiveren ikke fastsat en acceptfrist, får accepten virkning, hvis den kommer frem til tilbudsgiveren inden en rimelig frist efter fremsættelsen af tilbuddet.

Hvis en accept kommer for sent frem, får *den* dog virkning som accept af tilbuddet, hvis tilbudsgiveren uden unødigt ophold meddeler tilbudsmotageren, at det *anses* for en gyldig accept.

Et svar til tilbudsmotageren, der *indeholder* aftalevilkår, som væsentligt ændrer vilkårene i tilbuddet, anses for et afslag.

2.3.2.3. Fortrydelsesret

Der er i forslaget fastsat regler om forbrugerens fortrydelsesret ved *forbrugeraftaler indgået ved fjernsalg eller uden for fast forretningssted*.

Forbrugeren har således som udgangspunkt ret til at fortryde en fjernsalgsaftale eller en aftale indgået uden for fast forretningssted *uden at angive en årsag til fortrydelsen*. For aftaler indgået uden for fast forretningssted er det dog en betingelse, at den samlede pris i henhold til aftalen overstiger et beløb svarende til 50 euro.

En række aftaletyper *er dog* ifølge forslaget *generelt* undtaget fra fortrydelsesretten. Det drejer sig bl.a. om aftaler om levering af fødevarer, drikkevarer eller andre varer til husholdningens løbende forbrug, aftaler om levering af varer eller digitalt indhold, som er fremstillet efter forbrugerens specifikationer, og aftaler om levering af varer, som efter levering på grund af deres art uundgåeligt bliver blandet sammen med andre varer.

Fortrydelsesfristen er ifølge forslaget 14 dage og løber som udgangspunkt fra tidspunktet for varens levering. *Hvis* den erhvervsdrivende *ikke* forud for aftalen *har oplyst* forbrugeren om fortrydelsesretten, udløber fristen først 1 år efter udløbet af den oprindelige fortrydelsesfrist, eller 14 dage ef-

ter det tidspunkt, hvor den erhvervsdrivende giver forbrugeren oplysning om fortrydelsesretten.

Hvis forbrugeren ønsker at gøre fortrydelsesretten gældende, skal vedkommende give den erhvervsdrivende meddelelse herom inden fristens udløb. Forbrugeren kan benytte sig af den standardformular, der fremgår af *tillæg 2* til forslaget, eller give en *anden* utvetydig erklæring om, at fortrydelsesretten benyttes.

Hvis en aftale fortrydes, ophører parternes forpligtelser.

Hvis forbrugeren benytter sig af fortrydelsesretten er den erhvervsdrivende forpligtet til at refundere ethvert beløb, herunder eventuelle leveringsomkostninger, som den erhvervsdrivende har modtaget fra forbrugeren. Beløbet skal tilbagebetales til forbrugeren uden unødigt ophold og senest 14 dage efter den dato, hvor den erhvervsdrivende har modtaget meddelelsen fra forbrugeren om, at fortrydelsesretten gøres gældende.

Er der tale om en aftale vedrørende salg af en vare, er den erhvervsdrivende, medmindre den erhvervsdrivende har påtaget sig selv at afhente varen, berettiget til at tilbageholde det modtagne beløb indtil det tidspunkt, hvor den erhvervsdrivende har modtaget varen retur fra forbrugeren, eller – hvis dette tidspunkt ligger tidligere – indtil det tidspunkt, hvor forbrugeren har fremlagt dokumentation for, at varen er returneret.

Ved udnyttelse af fortrydelsesretten er forbrugeren forpligtet til at returnere varerne til den erhvervsdrivende. Medmindre den erhvervsdrivende har tilbudt at afhente varen, skal dette ske senest 14 dage efter den dato, hvor forbrugeren har givet den erhvervsdrivende meddelelse om, at aftalen fortrydes. Forbrugeren bærer som udgangspunkt de direkte omkostninger ved tilbagelevering af varen.

Parterne kan ikke til skade for forbrugeren fravige bestemmelserne om fortrydelsesret.

2.3.2.4. Ugyldighed

Forslaget indeholder en række bestemmelser om aftalers ugyldighed. Ugyldighedsgrundene er ifølge forslaget vildfarelse, svig, trusler og udnyttelse. En part er således under visse nærmere betingelser ikke bundet af en aftale, hvis en af disse ugyldighedsgrunde foreligger.

Forslaget indeholder nærmere bestemmelser om, hvordan en part, som ønsker at gøre ugyldighed gældende, skal forholde sig. Hvis en part ikke ønsker at være bundet af aftalen som følge af en ugyldighedsgrund, skal parten således give meddelelse herom til den anden part. *Meddelelsen* skal gives inden for 6 måneder, hvis parten påberåber sig en vildfarelse, og inden for 1 år, hvis parten påberåber sig svig, trusler eller udnyttelse. Fristen regnes fra det tidspunkt, hvor den part, der ikke ønsker at være bundet af aftalen, bliver bekendt med de relevante omstændigheder eller bliver i stand til at handle frit.

Hvis en part udtrykkeligt eller stiltiende godkender aftalen efter at være blevet bekendt med de relevante omstændigheder eller efter at være blevet i stand til at handle frit, kan parten ikke længere erklære ikke at være bundet af aftalen.

Hvis der foreligger en ugyldighedsgrund er aftalen fortsat gyldig, indtil en part giver meddelelse om, at denne ikke ønsker at være bundet af aftalen som følge af ugyldighedsgrunden. Når meddelelsen er afgivet, er aftalen ugyldig med tilbagevirkende kraft.

En part, der har ret til at *påberåbe sig en ugyldighedsgrund*, har ret til erstatning for tab som følge af ugyldighedsgrunden. Det er uden betydning for retten til erstatning, om parten har givet meddelelse om ikke at være bundet af aftalen.

Parterne kan ikke aftale, at rettigheder og beføjelser som følge af svig, trusler eller udnyttelse skal fraviges eller begrænses. I forholdet mellem en erhvervsdrivende og en forbruger kan parterne endvidere ikke til skade for forbrugeren aftale, at rettigheder og beføjelser som følge af en vildfarelse skal fraviges eller begrænses.

Det bemærkes i den forbindelse, at de spørgsmål, som ikke behandles i den fælles europæiske købelov, reguleres af national *ret*. Det drejer sig bl.a. om aftalers ugyldighed som følge af manglende retsevne eller ulovlig eller amoralsk handlemåde.

2.3.3. Aftalens indhold

2.3.3.1. Fortolkning og udfyldning

Forslaget indeholder en række bestemmelser om fastlæggelse af aftalens indhold ved fortolkning og udfyldning af aftalen.

I forslaget fastslås en almindelig fortolkningsregel om, at aftaler skal fortolkes i overensstemmelse med parternes fælles hensigt. Det gælder også, selv om en sådan fortolkning afviger fra den sædvanlige forståelse af de udtryk, der er anvendt i aftalen.

Der er i forslaget opregnet en række relevante faktorer ved fortolkningen af en aftale. Der skal ved fortolkningen således tages hensyn til bl.a. omstændighederne ved aftaleindgåelsen, parternes adfærd, sædvaner, tidligere praksis mellem parterne, aftalens art og formål samt hæderlig forretningsskik og redelig handlemåde.

Endvidere indeholder forslaget nogle særlige fortolkningsregler. Det fastslås således bl.a., at et aftalevilkår, der har været individuelt forhandlet, har forrang frem for et standardvilkår, at et aftalevilkår i en aftale mellem en erhvervsdrivende og en forbruger i tilfælde af tvivl skal fortolkes til fordel for forbrugeren, og at et aftalevilkår, der ikke har været individuelt forhandlet, skal fortolkes mod den part, der har affattet vilkåret.

Herudover er der i forslaget fastsat en række udfyldningsregler – dvs. regler om fastlæggelse af aftalens nærmere indhold og retsvirkninger – når aftalen ikke giver støtte for nogen bestemt løsning.

I aftaler mellem erhvervsdrivende er parterne ifølge forslaget bundet af sædvaner, som de er blevet enige om skal finde anvendelse, og enhver praksis, der er blevet fulgt i forholdet mellem dem. Parterne er endvidere bundet af sædvaner, som erhvervsdrivende i samme situation ville anse for almindeligt gældende.

Hvis et spørgsmål ikke er reguleret i aftalen, sædvane eller praksis eller i den fælles europæiske købelov, kan der navnlig under hensyn til aftalens art og formål, omstændighederne ved aftaleindgåelsen, hæderlig forretningsskik og redelig handlemåde indfortolkes yderligere aftalevilkår.

Endvidere kan aftalevilkår, der kan udledes af erklæringer fremsat af den erhvervsdrivende forud for aftaleindgåelsen, efter omstændighederne indgå som et vilkår i aftalen. Det gælder dog ikke, hvis den anden part ved aftalens indgåelse vidste eller burde vide, at erklæringen var urigtig eller af andre grunde ikke kunne anses som et vilkår, eller hvis erklæringen ikke kunne have virket bestemmende for den anden parts beslutning om at indgå aftalen.

Hvis en skriftlig aftale indeholder en klausul, der bestemmer, at aftaledokumentet indeholder samtlige aftalevilkår (en fuldstændighedsklausul), indgår eventuelle tidligere erklæringer mv., som ikke er indeholdt i dokumentet, ikke i aftalen. Medmindre andet er bestemt i aftalen, er en fuldstændighedsklausul dog ikke til hinder for, at parternes tidligere erklæringer kan anvendes ved fortolkning af aftalen. I forbrugeraftaler er forbrugeren ikke bundet af fuldstændighedsklausuler.

2.3.3.2. Urimelige aftalevilkår

Forslaget indeholder regler om urimelige aftalevilkår, der ikke har været individuelt forhandlet (standardvilkår). Der sondres i den forbindelse mellem aftalevilkår i henholdsvis forbrugeraftaler og aftaler indgået mellem erhvervsdrivende.

I forbrugeraftaler fastslås en generel pligt til åbenhed om standardvilkår. En erhvervsdrivende har således pligt til at sikre sig, at sådanne vilkår er affattet og formidlet i et klart og forståeligt sprog.

Et standardvilkår i forbrugeraftaler anses ifølge forslaget som urimeligt, hvis det vil være stridende med hæderlig forretningsskik og redelig handlemåde og bevirke en væsentlig ubalance i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugeren.

En række vilkår *vil i forbrugeraftaler altid blive anset for* urimelige. Det drejer sig bl.a. om vilkår, der udelukker eller begrænser den erhvervsdrivendes ansvar for tab eller skade, der forvoldes forsætligt eller ved grov uagtsomhed. Det drejer sig endvidere om vilkår, der udelukker eller begrænser forbrugeren ret til at anlægge sag eller anvende andre retsmidler.

Endvidere opregnes en række vilkår, som i *forbrugeraftaler* formodes at være urimelige. Det drejer sig bl.a. om vilkår, der begrænser det bevismateriale, som forbrugeren har adgang til, eller pålægger forbrugeren bevis-

byrden, selvom denne i henhold til lov påhviler den erhvervsdrivende. Det drejer sig endvidere om vilkår, der udelukker eller begrænser forbrugerens beføjelser over for den erhvervsdrivende eller forbrugerens indsigelser mod den erhvervsdrivendes krav.

I aftaler mellem erhvervsdrivende anses et kontraktvilkår, der ikke har været individuelt forhandlet, for urimeligt, hvis det i strid med hæderlig forretningsskik og redelig handlemåde afviger betydeligt fra god handelspraksis. Ved vurderingen heraf lægges der vægt på, hvad der skal ydes i henhold til aftalen, omstændighederne inden aftaleindgåelsen, de øvrige aftalevilkår og vilkår i andre aftaler, som aftalen afhænger af.

Forslagets bestemmelser om urimelige aftalevilkår *kan ikke fraviges ved aftale mellem parterne.*

2.3.4. Parternes forpligtelser og misligholdelsesbeføjelser i købsaftaler og aftaler om levering af digitalt indhold

2.3.4.1. Sælgers forpligtelser

Forslaget indeholder en række bestemmelser om sælgers pligter ved køb af varer og aftaler om levering af digitalt indhold, herunder navnlig sælgers pligt til rettidig levering og levering af en kontraktmæssig ydelse.

Der *er* i forslaget fastsat nærmere regler om leveringsstedet, leveringsmåden og leveringstiden.

Hvis leveringsstedet ikke kan fastslås på anden måde, er leveringsstedet sælgers forretningssted ved aftaleindgåelsen, eller – i tilfælde, hvor købsaftalen omfatter transport af varen, der skal udføres af en eller flere fragtførere – det nærmeste opsamlingssted for den første fragtfører. *Ved forbrugerftaler indgået ved fjernsalg eller uden for fast forretningssted er leveringsstedet forbrugerens bopæl, hvis den erhvervsdrivende har påtaget sig at sørge for transporten.*

Med hensyn til leveringsmåden følger det af forslaget, at sælger har pligt til at stille varen eller det digitale indhold til rådighed for køberen, eller – i tilfælde, hvor købsaftalen omfatter transport af varen – at overgive varen til første fragtfører. *Ved forbrugerftaler indgået ved fjernsalg eller uden for fast forretningssted skal sælgeren overgive den fysiske besiddelse af eller kontrollen over varen eller det digitale indhold til forbruger.* De

nævnte bestemmelser om leveringsmåden finder kun anvendelse, hvis andet ikke er aftalt.

Med hensyn til leveringstiden følger det af forslaget, at sælger skal levere varen uden unødigt ophold efter aftalens indgåelse, hvis leveringstiden ikke kan fastsættes på anden måde. I forbrugeraftaler skal den erhvervsdrivende, medmindre andet er aftalt, levere varen eller det digitale indhold senest 30 dage efter aftalens indgåelse.

Forslaget indeholder endvidere bestemmelser om, hvad der skal til, for at *varen* er i overensstemmelse med aftalen (kontraktmæssig).

Sælgeren er ansvarlig for mangler, der forelå på tidspunktet for risikoens overgang, jf. herom afsnit 2.3.4.5. nedenfor. I forbrugeraftaler antages en mangel, der bliver synlig inden for 6 måneder efter tidspunktet for risikoens overgang til køber, at have foreligget på tidspunktet for risikoens overgang, medmindre dette er uforeneligt med varens eller det digitale indholds art eller manglens art.

2.3.4.2. Købers misligholdelsesbeføjelser

Forslaget indeholder en række bestemmelser om købers beføjelser i tilfælde af sælgers misligholdelse, herunder bestemmelser om sælgers afhjælpningsret og købers undersøgelsespligt.

I tilfælde af sælgers misligholdelse kan køber ifølge forslaget kræve opfyldelse af aftalen, tilbageholde sin egen ydelse, hæve aftalen, kræve afslag i prisen og kræve erstatning.

Hvis køber kræver opfyldelse af sælgers forpligtelser, omfatter opfyldelsen vederlagsfri afhjælpning. I forbrugeraftaler har forbrugeren ved en sådan afhjælpning valget mellem reparation eller omlevering. Dette gælder dog ikke, hvis det valgte vil være enten ulovligt, umuligt eller vil påføre sælgeren uforholdsmæssigt store udgifter. En køber, der skal opfylde aftalen samtidig med eller efter sælgers opfyldelse, har ret til at tilbageholde sin ydelse, indtil sælger har opfyldt eller tilbudt at opfylde aftalen.

Med hensyn til købers beføjelse til at hæve købet er det som udgangspunkt en betingelse, at misligholdelsen er væsentlig.

Køber mister retten til hæve aftalen, hvis køberen ikke inden rimelig tid, efter at vedkommende er eller burde være blevet bekendt med sælgers misligholdelse, giver meddelelse om, at aftalen hæves. Dette gælder dog ikke, hvis køber er forbruger, eller hvis aftalen slet ikke er opfyldt, og sælger ikke har tilbudt opfyldelse af aftalen.

Med hensyn til købers beføjelse til at kræve afslag i prisen fremgår det af forslaget, at afslaget skal beregnes forholdsmæssigt på grundlag af varens værdi uden manglen. Hvis der kræves forholdsmæssigt afslag, kan køber ikke tillige kræve erstatning for det tab, der er godtgjort ved afslaget.

Om købers ret til erstatning henvises til afsnit 2.3.6 nedenfor.

Forslaget indeholder særlige regler om køberens undersøgelsespligt ved aftaler mellem erhvervsdrivende. *Ved sådanne* aftaler forventes køberen således at undersøge varen så hurtigt som muligt og ikke senere end 14 dage efter leveringen.

Forslaget indeholder endvidere særlige krav om reklamationspligt ved mangler for så vidt angår aftaler mellem erhvervsdrivende. I sådanne aftaler kan køber ikke påberåbe sig en mangel, hvis vedkommende ikke inden rimelig tid reklamerer over for sælgeren med angivelse af, hvori manglen består. Fristen regnes fra leveringstidspunktet eller fra det tidspunkt, hvor køberen fik eller burde have fået kendskab til manglen. Køberen mister dog under alle omstændighederne retten til at påberåbe sig manglen, hvis vedkommende ikke reklamerer over for sælger inden to år efter varens overgivelse.

2.3.4.3. Købers forpligtelser

Køberens hovedforpligtelser består ifølge forslaget i at betale købesummen og at tage imod varen eller det digitale indhold.

Forslaget indeholder nærmere regler om betaling af købesummen, herunder bl.a. bestemmelser om betalingsmidler, betalingssted og betalingstidspunkt.

Med hensyn til betalingsmidler følger det bl.a. af forslaget, at betalingen skal foretages med de betalingsmidler, der er angivet i aftalen, eller hvis dette ikke er angivet, med de betalingsmidler, der ifølge handelspraksis på det sted, hvor betalingen skal ske, sædvanligvis anvendes. Betalingsstedet

er ifølge forslaget sælgers forretningssted, medmindre andet er aftalt. Med hensyn til betalingstidspunktet følger det af forslaget, at betalingen forfalder ved levering, og at sælger, hvis vedkommende har en berettiget interesse heri, kan afslå et tilbud om betaling inden forfaldstidspunktet.

Med hensyn til købers forpligtelse til at tage imod levering, følger det af forslaget, at køberen opfylder denne forpligtelse, hvis den pågældende foretager alle de handlinger, som kan forventes, for at sætte sælgeren i stand til at opfylde sin leveringsforpligtelse, og tager imod varen eller de dokumenter, der repræsenterer varen eller det digitale indhold, hvis dette kræves i henhold til aftalen.

Hvis sælgeren leverer varen eller det digitale indhold inden det aftalte tidspunkt eller i en mindre mængde end aftalt, skal køberen ifølge forslaget tage imod levering, medmindre køberen har en berettiget interesse i at afslå dette.

2.3.4.4. Sælgers misligholdelsesbeføjelser

Forslaget indeholder en række bestemmelser om sælgers beføjelser i anledning af købers misligholdelse.

I tilfælde af købers misligholdelse kan sælger ifølge forslaget kræve opfyldelse, tilbageholde sin egen ydelse, hæve aftalen og kræve renter eller erstatning. Hvis købers misligholdelse er undskyldelig, kan sælger dog kun kræve opfyldelse og erstatning.

Med hensyn til at kræve opfyldelse fremgår det af forslaget, at sælger har ret til at kræve betaling af købesummen, når den forfalder, og til at kræve opfyldelse af alle andre forpligtelser, som køberen har påtaget sig. Hvis køberen endnu ikke har taget imod levering af varen eller det digitale indhold, og det er klart, at køberen ikke er villig til at tage imod opfyldelse, kan sælger kræve, at køberen tager imod levering, og at køberen betaler købesummen. Dette gælder dog ikke, hvis sælgeren kunne have foretaget en rimelig dækningshandel uden væsentligt besvær og væsentlige udgifter.

Med hensyn til at tilbageholde opfyldelsen fremgår det af forslaget, at denne beføjelse kan benyttes, hvis sælger skal opfylde aftalen samtidig med eller efter købers opfyldelse. Sælger kan i så fald tilbageholde ydelsen, indtil køberen har opfyldt eller tilbudt opfyldelse af aftalen. Herudover kan en sælger, der skal opfylde aftalen, inden køber foretager opfyl-

delse, og som har rimelig grund til at tro, at køberen ikke vil opfylde aftalen rettidigt, tilbageholde sin ydelse, så længe den rimelige grund foreligger. Retten til at tilbageholde ydelsen bortfalder dog, hvis køberen giver tilstrækkelig forsikring om rettidig opfyldelse eller stiller tilstrækkelig sikkerhed.

Det er betingelse for sælgers ret til at hæve aftalen, at køberens misligholdelse er væsentlig. I tilfælde af forsinket opfyldelse, der ikke i sig selv kan anses for væsentlig, kan sælger hæve aftale, hvis sælgeren giver køberen en yderligere rimelig frist, og køberen ikke opfylder aftalen inden for denne frist. En frist anses for rimelig, hvis køberen ikke gør indsigelse uden unødigt ophold. I forhold mellem en erhvervsdrivende og en forbruger kan den yderligere frist dog ikke være kortere end 30 dage.

Sælger kan endvidere hæve aftalen, inden der skal ske opfyldelse, hvis køberen har erklæret, eller hvis det på anden måde står klart, at der vil ske misligholdelse, og misligholdelsen vil være væsentlig.

Hvis købers forpligtelser i henhold til aftalen skal opfyldes i flere dele eller på anden måde kan opdeles, kan sælger kun hæve aftalen med hensyn til den del, som misligholdelsen vedrører. Det gælder dog ikke, hvis misligholdelsen må anses som væsentlig i forhold til aftalen som helhed.

Sælger mister retten til hæve aftalen, hvis den pågældende ikke inden rimelig tid, efter at vedkommende er eller burde være blevet bekendt med købers misligholdelse, giver meddelelse om, at aftalen hæves.

Om sælgers ret til at kræve erstatning og renter henvises til henholdsvis afsnit 2.3.6 og 2.3.7 nedenfor.

2.3.4.5. Risikoens overgang

Forslaget indeholder bestemmelser om, hvem der bærer risikoen for varen eller det digitale indhold.

Retsvirkningen af, at køberen bærer risikoen, er, at vedkommende ikke kan gøre misligholdelsesbeføjelser gældende, hvis varen eller det digitale indhold som følge af en hændelig begivenhed forringes eller går tabt.

I forbrugeraftaler overgår risikoen ifølge forslaget, når forbrugeren eller en af forbrugeren udpeget tredjemand, dog ikke fragtføreren, har fået varen i

sin besiddelse. Hvis forbrugeren søger for transporten af varen, og den erhvervsdrivende ikke har tilbudt at forestå transporten, overgår risikoen dog til forbrugeren, når varen overgives til fragtføreren.

Parterne kan ikke aftale, at bestemmelserne om risikoens overgang i forbrugerftaler fraviges til skade for forbrugeren.

I aftaler mellem erhvervsdrivende overgår risikoen som udgangspunkt, når køberen tager imod levering. Hvis varen stilles til rådighed for køberen, og køberen er bekendt hermed, overgår risikoen som udgangspunkt til køberen på det tidspunkt. Hvis varen stilles til rådighed for køberen på et andet sted end sælgerens forretningssted, overgår risikoen, når der skal ske levering, og køberen er bekendt med, at varen er stillet til rådighed på det pågældende sted.

Forslaget indeholder endvidere bestemmelser om risikoens overgang, hvis aftalen indebærer transport af varen.

2.3.5. Parternes forpligtelser og rettigheder i aftaler om levering af tilknyttede tjenesteydelser

Forslaget indeholder særlige bestemmelser om sælgers og købers rettigheder og forpligtelser i tilfælde, hvor der i tilknytning til en aftale om køb af en vare eller levering af digitalt indhold indgås aftale om, at sælger skal levere en tjenesteydelse, f.eks. installation, reparation eller vedligeholdelse af varen eller det digitale indhold.

Det følger af forslaget, at tjenesteyderen skal tilvejebringe de resultater, der nærmere er angivet i aftalen. Når det ikke er aftalt, at der skal tilvejebringes et nærmere angivet resultat, skal tjenesteyderen udføre den tilknyttede tjenesteydelse med den professionelle omhu, som med rimelig kan forventes, og i overensstemmelse med forordningens regler og andre bindende retsregler, der finder anvendelse på den tilknyttede tjenesteydelse.

Hvis udgiften til den tilknyttede tjenesteydelse bliver større end oplyst af tjenesteyderen, skal tjenesteyderen indhente kundens samtykke, inden tjenesteyderen foretager sig yderligere. Undlader tjenesteyderen dette, kan vedkommende kun kræve den i aftalen angivne pris eller efter omstændighederne værdien af varen eller det digitale indhold, efter at den tilknyttede tjenesteydelse er blevet leveret.

Kunden skal betale den pris, som i henhold til aftalen skal betales for den tilknyttede tjenesteydelse, når tjenesteydelsen er udført, og den vare eller det digitale indhold, som tjenesteydelsen knytter sig til, er stillet til kundens rådighed.

2.3.6. Erstatning

Forslaget indeholder bestemmelser om retten til erstatning i tilfælde af misligholdelse.

En fordringshaver har ifølge forslaget ret til erstatning for tab, der er forvoldt ved skyldnerens misligholdelse, medmindre misligholdelsen er undskyldelig. Erstatning for tab omfatter fremtidigt tab, som skyldneren kan forventes at lide.

Erstatning fastsættes som udgangspunkt så fordringshaveren stilles, som om aftalen var blevet rigtigt opfyldt. Erstatningen skal dække både det tab, som fordringshaveren har lidt, og den fortjeneste som fordringshaveren på grund af misligholdelsen ikke har opnået.

Forslaget indeholder endvidere nogle generelle principper for erstatningsudmålingen, herunder bestemmelser om, at fordringshaveren har pligt til at begrænse tabet, at skyldneren kun er ansvarlig for påregneligt tab, og at skyldneren ikke er ansvarlig for tab, der kan henregnes til fordringshaveren.

2.3.7. Renter

Forslaget indeholder bestemmelser om renter ved forsinket betaling. Der sondres i den forbindelse mellem *forbrugeraftaler og aftaler mellem erhvervsdrivende*.

Hvis skyldneren er forbruger, beregnes rentesatsen på baggrund den Europæiske Centralbanks – eller den nationale centralbanks – halvårlige referencesats med tillæg af 2 procentpoint. Er skyldneren derimod erhvervsdrivende, beregnes rentesatsen derimod på baggrund af den Europæiske Centralbanks – eller den nationale centralbanks – halvårlige referencesats med tillæg af 8 procentpoint.

Forslaget indeholder nærmere regler om under hvilke omstændigheder og fra hvilket tidspunkt, der påløber renter. Forslaget indeholder endvidere

nærmere regler om godtgørelse af omkostninger ved inddrivelse og om urimelige aftalevilkår vedrørende renter ved forsinket betaling.

2.3.8. Tilbagelevering mv.

Forslaget indeholder regler om, hvad der skal tilbageleveres, når en part giver meddelelse om ikke at være bundet af aftalen, eller når en part bringer aftalen til ophør.

Ifølge forslaget har hver part pligt til at tilbagelevere det modtagne, hvis en af parterne giver meddelelse om ikke at være bundet af aftalen eller bringer aftalen til ophør. Pligten til tilbagelevering omfatter også udbytte og afkast af det modtagne. Hvis tilbagelevering ikke er mulig, skal parten betale det modtages værdi.

Modtageren skal, hvis varen er brugt, endvidere betale den anden part værdien af brugen. Det er dog en betingelse, at modtageren var årsag til, at den anden part bragte aftalen til ophør, at modtageren, inden varen blev taget i brug, var bekendt med, at der forelå grundlag for at bringe aftalen til ophør, eller at det under hensyntagen til bl.a. varens art og omfanget af brugen ville være utilbørligt at tillade modtageren at bruge varen i den pågældende periode.

Har modtageren haft udgifter til varen eller det digitale indhold, har den pågældende ret til godtgørelse heraf, hvis udgiften medførte en fordel for den anden part, og hvis udgiften blev afholdt på et tidspunkt, hvor modtageren ikke vidste eller burde vide, at den anden part kunne give meddelelse om ikke at være bundet af aftalen eller bringe aftalen til ophør.

Bestemmelserne om tilbagelevering mv. kan ikke fraviges til skade for forbrugeren.

2.3.9. Forældelse

I forslaget er der fastsat regler om, at retten til at kræve en forpligtelse opfyldt er undergivet forældelse inden for nærmere fastsatte frister. Efter forældelsesfristens udløb har skyldneren ret til at afslå at opfylde forpligtelsen, og fordringshavren mister alle misligholdelsesbeføjelser med undtagelse af retten til at tilbageholde sin egen ydelse.

Der er i forslaget fastsat henholdsvis en kort forældelsesfrist på 2 år og en lang forældelsesfrist på 10 år. Ved erstatning for personskade er den lange forældelsesfrist dog 30 år.

Den korte forældelsesfrist begynder at løbe fra det tidspunkt, hvor fordringshaveren blev eller burde være blevet bekendt med de faktiske omstændigheder, der danner grundlag for fordringen. Den lange (absolutte) forældelsesfrist begynder at løbe fra det tidspunkt, hvor skyldneren skal opfylde sin forpligtelse, uanset om fordringshaveren har kendskab til fordringen.

Begge forældelsesfrister afbrydes ved sagsanlæg eller foretagelse af andre retslige skridt. Afbrydelsen har virkning, indtil der er truffet endelig afgørelse, eller sagen på anden måde er blevet afsluttet. Når sagen afsluttes inden for de sidste 6 måneder af forældelsesfristen, uden at der er truffet afgørelse om sagens realitet, udløber fristen først efter 6 måneder fra sagens afslutning.

Der er endvidere fastsat regler om, at forældelsesfristen under visse omstændigheder udsættes, bl.a., hvis parterne fører forhandlinger om rettigheden eller om omstændigheder, der kan give anledning til krav vedrørende rettigheden. I sådanne tilfælde indtræder forældelse først, når der er gået 1 år efter den sidste henvendelse som led i forhandlingerne eller efter en af parternes meddelelse om ikke at ville fortsætte forhandlingerne.

Hvis skyldneren anerkender rettigheden over for fordringshaveren ved f.eks. delvis betaling, betaling af renter, sikkerhedsstillelse eller modregning, løber en ny 2-årig forældelsesfrist.

Reglerne om forældelse kan ikke fraviges til skade for forbrugeren.

2.3.10. Tillæg 1-2

Tillæg 1 indeholder en standardformular om forbrugers fortrydelsesret, som den erhvervsdrivende skal give forbrugeren i fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted. *Tillæg 2* indeholder en blanket, som kan anvendes, hvis forbrugeren ønsker at benytte sin fortrydelsesret.

2.4. Bilag II – standardoplysninger

Bilag II indeholder standardoplysninger, som den erhvervsdrivende skal give forbrugeren forud for indgåelse af en aftale om anvendelse af den fælles europæiske købelov. Det drejer sig om en række oplysninger om forbrugers rettigheder henholdsvis før og efter købsaftalens indgåelse, herunder bl.a. oplysninger om fortrydelsesret, rettigheder i tilfælde af at varen er mangelfuld eller ikke leveres og reglerne om forældelse.

3. Gældende dansk ret

3.1. Indledning

Den europæiske købelov skal efter forslaget kunne anvendes af kontraktparter på frivilligt grundlag som et alternativ til nationale aftale- og køberetlige regler mv. Forordningen om en europæisk købelov vil således skulle gælde ved siden af de danske aftale- og køberetlige regler, og de gældende danske regler på området opretholdes, selvom forslaget vedtages.

Forordningsforslaget berører imidlertid en række centrale formueretlige spørgsmål, der i dansk ret dels beror på ulovbestemte principper og retspraksis, dels er reguleret i en række love på det formueretlige område. Parterne i visse grænseoverskridende aftaler vil således kunne vælge mellem at anvende reglerne i den europæiske købelov *eller at anvende nationale regler*. På den baggrund omtales de væsentligste love på området nedenfor.

For så vidt angår de dele af forordningsforslaget, som regulerer den erhvervsdrivendes oplysningspligt i forbrugerftaler, forbrugers fortrydelsesret og risikoens overgang, bemærkes, at disse bestemmelser svarer til bestemmelser i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU af 25. oktober 2011 om forbrugerrettigheder, *som foreslås gennemført i dansk ret ved lovforslag L 39 og L 40, der blev fremsat den 9. oktober 2013.*

3.2. Aftaleloven

Aftaleretten er i dansk ret i vidt omfang lovreguleret, men der gælder også en række ulovbestemte principper mv. Aftaleretten bygger på et princip om aftalefrihed, dvs. at der kan indgås aftaler med hvem, man vil, og med det indhold, som parterne kan blive enige om. Princippet er dog fraveget i en række love, bl.a. inden for forbrugerområdet.

Aftaleloven indeholder bl.a. regler om aftaleindgåelse (tilbud og accept). Et tilbud eller et svar på tilbud er ifølge aftaleloven bindende, når det er kommet til modtagerens kundskab. Hvis et tilbud afslås, er det bortfaldet, selv om fristen for svar endnu ikke er udløbet. Svar, som går ud på, at et tilbud er antaget, men som på grund af tillæg, indskrænkninger eller forbehold ikke stemmer med det afgivne tilbud, anses som afslag i forbindelse med nyt tilbud. Dette gælder dog ikke, hvis afsenderen af svaret går ud fra, at svaret er i overensstemmelse med tilbuddet, og tilbudsgiveren må indse dette.

Aftaleloven indeholder endvidere regler om løfters ugyldighed. Visse af lovens ugyldighedsgrunde – f.eks. hvor et løfte er fremkaldt ved voldelig tvang – er såkaldte stærke ugyldighedsgrunde, som kan gøres gældende over for løftemodtageren, selvom denne har været i god tro. Andre af lovens ugyldighedsgrunde – f.eks. hvor et løfte er fremkaldt ved svig eller udnyttelse – er såkaldte svage ugyldighedsgrunde, som kun kan gøres gældende over for løftemodtageren, hvis denne ikke har været i god tro.

Herudover kan en aftale tilsidesættes helt eller delvist efter aftaleloven, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre den gældende (den såkaldte generalklausul).

Aftaleloven indeholder ikke en udtømmende regulering af ugyldige løfter. Det antages således, at løfter kan tilsidesættes som følge af falsk, forfalskning og manglende fuldmagt, selv om aftaleloven ikke indeholder udtrykkelige regler herom. Aftaleloven indeholder endvidere ikke regler om f.eks. de habilitetsmangler, der opstår ved aftaler indgået af mindreårige og personer under værgemål. Regler herom findes i værgemålsloven. Ugyldighed på grund af urigtige eller bristede forudsætninger er også kun i et vist omfang omfattet af aftaleloven, og det fremgår heller ikke af aftaleloven, men derimod af Danske Lov, at aftaler som strider i mod lov og ærbarhed, kan være ugyldige.

Aftaleloven indeholder særlige regler om forbrugeraftaler. Loven indeholder bl.a. regler om, at uklare aftalevilkår, der ikke har været individuelt forhandlet mellem den erhvervsdrivende og forbrugeren, skal fortolkes på den måde, der er mest gunstig for forbrugeren, og regler om, at en aftale kan ændres eller tilsidesættes, hvis det vil være stridende med hæderlig forretningsskik og bevirke en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugeren at gøre et aftalevilkår gældende.

3.3. Købeloven og den internationale købelov

3.3.1. Købeloven indeholder regler om sælgerens og køberens forpligtelser ved køb samt retsvirkningerne af misligholdelse af disse forpligtelser.

Købeloven indeholder således bl.a. regler om, hvor og hvornår sælgeren skal levere salgsgenstanden, og regler om hvornår køberen skal betale købesummen. Endvidere indeholder købeloven regler om sælgerens ret til at holde salgsgenstanden tilbage i tilfælde af købers manglende betalingssevne, og regler om køberens ret til at hæve købet eller kræve forholdsmæssigt afslag i købesummen, hvis den købte genstand er mangelfuld.

Købeloven indeholder herudover bl.a. regler om ret til erstatning i anledning af sælgerens eller køberens misligholdelse, herunder under hvilke betingelser et sådan erstatningsansvar kan gøres gældende. Købeloven indeholder ikke regler om erstatningsansvarets nærmere omfang. Erstatningens beregning beror derimod på en række ulovbestemte principper, f.eks. om at fordringshaveren har pligt til at begrænse sit tab, og at tabet skal være påregneligt.

Det følger af købeloven, at en køber, som bliver opmærksom på, at en købt genstand lider af en mangel, skal give sælgeren meddelelse herom straks (i handelskøb) og ellers uden ugrundet ophold, hvis køberen ønsker at påberåbe sig manglen. Køberens reklamationsret udløber to år efter genstandens overgivelse, medmindre sælgeren har påtaget sig at indestå for genstanden i længere tid eller har handlet svigagtigt.

Købeloven indeholder desuden særlige regler om forbrugerkøb, som har til formål at beskytte forbrugeren som den mindre stærke part i forholdet til den professionelle sælger. Hvis en fejl ved salgsgenstanden viser sig, inden der er gået 6 måneder fra leveringstidspunktet, formodes fejlen som udgangspunktet at have været til stede på leveringstidspunkt. En sådan formodningsregel gælder ikke ved aftaler mellem erhvervsdrivende. Endvidere kan en forbruger som udgangspunkt hæve købet på grund af mangler, hvis manglen ikke er uvæsentlig, hvorimod det ved aftaler mellem erhvervsdrivende som udgangspunkt er en betingelse, at manglen er væsentlig.

3.3.2. Den internationale købelov gennemfører dele af FN's konvention om aftaler om internationale køb (CISG) i dansk ret. Konventionen omfatter køb mellem parter, som har deres forretningssteder i forskellige lande.

Visse former for køb, herunder f.eks. forbrugerkøb, falder uden for konventionens anvendelsesområde. Ligesom den nationale købelov indeholder CISG bl.a. regler om sælgerens og køberens forpligtelser ved køb samt retsvirkningerne af misligholdelse af disse forpligtelser.

Danmark tog ved ratifikationen forbehold over for CISG del II, der indeholder regler om aftalens indgåelse. *Ved lov nr. 1376 af 28. december 2011 om ændring af international købelov om lov om aftaler og andre retshandler på formuerettens område (Gennemførelse i dansk ret af del II om aftalens indgåelse i FN-konventionen om aftaler om internationale køb), som trådte i kraft den 1. februar 2013, blev CISG del II gennemført i dansk ret. CISG er nu således i sin helhed gennemført i dansk ret.*

3.4. Forbrugeraftaleloven

På forbrugerområdet er der i seneste årtier ud over de særlige forbrugerregler i aftaleloven og købeloven gennemført en omfattende regulering af bestemte aftaletyper mv. Det gælder bl.a. lov om visse forbrugerftaler (forbrugerftaleloven), der indeholder bestemmelser, der gennemfører EU-direktiver i dansk ret.

Forbrugerftaleloven indeholder bl.a. regler, der pålægger den erhvervsdrivende at give forbrugeren en række oplysninger ved fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted. I forhold til fjernsalgsaftaler drejer det sig bl.a. om oplysninger om varens karakter og egenskaber, varens samlede pris, og betalings- og leveringsvilkår. Loven indeholder endvidere regler om forbrugers fortrydelsesret ved fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted.

Den 9. oktober 2013 blev der fremsat et forslag til en ny forbrugerftalelov, lovforslag L 39 (Forslag til lov om forbrugerftaler) der har til hensigt at gennemføre Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU af 25. oktober 2011 om forbrugerrettigheder i dansk ret.

3.5. Renteloven

Renteloven, der finder anvendelse på krav inden for formuerettens område, indeholder regler om betaling af renter ved forsinket betaling. Loven finder ikke anvendelse, hvis andet følger af særlige rentebestemmelser i anden lov, handelsbrug, sædvane eller parternes aftale. Vise af lovens be-

stemmelser kan dog ikke fraviges ved aftale eller ved handelsbrug eller anden sædvane.

Rente skal betales fra forfaldsdagen, hvis denne er fastsat i forvejen. I andre tilfælde skal der betales rente, når der er gået 30 dage efter den dag, da fordringshaveren har fremsat anmodning om betaling. Renten fastsættes til en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats med et tillæg af 7 pct.

Der er endvidere fastsat særlige regler om, at fordringshaveren under visse omstændigheder skal betale fordringshaverens rimelige og relevante omkostninger ved udenretlig inddrivelse af fordringen samt rykkergebyrer.

Det bemærkes, at Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af 16. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner, *der nødvendiggjorde en række ændringer af renteloven, blev gennemført i dansk ret ved lov nr. 1244 af 18. december 2012 om ændring af lov om renter ved forsinket betaling m.v., lov om erstatningsansvar og lov om forsikringsaftaler (Gennemførelse af direktiv om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner og ændring af rentesatsen i visse formueretlige love).*

3.6. Forældelsesloven

Fordringer på penge eller andre ydelser forældes efter reglerne i forældelsesloven, medmindre andet følger af særlige bestemmelser om forældelse i anden lov.

Den almindelige forældelsesfrist er 3 år. Fristen skal regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt. Hvis fordringshaveren var ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen dog først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen eller skyldneren. Forældelse indtræder dog uanset ukendskab til fordringen eller skyldneren senest 10 år – for erstatning i anledning af personskade dog 30 år – efter, at fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt.

Herudover indeholder forældelsesloven særlige forældelsesfrister og tillægsfrister for visse krav samt regler om afbrydelse og foreløbig afbrydelse.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Den europæiske købelov skal ifølge forslaget kunne anvendes af kontraktparter på frivilligt grundlag som et alternativ til nationale aftale- og køberetlige regler. Forordningen om en fælles europæisk køberet vil således skulle gælde ved siden af de danske aftale- og køberetlige regler.

Forordningen vil, hvis den vedtages efter TEUF-traktatens artikel 114 om det indre marked, finde direkte anvendelse i Danmark. Forordningsforslaget skal således som udgangspunkt ikke gennemføres i dansk ret ved lovændringer.

Medlemslandene har dog efter forslaget pligt til at fastsætte passende sanktioner i tilfælde, hvor den erhvervsdrivende tilsidesætter sin forpligtelse til at sikre sig forbrugerens samtykke eller til at give forbrugeren en række oplysninger forud for indgåelse af en aftale om anvendelse af den fælles europæiske købelov.

Medlemslandene *kan* herudover fastsætte, at den fælles europæiske købelov også skal kunne finde anvendelse på indenlandske aftaler. Medlemslandene *kan* endvidere fastsætte, at den fælles europæiske købelov skal kunne finde anvendelse på aftaler *mellem* erhvervsdrivende, *selvom* ingen af parterne er en lille eller mellemstor virksomhed.

Forslaget vurderes på det foreliggende grundlag ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Forslaget er sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Københavns Universitet (Juridisk Fakultet), Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Advokatrådet, Arbejdsbevægelsens Erhvervsråd, Autobranchens Handels- og Industriforening i Danmark, Boghandlerforeningen, Brancheforeningen for Forbrugerelektronik, Business Denmark, Copenhagen Business School, Danish Seafood Association, Danmarks Aktive Forbrugere, Danmarks Automobilforhandler Forening,

Danmarks Fotohandler Forening, Danmarks Nationalbank, Danmarks Optikerforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Danmarks Skohandlerforening, Danmarks Sportshandler Forening, Dansk Annoncørforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Dagligvareleverandør Forening, Dansk Detail, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Erhverv, Dansk Erhvervssammenslutning, Dansk Fjernvarme, Dansk IT, Dansk Iværksætterforening, Dansk Kredit Råd, Dansk Magasinpresses Udgiverforening, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Revisorforening, Danske Advokater, Danske Biludlejere, Danske Dagblades Forening, Danske Mediers Forum, Danske Regioner, Danske Specialmedier, Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening, Danske Spil, De Danske Bilimportører, De Samvirkende Købmænd, DI, DONG A/S, DSB, Ejendomsmæglernes Landsorganisation, El-installatørernes Landsforening, Energi- og Olieforum, Falck Danmark A/S, Finans og Leasing, Finansrådet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forenede Danske Motorejere, Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater, Foreningen for Distance- og Internethandel, Forlæggerforeningen, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Forsikring & Pension, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Handelshøjskolen i Århus, Huset Markedsføring, Håndværksrådet, Investeringsforeningsrådet, IT-Branchen, Kommunernes Landsforening, Landbrug & Fødevarer, Landsorganisationen i Danmark, Liberale Erhvervs Råd, Nets, Post Danmark, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Retssikkerhedsfonden, Telekommunikationsindustrien i Danmark.

Uafhængigt af høringen har Justitsministeriet modtaget et fælles brev af 25. oktober 2011 fra Forbrugerrådet, DI og Dansk Erhverv. De tre organisationer har gjort Justitsministeriet opmærksom på, at de ikke støtter forordningsforslaget, som de mener ikke har nogen merværdi for hverken forbrugere eller virksomheder. De tre organisationer er dermed på linje med deres respektive europæiske organisationer.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra **Sø- og Handelsretten, Advokatrådet, Danmarks Automobilforhandler Forening, Danmarks Rederiforening, Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Erhverv, DI, Finansrådet, Forbrugerrådet, Forenede Danske Motorejere, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Håndværksrådet og Realkreditforeningen.**

Østre Landsret, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Dansk Fjernvarme, DSB, Forbrugerom-

budsmanden og **Akademikernes Centralorganisation** har ikke haft bemærkninger til forslaget.

Sø- og Handelsretten har anført, at tvister mellem erhvervsdrivende i vidt omfang opstår i tilfælde, hvor det ikke er aftalt, hvilke regler der skal regulere aftalen. Forslaget til en fælles europæisk købelov kan ifølge Sø- og Handelsretten næppe antages at være egnet til at reducere antallet af sådanne tvister, idet forslaget alene fastsætter regler, som parterne i givet fald kan vedtage. Sø- og Handelsretten finder endvidere, at retsforholdene ved grænseoverskridende handel med forslaget gøres unødigt komplicerede, idet der ved siden af nationale og internationale regler nu vil eksistere et ganske omfattende EU-regelsæt, som de erhvervsdrivende og forbrugerne også vil skulle sætte sig ind i, når de indgår grænseoverskridende købsaftaler.

Advokatrådet har henvist til, at man i forbindelse med høringen over Kommissionens Grøn bog om løsningsmodeller for indførelse af en europæisk aftaleret for forbrugere og erhvervslivet fandt indførelsen af et frivilligt europæisk instrument den mest realistiske model. Advokatrådet *støtter*, at forslaget *omfatter* både *forbrugerftaler* og aftaler mellem erhvervsdrivende, ligesom forslaget skal kunne finde anvendelse på både grænseoverskridende og indenlandske aftaler. Hvis erhvervslivets og forbrugernes organisationer ikke støtter op om en fælles europæisk købelov, finder Advokatrådet det *dog* meget vanskeligt at se en fremtid for instrumentet. Advokatrådet er herudover fremkommet med bemærkninger af mere teknisk karakter til specifikke bestemmelser i forslaget.

Danmarks Automobilforhandler Forening har med tilfredshed noteret sig, at forslaget om en fælles europæisk købelov vil finde anvendelse på frivilligt grundlag, og at medlemsstaterne selv *kan* beslutte, om den fælles europæiske købelov skal finde anvendelse på indenlandske aftaler, *idet der ikke bør ske* ændring af den danske aftalelov og købelov. Herudover er Dansk Automobilhandlerforening fremkommet med bemærkninger af mere teknisk karakter til enkelte bestemmelser i forslaget.

Danmarks Rederiforening *mener*, at nationale købelove medfører unødvendige transaktionsomkostninger og retsusikkerhed ved international handel. Rederiforeningen finder imidlertid, at en regional og frivillig fælles europæisk købelov alene er en halv løsning, og EU *burde i stedet* implementere de internationale regler på området, herunder FN's konvention

om aftaler om internationale køb (CISG). Det er endvidere afgørende for Rederiforeningen, at transportydelser forbliver undtaget fra forslaget.

Dansk Byggeri sætter spørgsmålstegn ved forslagets frivillige karakter, *idet* den fælles europæiske købelov vil få indflydelse på retsstillingen for eksempelvis en regressøgende bygherre i tilfælde, hvor entreprenøren har anvendt den fælles europæiske købelov som retsgrundlag i kontraktforholdet med en udenlandsk producent, selv om den regressøgende bygherre ikke har haft indflydelse på *denne* beslutning. Dansk Byggeri kan ikke støtte, at medlemsstaterne *kan* beslutte, at den fælles europæiske købelov skal finde anvendelse på indenlandske aftaler og aftaler mellem erhvervsdrivende, hvor ingen af partnerne er en lille eller mellemstor virksomhed. Fortolkningen af forslaget vil *desuden* medføre mange præjudicielle forelæggelser for EU-Domstolen, hvilket vil være meget ressourcekrævende og medføre, at der vil gå mange år, før der er en klar retspraksis om parternes retsstilling. Dansk Byggeri *ser helst*, at forslaget slet ikke *bliver* vedtaget under de nuværende forudsætninger. Herudover er Dansk Byggeri fremkommet med bemærkninger af mere teknisk karakter til en række specifikke bestemmelser i forslaget.

Dansk Ejendomsmæglerforening understreger, at det er vigtigt at køb af fast ejendom *undtages* fra forslagets anvendelsesområde.

Dansk Erhverv mener ikke, at forslaget er vigtigt for at fremme væksten inden for det indre marked, *idet der* allerede i dag *er* tegn på vækst i den grænseoverskridende *internethandel* selv om der ikke findes en fælles europæisk købelov. Forslaget *løser* ikke i tilstrækkelig grad problemet med at tilnærme de europæiske regler om køb, idet forslaget er et alternativ til *og ikke en harmonisering af* de nationale *regler*. Forslaget vil *endvidere ikke* skabe sikkerhed i den grænseoverskridende samhandel, bl.a. *fordi* visse *spørgsmål* ikke er reguleret i forslaget. Virksomheder, der vil markedsføre sig over for forbrugere i andre medlemsstater, vil derfor alligevel skulle sætte sig ind i den pågældende medlemsstats lovgivning. Det er Dansk Erhvervs opfattelse, at forbrugerne overordnet vil få styrkede rettigheder med forslaget, men at forslaget samtidig medfører byrder og omkostninger *for virksomhederne*, der væsentligt overstiger de økonomiske fordele *for forbrugerne*. Herudover er Dansk Erhverv fremkommet med en række bemærkninger af mere teknisk karakter til specifikke bestemmelser i forslaget.

DI støtter ikke forslaget om en fælles europæisk købelov. For så vidt angår aftaler mellem erhvervsdrivende er det efter DI's opfattelse afgørende, at aftalefriheden bevares, og DI er bekymrede for, at aftalefriheden begrænses, *når* der i forslaget stilles krav om, at den ene part *skal være* en lille eller mellemstor virksomhed. Uanset eksistensen af en fælles europæisk købelov vil *der* forekomme transaktionsomkostninger for både små og store virksomheder, bl.a. som følge af individuelle kontraktvilkår, som fortsat vil have stor udbredelse. Forslaget *har således* ikke nogen merværdi for erhvervsdrivende. For så vidt angår forbrugerftaler er DI enig med Kommissionen i, at forskelle i medlemsstaternes forbrugerretlige regler skaber hindringer for samhandlen i EU. DI finder imidlertid *ikke*, at forslaget vil afhjælpe disse problemer, da et frivilligt instrument ikke vil bidrage til klarhed om, hvad der gælder i grænseoverskridende *forbrugerftaler*. *Det er tvivlsomt*, om forbrugerne kan overskue konsekvenserne af at vælge den fælles europæiske købelov.

Finansrådet finder, at forslaget overordnet set ikke har merværdi for hverken de erhvervsdrivende eller forbrugerne. *Tværtimod kan* forslaget bidrage til forvirring om retstilstanden. Endvidere savnes *der* fyldestgørende dokumentation for et egentligt behov for fælles europæisk regulering af det formueretlige område. Herudover er Finansrådet fremkommet med bemærkninger af mere teknisk karakter til enkelte bestemmelser i forslaget.

Forbrugerrådet er særdeles skeptisk over for forslaget og henviser i øvrigt til det fælles brev af 25. oktober 2011, som DI, Dansk Erhverv og Forbrugerrådet har sendt til Justitsministeriet. Heri anføres bl.a., at de tre organisationer ikke kan støtte forslaget, idet et frivilligt aftaleretligt instrument ikke bidrager til klarhed om, hvad der gælder i forbrugerforhold, når der handles over grænserne, og at vedtagelsen og anvendelse af et sådant frivilligt instrument vil kræve en massiv oplysningsindsats og afstedkomme et stort fortolkningsbehov. Det er således tvivlsomt, om forbrugere og erhvervsdrivende vil benytte et frivilligt aftaleretligt instrument og dermed, om forslaget vil have nogen virkning i forhold til at fremme grænseoverskridende handel.

Forenede Danske Motorejere ser positivt på forslaget, som man mener, kan styrke konkurrencen mellem udbydere og dermed sikre forbrugerne lavere priser samt adgang til det bredest mulige udvalg af varer. Det er endvidere positivt, at forslaget alene vedrører grænseoverskridende handel, og at man ikke søger at harmonisere de enkelte medlemsstats forbruger-

lovgivning yderligere. Forenede Dansk Motorejere er herudover fremkommet med bemærkninger af mere teknisk karakter til enkelte bestemmelser i forslaget.

Formanden for Forbrugerklagenævnet ser enkle og klare lovbestemmelser som en forudsætning for, at forbrugerne og de erhvervsdrivende kan orientere sig om deres retsstilling. Det *er* derfor positivt, at der med forslaget lægges op til en lovregulering af bl.a. levering af digitalt indhold og levering af relaterede tjenesteydelser. Det kan *imidlertid* være vanskeligt for forbrugere at skulle forholde sig til forskellige regelsæt afhængigt af, om der er tale om en grænseoverskridende eller en indenlandsk aftale. Ifølge formanden vil forslaget på en række områder stille danske forbrugere bedre end ved indenlandske aftaler, mens forslaget på andre områder vil stille forbrugerne ringere. I det videre arbejde *bør man være* opmærksom på, at forbrugerbeskyttelsesniveauet ikke forringes.

Håndværksrådet kan ikke støtte forslaget, da det ikke vil skabe yderligere klarhed om reglerne for handel på tværs af grænserne, og derfor heller ikke vil skabe merværdi for det indre marked. Der synes *ikke* at være et behov for en fælles europæiske købelov, og forslagets forbrugerbeskyttelsesniveau gør det uattraktivt for virksomhederne at anvende regelsættet.

Realkreditforeningen er overordnet set tilfreds med *forslaget*. Man kunne *dog* overveje, om et mere overordnet aftaleretligt regelsæt ville være tilstrækkeligt, idet reguleringsgraden og beskyttelsesniveauet ikke i sig selv må afskrække parterne fra at anvende det frivillige regelsæt.

6. Nærhedsprincippet

Kommissionen har om nærhedsprincippet anført, at forslagets formål – at forbedre betingelserne for det indre markeds funktion ved at stille et valgfrit ensartet sæt af aftaleretlige regler til rådighed – har en klar grænseoverskridende dimension og *ikke* i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne inden for rammerne af deres nationale systemer.

Kommissionen har i den forbindelse henvist til, at så længe forskelle mellem de nationale aftaleretlige bestemmelser skaber betydelige meromkostninger ved grænseoverskridende transaktioner, kan målet om at gennemføre det indre marked ved at gøre det lettere for erhvervsdrivende og forbrugere at foretage grænseoverskridende handler ikke nås fuldt ud.

Medlemsstaterne vil ifølge Kommissionen ikke ved at vedtage foranstaltninger på nationalt niveau kunne fjerne de meromkostninger og den lovgivningsmæssige kompleksitet, som de erhvervsdrivende oplever i forbindelse med grænseoverskridende handel som følge af forskelle i national af-taleret. Forbrugerne vil endvidere vedblive med at opleve reducerede valgmuligheder og begrænset adgang til produkter fra andre medlemslan-de.

Forslagets formål kan derfor ifølge Kommissionen bedre gennemføres på EU-niveau.

Det er på den baggrund regeringens foreløbige vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der foreligger ikke offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemssta-ters holdning til forslaget.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Det præcise indhold og rækkevidden af en række af forordningsforslagets bestemmelser giver anledning til tvivl, og det vil *derfor* være vanskeligt for forbrugerne og de erhvervsdrivende på et tilstrækkeligt oplyst grundlag at bedømme, om anvendelsen af den fælles europæiske købelov bør fore-trækkes frem for gældende national ret.

For Danmark er det helt centralt, at de mange tvivlsspørgsmål om forsla-gets rækkevidde bliver afklaret, idet en nærmere stillingtagen til forslaget må afvente denne afklaring.

Herudover er det for Danmark afgørende, at danske forbrugeres retsstilling ikke forringes, og at retsforholdene ikke bliver så komplicerede, at forbru-gerne ikke vil være i stand til at gennemskue konsekvenserne af at indgå en aftale, der er omfattet af forslagets anvendelsesområde.

9. Europa-Parlamentet

Forslaget behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure, der inde-bærer, at Europa-Parlamentet er medlovgiver. *Europa-Parlamentets Rets-udvalg (JURI) vedtog på et møde den 16.-17. september 2013 en betænk-*

ning om forslaget, hvori det foreslås, at anvendelsesområdet begrænses til fjernsalg.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde *den 19. november 2013.*

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) *den 7.-8. juni 2012.*

Dagsordenspunkt 12: Præsentation af af de retlige aspekter under Det Europæiske Semester - EU's resultattavle for retsområdet

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Kommissionen forventes på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 at orientere om de retlige aspekter under Det Europæiske Semester. Endvidere forventes Kommissionen at lægge op til en politisk drøftelse af medlemsstaternes fremtidige involvering i udarbejdelsen og anvendelsen af de kommende års EU-resultattavle på retsområdet. Sagen har ingen statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser og rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet. Der foreligger ikke offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen. Fra dansk side agter man at tage Kommissionens orientering om de retlige aspekter under Det Europæiske Semester til efterretning. I forhold til medlemsstaternes fremtidige involvering i udarbejdelsen og anvendelsen af de kommende års resultattavle finder Danmark, at Kommissionen skal være ansvarlig for udarbejdelsen på baggrund af oplysninger indhentet hos CEPEJ.

1. Baggrund

Rammen for de økonomisk-politiske samarbejdsprocesser i EU, det Europæiske Semester¹, indledes officielt med Kommissionens årlige vækstundersøgelse. Vækstundersøgelsen skitserer de overordnede økonomisk-politiske udfordringer i EU og opstiller en række prioriteter og generelle politikanbefalinger for medlemsstaterne for det kommende år i forhold til fremadrettet at sikre vækst og jobs i EU og i de enkelte medlemslande.

Kommissionen har i sine årlige vækstundersøgelser for 2013 og 2014 bl.a. belyst vigtigheden af at forbedre de nationale retssystemers kvalitet, uafhængighed og effektivitet.

¹ Formålet med det Europæiske Semester er at styrke "ex ante koordinationen" af den økonomiske politik, dvs. at sikre drøftelser af EU-landenes økonomiske politik forud for vedtagelsen af national politik i lyset af, at den økonomiske politik i det enkelte land kan påvirke andre lande.

Kommissionen har ligeledes efterlyst et systematisk overblik over retssystemers funktionsmåde i alle medlemsstater under fuld hensyntagen til de forskellige nationale retstraditioner.

Kommissionen har på den baggrund den 27. marts 2013 fremlagt en EU resultattavle for retsområdet for 2013 (herefter resultattavlen), som har til formål at bistå EU og medlemsstaterne med at skabe mere effektive retssystemer ved at tilvejebringe objektive, pålidelige og sammenlignelige data om retssystemernes funktionsmåde i alle medlemsstater.

Kommissionen har i forbindelse med udarbejdelse af resultattavlen for 2013 anmodet Den Europæiske Kommission for Effektivt Retsvæsen (The European Commission for the Efficiency of Justice - CEPEJ) under Europarådet om at indsamle data og foretage en analyse af området. CEPEJ udarbejder i forvejen hvert andet år rapporten "European Judicial Systems" baseret på en indsamling af data i medlemsstaterne i Europarådet – herunder også EU-medlemsstaterne. Kommissionen har desuden indgået en aftale med CEPEJ om at foretage en indsamling af en delmængde af data fra EU-medlemsstaterne til brug for udarbejdelsen af resultattavlen for de kommende års resultattavler.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 forventes Kommissionen at orientere om de retlige aspekter under Det Europæiske Semester. Endvidere forventes Kommissionen at lægge op til en politisk drøftelse af medlemsstaternes fremtidige involvering i udarbejdelsen og anvendelsen af de kommende års EU-resultattavle på retsområdet.

2. Indhold

2.1. Generelt

Kommissionens årlige vækststrategi for 2014 fremhæver bl.a. behovet for at forbedre kvaliteten, effektiviteten og uafhængigheden af retssystemerne i EU. En nedbringelse af sagsbehandlingstiden ved domstolene for civile sager samt anvendelse af alternative tvistbilæggelsesorganer kan således bidrage til at skabe et attraktivt forretningsmiljø i EU.

Det forventes på rådsmødet en drøftelse af, hvordan Det Europæiske Semester kan støtte nationale reformer på retsområdet, og hvordan Rådet for retlige og indre anliggender kan bidrage aktivt hertil.

Formålet med EU's resultattavle for retsområdet, der påtænkes udarbejdet årligt, er at bistå EU og medlemsstaterne med at skabe mere effektive retssystemer ved at tilvejebringe objektive, pålidelige og sammenlignelige data om retssystemernes funktionsmåde i alle medlemsstater med henblik på at påvise potentielle mangler såvel som gode eksempler og for at støtte udviklingen af retspolitikker på nationalt og europæisk plan.

Resultattavlen består primært af et sammenligningsværktøj, der dækker alle medlemsstater uanset forskel i opbygningen af de enkelte landes retsvæsen eller i retstradition. Tavlen opstiller ikke en rangorden og anbefaler ikke en bestemt type retssystem blandt medlemsstater, men skal afsløre tendenser i de nationale retssystemer. Resultattavlen er et ikke-bindende værktøj, der skal danne grundlag for en åben dialog blandt medlemsstaterne med henblik på at fremme udformningen af bedre retspolitikker i landene og EU-institutionerne. Hvis tavlens indikatorer afslører dårlige resultater, skal årsagerne hertil analyseres, og reformer igangsættes i fornødent omfang.

Resultattavlen forventes således at blive et dynamisk værktøj, der gradvist vil identificere parametrene for et effektivt retssystem.

Resultattavlen er primært baseret på de indikatorer, som vedrører retssagernes effektivitet, som 1) retssagernes varighed, 2) gennemførelsesprocenten og 3) antal verserende sager. Herudover analyseres andre faktorer, som kan afkorte varigheden af retssagerne og forbedre retsvæsnets kvalitet såsom overvågning og evaluering af domstolenes virksomhed, anvendelse af ikt-systemer (informations- og kommunikationsteknologi), alternativ konfliktløsning og dommeres uddannelse. Resultattavlens overvågning vil omfatte en offentliggjort årlig aktivitetsrapport og måling af indkomne sager, afsagte afgørelser, udsatte sager og varigheden af retssagerne.

2.2. Nærmere om hovedelementerne i resultattavlen for 2013

Resultattavlen for 2013 viser store forskelle i medlemsstaterne i forhold til retssagernes varighed, kapacitet til at afgøre bestemte sagskategorier, antal verserende sager og sammenfald af ugunstige faktorer i domstolssystemet såsom langvarig sagsbehandling kombineret med en lav gennemførelsesprocent.

Resultattavlen for 2013 viser endvidere, at flere medlemsstater ikke har et omfattende overvågningssystem, ikke foretager regelmæssig evaluering af

domstolenes virksomhed eller ikke har defineret kvalitetsstandarder på området. Flere medlemsstater har endvidere ikke et veludviklet sagsregistreringssystem, og der er store forskelle mellem landenes udvikling af ikt-systemer til informationsudveksling mellem domstole og sagens parter.

Resultattavlen for 2013 har endvidere vist, at der i hovedparten af medlemsstaterne er etableret alternativ konfliktløsning, men at der ikke findes tilgængelige oplysninger om brugen heraf i handelssager. Kommissionen tilskynder på den baggrund til udbredt brug af og større kvalitet i mediation og andre former for alternativ konfliktløsning.

Herudover fremgår det af resultattavlen, at der i visse medlemsstater blandt slutbrugerne af retssystemet inden for erhvervslivet hersker en opfattelse af, at retsvæsenet ikke i tilstrækkeligt omfang er uafhængigt.

Danmark fremstår generelt i resultattavlen for 2013 som et foregangsland på retsområdet. Det fremgår bl.a., at Danmark har en af de laveste sagsbehandlingstider for civile sager, og at Danmark er det land i EU og verden, hvor slutbrugerne inden for erhvervslivet anser retsvæsenet som mest uafhængigt. Til gengæld halter Danmark bagefter i forhold til elektronisk kommunikation mellem domstole og parter samt i forhold til graden af tilgængelige metoder til alternativ konfliktløsning.

En række medlemsstater har efterlyst en nærmere redegørelse for, hvilken betydning retlige aspekter, herunder resultattavlen har under Det Europæiske Semester. Endvidere har en række medlemsstater rejst kritik af, at landene ikke i større omfang har været inddraget i udarbejdelsen af resultattavlen for 2013.

3. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er ikke – ud over høringen af Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde, jf. pkt. 10 nedenfor – foretaget høring vedrørende sagen.

6. Nærhedsprincippet

Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side vil man tage Kommissionens orientering om de retlige aspekter under Det Europæiske Semester til efterretning.

Danmark er overordnet positiv over for Kommissionens initiativer med at fremlægge en resultattavle for retsområdet, idet initiativet har til hensigt at øge befolkningens tiltro til retssystemet samt at effektivisere området og nedbringe omkostningerne forbundet herved.

Danmark finder, at Kommissionen skal være ansvarlig for udarbejdelsen af resultattavlen på baggrund af oplysninger indhentet hos CEPEJ.

9. Europa-Parlamentet

Kommissionen fremlagde resultattavlen for 2013 for Europa-Parlamentets Libe-udvalg den 24. februar 2013. Europa-Parlamentet har i en udtalelse af 2. oktober 2013 budt resultattavlen velkommen og opfordret medlemsstaterne til med baggrund i resultattavlen for 2013 at overveje eventuelle nationale tiltag på retsområdet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 19. november 2013 forud for rådsmødet den 5.-6. december 2013.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenspunkt 13: Udkast til rådskonklusioner vedrørende evalueringen af EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA)

Nyt notat

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Formandskabet forventer på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 at fremlægge udkast til rådskonklusioner vedrørende evalueringen af EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA). Udkastet til rådskonklusionerne forholder sig dels til rapporten vedrørende den eksterne evaluering af FRA, der blev afsluttet i november 2012, dels til en række anbefalinger, som FRA's bestyrelse har sendt til Kommissionen på baggrund af evalueringen. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet. Regeringen er overordnet positivt indstillet over for udkastet til rådskonklusioner.

1. Baggrund

Det følger af artikel 30 i Rådets forordning nr. 168/2007 af 15. februar 2007 om oprettelse af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA), at FRA senest den 31. december 2011 skal foranledige en uafhængig eksterne evaluering af resultaterne af de første fem års aktiviteter. Denne eksterne evaluering er blevet foretaget af Rambøll, der den 19. november 2012 afgav en evalueringsrapport til FRA.

På baggrund af rapporten fremsendte FRA's bestyrelse ved brev af 4. juni 2013 en række anbefalinger til Kommissionen vedrørende forslag til ændringer i agenturets funktionsmåde og mandat.

På baggrund af den eksterne evaluering og bestyrelsens anbefalinger har formandskabet udarbejdet udkast til rådskonklusioner vedrørende evalueringen af FRA, som forventes at blive fremlagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013.

2. Indhold

Formandskabet vil med udkastet til rådskonklusioner bl.a. lægge op til, at Rådet noterer sig bestyrelsens anbefalinger og deler den overordnet positive vurdering af agenturets virke indtil nu.

Der lægges dog også op til, at yderligere undersøgelser af visse af anbefalingerne findes at være nødvendige, før Rådet kan forholde sig til disse.

Derudover lægges der med udkastet til rådskonklusioner op til, at Rådet understreger, at samarbejdet mellem agenturet og medlemsstaterne kan forbedres, og at Rådet derfor bl.a. opfordrer agenturet til at søge et tæt samarbejde med medlemsstaterne, herunder med henblik på at hæve kvaliteten og relevansen af agenturets oplysninger og rådgivning.

I udkastet til rådskonklusioner lægges desuden op til, at Rådet noterer sig, at agenturet ikke inden for den gældende retlige ramme ses at kunne spille en rolle i relation til proceduren efter TEU artikel 7 om suspension af visse rettigheder, der følger af medlemskab af Unionen, og at Rådet finder, at det på grund af de igangværende diskussioner vedrørende et fremtidigt ”rule of law”-initiativ på nuværende tidspunkt er for tidligt at udtale yderligere herom.

Endvidere lægges der med udkastet til rådskonklusioner op til, at Rådet vil se nærmere på eventuelle forslag, som Kommissionen måtte finde nødvendige at fremsætte på baggrund af evalueringsrapporten og anbefalingerne.

3. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

4.1. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

4.2. Statsfinansielle konsekvenser

Sagen har ingen statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er – ud over høringen af Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde, jf. pkt. 10 nedenfor – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

6. Nærhedsprincippet

Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Regeringen er overordnet positivt indstillet over for udkastet til rådskonklusioner.

9. Europa-Parlamentet

Sagen skal ikke forelægges for Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 19. november 2013.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenspunkt 14: Udkast til rådskonklusioner om unionsborgerskabsrapporten 2013

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

Resumé

Formandskabet forventer på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 at fremlægge et udkast til rådskonklusioner om Unionsborgerskabsrapporten 2013 med henblik på vedtagelse. Udkastet til rådskonklusioner tager udgangspunkt i Kommissionens unionsborgerskabsrapport for 2013. I unionsborgerskabsrapporten, der har undertitlen "Unionsborgere: jeres rettigheder, jeres fremtid" præsenterer Kommissionen 12 nye foranstaltninger på seks nøgleområder med henblik på at fjerne hindringer, der står i vejen for borgernes udnyttelse af deres EU-rettigheder. Forslaget har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet. Der ses ikke at forelægge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen. Fra dansk side kan man tilslutte sig udkastet.

1. Baggrund

Ved Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) artikel 20, stk. 1, indførtes et unionsborgerskab. Unionsborgerskab har enhver, som er statsborger i en medlemsstat. Det følger af TEUF artikel 20, stk. 2, at unionsborgere har de rettigheder og er underlagt de pligter, der er indeholdt i traktaterne, og at de bl.a. har ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område med fastsatte begrænsninger, jf. TEUF artikel 21.

2013 er 20-året for unionsborgerskabets indførelse ved Maastrichttraktaten, som trådte i kraft den 1. november 1993.

Ifølge det flerårige arbejdsprogram inden for retlige og indre anliggender (Stockholmprogrammet), som medlemsstaterne vedtog i december 2009, sættes borgeren i centrum for EU's politik inden for området frihed, sikkerhed og retfærdighed. Programmets tiltag er koncentreret om at "opbygge borgernes Europa", herunder at sikre borgerne, at de kan udøve retten til fri bevægelighed fuldt ud.

I 2010 fremlagde Kommissionen sin første rapport om unionsborgerskab med præsentation af 25 foranstaltninger med det formål at sikre, at unionsborgere kan udnytte deres rettigheder i dagliglivet uden at blive mødt med unødige hindringer. I den forbindelse udpegede Kommissionen 2013 som borgernes Europaår som en af de foranstaltninger, der skulle gennemføres for at afhjælpe problemet med manglende viden om rettigheder som unionsborger. Kommissionen har siden iværksat tiltag for at opfylde disse 25 forpligtelser.

Kommissionen offentliggjorde den 8. maj 2013 sin anden rapport om unionsborgerskab, der ledsages af en rapport om fremskridt hen imod et effektivt unionsborgerskab 2011-2013 (jf. artikel 25 i TEUF). Sidstnævnte gør status over anvendelsen af traktatens bestemmelser om unionsborgerskab i de sidste tre år.

Udkastet til rådskonklusioner skal ses i lyset af, at 2013 har status som Borgernes Europaår.

Udkastet til rådskonklusioner forventes forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 med henblik på vedtagelse.

2. Indhold

2.1. Generelt

Kommissionen præsenterer i unionsborgerskabsrapporten, der har undertitlen ”Unionsborgere: jeres rettigheder, jeres fremtid”, 12 nye foranstaltninger på seks nøgleområder med henblik på at fjerne hindringer, der står i vejen for borgernes udnyttelse af deres EU-rettigheder.

Det fremgår af udkastet til rådskonklusioner, at Rådet hilser Kommissionens unionsborgerskabsrapport 2013 velkommen, herunder i lyset af det kommende valg til Europa-Parlamentet i 2014.

I lyset af vigtigheden af respekt for de rettigheder og forpligtelser, der følger af unionsborgerskabet, hilser Rådet yderligere debat om unionsborgerskabet velkommen med henblik på at fjerne de hindringer, som unionsborgere møder i deres daglige liv og med henblik på at styrke den demokratiske deltagelse i EU. Rådet opfordrer Kommissionen til at forfølge de forslag, der er fremsat i unionsborgerskabsrapporten i overensstemmelse med rådskonklusionerne og til at fortsætte

bestræbelserne for at fjerne hindringer for unionsborgernes fulde udnyttelse af deres rettigheder. Medlemstaterne opfordres til at bidrage til denne proces, og endelig bemærkes, at der skal arbejdes for målet om at gøre livet lettere for unionsborgere på alle niveauer også efter 2013, der er borgernes Europaår.

2.2. Nærmere om hovedelementerne i forslaget

Det fremgår af udkastet til rådskonklusioner, at Rådet med særlig interesse noterer sig forslagene i unionsborgerskabsrapporten, der har følgende formål:

- at fjerne hindringer for arbejdstagere, studerende og praktikanter i EU,
- at fjerne administrative hindringer,
- at eliminere barrierer for shopping i EU,
- at styrke proceduremæssige rettigheder,
- at styrke og udvikle det europæiske offentlige rum.

Det fremhæves samtidig, at alle forslag til retsakter, der henvises til i rapporten, i overensstemmelse med traktatgrundlaget skal fremsættes af Kommissionen efter en grundig konsekvensanalyse og være i overensstemmelse med nærhedsprincippet og subsidiaritetsprincippet.

De enkelte rådskonklusioner omtaler bl.a. arbejdsløshed og Kommissionens kommende forslag i den forbindelse, administrative hindringer i forbindelse med id- og opholdskort, straffeprocessuelle rettigheder og deltagelse i Unionens demokratiske liv.

3. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er – ud over drøftelsen i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde, jf. pkt. 10 nedenfor – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

6. Nærhedsprincippet

Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Regeringen er overordnet positivt indstillet over for udkastet til rådskonklusioner.

9. Europa-Parlamentet

Sagen skal ikke forelægges for Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 19. november 2013.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenspunkt 15: Udkast til rådskonklusioner om bekæmpelse af hadforbrydelser

Nyt notat

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Formandskabet forventes på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 at fremlægge udkast til rådskonklusioner vedrørende bekæmpelse af hadforbrydelser til vedtagelse. Det forventes, at der med udkastet til rådskonklusioner bl.a. vil blive lagt op til, at Rådet opfordrer medlemsstaterne til fuld implementering af Rådets rammeafgørelse af 28. november 2008 (2008/913/RIA) om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad ved hjælp af straffelovgivningen, samt til at sikre, at ofre for hadforbrydelser støttes og beskyttes. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet. Regeringen er positivt indstillet over for, at der vedtages rådskonklusioner vedrørende bekæmpelse af hadforbrydelser.

1. Baggrund

Ved skrivelse af 23. juli 2013 (CM 3888/13) anmodede Rådets generalsekretariat medlemsstaterne om at oplyse, hvorvidt de have oplevet problemer i forbindelse med det retlige samarbejde under artikel 1(1) i Rådets rammeafgørelse af 28. november 2008 (2008/913/RIA) om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad ved hjælp af straffelovgivningen.

Derudover har Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA), på anmodning af 18. juni 2013 fra Rådsarbejdsgruppen vedrørende Grundlæggende Rettigheder, Borgerlige Rettigheder og Fri Bevægelighed for Personer (FREMP) den 15. oktober 2013 afgivet et responsum, der vurderer, hvilken effekt rammeafgørelsen har haft, særligt med fokus på ofres rettigheder.

Den 12.-13. november blev der afholdt en konference i Vilnius om bekæmpelse af hadforbrydelser i EU.

På baggrund af bl.a. resultaterne af disse initiativer har formandskabet udarbejdet rådskonklusioner vedrørende bekæmpelse af hadforbrydelser.

2. Indhold

Det forventes, at der med udkastet til rådskonklusioner bl.a. vil blive lagt op til, at Rådet opfordrer medlemsstaterne til fuld implementering af Rådets rammeafgørelse af 28. november 2008 (2008/913/RIA) om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad ved hjælp af straffelovgivningen.

Det forventes endvidere, at der vil blive lagt op til, at Rådet opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at ofre for hadforbrydelser støttes og beskyttes, og i den forbindelse minder medlemsstaterne om, at Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/29/EU af 25. oktober 2012 om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2001/220/RIA (offerdirektivet) skal være implementeret inden den 16. november 2015.

3. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

4.1. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

4.2. Statsfinansielle konsekvenser

Sagen har ingen statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er – ud over høringen af Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde, jf. pkt. 10 nedenfor – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

6. Nærhedsprincippet

Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Regeringen er positivt indstillet over for, at der vedtages rådskonklusioner vedrørende bekæmpelse af hadforbrydelser.

9. Europa-Parlamentet

Sagen skal ikke forelægges for Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 19. november 2013.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenspunkt 16: Formandskabets orientering om status for EU's tiltrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK)

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 med henblik på formandskabets orientering om status for EU's tiltrædelse af EMRK. Det følger af Lissabon-Traktaten, at EU tiltræder EMRK. Kommissionen fik på den baggrund i juni måned 2010 mandat til at forhandle på vegne af EU. På et møde i Strasbourg den 3.-5. april 2013 lykkedes det Kommissionen og Europarådets medlemsstater at nå til enighed om et udkast til en traktat om EU's tiltrædelse af EMRK. Kommissionen har i august 2013 anmodet EU-Domstolen om en udtalelse om, hvorvidt udkastet er i overensstemmelse med EU- og EUF-traktaterne. Fremadrettet udestår foruden EU-Domstolens udtalelse bl.a. udarbejdelse og vedtagelse af EU-interne regler af betydning for tiltrædelsen og af den rådsafgørelse, der skal bemyndige EU til at tiltræde traktaten, samt efterfølgende ratifikation af tiltrædelsestraktaten i samtlige Europarådets medlemsstater. Fra dansk side er man positiv over for til sin tid at ratificere tiltrædelsestraktaten.

1. Baggrund

Med Lissabon-Traktaten besluttede EU's medlemsstater, at EU skulle tiltræde EMRK, jf. EU-Traktatens artikel 6, stk. 2. Tiltrædelsen af EMRK er dermed en del af implementeringen af Lissabon-Traktaten. Med tiltrædelsen vil Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i modsætning til i dag kunne behandle klager over EU som sådan. Tiltrædelsen af EMRK ændrer imidlertid ikke Unionens beføjelser som fastsat i EU-Traktaten og EUF-Traktaten. Alle Europarådets 47 medlemsstater, herunder de medlemsstater, der ikke er medlem af EU, bl.a. Rusland og Tyrkiet, skal ratificere tiltrædelsestraktaten, før EU kan tiltræde EMRK.

Endvidere er der knyttet en protokol til Lissabon-Traktaten vedrørende EU-Traktatens artikel 6, stk. 2. Efter protokollens artikel 1 skal traktaten om EU's tiltrædelse af EMRK afspejle nødvendigheden af at bevare Unionens og EU-rettens særlige karakteristika, navnlig for så vidt angår:

- a) de nærmere bestemmelser for Unionens eventuelle deltagelse i EMRK's kontrolinstanser og
- b) de mekanismer, der er nødvendige for at sikre, at sager indbragt af ikke-medlemsstater samt individuelle klager henføres korrekt til medlemsstaterne og/eller Unionen afhængigt af det enkelte tilfælde.

Efter protokollens artikel 2 skal en sådan traktat sikre, at tiltrædelsen hverken berører Unionens kompetencer eller institutionernes beføjelser. Den skal sikre, at intet heri berører medlemsstaternes situation i forhold til EMRK, navnlig i forhold til protokollerne hertil, foranstaltninger truffet af medlemsstaterne, der fraviger EMRK i overensstemmelse med dennes artikel 15, og forbehold med hensyn til konventionen, som medlemsstater har taget i overensstemmelse med dennes artikel 57.

Videre følger det af protokollens artikel 3, at aftalen om EU's tiltrædelse af EMRK ikke berører EUF-Traktatens artikel 344 (hvorefter medlemsstaterne forpligter sig til ikke at søge tvister vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af EU-Traktaten og EUF-Traktaten afgjort på anden måde end fastsat i EUF-Traktaten).

Kommissionen fik på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 4. juni 2010 mandat til på vegne af EU at føre forhandlingerne med Europarådets medlemsstater om vilkårene for EU's tiltrædelse af EMRK. Forhandlingerne indledtes i juli måned 2010.

Kommissionen har gennemført de nævnte forhandlinger på baggrund af sit mandat og i samråd med Rådets arbejdsgruppe om grundlæggende rettigheder mv. (FREMP). Sideløbende med forhandlingerne om tiltrædelsestraktaten er der desuden arbejdet på at udarbejde EU-interne regler af betydning for tiltrædelsen, som skal være på plads inden undertegnelsen af tiltrædelsestraktaten. Dette arbejde er ikke afsluttet.

På et møde i Strasbourg den 3.- 5. april 2013 lykkedes det Kommissionen og Europarådets medlemsstater at nå til enighed om et udkast til en tiltrædelsestraktat. *Kommissionen har i august 2013 anmodet EU-Domstolen om en udtalelse om, hvorvidt udkastet er foreneligt med EU- og EUF-traktaterne. Kommissionen har i anmodningen tilkendegivet, at udkastet efter Kommissionens opfattelse er i overensstemmelse med traktaterne. Regeringen er enig med Kommissionen heri og har således afgivet bemærkninger*

i sagen, hvori der udtales støtte til Kommissionens retlige vurdering og konklusion. EU-Domstolen har endnu ikke afgivet en udtalelse i sagen. Foruden EU-Domstolens udtalelse udestår vedtagelse (med enstemmighed) af de interne EU-regler til gennemførelse af tiltrædelsestraktaten, vedtagelse (med enstemmighed) af den rådsafgørelse, der skal bemyndige EU til at tiltræde traktaten, samt efterfølgende ratifikation af tiltrædelsestraktaten i samtlige Europarådets medlemsstater.

2. Indhold

2.1. Generelt

Efter EUF-Traktatens artikel 218, stk. 8, træffer Rådet afgørelse med enstemmighed om Unionens tiltrædelse.

Såvel traktatudkastet som den tilhørende forklarende rapport har været genstand for forhandlinger mellem EU og Europarådets medlemsstater.

2.2. Nærmere om hovedelementerne i traktatudkastet

Det foreliggende udkast til traktat for EU's tiltrædelse af EMRK indeholder bl.a. følgende hovedelementer:

2.2.1. Adgang for EU til at indtræde som medindstævnt i klagesager mod medlemsstaterne, når sagerne berører EU-lovgivningen, og vice versa

Forslaget til tiltrædelsestraktaten lægger op til, at EU i visse tilfælde skal kunne indtræde som medindstævnt i en klagesag anlagt mod en medlemsstat, ligesom en medlemsstat i visse tilfælde skal kunne indtræde i en klagesag anlagt mod EU. Den medindstævnte er herefter part i sagen og kan afgive indlæg.

EU kan indtræde som medindstævnt i en sag anlagt mod en medlemsstat i tilfælde, hvor den handling eller undladelse, som klagesagen vedrører, ikke kunne have været undgået, uden at den indklagede medlemsstat derved ville have tilsidesat en forpligtelse i henhold til EU-lovgivningen.

En medlemsstat vil have mulighed for at indtræde som medindstævnt i en klagesag anlagt imod EU, hvis sagen vedrører en handling eller undladelse, som ikke kunne have været undgået, uden at EU derved ville have tilsidesat en forpligtelse i henhold til EU-ret på traktatniveau, som alene kan

ændres ved aftale mellem EU-medlemsstaterne.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol kan i disse sager beslutte, at parterne holdes fælles ansvarlige for en eventuel krænkelse af konventionen.

2.2.2. Forudgående inddragelse af EU-Domstolen

Inden Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol afgør en klagesag, hvori EU er indtrådt som medindstævnt, skal EU-Domstolen have mulighed for at træffe afgørelse om den omhandlede EU-lovgivnings overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder, såfremt en sådan afgørelse ikke allerede måtte være truffet.

For at undgå unødige forsinkelser af klagesagen ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol skal EU-Domstolen i disse sager træffe afgørelse efter en hasteprocedure.

2.2.3. EU's deltagelse i konventionsorganerne

EU får en dommer ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, og EU kan deltage med stemmeret i møderne i Europarådets Ministerkomité, når komitéen udøver sine funktioner i forhold til EMRK. Dog vil EU alene skulle høres, når der er tale om vedtagelse af rekommandationer og lignende, der berører EMRK-retlige aspekter. Udkastet til tiltrædelsestraktat indeholder endvidere særlige afstemningsregler i Ministerkomitéen i de klagesager, hvor EU og EU-medlemsstaterne er indstævnte.

En delegation fra Europa-Parlamentet kan deltage med stemmeret i møderne i Europarådets Parlamentariske Forsamling, når forsamlingen udøver sine funktioner i forhold til valg af dommere.

3. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

4.1. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen forventes ikke at medføre ændringer af gældende dansk ret, men EU's tiltrædelse af EMRK vil til sin tid skulle ratificeres af Danmark.

4.2. Statsfinansielle konsekvenser

Efter traktatudkastet skal EU – ligesom Europarådets medlemsstater – bidrage økonomisk til udgifterne til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, og EU's tiltrædelse vil således være forbundet med visse omkostninger, der afholdes over EU's budget.

På baggrund af det foreliggende udkast til tiltrædelsestraktat og det i den forklarende rapport oplyste skønnes det, at EU's bidrag vil udgøre omkring 10 mio. euro årligt. Danmarks bidrag til finansieringen af EU's budget udgør ca. 2 pct., svarende til et forventet dansk bidrag over EU's budget på ca. 0,2 mio. euro årligt.

5. Høring

Der er – ud over høringen af Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde, jf. pkt. 10 nedenfor – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

6. Nærhedsprincippet

Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Det følger af Lissabon-Traktaten, som alle medlemsstater har ratificeret, at EU skal tiltræde EMRK, jf. EU-Traktatens artikel 6, stk. 2. Den generelle forventning er på den baggrund, og da det nu er lykkedes at opnå enighed om et udkast til en tiltrædelsestraktat, der er acceptabel for alle medlemsstater, at alle medlemsstater vil være positivt indstillede over for til sin tid at ratificere traktaten om EU's tiltrædelse af EMRK.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Den danske regering er positivt indstillet over for til sin tid at ratificere traktaten om EU's tiltrædelse af EMRK.

9. Europa-Parlamentet

Efter EUF-Traktatens artikel 218, stk. 6, kræver en rådsafgørelse om Unionens tiltrædelse af EMRK Europa-Parlamentets godkendelse.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har senest været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde *den 19. november 2013*. Sagen har endvidere været drøftet i Juridisk Specialudvalg.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 28. maj 2010 forud for vedtagelsen af Kommissionens mandat til på vegne af EU at føre forhandlingerne om EU's tiltrædelse af EMRK med Europarådets medlemsstater.

Sagen blev senest forelagt Europaudvalget til orientering forud for råds-mødet (retlige og indre anliggender) den *6.-7. juni 2013*.

Dagsordenspunkt 17a: Flerårig strategi for 2014-2018 for e-justice

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. juni 2007 blev det besluttet at nedsætte en rådsarbejdsgruppe, der skulle arbejde med at fremme "e-justice", hvorved forstås anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi mellem retlige aktører i medlemsstaterne. En flerårig handlingsplan for 2009-2013 for det videre arbejde med e-justice blev vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27.-28. november 2008. En ny flerårig strategi for 2014-2018 for det videre arbejde med e-justice forventes vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013. Strategien har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Nærhedsprincippet ses ikke at have betydning for sagen. Fra dansk side agter man at tage strategien til efterretning og tilslutte sig de prioriteter for arbejdsgruppens videre arbejde, der er angivet heri.

1. Baggrund

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. juni 2007 blev det besluttet at nedsætte en rådsarbejdsgruppe (e-Law-arbejdsgruppen (e-Justice)), der skulle arbejde med at fremme "e-justice", hvorved forstås anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi på det retlige område.

Kommissionen afgav den 2. juni 2008 en meddelelse om en global strategi for e-justice, som på et bredere plan forholder sig til eksisterende og planlagte fællesskabsinstrumenter som f.eks. strafferegistre og en elektronisk betalingspåkravsprocedure.

På baggrund heraf udarbejdede e-justice-arbejdsgruppen en flerårig handlingsplan for 2009-2013 for det videre arbejde med e-justice, der blev vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27.-28. november 2008.

I forbindelse med det uformelle rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 15.-16. juli 2010 blev e-justice-portalens lanceret.

Rådet vedtog på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 24.-25. februar 2011 rådskonklusioner om integration af hjemmesiden for Det europæiske retlige netværk på det civil- og handelsretlige område (EJN) i e-justice-portalen.

Herudover er arbejdet med e-justice blevet drøftet på en række rådsmøder. Rådet har således bl.a. løbende fået forelagt halvårlige rapporter fra e-justice-arbejdsgruppen om status for arbejdet med at fremme e-justice.

Rådet har senest på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. juni 2013 fået forelagt en rapport om arbejdet med e-justice.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 forventes det, at rådet vil få forelagt en ny flerårig strategi for 2014-2018 for det videre arbejde med europæisk e-justice med henblik på vedtagelse.

Lissabon-traktaten

Udviklingen af e-justice har hidtil haft karakter af et mere praktisk samarbejde, der har fundet sted på uformelt grundlag. Det fremgår imidlertid af udkastet til ny flerårig strategi for 2014-2018 for europæisk e-justice, jf. nedenfor, at der skal udarbejdes et retligt instrument vedrørende e-justice.

Et sådant bindende retsgrundlag for samarbejdet og eventuelle fremtidige retsakter på området må forventes at blive fremsat med hjemmel i bl.a. tredje del, afsnit V, i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF). Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Lissabon-traktaten, vil dermed finde anvendelse.

Ifølge protokollens artikel 1 deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, og ifølge artikel 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, bindende for eller finder anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

Spørgsmålet om retsforbeholdets betydning i forhold til en eventuel ny retsakt vil blive nærmere overvejet, når et forslag til en sådan retsakt måtte foreligge.

2. Indhold

Strategien fastlægger de overordnede mål for arbejdet med e-justice i 2014-2018.

I strategiens indledende afsnit anføres det, at der siden vedtagelsen af den første flerårige handlingsplan for arbejdet med e-justice er sket en betydelig udvikling på området i medlemsstaterne. Strategien for 2014-2018 tager sigte på at bygge videre på det arbejde, der allerede er gennemført og fortsætte denne positive udvikling på nationalt og europæisk plan.

Det fremgår endvidere, at det fortsat er planen, at der skal vedtages et retligt instrument vedrørende arbejdet med e-justice.

For så vidt angår arbejdet med e-justice-portalen fremgår det, at portalen bør give generelle oplysninger til borgerne, erhvervslivet, praktiserende jurister og de administrative myndigheder om EU-lovgivning og -retspraksis samt om medlemsstaternes lovgivning og retspraksis, ligesom den skal give adgang til EUR-Lex og N-Lex.

Portalen bør også være et middel til at give adgang til specifikke oplysninger på det retlige område på nationalt, europæisk og internationalt plan, f.eks. oplysninger om familieretlige spørgsmål, grundlæggende rettigheder, rettigheder for ofre for kriminalitet eller forbrugerrettigheder.

Oplysninger om eller sammenkoblinger med systemer, der er udviklet som led i initiativer truffet af jurister (f.eks. advokater og notarer), bør fortsat indgå i portalen på frivilligt grundlag efter høring af de relevante interessenter. Der bør i fremtiden også tages hensyn til initiativer fra andre relevante interessenter, f.eks. forligsmænd.

Endvidere bør der via portalen gives adgang til oplysninger, der forvaltes af nationale offentlige eller fagjuridiske organer, og som letter forvaltningen af og adgangen til domstolene som f.eks. erhvervs-, matrikel- og konkursregistre, testamenteregistre og nationale oversætter- og tolkereregistre. Dette bør dog alene ske, hvis de nødvendige tekniske og juridiske forudsætninger for en sådan sammenkobling er til stede i medlemsstaterne.

Medlemsstaterne og Kommissionen bør derfor i fællesskab udarbejde og regelmæssigt gennemgå en arbejdsplan for udvikling af portalen inden for rammerne af e-justice-arbejdsgruppen.

Det anføres endvidere, at med hensyn til portalens informationsindhold er de enkelte indholdsleverandører, herunder navnlig medlemsstaterne og Kommissionen, ansvarlige for, at oplysningerne på deres respektive ind-

holdssider er korrekte og ajourførte. Mindst en gang om året bør indholdsleverandørerne gennemgå og ajourføre de oplysninger, de har leveret.

Andre aspekter, der tager sigte på at gøre portalen mere brugervenlig for borgerne (f.eks. visualisering af lovgivning, juridiske begreber og procedurer under anvendelse af animationer, screencasts og videosekvenser), kan også overvejes. Det er endvidere vigtigt, at portalen bliver synliggjort på nationalt og europæisk plan i forhold til dens potentielle brugere.

Det fremgår endvidere, at arbejdet med at fremme elektroniske sagsbehandlingsprocedurer skal videreudvikles, og der skal skabes betingelser for interaktive, grænseoverskridende tjenester på europæisk plan. Herudover er også forenkling af og tilskyndelse til elektronisk kommunikation mellem medlemsstaternes retslige myndigheder af stor betydning, særligt i forbindelse med de retsakter, der vedtages i EU inden for civilret, strafferet og forvaltningsret (f.eks. ved videokonferencer eller sikker udveksling af elektroniske data).

For at sikre en konsekvent brug af moderne informations- og kommunikationsteknologi i forbindelse med gennemførelsen af ny EU-lovgivning på det retlige område bør e-justice i øvrigt integreres i alle fremtidige retsakter, der vedtages på dette område. Om nødvendigt bør allerede gældende lovgivning endvidere tilpasses, så det bliver muligt at gennemføre den optimalt i den europæiske e-justice-arkitektur.

Om muligt bør der endvidere udvikles et samarbejde med tredjelande om e-justice.

Strategien indeholder endelig en nærmere opregning af en række andre opgaver, som e-justice-arbejdsgruppen bør have fokus på i forbindelse med sit fremtidige arbejde. Det drejer sig bl.a. om følgende:

- Arbejdet med udvikling og hensigtsmæssig anvendelse af et automatiseret oversættelsessystem skal fortsættes.
- Dynamiske flersprogede standardformularer til brug i forbindelse med forskellige retlige og administrative spørgsmål bør fortsat findes i e-justice-portalen.
- Der bør fortsat arbejdes med juridiske glossarer som f.eks. Legivoc, som skal sørge for en præcis oversættelse til alle EU's officielle sprog af juridiske begreber, der anvendes i medlemsstaterne.

- Der bør fortsat udfoldes bestræbelser på at gøre nationale og europæiske retslige data semantisk interoperable med henblik på e-lovgivning og e-justice.
- Der bør indføres centrale søgetjenester for ELI- og ECLI⁴ i e-justice-portalen med henblik på at tillade en let, pålidelig og brugervenlig adgang til al EU-lovgivning og retspraksis.
- Arbejdet med at forbedre indholdet og funktionen af domstolenes database på det civil- og handelsretlige område skal fortsættes. Der bør sikres interoperabilitet mellem domstolsdatabasen og nationale domstolsdatabaser.

3. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Strategien har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

6. Nærhedsprincippet

Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side er man positiv over for arbejdet med at fremme og koordinere anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi i sager med retlige aktører fra flere medlemsstater. Det må dog i givet fald ske inden for betryggende rammer, herunder i overensstemmelse med kravene om databeskyttelse. Disse rammer vil selvsagt kunne være forskellige fra om-

⁴ European Legislation Identifier (Europæisk Lovgivningsidentifikator) og European Case Law Identifier (Europæisk Retspraksisidentifikator)

råde til område. Udgangspunktet bør være decentrale løsninger, der hviler på frivillighed, hvor den enkelte medlemsstat selv kan vurdere, hvordan og i hvilket omfang medlemsstaten kan og ønsker at deltage.

9. Europa-Parlamentet

Sagen blev forelagt for Europa-Parlamentet den 22. oktober 2013.

Europa-Parlamentet vedtog den 23. oktober 2013 en resolution⁵, hvoraf det fremgår, at parlamentet støtter handlingsplanen.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 19. november 2013.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

⁵ Resolution on e-Justice Action Plan 2014-2018 (2013/2852(RSP))

Dagsordenspunkt 17b: Rapport om status for arbejdet med fremme af e-justice

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 forventes det, at Rådet vil få forelagt en rapport fra e-Law arbejdsgruppen (e-Justice) om status for arbejdet med fremme af e-justice (anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi på det retlige område). Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Nærhedsprincippet ses ikke at have betydning for sagen. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen. Fra dansk side agter man at tage rapporten om status for arbejdet til efterretning.

1. Baggrund

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. juni 2007 blev det besluttet at nedsætte en rådsarbejdsgruppe (e-Law arbejdsgruppen (e-Justice)), der skulle arbejde med at fremme ”e-justice”, hvorved forstås anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi på det retlige område.

Kommissionen afgav den 2. juni 2008 en meddelelse om en global strategi for e-justice, som på et bredere plan forholder sig til eksisterende og planlagte fællesskabsinstrumenter som f.eks. strafferegistre og en elektronisk betalingspåkravsprocedure.

På baggrund heraf udarbejdede e-justice-arbejdsgruppen en flerårig handlingsplan for 2009-2013 for det videre arbejde med e-justice, der blev vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27.-28. november 2008.

I forbindelse med det uformelle rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 15.-16. juli 2010 blev e-justice-portalen lanceret.

Rådet vedtog på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 24.-25. februar 2011 rådskonklusioner om integration af hjemmesiden for Det euro-

pæriske retlige netværk på det civil- og handelsretlige område (EJN) i e-justice-portalen.

Herudover er arbejdet med e-justice blevet drøftet på en række rådsmøder. Rådet har således bl.a. løbende fået forelagt halvårslige rapporter fra e-justice-arbejdsgruppen om status for arbejdet med at fremme e-justice.

Rådet har senest på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. juni 2013 fået forelagt en rapport om arbejdet med e-justice. Rådet opfordrede rådet e-justice-arbejdsgruppen til at forelægge en ny rapport om status for arbejdet med fremme af e-justice inden udgangen af andet halvår 2013.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.- 6. december 2013 forventes det, at rådet vil få forelagt en rapport fra e-justice-arbejdsgruppen om status for arbejdet med fremme af e-justice.

Lissabon-traktaten

Udviklingen af e-justice har hidtil haft karakter af et mere praktisk samarbejde, der har fundet sted på uformelt grundlag. Det fremgår imidlertid af udkastet til ny flerårig strategi for 2014-2018 for arbejdet med e-justice, der forventes vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.- 6. december 2013, at der skal udarbejdes et retligt instrument vedrørende e-justice.

Et sådant bindende retsgrundlag for samarbejdet og eventuelle fremtidige retsakter på området må forventes at blive fremsat med hjemmel i bl.a. tredje del, afsnit V, i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF). Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Lissabon-traktaten, vil dermed finde anvendelse.

Ifølge protokollens artikel 1 deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, og ifølge artikel 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, bindende for eller finder anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

Spørgsmålet om retsforbeholdets betydning i forhold til en eventuel ny retsakt vil blive nærmere overvejet, når et forslag til en sådan retsakt måtte foreligge.

2. Indhold

Rapporten fra e-justice-arbejdsgruppen om status for arbejdet med fremme af e-justice indeholder en gennemgang af de fremskridt, som er opnået i anden halvdel af 2013. Det drejer sig bl.a. om følgende fremskridt:

2.1. E-justice-portalen

E-justice-portalen er en fælles indgang til EU-lovgivningen og den nationale lovgivning. Portalen giver adgang til retsinformation, retslige og administrative myndigheders hjemmesider, registre, databaser og andre tilgængelige tjenester med henblik på at lette borgernes og juristernes daglige arbejdsopgaver inden for det europæiske retlige område.

I september 2013 blev den seneste version af e-justice-portalen lanceret, og integrationen af Det Civilretlige Atlas i e-justice-portalen går fremad. Kommissionen har endvidere planer om at gøre det muligt at tilgå portalen mobilt.

2.2. ECLI (European Case Law Identifier)

E-justice-arbejdsgruppen arbejder forsat med etablering af et fælles identifikationssystem og mulighederne for indførelse af fælles standarder for oplysninger (metadata) om national retspraksis. Det er frivilligt, om medlemsstaterne vil implementere identifikationssystemet mv. Integrationen af ECLI i e-justice-portalen forventes at ske i første kvartal af 2014.

2.3. Videokonferencer og fjerntolkning

En opdateret vejledning om videokonferencer i grænseoverskridende retssager er blevet udarbejdet, særligt med fokus på de nødvendige ændringer i forhold til fjerntolkning i forbindelse med retssager, og er nu tilgængelig på 22 sprog i PDF- og e-bogversioner.

2.4. Integration af databasen over kompetente domstole fra Det Civilretlige Atlas i e-justice-portalen

En implementeringsanalyse af integrationen af databasen i e-justice-portalen er afsluttet, og Kommissionen har i november 2013 påbegyndt udviklingen af tekniske løsninger bag integrationen. Integrationen forventes at være færdig medio 2014.

2.5. ”Find en advokat/notar”-projektet

”Find en advokat eller notar”-projektet er en prioriteret opgave for arbejdsgruppen. Formålet er at give borgerne en brugerflade, som giver mulighed for at lave en enkelt søgning i hele Europa efter advokater eller notarer.

2.6. Rapportens konklusioner

På baggrund af rapporten anmodes Rådet om:

- at tage statusorienteringen til efterretning, og
- at opfordre arbejdsgruppen til at fremlægge en ny rapport ved udgangen af 1. halvår af 2014

3. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

6. Nærhedsprincippet

Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side er man positiv over arbejdet med at fremme og koordinere anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi i sager med retlige aktører fra flere medlemsstater. Det må dog i givet fald ske inden for betryggende rammer, herunder i overensstemmelse med kravene om data-

beskyttelse. Disse rammer vil selvsagt kunne være forskellige fra område til område. Udgangspunktet bør være decentrale løsninger, der hviler på frivillighed, hvor den enkelte medlemsstat selv kan vurdere, hvordan og i hvilket omfang medlemsstaten kan og ønsker at deltage.

9. Europa-Parlamentet

Sagen skal ikke forelægges Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 19. november 2013.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.